

SALMOS

(Wiyaegü)

Taãxê i aixcûma ixîxû

1 ¹Rû tataãxê ya yíxema tama naga ñnûxe i ngêma chixexû i duûxûgüarü ucuxê rû tama nagu ixîxê i ngêma chixexû ügüxcûma rû tama nanaãxêraxûxe i ngêma duûxûgü i Tupanaxû cugüexû. ²Natürü tümaarü taãxê nixî nax nagu tamaxûxû i Tupanaarü mugü rû guxûguma chütacü rû ngunecü ngêmagu tarûxîñü. ³Rû yíxema duûxê rû ñoma wüxi i nanetü i natücutü toxû rû guxûguma oxû rû taguma rûñêxatûxûrûxû tixî. Rû guxûma i taxacü i taxûxûwa rû mea tûxû ñanguxuchi. ⁴Natürü ngêma duûxûgü i chixexû ügüxû rû tama ngêmaäcü mexû nüxû naxüpetü. Rû ñoma maxê i paxû ya buanecüema cuenagûxûrûxû nixîgü. ⁵Rû ngêmacax i ngêma duûxûgü i chixri maxêxû rû ngêxguma Tupana nüxû icagügu, rû taxumaxâtama nügü ñapoxûgü rû poxcu i taguma gúxû tá namaxâ naxuegu. Rû ngêma chixexû ügüxû rû tá nangechica natanüwa i ngêma duûxûgü i aixcûma Tupanapexewa imexû. ⁶Erü nüma ya Cori ya Tupana rû meama

nüxû nacuax i tümaarü maxû rû tüxna nadau ya yíxema aixcûma naga ñnûxe, natürü ngêma chixexû i duûxûgü i tama naga ñnûechaûxû rû nagagu tátama poxcuwa naxî.

Cuma nixî i chaune quixîxû

2 ¹¿Taxacüçax nügümaxâ narînuetanüxcüxü i ñoma i naanecüâx i tama Tupanaxû cuaxgüxû? ¿Rû tüxcüü i nügümaxâ nagu narûxîñue i taxacü i taxuwama mexû nax ñuxäcü norü cuaxmaxâ Tupanaxû nügü nayexeragüxû? ²Rû ñoma i naanecüâx i nachixûanegüarü âêxgacügü rû Tupanamaxâ rû yimá nüma yangucuchixêëcûmaxâ nanue, rû wüxigu nagu narûxîñue nax ñuxäcü yimáxû ñnataxûchigüxû. ³Rû tagaäcü ñanagürügü: “¡Ngexrûma nax naga ixîñüexû! ¡Rû ngîxâ naxmexwa yigü ítanguxûxêxê nax tama natüüwa ingexmagüxûçax!” ñanagürügü. ⁴Natürü nüma ya Cori ya Tupana ya âêxgacü ixîcü i daxüguxû i naanewa rû nüxû nacugümare. ⁵Rû ñuxûchi norü numaxâ ñanabaixgü rû nugaäcü nayangagü rû ñanagürü nüxû: ⁶“Choma rû marü nüxû

chaxuneta ya yimá ãëxgacü ya choma chanaxwaxecü nax namaxã inacuáxüçax ya yima ñane ya Yerucharéü ya yima maxpüne ya üünene ya Chióüwa ngexmane”, ñanagürü. ⁷Rü nüma ya yimá nüxü naxunetacü rü nanangãxü rü ñanagürü: “Rü ñuxmax, Pa Chaunatüx, rü tá chanaxunagü i ngëma cuma nagu curüxñüxü, erü cuma rü ñacurügü choxü: ‘Cuma rü chaune quixí, rü choma nixí i cuxü chamaxëëxü i ñuxmax. ⁸iRü choxna naxçax naca nax cuxmexwa changexmagüxëëxüçax i guxüma i nachixüanegü i ñoma i naanewa ngëxmagüxü nax cuxrü yixüxüçax! Rü choma rü tá cuxna chanaxã. ⁹iRü inawex i curü pora rü ngëmamaxã nadai i ngëma nachixüanegüarü ãëxgacügü ñoma fiérumenaxãmaxã ya buetare ya waixümünaxçaxwa nacuaxçagurüxü!’ ñacurügü choxü.” ¹⁰Rü ngëmacax i pemax, Pa ãëxgacügü irü iperüxñüie i ñaa ucuxë rü naga pexñüie i ñaa pemaxã nüxü chixuxü! ¹¹⁻¹²iRü taãxëacü rü nüxü pengechaügüacü nüxü picuaxüxügü ya Cori ya Tupana! iRü nüxü pemuëëacüma napexegu pecaxápüxügü, rü naga pexñüie nax tama pemaxã nanuxüçax, rü ngëmaacü namagu peyuxüçax! Erü ngëxguma düxwa pemaxã nanuxgu rü tá ipeyarütaxe. Natürü tataãxëgü ya yixema naxmexwa tügü ngëxmaxëëgüxe.

Dabí rü norü yumüxëwa Tupanaarü ngüxëçax ñnaca

3 ¹Pa Corix, namuxüchi i chorü uanügü rü namuxüchi i ngëma chauxchi aixëü. ²Rü namuxüchi i ngëma chauchigagu ñagüxü: “Tupana rü

taxütáma ñnanapoxü”, ñagüxü. ³Natürü cumax, Pa Corix, rü chorü poxüruxü quixí. Rü cuma nixí i choxü cuporaxëëxü nax nüxü charüporamaexüçax i chorü uanügü. ⁴Rü Cori ya Tupanaçax aita chaxü nax choxü nangüxëëxüçax. Rü nüma rü choxü naxñü ya yima napata ya maxpüne ya Chióüwa ngexmanewa, rü choxü nangãxü. ⁵Rü ngëmacax ngëxguma ichacaxgu rü mea chape, rü taãxëacü chabaxächi erü nüma ya Cori ya Tupana rü choxna nadau. ⁶Rü tama namaxã chabaxächi i ñaa muxüchixü i chorü uanügü i choxü íchomaeguächixü nax choxü yamaxgüxüçax. ⁷Pa Corix, Pa Chorü Tupanax ichauxétüwa ñayuxu rü choxü ñnapoxü nüxna i ñaa chorü uanügü! Rü cuma tá nixí i nachiwewa tá quimáxü rü cunabüüpütaxü i ngëma chorü uanügü i chauxchi aixëü. ⁸Rü cuma nixí, Pa Corix, i äücümáxüwa toxü ícunguxüxëëxü. iRü mexü namaxã naxuegu i curü düxügü!

Aixcüma Cori ya Tupanagu tayaxögü

4 ¹Pa Chorü Poxüruxü, Pa Tupanax irü choxü nangãxü ega cuxna chacaxgu! Rü cuma rü ngëxguma ngúxü chingexgu, rü cuma nixí i choxü cutaãxëëëxü. iRü cuxü changechaxütümüxü rü choxü nüxü naxñü i chorü yumüxë! ²Rü pema nax pegü picuaxüügüxü çrü ñuxguxüratáta i nüxü perüoexü nax choxü picugüexü rü ñane choxü pingexëëxü? ¿Rü ñuxguxüratáta i nüxna pixgachixü nax nagu pemaxëxü i pecümagü i chixexü i taxuwama mexü rü natüçaxmamare ixüxü? ³Rü dücax, rü nüma ya Cori rü

aixcúma natúmawaxe ya yíxema duĩxẽ
 ya aixcúma naga ñnuxe. Rũ nũma rũ
 choxũ naxĩnũ ega nũxna chacaxgux.
 4iRũ nũxũ pemuĩeácũma nũxũ
 iperũxĩnũe, rũ marũtama nax chixexũ
 pexũgũxũ! Rũ ngẽxguma
 ipeyacaxáchitanũgu i pexchiãxũwa irũ
 peãẽwa pegũ pengugũ nax ñuxácũ
 yixĩxũ i perũ maxũ i Tupanapexewa!
 5iRũ Tupanana penaxã i ngẽma ãmaregũ
 i nũma aixcúma namaxã nataãxẽxũ, rũ
 guxũguma nagu peyaxõgũ! 6Rũ muxũma
 i duĩxũgũ rũ ñanagũrũgũ: “¿Texẽ tá
 tũxũ tarũngũxẽxẽ?” ñanagũrũgũ. Pa
 Corix icuxũ tangechaũtũmũxũácũma
 toxũ nadawenũ rũ toxũ rũngũxẽxẽ!
 7Cuma rũ taãxẽ choxna cuxã i norũ
 yexera i ngẽma duĩxũgũ i muxũma i
 trĩgu rũ bĩnu nũxũ ngẽxmagũxũ.
 8Choma rũ taãxẽácũ ichayacaãchi rũ
 ngẽxgumatama mea chape, erũ nũxũ
 chacuax, Pa Corix, nax cuma rũ choxna
 cudauxũ.

Tupanamaxã itanaxũgũ i ngunexũ

5 1-2Pa Corix, Pa Chorũ ãẽxgacũx, Pa
 Chorũ Tupanax ichoxũ nũxũ naxĩnũ
 i ñaa chorũ dexa i cumaxã nũxũ chixuxũ!
 iRũ choxũ nayaxu i ñaa chorũ yumũxẽ i
 auxãcũma cumaxã nũxũ chixuxũ! iRũ
 nũxũ naxĩnũ i ngẽma cuxna naxçax
 chacaxũ! Erũ cumaxã nixĩ i nũxũ chixuxũ
 i chorũ yumũxẽwa. 3Rũ exũwa noxri
 yangóonegu rũ tá nũxũ cuxĩnũ i chauga.
 Rũ paçmama tá cumaxã nũxũ chixu i
 taxacũ nixĩ i chanaxwaxexũ. Rũ
 íchananguxẽxẽ nax choxũ cungãxũxũ.
 4Rũ nũxũ chacuax, Pa Tupanax, rũ tama
 namaxã cutaãxẽ i taxacũrũ chixexũ. Rũ
 ngẽma duĩxũgũ i chixri maxẽxũ rũ

taxucũrũwama cuxũtawana nangexmagũ.
 5Rũ cupexewa rũ nangechica i ngẽma
 nũgũ icuaxũũgũxũ. Rũ cuma rũ naxchi
 cuxai i ngẽma chixexũ ũgũxũ. 6Rũ ngẽma
 idorataçxgũxũ rũ cunadai. Rũ cuma rũ
 nũxũ cuxo i ngẽma cuechitawaxegũxũ rũ
 máetagũxũ. 7Natũrũ i chomax rũ curũ
 ngechaũgagu choxũ natauxcha nax nagu
 chaxũcuxũ ya yima cupata. Rũ choxũ
 natauxcha nax cuxũ changechaũácũma
 cuxũ chicuaxũũxũ i ngẽxguma cupata ya
 ũnene íngexmaxũguama chadawenũgu.
 8Pa Corix ichoxna nadau naxchaxwa i
 ngẽma chorũ uanũgũ! iRũ curũ
 namawaama choxũ naxũxẽxẽ nax tama
 taxacũçax choxũ yaxugũexũçax! 9Erũ
 ngẽma chorũ uanũgũ rũ taguma ñuxgu
 aicũmaxũ nixugũ. Rũ chixexũguxicatama
 narũxĩnũe. Rũ ngẽma naçx rũ ñoma wũxi
 i yuetamaxũ i ngenaxũrũxũ nixĩ. Rũ yima
 norũ conũ rũ nidorataçx. 10Rũ ngẽmacax,
 Pa Chorũ Tupanax inapoxcue i ngẽma
 duĩxũgũ! iRũ naxoxẽxẽ i ngẽma chixexũ
 i nagu naxĩnũexũ! iRũ norũ
 pecádugũgagu nũxũ naxo, erũ cumaxã
 nixĩ i nanuexũ! 11Natũrũ guxãma ya
 yíxema naxçax daugũxe i curũ ngũxẽẽ rũ
 tataãxẽgũ. Rũ guxũguma taãxẽácũma
 tawiyaegũ erũ cuma rũ tũxũ ícupoxũ. Rũ
 guxãma ya yíxema cuxũ ngechaũgũxe rũ
 cugagu tataãxẽgũ. 12Erũ cuma rũ mexũ
 tũmamaxã cuxuegu ya yíxema aixcúma
 cuga ñnuxe rũ ngẽma curũ ngechaũ rũ
 tũmaarũ poxũruxũ nixĩ.

Tupanana taca ega guxchaxũ taxçax ínguxgu

6 1Pa Corix itaxũ i choxũ cuxũaxũ
 ega chaugagu cunuxgu! iRũ taxũ i
 curũ nugagu choxũ cupoxcuxũ! 2Pa

Corix icuxú changechaütümüxú erü choma rü chatura! iRü chaüxcax yataanexê! Erü poraäch chidaṣawe. ³Rü ñuxma rü chorü muümaxā chiduxrux. Rü cumax, Pa Cori Pa Tupanax ¿rü ñuxguxuratáta i choxú curüngüxêxú? ⁴Pa Corix inua naxü rü chaüxcax yataanexê! iRü cuxú changechaütümüxügagu choxú ínapoxú! ⁵Erü yíxema yúxe rü marü taxucüriwa cuxna tacuaxāchi. ¿Rü ñuxāci tá cuxú ticuaxüxüxü ya yíxema yuxe ya tümamaxüwa ngëmxax? ⁶Rü marü chipa nax chaxaxuxü. Rü guxü i chütaxügu rü poraäch chaxaxu rü ngëmacax düxwa chauxgüxüxetümaxā chayawaixêxê i chorü cüxeruxü. ⁷Rü ngëma ngúxü nax chingexügagu rü daa chauxetügü rü marü nixogü. Rü ngëma chorü uanügügu rü chixogüxetü. ⁸iRü choxna pixígachi, Pa Chixexüarü Üruxügüx, erü nüma ya Cori ya Tupana rü marü nüxü naxínü i chorü axu! ⁹Rü nüma rü marü nüxü naxínü nax nüxna chacaxaxü, rü marü choxú nanayaxu i chorü yumüxê. ¹⁰Rü guxüma i ngëma chorü uanügü rü tá nabaixāchie rü namuüe, rü ngëmacax cugüruxü tá nixígü. Rü ngëmaāci paxa norü ānemaxā tá nibuxmü.

Cori ya Tupana rü āëxgacü ya mea duüxügümaxā icuácü nixí

7 ¹Rü cuxmexwa chaugü changexmaxêxê, Pa Cori Pa Chorü Tupanax, nax ngëmaāci choxú ícupoxüxüxcax nüxna i ngëma chowe ingëxütanüxü. ²iRü naxmexwa choxú ínanguxuchixêxê! Erü ñoma aigü i chaugu wagüchaüügüxüxüxü nixígü. Rü

tataxuma ya texé ya nüxna choxü ípoxüxe. ³Pa Corix, Pa Chorü Tupanax ¿rü taxacürü chixexü chaxü? ¿Rü ëxna chamáeta? ⁴¿Rü ëxna ngëxguma chomücü mexü chomaxā üxguyane rü chixexümaxā tüxü chanatæguxêxê? ¿Rü ëxna wüxi i chorü uanü rü ngürümare chanapoxcux? ⁵Rü ngëxguma chi ngëmaāci chanaxüxgux, rü marü name nax chorü uanügü chowe yangëxütanüxü rü waixümüanegu choxü nañagüxü rü äxtëxëanexügu napüxcuchigüaxü i chorü maxü. ⁶Pa Corix icurü numaxā chauétüwa nachogü rü nadai i ngëma chorü uanügü i choxü imaxgüchaüxü! Cuma rü cunaxuegu nax cunapoxcuxü i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü. Rü ñuxma rü chanaxwaxe nax chauétüwa cuhogüxü. ⁷iRü cugüpexegu nangutaquexegüxêxê i guxüma i nachixüanecüāxgü i duüxügü! iRü guxüma i ngëma nachixüanecüāxgüarü āëxgacügüétüwa cugü nangexmaxêxê rü namaxā inacua! ⁸Rü cuma nax guxü i nachixüanecüāxgümaxā icucuáxü, rü chanaxwaxe i duüxügüpexewa nüxü quixu nax aixcüma cupexewa chamexü rü chowa rü nataxuxüma i taxacürü chixexü. ⁹Pa Cori Pa Tupana ya Ixaixcümācix, cuma rü cunangügü i wüxichigü i duüxügüarü ínügü rü norü ngúchaügü i naāxëwa nagu naxínüexü. iRü iyanaxoxêxê i norü chixexü i ngëma chixri maxêxü i duüxügü! Natürü ngëma mea maxüxü i duüxü irü nüxna nadau nax guxüguma cugu yaxögüechaxüxcax! ¹⁰Rü Tupana ya guxāétüwa ngëmxacü rü chorü poxüruxü nixí. Rü nüma nixí i tüxü

namaxẽẽẽxũ ya yíxema namaxã
ixaixcūmagũxe. ¹¹Rũ Tupana rü ãẽxgacũ
ya aixcūma wẽxgucũ nixĩ, rü nūma rü
guxũguma naxchi naxai i ngẽma
chixexũ. ¹²Rũ ngẽxgumachi taguma
Tupanaxã natáeguxgu i wũxi i duũxũ
rü nūma ya Tupana rü tá
nanawaixmagu i norũ tara rü tá tũxũ
nadai. Rũ yima norũ wũra rü marũ
ínaporamaáxũ. ¹³Rũ marũ
narũtonũmare ya norũ chuxchigũ ya
iyauxramagũtine. Rũ marũ ínmemare
ya naxnegũ ya tũxũ imáxũne. ¹⁴Rũ
dũcax, nũxũ pedaux i ngẽma chixexũarũ
ũruxũ! Rũ ñoma wũxi i ngexũ i
ixíraxacũchaũũrũxũ nixĩ erũ
nanaxĩxachiãxẽ. Rũ ngẽma chixexũ i
nawa ngẽmaxũ rü nawa tá
ínanguxuchi i ngẽma dora. ¹⁵Rũ nūma
rü toguecax nanaxũ i m̃axmaxũxũ i
ãxmaxũ natũrũ nūmatátama nagu
ningucuchi i ngẽma. ¹⁶Rũ ngẽma
chixexũ i togũcax naxũxũ rü ngẽma
máeta i nagu naxĩnũxũ, rü nagu tátama
nangu. ¹⁷Natũrũ i chomax rü Cori ya
Tupanaxũ tá chicuaxũxũ erũ nūma rü
aixcūmacũ nixĩ. Rũ choma rü chorũ
wiyaemaxã tá chanataxẽxẽ ya yimá
Tupana ya guxãétũwa ngẽxmacũ.

**Tupana rü guxũarũ yora nixĩ natũrũ
yima duũxũmẽxẽwa nanangexmaxẽxẽ i
ñoma i naane**

8 ¹Pa Cori Pa Tupana ya Guxũétũwa
Ngẽxmacũ, rü cuéga rü guxũma i
ñoma i naanewa nũxũ nacuaxgũ. Rũ
ngẽma curũ üüne rü daxũguxũ i
naanearũ yexerawa nangu. ²Rũ ngẽma
buxũgũ rü woo ngẽma maixũ rü nũxna
cunanguxẽxẽ nax cuxũ

yacuaxũũgũxũcax nax ngẽmaãcũ
nangóxũcax i curũ pora, rü ngẽma curũ
uanũgũ rü cupexewa naxãneexũcax rü
yanangeaxgũxũcax. ³⁻⁴Rũ ngẽxguma
chũtacũ daxũgu chadawenũgu rü nũxũ
chadau i ngẽma cumatama cuxũxũ ya
tauemacũ rü ẽxtagũ i ngẽma
cungexmagũxẽẽxũ. Rũ chaugũna chaca
rü ñachagũrũ: “¿Tãxacũwa cuxũ name i
duũxũgũ rü ngẽmacax nagu
curũxĩnũxũ? ¿Rũ tũxcũ nũxna
cucuaxachixũ rü naxcax
cuxoégaãxẽxũ?” ñachagũrũ. ⁵Rũ
wixgutaax cugũraxũxũchiãcũ cunaxũ ya
yimá yatũ, rü cunataxẽxẽ, rü nagu
cuyaxõ. ⁶Rũ guxũma i ngẽma
cuxũxũétũwa cunangexmaxẽxẽ ya yimá
yatũ, rü namaxã nũxũ icucuaxẽxẽ. ⁷Rũ
carnérugũétũwa rü wocagũétũwa rü
naexũgũétũwa cunangexmaxẽxẽ. ⁸Rũ
werigũ i daxũanegu ixũxũxũxũétũwa, rü
choxnigũ i natũwa maxẽxũétũwa rü
guxũma i márwa ngẽxmagũxũétũwa
cunangexmaxẽxẽ ya yimá yatũ. ⁹Pa Cori
ya Guxũétũwa Ngẽxmacũ, rü cuéga rü
guxũma i ñoma i naanewa nũxũ
nacuaxgũ.

Tupanaxũ ticuaxũxũ erũ mexũ naxũ

9 ¹Pa Cori Pa Tupanax, cuxũ
chicuaxũxũchaũ guxũne ya chorũ
maxũnemaxã. Rũ nũxũ chixuchigachaũ i
ngẽma muxũma i mexũgũ i cuxũxũ. ²Pa
Tupana ya Guxãétũwa Ngẽxmacũ, rü
chorũ taãxemaxã poraãcũ cuxũ
chicuaxũxũ. Rũ cuxcax chawiyaechaũ.
³Rũ ngẽma chorũ uanũgũ rü cuxchaxwa
nibuxmũ rü nayayi rü nayue. ⁴Cuma rü
ãẽxgacũ ya ixaixcūmacũ quixĩ. Rũ curũ
tochicaxũwa curũto nax ngẽma

chauétüwa cuhogüxüçax. ⁵Rü cuyangagü i ngëma tama cuxü yaxögüxü, rü cunadai i ngëma chixri maxëxü. Rü noxtacüma ícunapi i naégagü i curü poperawa. ⁶Rü ngëma chorü uanü rü marü nayu, rü yima norü íanegü rü namaxátama narüxogü. Rü cumax, Pa Tupanax, nixí ga cuyanaxoxëëxü. Rü taxuxüma i taxacü nawa inayaxügü rü bai i taxacü i nawa nüxna nax icuaxächixüçax. ⁷Natürü nüma ya Cori ya Tupana rü guxügutáma äëxgacü nixí. Rü nüma rü norü tochicaxüwa narüto nax ngëma nangugüaxüçax i wüxichigü i duüxügüarü maxü. ⁸Rü nüma rü tá mea guxü i duüxügüarü maxü nangugü. Rü ñuxüchi tá nüxü nixu i taxacü tá nixí i namaxá naxueguxü. ⁹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxna nadau ya yíxema chixri tümamaxá inacuaxgüxe. Rü tüxü narüngüxëë ega ngúxü tingegügu. ¹⁰Pa Corix, yíxema cuxü cuaxgüxe rü cugu tayaxögü. Rü taguma tüxü icuyarüngüma ya yíxema cuxçax daugüxe. ¹¹iRü naxçax pewiyaegü ya Cori ya Tupana ya Yerucharéüwa äëxgacü ixíci! iRü guxüma i íanegüwa nüxü pixu i ngëma mexügü i naxüxü! ¹²Rü nüma ya Tupana rü tüxna nacuaxächí ya yíxema ngechaügüxe rü tama nüxü inarüngüma i ngëma túmaarü axu. Natürü nanapoxcue i ngëma chixri tümamaxá icuaxgüxü. ¹³Pa Corix ícuxü changechaxütümüxü! iRü dücax, nüxü nadawenü i ñuxácü choxü nachixeäxë i ngëma chauxchi aiexü! iRü nawa choxü ínanguxuchixëxë i ngëma yu! ¹⁴Rü ngëxguma choxü ícunguxuchixëëgu rü choma rü tá

Yerucharéüarü íäxwa cuxü chicuaxüxü napëxewa i guxüma i duüxügü. Rü namaxá tá nüxü chixu nax chataäxëxü erü choxü ícunguxuchixëxë. ¹⁵Rü ngëma tama yaxögüxü i duüxügü, rü nümatátama nagu nayi i ngëma äxmaxü i toguxecax namagu naxügüxü. Rü nümatátama nagu ínanue i ngëma püxcha i toguxecax bexma ngëxma naxügüxü. ¹⁶Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nügu nangoxëxë i ngëxguma napoxcuäxgu i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëmacax i ngëma chixexü ügüxü rü tá napoxcue nagagu i ngëma chixexü i nümagütama bexma toguxecax naxügüxü. ¹⁷Rü ngëma chixexü ügüxü rü ngëma tama yaxögüxü rü ngëma Tupanaxü iyarüngümaexü rü poxcu i taguma gúxüwa tá naxí. ¹⁸Natürü yíxema yaxna ínüexe ega woo guxchaxügü tümacax ínguxgu rü tama natüçaxma Tupanaarü ngüxëë ítanangüxëëgü, erü nüma ya Tupana rü taxütáma tüxü inarüngüma rü tá tüxü narüngüxëë. ¹⁹Pa Cori Pa Tupanax ítaxü i cunaxüchicaxü i ngëma duüxügü i cuétüwa nügu ügüxëxëchaxüxü! iEcü cugüpëxewa nagagü i ngëma tama yaxögüxü nax nüxna cuçaxaxüçax nachiga i norü chixexügü! ²⁰Pa Corix inamuüexëxë i ngëma chixexü ügüxü! iRü nüxü nüxü nacuaxëxë nax nümagü rü duüxügümare yixígüxü!

**Yumüxë i nawa Tupanaarü
ngüxëçax íçaxaxü**

10 ¹Pa Cori Pa Tupanax ¿Tüxcüü toxna cuyáxügu? ¿Rü tüxcüü iquicux ega ngúxü tingegügu? ²Erü ngëma chixri maxüxü rü nügu írütaxü

rü norü numaxã tüxũ nachixewe ya yíxema tama nüxũ cuáxe nax tügü ítapoxũxũ. Natürü nümatátama nagu nangu i ngëma chixexũ i toguxemaxã nagu naxĩnũxũ. ³Rü ngëma chixexũ i duũxũ rü nügü namaxã nicuaxũxũ i noxrütama ngúchaũ. Rü ngëma duũxũ i ngëmaxũgü nügüna nanuxũchixũ, rü Cori ya Tupanamaxã naguchiga rü nüxũ naxo. ⁴Rü ngëma yatü i chixexũ rü nügü nicuaxũxũ rü ñanagürü: “Nataxuma ya Tupana. Rü taxúetáma choxna taca nachiga i ngëma chaxũxũ”, ñanagürü. Rü ngëmaguxicatama narüxinü. ⁵⁻⁶Rü ngëma naxũxüwa rü guxũguma mea nüxũ ínanguxuchi. Rü nüma rü nüxna nixũgachi i curü mugü rü nagu naxĩnũgu rü tagutáma cunapoxcu, Pa Tupanax. Rü norü uanũgũxũ nacugü rü nagu narüxinü nax taxúetáma iyanguxẽẽxũ rü tagutáma guxchaxũ nüxũ ngëxmaxũ. ⁷Rü naaxwa ínaxũxũ i chixexũ i dexe rü doraxũ nixu rü naguxchigawaxe. Rü ngëxguma yadexaxgu rü mexũ i oregu nayacux i ngëma chixexũ i nagu naxĩnũxũ, rü ngëmaacü tüxũ nawomüxẽxẽ ya duẽxẽgü. ⁸Rü chütacü rü ñaneacügü i ñanexũgu tüxũ ínicyxéxũ rü ngëxma tüxũ nimax ya yíxema ngëma üpetüxe. Rü guxũguma bexma tüxũ ínidawenüchigũxũ ya yíxema turaxe i taxucürüwama tügü ípoxũxe. ⁹Rü ñoma ai i naxmaxüwa naexũcax idawenüxũrũxũ nügü nixĩxẽxẽ i ngëma yatü i chixexũ. Rü ngëma iyacũxüwa tüxũ nananguxẽxẽ ya yíxema turaxe nax ngëmaacü tüxũ yayaxuxũcax. Rü ngëxguma tüxũ yayaxuxgu rü marü taxucürüwama nüxna tiña. ¹⁰Rü ñoma

ai iyauxexũchaũxũrũxũ norü poramaxã tüxũ narüyexera ya yíxema turaexe rü ngëmaacü naxmexgu tayi. ¹¹Rü ngëma yatü i chixexũ rü nagu narüxinü nax nüma ya Tupana rü marü nüxũ yanangũmaxũ rü nügü yadũxchiwexũ nax tama nüxũ nadauxũcax i ngëma norü chixexũ i naxũxũ i ngëma duũxũ. ¹²iInachi Pa Cori Pa Tupanax, rü naxunagũchacixũ! iRü taxú i tüxũ curũngũmaxũ ya yíxema naxĩxachiãẽgũxẽ! ¹³iRü tüxcüũ, Pa Tupanax, icunaxũchicaxũ nax cuxũ nacugũxũ i ngëma chixexũ i duũxũgü? Erü nümagü nagu narüxinü rü tagutáma nüxna cuca nachiga i ngëma chixexũ i naxũgũxũ. ¹⁴Pa Corix, cumatama nüxũ cudau i ngëma chixexũ i naxũgũxũ. iËcü napoxcue naxcax i ngëma guxchaxũgü i naxũgũxũ rü ngũxũ nax duũxẽgũxũ yangexẽẽgũxũ! Rü yíxema turaexe rü curü ngũxẽẽcax nixĩ itadaugũxũ, erü cuma nixĩ i tümaarü poxũrũxũ quixĩxũ. Rü cuma nixĩ i tüxũ curũngũxẽẽxũ ya yíxema taxcutagü. ¹⁵iRü iyanaxoxẽxẽ i ngëma norü pora i ngëma chixexũgü! iRü nüxna naca nachiga i norü chixexũgü, rü bai tá i wüxi i nüxũ cuxũpetümarexũ! ¹⁶Rü nüma ya Cori ya Tupana nixĩ i ãẽxgacü yixĩxũ i guxũguma. Rü ngëma duũxũgü i tama Tupanaaxũ yaxõgũxũ, rü Tupanaarü naanewa tá ínawoxũ. ¹⁷Pa Corix, cuma rü nüxũ cuxĩnũ i tümaarü yumüxẽ ya yíxema tama tügü icuaxũũgũxe. Rü cuma rü tüxũ cutaãxẽgũxẽxẽ rü tüxũ curũngũxẽẽ. ¹⁸iRü ãcü tümaétiwa nachogü ya yíxema taxcutagü rü yíxema togümexẽwa ngëxmagũxe! Rü yima

yatü ya waixümüwa cunaxücü, rü tama tanaxwaxe nax wena muñ naxçax ínanaguxêxü i curü duñxügü.

**Cori ya Tupana rü aixcüma
tórü poxüruxü nixĩ**

11 ¹Choma rü Cori ya Tupanamexëwa chaugü changemaxëxë nax choxü ínapoxüñçax nüxna i chorü uanügü. ¿Rü tüxcüü choxü ñapegürü: “¡Maxpúneanewa naña nax ngéma werigürüxü cugü quicúñçax!” ñaperügü choxü? ²¡Rü dücax, nangugü i ngéma chixexü ügüxü i duñxügü! Rü yima naxnegü rü pëxcunüne ya norü würawa nanadagü rü yacuxgüäcüma duñxügü i mea maxëxüguama nanamaxgü. ³Rü ngëxguma chi nüma ya äëxgacü marü chixexügu nanguxgu ¿rü ñuxäcü tá nügü ínapoxü ya yimá mecü ya duñ? ⁴Natürü nüma ya Cori ya Tupana rü napata ya üünenewa nangexma. Rü nüma ya Cori rü daxügüxü i naanewa nüxü nangexma i norü tochicaxü, rü ngéma meama ínadawenü rü nanangugü i duñxügü. ⁵Rü nüma ya Tupana rü nanangugü i ngéma mexü ügüxü rü ngéma chixexü ügüxü, rü naxchi naxai i ngéma máxwaxegüxü. ⁶Rü nüma ya Cori ya Tupana rü ñoma pucürüxü tá ngéma chixexü ügüxüétügu nanayixëxë ya áxwe rü üxüema i asúfremaxä äëñxü. Rü tá naxçax ínananguxëxë ya wüxi ya buanecü nax yaxaexüçax i guxüma. Rü nüma ya Cori ya Tupana rü ngémaäcü tá nanapoxcue i ngéma duñxügü i chixexü ügüxü. ⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana rü íxaixcümäcü nixĩ, rü

ngëmacax nüxü nangechaü i ngéma wëxguxü. Rü ngëmacax ya yíxema aixcüma imexe rü tá nüxü tadaugüxüchi.

**Yumüxë i nawa Tupanaarü
ngüñëëçax íçaxaxü**

12 ¹Pa Cori Pa Tupanax ipaxa toxü rüñgüxëxë! Erü marü nataxuma i ngéma aixcüma cuxü yaxögüxü. Rü marü inarüxo i ngéma duñxügü i aixcüma mexügu rüññüexü. ²Rü nügütanüwa i duñxügü rü nügü nawomüxëgü. Rü mea nidexagünetä natürü tama aixcümäxü nixügü. ³Pa Tupanax liyanaxoxëxë i guxüma i ngéma nügü írümegünetaxü rü ngéma nügü icuaxüñgüxü! ⁴¡Rü napoxcue i ngéma ñagüxü: “Toma rü mea nüxü tacuaxgü nax tidexagüxü rü torü oremaxä togü ítapoxü. ¿Rü texé tá toxü tarüñgeaxgüxëxë?” ñagüxü! ⁵Natürü nüma ya Cori ya Tupana rü pexü nangäxü rü ñanagürü pexü: “Yíxema ngearü ngëmaxüñgüxë rü chixri tümamaxä ipecuaxgüxë rü ngüxü tüxü pingëxëgü. Rü ngëmacax i ñuxma i choma rü tá tümaétüwa chachogü rü tá tüxü charüñgüxëxë erü ngéma nixĩ i guxügüma tüma tanaxwaxegüxü”, ñanagürü. ⁶Rü ngéma Cori ya Tupanaarü uneta rü aixcüma nixĩ. Rü nüma rü tama nidora ega taxacüxü yaxuxgux. Rü ngéma nüxü yaxuxü rü aixcümama nayanguxëxë. Rü ngéma diërumü i ⁷expüxcüna i guxürüxü nixĩ nax namexü i norü uneta. ⁷⁻⁸Pa Cori Pa Tupanax, rü woo guxüma i duñxügü rü namaxä nataaxë i ngéma chixexü i naxügüxü rü woo guxüwama toxü

ínachomaeguãchi i ngëma duũxũgũ,
natürü i cuma rü tá toxna cudau rü
guxũgutáma toxũ ícupoxũ nüxna i
ngëma chixexũ ügũxũ.

Yumüxë i nawa ngũxëẽcax ícaxaxũ

13 ¹Pa Cori Pa Tupanax ¿Rü
ñuxguxüratáta nüxũ
curüchaxũ nax choxũ icurüngümaxũ?
¿Ëxna choxũ icurüngümaxüchi? ¿Rü
ñuxguxüratáta nüxũ curüchaxũ nax
chaxchaxwa iquicúxũ? ²¿Rü
ñuxguxüratáta iyanaxoxũ i ngëma
guxchaxũgü i choxũ ngëxmaxũ? ¿Rü
tüxcüü i guxũ i ngunexũgu rü ngúxũ rü
ngechaũ chingeechaxũ? ¿Rü
ñuxguxüratáta iyanaxoxũ nax chorü
uanümexëwa changexmaxũ? ³Pa Cori
Pa Chorü Tupanax ichoxũ nadawenü rü
choxũ nangãxũ rü choxna naxã i maxũ
nax tama chayuxücax! ⁴Rü ngëmaãcü i
chorü uanü rü taxütáma ñanagürü:
“Marü nüxũ charüporamae”, ñanagürü.
¿Rü choxna nadau nax tama
nataãxëxücax i ngëma chorü uanü i
ngëxguma guxchaxũgu changuxgux!
⁵Rü choma rü chayaxõ nax aixcúma
choxũ cungechaũxũ rü chataãxë erü
cuma rü choxũ cumaxëxë. ⁶Rü chorü
wiyaemaxã tá Cori ya Tupanaxũ
chicuaxũxũ erü poraãcü choxũ
narüngüxë.

Nüma ya yatü rü chixexũgu narüxínüecha

14 ¹Rü ngëma duũxũgü i
naechitamare maxëxũ rü nagu
narüxínüecha nax nataxuxũ ya Tupana. Rü
guxũma rü chixexũgu narüxínüecha rü
nanaxügu i ngëma Tupanapexewa
chixexüchixü. Rü bai i wüxi i mexü üxũ.

²Rü nüma ya Cori ya Tupana rü
daxüguxũ i naanewa duũxũgũxũ
nadawenü. Rü tüxũ nangugü rü ngoxi
tayíxema ya tümaãxũ cuáxe rü naxcax
dauxe. ³Natürü guxũma i duũxũgü rü
chixexüwe narüxĩ rü guxũma wüxigu
chixexũgu narüxínüecha. Rü marü
tataxuma ya texé ya mexü úxe, rü bai
ya wüxíxe. ⁴Rü tama naãxëxũ nicuax i
ngëma chixexũ ügũxũ. Rü norü
chixexũmaxã nanaguxëxë i chorü
duũxũgü ñoma paü ingóxũ rü
iguxëxüürüxũ. Rü taguma Cori ya
Tupanacax nadaugü. ⁵Natürü ngëma
chixexũ ügũxũ rü wüxi i ngunexũ tá
muũmaxã niduxrue. Erü Tupana rü
tümaxütawa nangexma ya yíxema naga
ínüxe. ⁶Rü ngëma chixexũ ügũxũ rü
tüxũ nüxũ nacugüe i tümaarü ínü ya
yíxema mea maxëxe, natürü nüma ya
Cori ya Tupana rü tüxũ ínapoxũ.
⁷Chierü yimá Tupana ya maxpüne ya
Chióüwa ngëxmacü nua üxgu nax norü
uanügümexëwa ínanguxüxëẽaxücax i
norü duũxũgü i Iraéanecüãxgü. Rü
ngëxguma nüma ya Cori ya Tupana
ínanguxüxëẽgu rü guxũma i
Acóbutaxagü i Iraétanüxügu rü tá
nataãxëgü.

Tupana nanaxwaxe nax mexü
naxüxũ ya yatü

15 ¹Pa Corix ¿texé tá tixĩ ya
yíxema cupata ya üünenewa
ngëxmaxe? ¿Rü texé tá tixĩ ya yima
curü maxpüne ya üünenegu achiüxe?
²Rü yíxema ngearü chixexüáxe, rü
mexü üxe, rü íxaixcúmaxe, ³rü yíxema
tama texéchiga chixri ídexáxe, rü
yíxema taxuxũma i chixexü

tümamücumaxã üxe, rü yíxema taxuxüma i chixexü üxe namaxã i ngëma tümaarü ngaicamagu pexü, ⁴rü yíxema naxchi aixe i pecádugü rü tama nanaãxëraxüxe i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü, rü yíxema nüxü ngechaügüxe i ngëma duüxügü i Tupanaxü ngechaügüxü, rü yíxema naxüamaxe i ngëma nagu taxunetaxü woo tama mea tüxü ñanaguxuchigu, ⁵rü yíxema tümaarü diëru ngixü ixãxe ngearü üetüäcüma, rü yíxema diëruoxe ega texé naxütanüchaügu nax napoxcuxüçax i ngëma taxuxüma i chixexü üxü. Rü yíxema ngëmaäcü maxüxe rü tagutáma taxacürü chixexügu tüxü nanguxëxë.

Ngëma mexü i Tupana tüxna äxü rü nataxuma i to i ngëmaarü yexeraxü

16 ¹iChoxna nadau, Pa Tupanax! Erü cuma nixi i choxü ícupoxüxü. ²Choma rü marü cumaxã nüxü chixu rü ñachagürü: “Cuma nixi i chorü Cori quixixü, rü nataxuma i to i curüxü aixcüma choxü rüngüxëxëxü”, ñacharügü. ³Rü ngëma duüxügü i namaxã taãxëgüxü i norü tupananetachicünaxägü rü ñanagürügü: “Torü tupanagü rü naporae”, ñanagürügü. ⁴Rü ngëmacax nayamuxëëtanü i ngëma naxchicünaxägü rü nüxü nicuaxüxügü guxüma i norü taãxëmaxã. Natürü i choma rü tagutáma ichaxã nawa i ngëma nacüma i norü tupananetagusax nagü nawa inabaxëëgüxü rü bai i chauaxmaxã nüxü chixu i ngëma tupananetagusëga. ⁵Rü cumax Pa Cori nixi i chomaxã icucuaxü. Rü cuma nixi i

choxna cunaxãxü i guxüma i mexügü. Rü cumexwa nangexma i chorü maxü. ⁶Rü yexguma icuyanuxgu ga yema naane nüxü ga Iraétanüxügü, rü yema choxna cuxãxü nixi ga yema rümemaexü. Rü namexechi i ngëma naane i choxna cuxãxü. ⁷Rü nüxü chicuaxüxü ya Cori ya Tupana erü nüma rü chomaxã inacux. Rü chütacü rü nüma rü chauãxëwa choxü naxucuxë. ⁸Rü guxüguma nagu charüxñünecha ya Cori. Rü nüma nax chauxütawa nangexmaxü rü taxuxütáma i taxacürü chixexügu choxü nanguxëxë. ⁹Rü ngëmacax i ñuxma rü guxüguma chataãxë rü taxucaxtáma taxacüçax chaxoëgaãxë. ¹⁰Erü cuma rü taxütáma tauquewa choxü cutax. Rü taxütáma wüxi i äxmaxügu nüxü curüngüma ya yima aixcüma cumücü ixücü. ¹¹Rü cuma rü tá choxü cunawëx i ngëma nama i maxüwa nadaxü. Rü cuxütawa nangexma i taxüchixü i taãxë, rü ngëma taãxë rü taguma inayagux.

Duüxü i mea maxüxüarü yumüxë

17 ¹Pa Corix ichoxü nüxü naxñü i chorü yumüxë, rü choxna naxã i ngëma ngüxëe i cuxna naxçax chacaxü! Erü cupexewa rü taxuxüma i chixexü chaxü rü tama wüxi i dorataxãxü chixi. ²Rü cuma rü guxüguma quixaixcüma, rü ngëmacax guxü i duüxügüpexewa nangox nax taxuxüma i chixexü chaxüxü. ³Rü cuma rü marü nüxü cucuax i ngëma chauãëwa nagu charüxñüxü, rü chütacü rü choxna cudau. Rü choxü cuxü rü taxuxüma i chixexü chowa icuyangau. Rü ngëmawa nüxü cucuax

nax aixcūmaxũ chixuxũ. ⁴Rũ mea nagu chamaxũ i ngẽma curũ mugũ rũ tama nũxũ chayadauxũ i ngẽma duũxũgũ i máetagũxũ rũ chixexũ ügũxũ. ⁵Rũ aixcūmama mea nagu chixũ i ngẽma cucūma rũ taguma ichayangex. ⁶Pa Tupanax, cumaxã nixĩ i chidexaxũ erũ nũxũ chacuax rũ cuma rũ choxũ nũxũ cuxĩnũ i chorũ yumũxẽ ega cumaxã chidexaxgux. iRũ choxna naxã i ñaa cuxna naxcax chacaxũ! ⁷Rũ chanaxwaxe i choxũ cunawex nax aixcūma choxũ cungechaũxũ. Erũ cuma rũ tũxũ curũngũxẽ ya yĩxema cuxĩtawa tũmaarũ ngũxẽcax ícagũxe naxchaxwa i tũmaarũ uanũgũ. ⁸iRũ choxna nadau ñoma cugũpũxũetũna cudadũrũxũ! iRũ cugũpexátũtũwa choxũ nangexmaxẽxẽ! ⁹Rũ ngẽma chorũ uanũgũ rũ choxũ ínachomaeguãchi, rũ ngẽma chixexũ i duũxũgũ rũ chaũxcax ínayaxũãchi. ¹⁰Rũ nũgũ yacuaxũũgũãcũma nidxegũ, rũ tama ngechaũxũ nacuaxgũ. ¹¹Rũ choxũ nangugũgũ nax ngextã chaxũxũ nax choxũ yanguxẽegũxũcax. ¹²Rũ nũmagũ rũ ñoma aigũrũxũ nixĩgũ nax choxũ iyacuxeũgũxũ nax choxũ yamaxgũxũcax. ¹³Pa Corix iẽcũ chauétũwa nayuxu rũ nadai i ngẽma chorũ uanũgũ! iRũ curũ taramaxã yabuxmũxẽxẽ rũ choxũ ínapoxũ nũxna i ngẽma duũxũgũ i chixexũ! ¹⁴Pa Corix icurũ poramaxã choxũ ínanguxuchixẽxẽ naxmexwa i ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũ! iRũ ínawoxũ nawa i ñoma i naane i nawa nũgũ yacuaxũũgũxũ namaxã i norũ ngẽmaxũgũ! Rũ taxuwama choxũ name ega woo nũmagũ rũ namuarũ ngẽmaxũãxgũgu rũ

naxacũgũ rũ meama nachibũegu rũ nataagũcax rũ muxũ i norũ ngẽmaxũgũ nũxũ íyaxũxgu. ¹⁵Natũrũ i chomax rũ ngẽma namaxã chataãxẽxũ nixĩ nax cuxũxũchi tá chadauxũ rũ cuxũtawaxũchi tá changexmaxũ i ngẽxguma tá yuwa ícharũdaxgux.

**Norũ uanũxũ nax
naporamaxũchigaarũ wiyae**

18 ¹Rũ cuma nixĩ, Pa Corix, i chorũ poraxẽeruxũ quixĩxũ. Choma rũ cuxũ changechaũ. ²Rũ cuma nixĩ i chorũ poxũruxũ quixĩxũ rũ chorũ cuxchicaxũ quixĩxũ, rũ chorũ nguxuchixẽeruxũ quixĩxũ, rũ chorũ Tupana quixĩxũ. Rũ cuma nixĩ i nuta i taxũchixũ i chorũ poxũruxũ quixĩxũ, rũ chorũ tũpexeruxũ quixĩxũ, rũ chorũ maxẽeruxũ quixĩxũ, rũ ngẽma chorũ cuxchicaxũ i maxpũnetapexewa quixĩxũ, rũ ngẽma chorũ cuxchicaxũ i maxpũnechitaeruwa nagu changaxixũ quixĩxũ. ³Rũ cuma nixĩ, Pa Cori Pa Tupanax, i namexũ nax cuxũ ticuaxũũgũxũ. Rũ ngẽxguma aũcūmaxũwa changexmagu, rũ aita cuxcax chaxũxgu, rũ cuma rũ chorũ uanũgũmexẽwa choxũ ícupoxũ. ⁴Rũ yema yu rũ choxna nangaicama rũ choxũ nimáxchaũ. Rũ poraãcũ chamuũ napexewa ga guxũma ga yema aũcūmaxũ ga chauxũtawa namuxũ. ⁵Rũ yema yu rũ choxũ ínananumaeguãchi ga norũ yaxuũgũ, rũ yemaacũ choxũ niyaxu nax choxũ yamáxũcax. ⁶Rũ yema aũcūmaxũwa nax chayexmaxũ, rũ Coricax aita chaxũ nax nũma ga Tupana choxũ rũngũxẽẽxũcax. Rũ nũma rũ choxũ naxĩnũ ga yéa ínayexmaxũwa. Rũ

yema aita nax chaxüxü rü
 naxmachixëwa changuga. ⁷Rü yexguma
 rü poraäcü naxixäächiane. Rü guma
 maxpúnegü rü naxixäächitanü. Rü Cori
 ya Tupanaarü numaxä nixiätanücüxü.
⁸Rü naxmaraüwa rü caxixü inaxüxü. Rü
 naqxwa inaxüxü ga üxüema ga ñoma ga
 naane ixaxëëxü, rü áxwe ga inaiciü. ⁹Rü
 ningena ga daxüguxü ga naane rü nüma
 ga Tupana rü ñoma ga naanegu inarüxí.
 Rü nacutütüüwa rü nataxüchi ga
 caixanexü rü naxëane. ¹⁰Rü wüxi ga
 dauxücüäx ga äxpexátüxüétügu
 naxaunagü rü yema namaxä ñigoe. Rü
 buanecüemagu namaxä nayangaxi. ¹¹Rü
 yema waanexü nixí ga yadüxchipetaxü.
 Rü caixanexü ga pucümaxä waxügu
 namaxä nayangaxi. Rü yemagu nügu
 nicux rü yemaarü aixepewa nayexma.
¹²Rü naxütawa rü naxaemacüane rü
 yema caixanexüwa narüyi ga gáuxü rü
 áxwe ga inaiciü. ¹³Rü nüma ga Cori ya
 Tupana ya guxäétüwa ngëxmacü rü
 daxüguxü ga naanewa inanaxü ga naga
 ga ñoma iduxruanexürüxü ixíxü. Rü
 yéma narüyi ga gáuxü ga äpüxüxü rü
 áxwe ga naiciü. ¹⁴Rü yéma inanacuxgü
 ga naxne, rü äëmacügü inaxüxëxë. Rü
 yemachaxwa ga yema chorü uanügü rü
 nügu nawoone rü nibuxmü. ¹⁵Rü yema
 mártama rü nipa, rü yexma nangox ga
 natama nagagu ga yema naga ga
 äücümáxü rü guma buanecü ga yema
 namuäcü. ¹⁶Rü nüma ga Tupana rü
 daxüguxü ga naanewa chauxcax
 narüxue rü choxü inayaxuchi nawa ga
 yema taxü ga äücümáxü. ¹⁷Rü chorü
 uanügü ga poraexü ga chauxchi
 aixümejëwa choxü inanguxuchixëxë.
¹⁸Rü yexguma chaturayane rü chauxcax

inayaxüächí. Natürü nüma ga Cori ya
 Tupana rü choxü narüngüxëxë. ¹⁹Rü
 choxü inanguxuchixëxë rü choxü
 nanapu erü choxü nangechaü. ²⁰Rü
 nüma ga Cori ya Tupana rü choxü
 nanaxütanü naxcax ga yema mexü ga
 chaucüma. ²¹Yerü choma rü nagu chixü
 i ngëma Tupana nagu rüxínüxü rü
 taguma nüxü chaxo. ²²Rü guxüma i
 norü ucüxëgü rü nachauäxëgu, rü
 taguma nüxü chaxo i norü mugü. ²³Rü
 napëxewa rü taguma taxacürü chixexü
 chaxü rü nüxna chayáxügu i chixexü.
²⁴Rü nüma ga Cori ya Tupana rü choxü
 nanaxütanü naxcax ga yema mexü ga
 napëxewa chaxüxü. ²⁵Rü cumax, Pa
 Cori Pa Tupanax, rü tümamaxä
 quixaixcüma ya yíxema aixcüma cuga
 inüxe. Rü cuxü tangechaütümüxü ya
 yíxema tümamücü tüxü
 ngechaütümüxe. ²⁶Rü cuma rü aixcüma
 tüxü curüngüxëxë ya yíxema cuga inüxe,
 natürü ngëma tama cuga inüxü rü cuma
 nüxü cucuax nax ñuxäcü tá
 cunapoxcuxü. ²⁷Rü cumax, Pa Tupanax,
 rü tüxü ícunguxuchixëxë ya yíxema
 tama tügü icuaxüügüxe, natürü
 cuyaxäcuchi i ngëma nügu
 icuaxüügüxü. ²⁸Rü cumax, Pa Cori Pa
 Tupanax, rü chauxcax cunangóonexëxë.
 Rü ngëxguma ëanexüwa changexmagu
 rü choxü quibaixmaxü. ²⁹Rü curü
 ngüxëëmaxä rü tá naxcax íchayagoöchi
 i ngëma chorü uanü. Rü norü ñanegiärü
 poxeguxüétüwa tá chaxipetü. ³⁰Rü
 ngëma Tupanaarü inü rü aixcüma
 guxüwama name. Rü ngëma norü uneta
 rü name nixí nax aixcüma yaxöxü. Rü
 nüma ya Tupana rü tüxna nadau ya
 yíxema nüxü yaxögüxe. ³¹¿Rü texé tixí

ya Coriétüwa Tupana ixíxe? ¿Rü
 taxacürü to i tupana nangexma i tüxna
 dauxü? ³²Rü Tupana nixí ya yimá choxü
 poraxêêcü. Rü yimá nixí ya
 iyanawexächixêêcü i chaucüma nax
 taxuwama nachixexüçax i chorü maxü.
³³Rü nüma ya Tupana nixí i choxü
 naporaeparaxêêxü ñoma cowürüxü rü
 maxpúneanewa chomaxã inacuax nax
 taxuguma chayarünguxüçax. ³⁴Rü nüma
 nixí i choxü nanguxêêxü nax daixü
 chacuáxüçax rü pora choxna naxã
 bróüchenaxçax ya würa ichamaxüxüçax.
³⁵Rü cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü
 choxü ícupoxü rü chorü uanümexêwa
 choxü cunapu. Rü curü
 tügünechacüümaxã choxü quingí. Rü
 ngêma curü ngechaügagu rü cuaxwa
 changu. ³⁶Rü choxü cunatauxchaxêxê
 ga chomaxü nax yemaacü tama
 ichinguxüçax. ³⁷Rü nawe changê ga
 yema chorü uanügü rü ñuxmata nüxü
 ichayangau. Rü tama chatáegu ñuxmata
 guxüma chadai. ³⁸Rü nagu chachexgü
 rü yemaacü marü taguma ínarüdagü rü
 chayapuxyenaxägü. ³⁹Rü cumax, Pa
 Tupanax, rü choxü cuporaxêxê ga daiwa
 rü yemaçax ga yema chomaxã nuexü rü
 choxmexgu cunayixêxê. ⁴⁰Rü yemaçax
 choxna nibuxmü ga yema chorü
 uanügü. Rü yemaacü chanadai ga yema
 chauxchi aixü. ⁴¹Rü aita naxüe nax
 ngüxêêçax ínacagüxü natürü taxüema
 nüxü tarüngüxêê. Rü cuxna nacagüe,
 “Pa Cori Pa Tupanax”, natürü ga cuma
 rü tama nüxü cungäxüga. ⁴²Rü
 chanapuxächixêxê rü ñuxmata ñoma
 ätexeanexü i buanecü cuexürüxü yixigü.
 Rü nagu chapugü ñoma namaarü
 ächaraxügu ipugüxürüxü. ⁴³Rü cuma rü

choxü ícunguxuchixêxê naxmexwa ga
 yema duüxügü ga tama chauga
 ínuechaüxü. Rü yema togü ga
 nachixüanegüarü äexgacüxü choxü
 quixixêxê. Rü yemaacü ga yema
 duüxügü ga noxri tama nüxü chacuáxü
 rü ñuxma rü chorü puracütanüxügü
 nixigü. ⁴⁴Rü ngëxguma choxü
 naxínuegu rü chauga naxínue rü ngêma
 togü i nachixüanecüäx i duüxügü rü
 chomaxã nataäxëgünetä. ⁴⁵Rü ngêma
 togü i nachixüanecüäxgü rü choxü
 namuüe, rü ngêma íyacuxgüxüwa rü
 duxruxeäcü ínachoxü. ⁴⁶iNamaxü ya
 Cori ya Tupana! iRü namecümäxüchi ya
 yimá chorü poxüruxü! iRü nüxü
 icuaxüxügü ya yimá chorü maxêêruxü
 ya Tupanax! ⁴⁷Rü nüma ya Tupana nixí
 i chauétüwa nayuxuxü rü choxmexgu
 nayixêêäxü i ngêma togü i
 nachixüanegü. ⁴⁸Rü nüma rü naxmexwa
 choxü ínanguxuchixêxê i chorü uanügü
 rü ngêma chomaxã nuexü. Rü cumax,
 Pa Corix, rü choxü ícupoxü nüxna i
 ngêma choxü imäxgüchäxü. ⁴⁹Rü
 ngêmacax i natanüwa i ngêma
 nachixüanegü rü cuxü chicuaxüxü rü
 cuégagu chawiyae. ⁵⁰Rü cuma rü chorü
 uanügüxü choxü curüporamaexêxê erü
 cumatama choxü cuxuneta nax äexgacü
 chixixü. Rü cuma rü guxüguma choxü
 cungechaü rü nüxü cungechaü i
 chautaagü.

**Ngêma naxüxüwa nangox i
 Tupanaarü üüne**

19 ¹Rü ngêma daxüwa nüxü
 idauxü nanangoxêxê i
 Tupanaarü üüne rü norü pora. Rü
 guxüma i ngêma daxüwa ngëxmaxü

tüxü nüxü nacuaxêxê nax ñuxácü
 namexechixü i ngêma nûma naxüxü.
 2Rü wüxichigü i ngunexü rü wüxichigü i
 chütaxü rü taxçax nanangoxêxê nax
 ñuxácü namexechixü ya Tupana. 3Rü
 woo taxuxüma i dexagüxü taxinü rü
 taxuxü i naga taxmachixêwa nanaxu,
 4natürü ngêma Tupananarü üünechiga
 rü guxü i naanewa nangu ñuxmata
 naane íyacuáxüwa rü ñuxmata üaxcü
 íngexmaxüwa. 5Rü nûma ya üaxcü rü
 taãxêácü inarügo nax ngêma namaxügu
 yaxüxü ñoma wüxi i duüxü
 íñaxächichaüxürüxü rü ñoma wüxi i
 yatü i ngexwacax ngíwa ixüxüxürüxü.
 6Rü nûma ya üaxcü rü wüxi i ñoma i
 naanecüwawa ne naxü rü norü
 tocüwawa narüxücu, rü taxucürüwa
 texé norü naiemaxüchaxwa tiña. 7Rü
 Cori ya Tupanaarü ore rü aixcüma name
 erü nanaxüchicüxü i tacüma rü
 ngexwacaxüxü i maxü tüxna naxã. Rü
 Cori ya Tupanaarü mugü rü aixcümaxü
 nixu rü cuaxwa nananguxêxê ya yimá
 yatü ya ímemarecü nax nayauxaxü i
 ucuxêgü. 8Rü Cori ya Tupanaarü
 ucuxêgü rü aixcüma mea iniwex rü
 ngêmacax taãxê tüxna naxã. Rü Cori ya
 Tupanaarü mu rü taxuwama nachixe rü
 ngêmacax taãxêxü tüxü nacuaxêxê. 9Rü
 Tupanaarü ore rü taxuwama nachixe rü
 tagutáma nagux. Rü norü mugü rü
 aixcüma name rü mexüwa tüxü nagagü.
 10Rü ngêma mugü rü mexechixü i
 úiruarü yexera nixí. Rü berure ya
 naxchiáxüwa yaxunearü yexera tüxü
 name. 11Rü choxü ínapoxü naxüpa nax
 chixexügu changuxü rü mexü i namawa
 choxü naga i ngêxguma naga
 chaxínügu. 12Rü texé ya nüxü cuáxe i

tümaarü chixexü tümawatama
 ngêxmaxü? Pa Cori Pa Tupanax ichoxü
 nüxü írüngüma i ngêma chixexü i
 chowa ngêxmaxü! 13Rü choxü ínapoxü
 nax tama ngêma chixexü i nagu
 charüxínüxügu changuxüçax! iRü choxü
 rüngüxêxê nax ngêma chixexüna
 chixügachixüçax! Rü ngêxgumarica tá
 nixí i taxütáma chixexü chaxüxü rü
 nawa íchanguxuchixü i ngêma chixexü i
 taxüchixü. 14iRü choxü nayaxu i ngêma
 chorü dexagü i cumaxá nüxü chixuxü rü
 chorü ínügü, Pa Cori Pa Tupana ya
 chorü poxüruxü rü chorü
 nguxuchixêêruxü íxícüx!

**Yumüxê i nawa Tupanaarü ngüxêêçax
 íçaxaxü nax ngêma uanüxü
 naporamaegüxüçax**

20 1iRü nûma ya Cori ya Tupana
 cuxü ínü, Pa Ñêxgacüx, ega
 guxchaxüwa cungexmayane
 cuyumüxêgu! iRü yimá Acóbuarü
 Tupana cuxü ípoxü nüxna i curü uanü!
 2iRü Yerucharéüwa ngexmane ya
 napatawa cuxçax ne nanamu i ngüxêê
 nax curü uanügüpexewa cuporaxüçax!
 3iRü nüxna nacuaxächi i curü ãmaregü,
 rü cuxü nanayaxu i ngêma naxümagü i
 naxçax quiguxü! 4iRü nûma rü cuxna
 nanaxã i ngêma cuma cunaxwaxexü, rü
 aixcüma yanguxêxê i guxüma i taxacü
 nagu curüxínüxü! 5Rü ngêmaácü tá
 tanaxüchiga, Pa Ñêxgacüx, i ngêxguma
 curü uanügüxü curüporamaegu. Rü
 Tupanaégagu tá tanawexgü ya tórü
 woneragü. iRü Tupana yanguxêxê i
 guxüma i ngêma nüxna naxçax
 cucaxaxü! 6Rü choma ya ãêxgacü ya
 Tupana choxü naxunetaxü rü chayaxö

nax nūma rü tá chorü uanügüxü choxü naporamaexēxü. Rü nüxü chacuax nax nūma choxü naxinüxü i dauxüguxü i naanewa rü tá choxü nangaxüxü rü norü poramaxá tá choxü naporamaexēxü nüxü i chorü uanügu. ⁷Rü nümaxü i nachixüanegüarü äëxgacügü rü nüxü nangexma ya nawexügü ya daiwa namaxá naxixüne. Rü togü rü nüxü nangexma i norü cowarugü i dairuxü ixügüxü. Natürü i yixema rü tüxü nangexma ya tórü ngüxēeruxü napexewa i tórü uanügü, rü nūma rü Cori ya Tupana nixi. ⁸Rü ngēma nachixüanegü rü tá inayaitanü rü tá inayarüxo. Natürü i yixema rü tá tanaxaixrügumagüraxüecha rü yexeraäcü tá taporae. ⁹Pa Cori Pa Tupanax inaporamaexēxē ya yimá torü äëxgacü rü toxü nüxü naxinü i torü yumüxē!

Nataāxē ya äëxgacü erü narüporamae

21 ¹Pa Cori Pa Tupanax, rü yimá äëxgacü rü nataāxē erü pora nüxna cuxā. Rü poraäcü nataāxēxüchi erü norü uanügüxü cunaporamaexēxē. ²Rü cuma rü marü nüxna cunaxā i ngēma norü ngüchaü ixixü, rü tama nüxna cunachuxu i ngēma naxcax cuxna nacaxü. ³Rü taāxēäcü cunayaxu rü poraäcü nüxü curüngüxē. Rü úirunaxcax i äëxgacüarü ngaxcueruxü i naeruwa quixücuchi. ⁴Rü cuxna naca nax cunamáarü maxüäxēxücax rü cuma rü nüxna cunaxā nax guxüguma nüxü nangexmaxücax i maxü. ⁵Rü ngēma curü ngüxēegagu rü nataxüchi i norü pora ya yimá äëxgacü. Rü cuma rü norü duüxügüpepewa nüxü quicuaxüxü.

⁶Rü guxüguma nüxü curüngüxē, rü ngēma nax naxütawa cunexmaxügagu rü guxüguma nataāxēxüchi. ⁷Rü cumax, Pa Äëxgacüx, rü aixcüma Cori ya Tupanaaxü cuyaxō, rü ngēmacax i curü uanügü rü taxütama cuxü narüporamae, erü cuyaxō nax cuxü nangechaüxü ya yimá guxäétüwa ngēxmacü. ⁸Rü ñuxmax, Pa Äëxgacüx, rü guxüma i curü uanügümaxá tá icucuax. Rü ngēmaäcü cuxmexwa tá nangexmagü i ngēma cuxchi aixü. ⁹Rü ngëxguma cunapoxcuxgux, rü ñoma üxiemawa taxacü iguxürüxü tá cuyaxixē. Rü nūma ya Cori ya Tupana rü tá norü numaxā üxiwa nayawocu i ngēma curü uanügü nax ngëxma yanaxoxücax. ¹⁰Rü ngēmaäcü i curü uanügü rü naxacügü rü nataagü rü tá icuyanaxoxēxē i ñoma i naanewa. ¹¹Rü ngēma curü uanügü rü woo chixexü cumaxā naxügüchaügu, natürü taxütama mea nüxü ínanguxuchi i ngēma nagu naxinüexü. ¹²Erü cuma rü tá cuyabuxmüxēxē erü yima curü würa rü naguama cunatoenü. ¹³iRü ëcü curü poramaxá toétüwa ínayuxu, Pa Cori Pa Tupanax! Rü toma rü tá tanaxüchiga nax wiyaegümaxā cuxü ticuaxüügüxü, erü cuma rü nüxü curüporamae i torü uanügü.

**Ngúxü yangexügagu aita naxü natürü
Tupanaxü nicuaxüxü**

22 ¹Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Tupanax ítüxcüü choxna quixügachi? ¿Rü tüxcüü tama choxü curüngüxēchaü rü tama nüxü cuxinüchaü i chorü axu? ²Pa Chorü Tupanax, ngunecü rü chütacü cuxna chaca rü tama choxü cungaxü rü marü

düxwa chipa. ³Natürü i cumax rü cuxüüne rü torü ãëxgacü quixĩ rü ngëmacax i toma i Iraéanecüãxgü rü cuxü ticuaxüxügü. ⁴Rü tonatügü rü cugu tayaxögü, rü cuma rü tüxü ícunguxüxëxë naxmëxwa i tümaarü uanügü. ⁵Rü ngüxëëcax cuxna tacagü rü cuma rü tüxü ícunguxüxëxë. Cuxü tayaxögü rü taguma tüxü cuwomüxëxë. ⁶Natürü i chomax rü tama wüxi i duüxü chixĩ, rü ñoma wüxi i õxmirüümare ngëma chataxmare. Rü duüxügüarü cugüruxü chixĩ. ⁷Rü ngëma choxü daugüxü rü choxü nacugüe rü choxna nabiãxgü rü nanexáerugü. ⁸Rü ñanagürügü: “Ñaa nixĩ i ngëma yatü ga Cori ya Tupanaaxü yaxõxü. iRü ëcü rü ínanguxuchixëxëãx rü namaxëxëãx ega aixcüma nüxü nangechaügu!” ñanagürügü. ⁹Natürü cumax, Pa Corix, nixĩ i chauéanüwa choxü cubuxëëxü rü chabuxgumama choxü curüngüxëëxü. ¹⁰Rü yexguma tauta chabuxgu rü choxna cudau. Rü yexguma noxri chabuxgutama rü chorü Tupana quixĩ. ¹¹iRü taxü i choxna quixügachixü! Erü ngëmama choxna nangu i äücümaxü rü taxüema choxü ítapoxü. ¹²Rü ñoma tuirugü i Bacháücüãx i düraexürüxü choxü ínachomaeguãchi i chorü uanügü. ¹³Rü ñoma ai i norü düramaxã aita üexürüxü nichogü rü choxna nayuxgü. ¹⁴Rü ngëma chorü pora rü ñoma dexá i baxürüxü nixĩ rü guxünema ya chauxchinaxã rü ta inagü. Rü yima chorü maxüne rü ñoma taxacü idexexürüxü nixĩ. ¹⁵Rü ngëma chorü pora rü choxna ínaxüxü rü ñoma mairaxü i üaxcüemamaxã ipaxürüxü nixĩ. Rü yimá chorü conü rü

chauxmanaxãwa nayaxüx erü yuwa choxü cutagachi. ¹⁶Rü chorü uanügü rü ñoma airugürüxü choxü ínachomaeguãchi i guxüwama rü chauxmëxwa rü chaucutüwa choxü ínipotagü. ¹⁷Rü ngëma ngüxü nax chingexügagu rü nangox ya wüxichigü ya chauxchinaxãremügü. Rü ngëma chorü uanügü rü tama choxna ningexetügü, rü choxü narüdaunüecha. ¹⁸Rü nügü nayanü ga chauxchiru rü nügümaxã naxcax naxñüncaxwaxegü nax nüxü nacuaxgüxüãcax nax texëgu nanguxü. ¹⁹Natürü cumax, Pa Corix, nax chorü poraxëëxurü quixixü irü taxü i choxna quixügachixü! iRü paxa nua naxü rü choxü rüngüxëxë! ²⁰iRü choxü ínapoxü nax tama taramaxã choxü yamãxgüxüãcax i ñaa chorü uanügü i ñoma airugürüxü taxuwama mexü! ²¹iRü choxü ínapoxü nüxna i ñaa yatügü i ñoma aigürüxü rü ñoma tuirugü i düraexürüxü ixigüxü! ²²Rü chauenegümaxã tá cuchigaxü chixu, rü curü duüxügütanüwa tá cuxü chicuaxüxü. ²³Rü choma rü ñacharügü: “Guxãma ya texë ya Tupanaxü ngechaügüxe irü nüxü picuaxüxügü! Rü guxãma i pema i Iraétanüxügü i Acóbutaagü ixigüxe irü penataxëxë!” ñachagürü. ²⁴Erü nüma ya Cori ya Tupana rü taguma tüxü inarüngüma ya yixema ngüxü ingegüxe rü taguma tümachaxwa inicux. Rü nüma ya Tupana rü tüxü naxñü ega ngëxguma nüxna icaxgu, rü tüxü narüngüxëxë. ²⁵Rü ngëmacax, Pa Cori Pa Tupanax, rü tá cuxü chicuaxüxü napëxewa i ngëma curü duüxügü. Rü tá nüxü chixu nax quixaixcümaxü. Rü napëxewa i ngëma

duñxũgũ i cuxũ taxẽẽgũxũ rü tá
chayanguxẽẽ i ngẽma cumaxã
ichaxunetaxũ. ²⁶Rü pema i togũ chixri
pemaxã cuaxgũxe irũ meama pechibũe
rü ñuxmata mea pexũ yangu! Rü pema i
Tupanacax daugũxe irũ nüxũ
picuaxũxũgũ! iRü namá i perũ maxũ!
²⁷Rü Pa Guxãma ya Duẽxẽgũ i Ñoma i
Naanewa Maxẽxe irũ nüxna
pecuaxãchie ya Cori ya Tupana rü
naxcax pexĩ! iRü napexegu
pecaxápũxũgũ rü nüxũ picuaxũxũgũ!
²⁸Erũ nüma ya Cori ya Tupana rü
ãẽxgacũ nixĩ rü guxũ i
nachixũanegũmaxã inacuax. ²⁹Rü
guxũma i ngẽma diẽruãxgũxũ rü name
nixĩ nax Cori ya Tupanapexegu
nacaxápũxũgũxũ nax nüxũ
yacuaxũũgũxũcax. Erũ guxũma i ngẽma
ñoma i naanewa maxẽxũ rü wena tá
waixũmũxũ nixĩgũ, erũ nügũwatama rü
nataxuma i maxũ. ³⁰Rü ngẽma tawena
ngóexũ i duñxũgũ rü tá Cori ya
Tupanaxũ nicuaxũxũgũ rü nüxũ
nixuchigagũ. ³¹Rü woo ngẽma duñxũgũ
i ngẽmawena buexũ rü tá nüxũ
naxĩnũechiga ga yema taxũ ga mexũgũ
ga Cori ya Tupana norũ poramaxã üxũ.

**Cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü
chauxũtawa cungexmaecha**

23 ¹Rü nüma ya Cori ya Tupana
rü chorũ dauruxũ nixĩ rü
taxuxũma choxũ nataxu. ²Rü mexũ i
nachicagu choxũ narũngũxẽẽ rü
mechiũxũ i natũwa choxũ naga. ³Rü
ngẽxguma chaturagu rü choxũ
naporaxẽẽama rü mexũ i namawa
choxũ naga nax ngẽmaãcũ
natachigaxũcax i naéga. ⁴Rü woo

taxacürũ ãũcũmaxũ i taxũwa
chaxũpetũxgux, rü taxucaxma chamuũ
erũ cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü
chauxũtawa cungexma. Rü yima curũ
naixmenaxãmaxã mexũ i namawaama
choxũ cuxũxẽẽ, rü curũ caxũruũmaxã
choxũ ícupoxũ. ⁵Rü mexũ i ñna
chauxcax cumexẽẽ, napexewa i chorũ
uanũgũ, rü pumáramaxã choxũ cubaeru.
Rü nangupetũxũchi i ngẽma curũ
ngũxẽẽ i choxna cuaxãxũ. ⁶Rü guxũ i
ngunexũgu rü chomaxã cumecũma, rü
cuxũ changechaũtũmũxũ. Rü ngẽmacax,
Pa Corix, rü cupatawa tá
changexmaecha rü guxũgutáma
cuxũtawa chamaxecha.

Tupana nixĩ ya ãẽxgacũ ya üünecũ

24 ¹Rü Cori ya Tupanaarũ nixĩ i
guxũma i ñaa naane, rü
guxũma i nawa ngẽxmagũxũ rü nawa
maxẽxũ. ²Yerũ nüma nixĩ ga naxũãxũ
ga ñoma ga naane. Rü nüma nixĩ ga
naxũchicaãxũ ga márgũ rü taxtũgũ nax
yemaacũ nangóxũcax ga paanexũ. ³¿Rü
texé tame nax nawa tanguxũ ya yima
maxpũne ya üünene i Tupana
íngexmaxũwa? ¿Rü texé tame nax
napata ya üünenewa tamaxũxũ? ⁴Rü
tũma tixĩ ya yíxema taguma chixexũ
üxe rü taguma tũmãẽwa chixexũgu
rüxĩnũxe, rü taguma
tupanenetachicũnaxãgũxũ
icuaxũũxũgũxe rü taguma idoraxe. ⁵Rü
Cori ya tũmaarũ Tupana ya tũmaarũ
maxẽẽruxũ rü tá mexũ tũmamaxã
naxuegu rü tá tüxũ narũngũxẽẽ. ⁶Rü
ngẽmaãcũ tanaxwaxe nax tamaxẽxũ ya
yíxema Acóbuarũ Tupanacax daugũxe
nax tũmaxũtawa nangexmaechaxũcax.

7iRü piwāxnagü, Pa Nūxcūmaxūxū i Yerucharéüarü Ìāxgūx, pengeenügü nax yaxūcuxūcax ya yimá guxāarü āēxgacü ya üü necü ya poracü! ⁸¿Rü texé nixi ya yimá āēxgacü ya üü necü? Rü nūma nixi ya Cori ya Tupana ya poracü rü tama muücü. Rü aixcūma nūma ya Cori ya Tupana nixi ya taxuxūma muücü ega ngēxguma texémaxā nügü nadāixgux. ⁹iRü piwāxnagü, Pa Nūxcūmaxūxū i Yerucharéüarü Ìāxgūx, rü pengeenügü nax yaxūcuxūcax ya yimá āēxgacü ya üü necü ya poracü! ¹⁰¿Rü texé nixi ya yimá āēxgacü ya üü necü ya poracü? Rü nūma nixi ya Cori ya Tupana ya guxāétüwa ücü. Rü nūmatama nixi ya āēxgacü ya aixcūma üü necü ya poracü.

**Yumūxē i nawa Tupanaarü
ngūxēēcax ícaxaxū**

25 ¹Pa Cori Pa Tupanax, rü cuxna nixi i chacaxaxū. ²Pa Chorü Tupanax, cuxū chayaxō. iRü taxú i cunaxūchicaxū i chorü uanügü nax āne choxū yangexēēgūxūcax rü choxū nacugūexūcax! ³Rü tama chanaxwaxe nax texé āne tūxū ingexēēxū ya yíxema cuxū yaxōgūxe. Natürü i ngēma tama cuga ĩnūexū rü cumaxā nuexū, rü name nixi i āne nūxū quingegūxēē. ⁴Pa Corix ichoxū nawex i cumaxū rü ngēmagu choxū ixūxēē! ⁵iRü chomaxā inacūxax rü choxū nanguxēē i ngēma curü ore i aixcūma ixixū! Erü cuma nixi i chorü Tupana rü chorü maxēēruxū quixixū. Rü guxūma i oragu rü cugu chayaxō. ⁶Pa Cori Pa Tupanax inūxna nacūxāchi nax ñuxācü guxūgumachirex toxū cungechaūxū rü cuxū tangechaütümūxūgūxū! ⁷iNatürü taxú i

nūxna cucūxāchixū i chorü chixexūgü rü yema chixexū ga chaxixū ga yexguma changextūxūgu! Pa Cori Pa Tupanax ichoxna nacūxāchi erü ngēma curü ngechaū rü curü mecūma rü nata! ⁸Rü nūma ya Cori ya Tupana rü namecūma rü aixcūmacü nixi. Rü nūma rü tūxū narüwēxāchixēē ya yíxema chixri maxēxe. ⁹Rü namaxūgu tūxū naxixēē ya yíxema tama tūgü icūxūūgūxe, rü mexūwa tūxū nagagü. ¹⁰Rü ngēxguma naga ixīnūegu i norü mugü rü mea yanguxēēgu i ngēma uneta i namaxā ixixū, rü nūma rü tūxū nangechaūācūma tūxū naxucuxē namaxā i norü ore i aixcūma ixixū. ¹¹Pa Cori Pa Tupanax, nata i chorü chixexū i cupexewa chaxixū iRü choxū nūxū irūngūma i ngēma nax taxúema chixri cuchiga idexaxūcax! ¹²Rü yíxema Cori ya Tupanax ngechaūxe, rü nūma rü tá tūxū nanawex i nama i mexū nax nagu tixixū. ¹³Rü tá tūxū narūngūxēē rü tūmaxacūgūmexēgu nanaxū i ñaa nachixūane nax namaxā inacūxgūxūcax. ¹⁴Rü nūma ya Cori ya Tupana rü yíxema nūxū ngechaūgūxemücü nixi, rü meama tūmacax nanangoxēē i ngēma norü uneta. ¹⁵Rü guxūguma Cori ya Tupanaarü ngūxēēcax chadau erü nūma nixi i choxū ĩnapoxūxū nawa i guxūma i āñcūmaxū. ¹⁶Pa Corix ichoxū rūngūxēē rü cuxū changechaütümūxū! Erü chatura rü taxū i guxchaxūwa changexma. ¹⁷Choma rü yexera chanaxixāchiāēchigü. iRü nawa choxū ĩnanguxuchixēē i ñaa ngūxū i chingexū! ¹⁸iChoxū nūxū nadau i chorü guxchaxūgü rü ñaa ngūxū ichingexū rü

choxú íyanaxoxê! iRü choxú nüxú yarüngüma i chorü chixexü! ¹⁹iRü dücax i ñuxre i chorü uanügu i choxü imaxgüchaxü! ²⁰iRü choxna nadau rü choxü ínapoxü nax tama choxü yamaxgüchaxi iRü taxü i cunaxüchicaxü i chorü uanügu nax âne choxü yangexêegüchax! Erü cuma nixí i chorü poxüruxü quixixü, rü cuxütagu nixí i nüxü ichayangaxü i ngüxê. ²¹Rü ngêma chaugü namaxá íchapoxüxü nixí nax aixcúmaxü chixuxü rü taxuxüma i chixexü chaxüxü. Rü ngêmaâcü chamaxü erü cugu chayaxô. ²²Pa Tupanax ínapoxü i guxüma i chautanüxügu i Iraéanecüaxgü nawa i torü guxchaxügu!

**Yimá norü maxümaxá
mea icuaciärü yumüxê**

26 ¹Pa Cori Pa Tupanax ichoxü rüngüxê! Erü chorü maxüwa rü nataxuma i chixexü. Rü aixcúma cugu chayaxô, Pa Cori Pa Tupanax. ²iRü êcü choxü nangugü! iRü choxü naxü! iRü nüxü naxü i chorü ñnü rü chorü ngüchaxü i chaxica nüxü chacuaxü! ³Choma rü nagu charüxñü nax choxü cungechaxü, rü guxüguma meama cuga chaxñü. ⁴Rü taguma namaxá chaxämücü i ngêma idorataxgüxü rü bai i ñuxgu wüxiwa namaxá changexma i ngêma duüxügüpexewa mexü ügünetaxü. ⁵Rü choxü nawaxtümüxü i norü ngutaquexe i ngêma chixexü ügüxü i duüxügu. Rü taguma namaxá chaxämücü i ngêma duüxügu i chixecúmaxü. ⁶⁻⁷Rü cupexewa chaugü chayauxmex nax ngêmaâcü cuxü chawéxüchax nax chowa rü nataxuxüma

i taxacürü chixexü. Rü ngêmaâcü, Pa Cori Pa Tupanax, curü âmarearü guchicaxüwa changu nax cuxçax chawiyaexüchax rü cuxü chicuaxüxüchax naxçax i ngêma mexügu i cuxüxü. ⁸Pa Corix, choma rü nüxü changechaxü ya yima cupata ya nawa curü üünemaxá cunxexmane. ⁹Rü tama chanaxwaxe i choxü quimax wüxigu namaxá i ngêma pecáuaxgüxü. Rü tama chanaxwaxe i ngêma máetagüxürüxü chomaxá quixí. ¹⁰Rü tama chanaxwaxe i ngêma chixexü ügüxürüxü rü ngêma âëxgacügü i diêruchax chixri duüxügümaxá icuaxgüxürüxü chomaxá quixí. ¹¹Erü chorü maxü rü taxuwama nachixe irü ngêmacax choxü rüngüxêxê rü cuxü changechaxütümüxü! ¹²Rü cumax, Pa Corix, rü taianexügu choxü cuchixêxê nax tama chorü uanügümexêgu changüchax. Rü ngêmacax guxü i duüxügüpexewa tá cuxü chicuaxüxü rü mexü cumaxá chaxuegu.

**Cori ya Tupana rü chorü omü
rü chorü maxêeruxü nixí**

27 ¹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü chorü omü rü chorü maxêeruxü nixí. ¿Rü ngêmacax rü texêxü tá nixí i chamuüxü? Rü nüma ya Cori ínapoxü i chorü maxü. ¿Rü ñuxma rü texêxü tá nixí ichamuüxü? ²Rü ngêxguma chixexügu i chorü uanügu, chaxçax ibuxmügu nax choxü yamaxgüchax rü nüxchama tá guxchaxügu nayi. ³Rü woo muxüchixü i chorü uanügu choxü íchomaeguachigu rü taxuçaxtáma chamuü. Rü woo nügu ínamexêëgügu nax chaxçax íyaxüächixüchax rü taxuçaxma

chanaxixächixächē erü nüxü chachuax nax
 nüma ya Tupana tá choxü ipoxüxü. ⁴Rü
 ngēma Cori ya Tupanana naxcax
 chacaxü rü choxü ngúchaüxü rü
 wüxitama nixí. Rü ngēma nixí nax
 guxüma i chorü maxügu Cori ya
 Tupanapatawa changexmaxü nax
 ngēmaäcü nüxü chicuaxüxüxüçax rü
 norü üünemaxā chataāxēxüçax. ⁵Rü
 ngēxguma guxchaxü çauxcax ínguxgu
 rü nüma ya Cori rü napatawa tá choxna
 nadau. Rü nügümaxā tá choxü
 natüxchipeta rü wüxi ya nuta ya
 tacüétügu tá choxü namunagü nax
 taxuxüma choxü imáxüçax. ⁶Rü ngēma
 rü taxuxütáma i chorü uanü choxna
 nangu. Rü ngēxguma rü tá choxü
 natauxcha nax Cori ya Tupanacax
 chayaguxü i āmaregü i napatawa rü
 taāxēäcüma naxcax chawiyaexü rü nüxü
 chicuaxüxüxü. ⁷Rü cuxna nixí i
 chacaxaxü, Pa Corix. iRü choxü naxinü!
 iRü cuxü changechaxütümüxü rü choxü
 nangāxü! ⁸Rü chauāēwa rü nagu
 charüxinü rü chaugü ñachagürü: “Cori
 ya Tupanacax tá chadau”, ñachagürü.
 Rü ngēmacax i chomax, Pa Corix, rü
 cuxcax chadau. ⁹iRü taxü i
 çauxcaxxwa iquicüxü rü taxü i curü
 numaxā choxü cuxoxü! Erü cuxicatama
 nixí i chorü nguxēeruxü quixixü. iRü
 taxü i chaxica nua choxü cutāxü nax
 ngēmaäcü changemüçüxüçax! Erü cuma
 nixí ya chorü Tupana rü chorü
 maxēeruxü quixixü. ¹⁰Rü woo chaunatü
 rü chaué choxü itaxgügu natürü cumax,
 Pa Corix, tá nixí i choxna cudauxü. ¹¹Pa
 Corix ichoxü nawex i cumaxü rü chorü
 uanügüchaxwa choxü nüxü nacuaxēxē i
 ngēma mexü i nama nax nagu

chixüxüçax! ¹²iRü taxü i norü
 ngúchaüwa choxü cutāxü! Erü ngēma
 duüxügü i choxü imaxgüchaüxü rü
 chixri chauchiga nidexagü, natürü
 guxüma i ngēma rü doragümare nixí.
¹³Natürü i choma rü chayaxō nax nüxü
 tá chadauxü nax ñuxäcü choxü
 nangechaüxü ya Cori ya Tupana i
 guxüma i ngunexügü i nagu
 chamaxüxüwa. ¹⁴iEcü nüxü yaxō ya
 Cori! iRü cügü naporaxēxē rü taxü i
 nüxü curüxoxü nax cuyaxōxü! Rü
 cumaxā nüxü chixu rü inagu yaxō ya
 Cori ya Tupana!

**Cori ya Tupana rü nüxü
 naxinü i törü yumüxē**

28 ¹Pa Cori Pa Tupana Pa Chorü
 Poxüruxüx, rü cuxna nixí i
 chacaxü. iRü taxü i çauxcaxxwa
 iquicüxü nax tama choxü
 cungāxüxüçax! Erü ngēxguma taxütáma
 choxü cungāxüxgu rü tá chayü. ²iRü
 choxü naxinü i ngēxguma cupata
 íngexmaxügu chawéxmexäcüma curü
 ngüxēçax íchacaxgu! ³Rü tama
 chanaxwaxe i choxü cupoxcu wüxigu
 namaxā i ngēma chixexü ügüxü. Rü
 nümagü rü mea tümamaxā
 naxāmüçügüneta ya duēxégü, natürü
 naāxēwa rü nagu narüxinü nax ñuxäcü
 tüxü yamaxgüchaüxü. ⁴Rü ngēmacax,
 Pa Corix, rü name nax cunapoxcuexü
 naxcax i ngēma norü chixexü i
 naxügüxü. iRü ngēma chixexü i
 toxguāxmaxā naxügüxütama naxcax
 natáeguxēxē nax ngēmatama i
 chixexümaxā cupoxcuexüçax! ⁵Rü
 nümagü rü tama Tupanaxü
 nacuaxgüchaü rü tama nüxü

nacuaxgüchaü i ngëma Tupana ngoxëëxü. Rü ngëmacax ya Tupana rü tá nanadai rü tagutáma wena inanachigüxëxë. ⁶Rü namecümamaxüchi ya Cori ya Tupana erü nüxü naxínü i chorü yumüxë. ⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana rü chorü poxüruxü ya poraxüchicü nixí. Rü nagu nixí ga chayaxōxü rü nüma nixí ga choxü nangüxëëxü. Rü poraäcü chataāxë i ñuxmax. Rü ngëmacax tá Cori ya Tupanacax chawiyae rü tá moxë nüxna chaxā. ⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana nixí i norü duüxügüxü naporaexëëxü. Rü nüma nixí i nüxü nangüxëëxü rü ínapoxüāxü ya yimá āëxgacü ya nümatama nüxü naxunetacü. ⁹Pa Cori Pa Tupanax inüxü rüngüxëxë ya curü duüxügü rü mexü namaxā naxuegu! iRü ñoma wüxi i carnéruarü dauruürüxü nüxna nadau rü guxüguma mea yagagü!

Napora i naga ya Cori ya Tupana

29 ¹Pa Dauxücüāx inüxü picuaxüxü ya Cori ya Tupana naxçax i norü pora rü norü üüne! ²iRü nüxü picuaxüxü i ngëma naéga i üünexü! iRü yima napata ya mexechinewa rü penatachigaxëxë! ³Rü ngëma naga ya Cori ya Tupana rü márétügu nayaxü. Rü nüma ya Tupana ya poracü rü nayaduruanexëxë. Rü nüma rü ngëma taxü i márétüwa nangexma. ⁴Rü ngëma naga ya Cori ya Tupana rü napora rü guxüwama nangu. ⁵Rü ngëma naga ya Cori ya Tupana rü nanabüüchacüxü ya yima ocayiwaügü ya Líbanuwa ngëxmagüüne. ⁶Rü nagamaxā nayaduxruexëxë ya yima maxpúnegü ya Líbanu rü Chiriú. Rü ñoma tuirugürüxü

rü ñoma naxacügürüxü nanayuxnagütanüxëxë. ⁷Rü ngëma nagawa rü ínaxüxü i üxüema. ⁸Rü ngëma naga ya Cori ya Tupana rü ngëma ínachianexüwa rü nayaduxruxëxë. ⁹Rü ngëma naga ya Cori rü yima castáñagü rü nayawaxgüxëxë rü ngëmaäcü i ngëma dauxchitagü rü nanangearü naixnecüāxëxë. Rü napatawa ya Cori rü guxāma nüxü ticuaxüxügü. ¹⁰Rü nüma ya Cori ya Tupana rü pucümamax ínacuaç. Erü nüma nixí i guxüguma āëxgacü yixíxü. ¹¹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nanaporaexëxë i norü duüxügü. Rü mexü namaxā naxuegu rü nanataāxëxëgü.

Dabí rü Cori ya Tupanaxü ticuaxüxü erü norü daxawewa naxçax nayataanexëxë

30 ¹Pa Cori Pa Tupanax, rü cuxü chicuaxüxü erü cuma nixí i chorü daxawewa choxü ícurüdaxëëamaxü rü ngëmacax tama chayü. Erü cuma rü tama cunaxwaxe nax choxü nacugüexü i chorü uanügü. ²Pa Cori Pa Chorü Tupanax, choma rü cuxütawa naxçax íchaca i curü ngüxëë, rü cuma rü choxü cungāxüga rü chaüxcax cuyataanexëxë. ³Rü nawa choxü ícunguxuchixëxë i ngëma yu rü choxü cumaxëëama. Rü ngëmacax tama chayü. ⁴Rü ngëmacax i pemax, Pa Chomücügü i aixcüma Cori ya Tupanaaxü Yaxögüxü irü ngíxā wüxigu Tupanacax tawiyaegü rü nüxü ticuaxüxügü ya yimá üü necü! ⁵Erü ngëma norü nu rü paxaāchimare nixí, natürü ngëma norü ngüxëë rü taguma inayagux. Rü woo chütacü ixauegu,

natürü moxũĩacü rü taãxẽacü
tingunexũgü. ⁶Rü choma rü yexguma
taxũta chidaxawegu rü chaugũgu
charũxĩnũ rü ñachagürü “Ñuxma rü
marü taxuxũtáma i taxacü choxũ
nangupetü”, ñachagürü. ⁷Natürü i cuma
rü choxũ cuxü, rü choxna quixũgachi rü
tama choxũ curũngũxẽẽ. Rü ngẽmacax
chorü muĩmaxã chabaxĩachiãẽ. Natürü
yemawena rü chomaxã cumecüma, rü
chaxuxcax cuyataanexẽxẽ. ⁸Rü cuxna
nixĩ i chacaxũ, Pa Cori Pa Tupanax, rü
cuxũ nixĩ i chachixewexũ. ⁹Rü
ñachagürü: “Pa Cori Pa Tupanax ¿rü
taxacüwa namexũ ega taxwa choxũ
nangegũgu? Erü wüxi i waixümü rü
taxucürüwa cuxũ nicuaxũxũ rü
taxucürüwa nüxũ nixu nax cuma rü
aixcümacu quixĩxũ”, ñachagürü. ¹⁰Pa
Cori Pa Tupanax icuxũ
changechaxũtümüxũ rü choxũ naxĩnũ rü
choxũ rüngũxẽxẽ! ¹¹Rü ñuxma nax
chaxuxcax cuyataanexẽxẽxũ rü ngẽma
chorü ngechaũ rü taãxẽxũ choxũ
cuyanguxuchixẽxẽ. Rü ngẽmaacü
choxna cuyaxũgachixẽxẽ i ngẽma chorü
ngechaũ rü taãxẽ choxna cuxã. ¹²Rü
ñuxmax, Pa Cori Pa Tupanax, rü
taxucürüwama charũngeaxmare. Rü
ngẽmacax wiyaegũmaxã tá cuxũ
chicuaxũxũ rü guxũgutáma moxẽ cuxna
chaxã.

Name nax aixcüma Tupanagu nax yaxõxũ

31 ¹Pa Cori Pa Tupanax, cuxũtagu
nixĩ i chaugũ charũcũxũ nax
choxũ icupoxũxũcax nax tama choxũ
yamaxgũxũcax i chorü uanũgü. iRü taxũ
i nüxũ icurũngũmaxũ ega curü
ngũxẽẽcax íchacaxgux! iRü choxũ

ínanguxuchixẽxẽ naxmexwa i chorü
uanũgü! Erü cuma rü Tupana ya
aixcüma mecü quixĩ. ²iRü ecü choxũ
nüxũ naxĩnũ i chorü yumũxẽ! iRü paxa
nua naxũ rü naxmexwa choxũ
ínanguxuchixẽxẽ i chorü uanũgü! Rü
chanaxwaxe i chorü poxũruxũ nax
quixĩxũ i cumax, rü chanaxwaxe nax
chorü cuxchicaxũ nax quixĩxũ nax tama
choxũ yamaxgũxũcax. ³Rü cuma nixĩ i
chorü poxũruxũ rü chorü cuxchicaxũ.
iRü chomaxã inacuax rü choxna nadau
naxchaxwa i chorü uanũgü! Rü
ngẽmaacü i nümagü rü tá nüxũ
nacuaxgü nax aixcüma Tupana ya
poracü nax quixĩxũ. ⁴iRü choxũ
ínanguxuchixẽẽama nawa i ngẽma
guxchaxũ i chaxuxcax inaxũgũxũ! Erü
cuma nixĩ i chorü poxũruxũ quixĩxũ.
⁵Rü cumexwa chanangex i chorü
maxũ. iRü choxũ ínanguxuchixẽxẽ, Pa
Cori Pa Tupana ya Ixaxcümacu! ⁶Rü
tama namaxã chataãxẽ i ngẽma
duũxũgü i naxchicũnaxagü i taxuwama
mexũxũ icuaxũũgũxũ. Erü cugu nixĩ i
chayaxõxũ, Pa Cori Pa Tupanax. ⁷Rü
ngẽma choxũ nax cungechaũxũcax rü
chataãxẽ rü mexũgu charũxĩnũ. Rü
cuma rü nüxũ cucuax nax ngechaũ
chingexũ rü chanaxĩxãchiãẽxũ. ⁸Natürü
tama chorü uanũmexẽgu choxũ
cunguxẽxẽ. Rü chaxuxcax cunamexẽxẽ i
wüxi i nachica i nüxũ guxchaxũ nax
choxna nangugũxũ. ⁹Pa Cori Pa
Tupanax icuxũ changechaxũtümüxũ!
Erü aũcũmaxũwa changexma i ñuxmax.
Rü ngẽma ngũxũ nax chingexũcax rü
changuxetü rü changuxune rü
guxũwama choxũ nangux. ¹⁰Rü ngẽma
nax ngũxũ chingexũ rü nax

changechaũxũgagu rü tá paxa chayü. Rü ngẽma nax ngechaũ chingexũgagu rü chiturachigü. Rü ngẽmacax i chaxune rü natura. ¹¹Rü choma rü norü cugüruxũ chixĩ i ngẽma chorü uanügü. Rü ngẽma chorü ngaicamagu áchiũgũxũ i duũxũgü rü norü ñnucaruũmare choxũ nixĩgũxẽxẽ. Rü ngẽma choxũ цаxgũxũ i duũxũgũcax rü wüxi i ãũächixũ chixĩ. Rü ngẽxguma ñtamüwa choxũ nadaugügu rü chaũxchaxwa nibuxmü. ¹²Rü choxũ inarüngümaexũchima rü ñoma marü chayuxũrũxũ choxũ nadau. Rü ngẽmaäcü ñoma wüxi i axepáü i puxächixũrũxũ chixĩ. ¹³Rü duũxũgü rü bexma choxũ nixugüechamare chixexũmaxã. Rü ngexta íchadawenũxũwa rü nangexma i ãñcũmaxũ rü poraäcü chamuũ. Rü duũxũgü rü wüxigu nax narüxinüe nax ñuxäcü choxũ yamãxgũchaũxũ. ¹⁴Natürü i chomax, Pa Cori Pa Tupanax, rü cugu chayaxõ rü ñachagürü: “Rü cuma nixĩ i chorü Tupana quixĩxũ”, ñachagürü. ¹⁵Rü ñaa chorü maxũ rü cuxmexwa nangexma. Rü ngẽmacax chanaxwaxe i naxmexwa choxũ ícunguxuchixẽxẽ i ngẽma chorü uanügü i chauxchi aixũ. ¹⁶Rü choma nax curü duũxũ chixĩxũ irü cuxũ changechaxũtümũxũxũ! iRü êcü choxũ ínanguxuchixẽxẽ erü choxũ cungechaũ! ¹⁷Pa Cori Pa Tupanax, rü cuxna nixĩ ichacaxũ. Rü chanaxwaxe i choxũ cungãxũga nax tama ãne chingexũcax. Natürü ngẽma chixexũ ügũxũ i duũxũgü rü name nixĩ i ãne nüxũ quingexẽxũ. iRü êcü noxtacüma naxmaxũ i chianexũ i tauquewa ngẽxmaxũwa namugü! ¹⁸Rü ngẽmaäcü tá narüchianegü i ngẽma

duũxũgü i dorataãxgũxũ i cugüwaxegũxũ rü toxguãxũ oexũ rü guxchigawaxegũxũ tümamaxã ya yíxema mexe ya duũxẽgü. ¹⁹Pa Tupanax, cuma rü poraäcü cumecüma tümamaxã ya yíxema cuga ñnüexe. Rü duũxũgüpezewa cunawex nax ñuxäcü cumecũmaxũ tümamaxã ya yíxema cugu yaxõgũxe. ²⁰Rü cuma rü tüxũ ícupoxũ nüxna i ngẽma duũxũgü i chixexũgu rüxinüexũ. Rü cugütüüwa tüxũ cungexmagũxẽxẽ nax ngẽmaäcü tama tümamaxã naguxchigagũxũcax i tümaarü uanügü. ²¹Rü cumexechi, Pa Cori Pa Tupanax. Erü choxũ nax cungechaũxũgagu taxũ i mexũ chaũxçax cuxü ga yexguma ngũxũ chingeyane. ²²Rü ngẽxguma guxchaxũwa changexmayane rü nax charüxinü nax choxna quixũgachixũ. Natürü yexguma cuxna chacaxgu nax choxũ curüngũxẽxẽxũcax rü cuma rü choxũ cuxĩnü nax aita cuxçax chaxũxũ. ²³Pa Guxãma i Pema i Cori ya Tupanaaxũ Yaxõgũxex irü nüxũ pengechaxũgũx! Erü nüma ya Cori rü tüxna nadau ya yíxema naga ñnüexe. Natürü ngẽma tama naga ñnüexũ rü tá poraäcü nanapoxcue. ²⁴Rü guxãma i pema i Cori ya Tupanagu nax peyaxõgũxũ irü peporae rü petaãxgũgü!

**Ngẽxguma Tupanamaxã nüxũ
ixuxgu i törü chixexũ rü nüma
rü tüxũ nüxũ inarüngüma**

32 ¹Rü nataãxẽ ya yimá yatü ya Tupana marü nüxũ nüxũ irüngümacü i norü pecádugü. ²Rü nataãxẽ ya yimá yatü ya tama chixexũgu rüxinücü rü Tupana

taxuxũma i chixexũ nachigaxũ ixucũ.
 3Rũ yexguma tama Tupanamaxã nüxũ
 chixuxgu ga yema chorũ chixexũ rü
 guxũ ga ngunexũgu rü chaxauxecha rü
 yexeraäcũ chaxoégaãxẽ rü chiturachigũ.
 4Rũ chũtacũ rü ngunecũ choxũ
 cuchixewe Pa Tupanax. Rũ yema chorũ
 pora rü ínaxũxũ ñoma putürachacu i
 üaxcũ ipaxẽxũrũxũ. 5Natürũ wũxi ga
 ngunexũgu rü cumaxã nüxũ chixu ga
 guxũma ga chorũ chixexũgũ rü
 taxuxũma chixũ. Rũ chaugũmaxã
 ñacharũgũ: “Cori ya Tupanamaxã tá
 nüxũ chixu i chorũ chixexũgũ”,
 ñacharũgũ. Rũ cumax, Pa Corix, rü
 choxũ nüxũ icurũgũma ga guxũma.
 6Rũ ngẽmacax i guxũma i duũxũgũ i
 aixcũma yaxõgũxũ rü ngẽxguma
 ngürũächi guxchaxũwa nangexmagu rü
 tá cumaxã nidexa. Rũ woo chi
 taxũchixũ i guxchaxũ nüxũ ingaicagu rü
 taxũtãma nüxna nangu. 7Rũ cumax rü
 chorũ dauruxũ quixĩ, rü cuma nixĩ i
 choxũ ícupoxũxũ i ngẽxguma
 ãücũmaxũwa changexmagu. Rũ
 ngẽxguma nüxũ charũporamaegu i
 chorũ uanũgũ rü chopexewa taãxẽacũ
 cunawiyaegũxẽxẽ i duũxũgũ. 8Rũ
 cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü
 ñacugürũ choxũ: “Choma rü guxũguma
 cuxũ chadawenũ rü tá cuxũ changuxẽxẽ
 i ngẽma cuxũ chanaxwaxexũ. Rũ tá
 cuxũ chaxucuxẽ rü cumaxã tá nüxũ
 chixu i ngẽma nama i nagu tá quixũxũ.
 9Rũ tama name nax ñoma cõwarurũxũ
 rüxẽna ñoma mũlarũxũ quixĩxũ rü nax
 nataxuxũma i curũ cuax rü ñuxmata
 ütũxunágucax cuwáxũ nax mea namagu
 quixũxũcax”, ñacurũgũ choxũ. 10Rũ
 muxũtãma i ngũxũ ningegũ i ngẽma

chixexũarũ üruxũ ixĩgũxũ, natürũ
 ngẽma cugu yaxõgũxũ rü guxũgutãma
 Cori ya Tupana nüxũ nangechaũ. 11iRũ
 Cori ya Tupanamaxã petaãxẽgũ, Pa
 Yatũgũ i Mexũ i Tama Chixexũ Ügũxũ!
 iRũ petaãxẽgũ rü taãxẽmaxã Tupanaxũ
 picuaxũxũgũx!

Tupanana moxẽ taxã rü nüxũ ticuaxũxũgũ

33 1Rũ pemax, Pa Duũxũgũ i
 Tupanaga ñnüexũx irũ nüxũ
 picuaxũxũgũ! Erũ nüma ya Tupana rü
 namaxã nataãxẽ i norũ duũxũgũarũ
 cuaxũxũ. 2iRũ moxẽ nüxna pexãgũ ya
 Cori ya Tupana! iRũ árpamaxã rü
 árpaxacũmaxã taãxẽacũ naxcax
 pewiyaegũ! 3iRũ ngexwacaxũxũ i
 wiyaegu pewiyaegũ! iRũ mea
 pepaxetaguãcũma nüxũ picuaxũxũgũ!
 4Rũ ngẽma Cori ya Tupanaarũ ore rü
 aixcũma name. Rũ ngẽma naxũxũwa
 nangox nax nüma rü aixcũma
 yanguxẽãxũ i ngẽma nüxũ yaxuxũ. 5Rũ
 nüma ya Cori ya Tupana rü namaxã
 nataãxẽ i ngẽma aixcũma ixĩxũ rü
 ngẽma wexguxũ. Rũ ngẽma norũ
 ngechaũ rü ñoma i naane namaxã
 nanapá. 6Rũ ngẽma daxũguxũ i naane
 rü guxũma i ngẽma ngẽmagũxũ rü
 nüma ga Cori ya Tupana rü norũ
 dexamaxã nanaxũ rü naétũ “cue”,
 ñanagürũ. 7Rũ nüma ga Tupana rü
 nanaxũ ga yema taxũ ga már i
 mátamaxũ. Rũ yema norũ dexá rü
 wũxitama ga nachicawa
 nanayexmaxẽxẽ. 8Pa Guxũma i Taxacũ i
 Ñoma i Naanewa Ngẽmagũxũx irũ
 Tupanaga pexĩnüe! Rũ guxãma i pemax,
 Pa Ñoma i Naanecũax i Duũxũgũx irũ
 nüxũ pengechaxũgũ! 9Yerũ nüma rü

norü dexamaxã guxũma naxü. Rü nanamu rü guxũma mea inanu. ¹⁰Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nagu nayanaxoxëxë i ngëma nagu naxinüexü i ngëma duũxügü i tama nüxü yaxögüxü. ¹¹Natürü i ngëma nüma ya Cori ya Tupana nagu rüxinüxü rü guxüguma nanaxaixrügumaraxü rü taguma narüxo. ¹²Rü nataãxëgü i ngëma nachixüane ya Cori ya Tupanamaxã tupanaãxgüxü rü ngëma duũxügü ya Cori ya Tupana nügüxü dexü. ¹³Rü nüma ya Cori ya Tupana rü daxügüxü i naanewa ínadawenü, rü nüxü nadau i guxũma i duũxügü. ¹⁴Rü ngëma daxügüxü i naane i nawa nangexmaxüwa nixi i tüxü nangugüxü ya yíxema ñoma i naanewa ngëxmagüxe. ¹⁵Rü nüma nixi i maxü tüxna naxãxü rü nüxü nadauxü i guxũma i ngëma taxügüxü. ¹⁶Rü taxucüma ya ãëxgacü ya woo muarü churaraácü rü tá nügü ínapoxü ega tama Tupana nüxü rüngüxëëgu. Rü bai ya wüxi ya yatü ya poraxüchicü rü tá norü poramaxã nügü ínapoxü ega tama Tupana naxütawa ngëxmagu. ¹⁷Rü woo cowarugü i poraxüchixü rü taxuacüma norü yoraxü ínapoxü ega tama Tupana nüxü rüngüxëëgu. ¹⁸Natürü nüma ya Cori ya Tupana rü guxüguma tüxna nadau ya yíxema nüxü ngechaügüxe rü nagu yaxögüxe. ¹⁹Rü ngëmaäcü yuwa tüxü ínapoxü rü maxü tüxna naxã ega taiya íngxgu. ²⁰Rü Tupanaxütuguxicatama nixi i nüxü yarüngauxü i tórü maxü. Erü nüma rü tüxü narüngüxëë rü tüxü ínapoxü. ²¹Rü ngëmacax tórü Cori ya Tupanamaxã tataãxëgü rü aixcüma naéga i üünexügu

tayaxögü. ²²iRü taxü i nüxü curüxoxü nax toxü cungechaüxü, Pa Cori Pa Tupanax! Erü cuma rü tomaxã icuxuneta rü taxütama toxü ícuwogü.

**Tupanaxü ticuaxüxü erü
tamaxã namecüma**

34 ¹Rü guxü i oragu rü Cori ya Tupanamaxã tá mexü chaxuegu, rü chauaxmaxã rü guxügutama nüxü chicuaxüxü. ²Rü Cori ya Tupanamaxã chaugü chicuaxüxü. iRü nüxü iperüxinüe rü namaxã petaãxëgü, Pa Duũxügü ya Mexügu Rüxinüexex! ³iRü ngíxã wüxigu nüxü ticuaxüxügü rü tanatachigaxëxë i naéga! ⁴Rü Cori ya Tupanana chaca rü nüma rü choxü nangãxüga, rü choxü ínanguxuchixëxë nawa i guxũma i chorü oégaãëgü. ⁵Rü yíxema Cori ya Tupanagu rüdaunüxe rü guxügutama tataãxëgü rü tagutama ãne tingegü. ⁶Rü doma yatü ya ngearü ngëmaxüácü rü Cori ya Tupanana naca rü nüma nüxü naxinü rü norü guxchaxügüwa ínananguxuchixëxë. ⁷Rü Cori ya Tupanaarü orearü ngeruxü i daxücüax rü tüxna nadau rü tüxü namaxëxë ya yíxema Cori ya Tupanaxü ngechaügüxe. ⁸iRü nüxü pixüx nax ngëmaäcü nüxü pecuáxüçax nax ñuxäcü namecümaxü ya Cori ya Tupana! Rü nataãxë ya yimá yatü ya Cori ya Tupanagu yaxöcü. ⁹Rü pema i aixcüma Cori ya Tupanaxü ngechaügüxe, rü name nixi i nüxü picuaxüxügü rü naga pëxinüe. Erü taxuxütama taxacü tüxü nataxu ya yíxema nüxü ngechaügüxe rü naga ñnüexe. ¹⁰Rü woo ya yimá ai ya porachirécü i ñuxguxacü rü taiya nüxü

nangux. Natürü yíxema aixcúma Cori ya Tupanaga ñnüexe rü tagutáma tüxü nataxu i mexü. ¹¹Pa Chauxacügüx inua pexí rü choxü iperüxinüe! Rü pexü tá changüexëxë i ñuxäcú Cori ya Tupanaxü nax picuaxüügüxü. ¹²¿Cunawaxexü nax cutaãxëxü rü namáxü i curü maxü i ñoma i naanewa? ¹³Rü dücax inaxuãxë rü nüxna nadau ya curü conü rü taxü i quidoraxü! ¹⁴iRü nüxna ixügachi i guxüma i chixexü rü mea namaxü! iRü naxcax nadau nax taxúemaama nax cuguxchaxüáxü rü ngëmaäcú namaxü! ¹⁵Erü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxna nadau ya yíxema aixcúma mea maxëxe. Rü tüxü nüxü naxinü i tümaarü yumüxë. ¹⁶Natürü nüxü naxo i ngëma chixexü ügüxü rü inayanaxoxëxë i ñoma i naanewa nax taxúema nüxna cuaxächixüçax. ¹⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nüxü naxinü i norü yumüxë ya yimá mecü ya duü. Rü guxüma i norü guxchaxügüwa rü ínapoxü. ¹⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü ínamemare nax tüxü nangüxëxëxü ya yíxema tügüçax iyarütauxexe. Rü tüxü namaxëxë ya yíxema tümaarü chixexüçax tügümaxä ngechaügxëxe. ¹⁹Rü yimá yatü ya mecü rü nawa nangupetü i muxüma i guxchaxügü. Natürü nüma ya Cori ya Tupana rü nawa ínapoxü i guxüma i ngëma. ²⁰Rü nüma ya Tupana nüxna nadau nax tama yexeraxü i guxchaxügü naxcax ínguxüçax rü woo naxchinaxägü rü nüxna nadau. ²¹Rü ngëma duüxü i chixexü ügüxü rü ngëma norü guxchaxügu tátama nayi. Rü ngëma tümachi aixü ya yíxema mexü üxe rü Tupana tá nanapoxcu. ²²Natürü nüma

ya Cori ya Tupana rü tüxü ínapoxü ya yíxema norü duüxügü ixügxëxe. Rü tama tüxü napoxcue ya yíxema nagu yaxögxëxe.

**Yumüxë i nawa Tupanaarü
ngüxëçax ícaxaxü**

35 ¹Pa Cori Pa Tupanax inaxcax íyaxüächi i ngëma chauxcax yaxüächixü rü nadai i ngëma choxü imaxgüchaüxü! ²iRü ëcü nayaxu i curü poxüruxü rü nua naxü rü choxü rüngüxëxë! ³iRü ñuxma rü nayaxu ya cuxne nax namaxä cunadaxüçax i ngëma chowe ingëxütanüxü! iRü chomaxä nüxü íxu nax cuma yixüxü i choxü cumaxëxü! ⁴iRü yabuxmüxëxë i ngëma choxü imaxgüchaüxü! iRü yabuxmüxëxë rü naxäneexëxë i ngëma choxü chixexëgüchaüxü! ⁵iRü namu i curü orearü ngeruxü i daxüçüax nax ínawoxüäxüçax ñoma buanecü arúchuchirexü ngianexëxürüxü! ⁶iRü ngëma namaxü i chorü uanügü rü naxëanexëxë rü nacoramaxëxë! Rü chanaxwaxe i curü orearü ngeruxü i daxüçüax nawe ningëchigü. ⁷Rü woo taxuxüma i chixexü chaxüyane rü nümagü rü chixexügu choxü nanguxëgüchaü. Rü woo taxuxüma i chixexü chaxüyane rü nümagü rü bexma nanaxügü i wüxi i äxmaxü nax ngëmagu chingucuchixüçax. ⁸iRü ëcü ngürüächi chixexügu nayixëxë nax ngëma nümatama namexëgüxü i äxmaxügu nayixüçax rü ngëmaäcú nagu yanachixexüçax! ⁹Natürü i chomax rü Cori ya Tupanamaxä tá chataãxë erü choxü ínapoxü. ¹⁰Rü guxüma i chorü maxümaxä rü ñacharügü tá: “¿Texé

cumaxã tawüxigu, Pa Cori Pa Tupanax? Erü yíxema ngearü diëruãxgüxe rü tüxü nataxu i ngẽmaxüğü, rü cuma rü tüxü ícupoxü nüxna i ngẽma tüxü rüporamaegüxü rü ngẽma chixri tũmaarü puracü ütanügüxü”, ñachagürü. ¹¹Rü ñuxma rü inachigü i duüxüğü i chauchiga doraxü ixugüxü. Rü choxna naxcax nacagüe i taxacü i choma tama nüxü chacuáxü. ¹²Rü ngẽma duüxüğü rü yema mexü ga naxcax chaxüxü rü chixexũmaxã choxü nanatãeguxẽegü. Rü ngẽma nixi i poraäcü ngechaü choxna äxü. ¹³Rü yexguma nümagü yadaxaweegu rü choma rü naxcax chaxoëgaäxë rü naxchiru ga témümarexügu chicux. Rü tama chachibüäcuma guxüguma naxcax chayumüxë. ¹⁴Rü choma rü naxcax changechaü rü ñoma chaué yuxürüxü rüexna wüxi i chomücü rüexna chauenexë yuxürüxü chixi. ¹⁵Natürü yexguma guxchaxü chaüxcax ínguxgu ga chomax rü nümagü rü naxítaquexe rü choxü nacugüe ñoma tama choxü nacuxgüxürüxü. Rü yemaacü chixexũmaxã choxü nixugüecha. ¹⁶Rü ngüxü choxü ningexẽegü rü choxü nacugüe rü numaxã choxna nadaugü. Rü yemaacü chauxchi naxaie. ¹⁷Pa Cori Pa Tupanax ññuxguxüratáta i nüxü curüchauxü nax ngẽma nüxü cudawenümarexü i ngẽma duüxüğü i ñoma aigürüxü chaüxcax inginetanüciüxü? iRü nüxna choxü ínapoxü nax tama choxna nayauxgüäxüxcax i ngẽma nügümaxã choxü wüxicaxü i chorü maxü! ¹⁸Rü ñuxüchi i choma rü tá moxë cuxna chaxã napexewa i ngẽma muxüchixü i

curü duüxüğü. Rü guxüma i ngẽma duüxüğüpexewa rü tá cuxü chicuaxüxü. ¹⁹Rü tama chanaxwaxe i chauchigagu nataãxëgü i ngẽma chorü uanügü. Rü tama chanaxwaxe nax choxna nanuxetügüxü i ngẽma duüxüğü i chauxchi aioxü woo taxuxüma chaxüyane. ²⁰Rü nümagü rü tama ngüxmüecax nadaugü. Natürü ngẽma naxcax nadaugüxü nixi nax tũmaechitawaxegüxü ya yíxema ñaa nachixüanewa mexügu rüxínüexe. ²¹Rü poraäcü nichogü chixexü i chauchigamaxã rü ñanagürügü: “Dücax, toxetüxüchimaxã cuxü tadau nax chixexü cuxüxü”, ñanagürügü. ²²Pa Corix, cuma rü meama nüxü cucuax i ngẽma naxügüxü i ngẽma duüxüğü. iRü taxü i choxna cuyáxügüxü! ²³Pa Corix, Pa Chorü Tupanax inabaxüxächi rü inachi rü chauétüwa nachogü! ²⁴Pa Corix, Pa Chorü Tupanax, cuma nax mecü quixixü irü choxü nangugü! Erü tama chanaxwaxe i choxü nax nacugüexü i chorü uanügü. ²⁵Rü tama chanaxwaxe i chauchiga nidexagü rü chauchiga chixexügu narüxínüe ñaxümaxã: “Ñaa nixi i ngẽma inaxwaxegüxü rü düxwa marü chixexügu tananguxẽxë”, ñanagürügü. ²⁶Rü ñuxma chanaxwaxe i ñne ningegü i ngẽma duüxüğü i taãxëgüxü naxcax nax chixexügu changuxü. Rü chanaxwaxe i guxüwama ñne ningegü i ngẽma nügü ixugüexü nax choxü nayexeragüxü. ²⁷Natürü yíxema naxwaxegüxe nax chorü uanügüxü charüporamaegüxü, rü name nixi i taãxëäcü guxüguma tagaäcü ñatarügügü: “Nüma ya Cori ya Tupana rü namecümaxüchi. Rü namaxã nataãxë

i ngëxguma norü duüxü mexü nüxü ngupetügu”, ñatarügügü. ²⁸Rü choma rü chorü conümaxä tá nüxü chixuchiga i ñuxäcü äëxgacü ya mecü nax quixixü. Rü guxü i ngunexügu tá cuxü chicuaxüxü.

**Duüxügü rü guxüwama nachixe natürü
Tupana rü guxüguma namecuma**

36 ¹Rü ngëma duüxü i tama Tupanaga ñnüxü rü ngëma pecádu nixí i norü ñnüwa nüxü nangúchaüxëxü nax chixexü naxüxüçax. Rü ngëmaçax taguma nagu narüxínü nax Tupanaxü namuüxü. ²Rü nügügu narüxínü nax namexü i ngëma chixexü i naxüxü rü ngëmamaxä nügü nicuaxüxü. ³Rü ngëma duüxü i chixexü rü ngëxguma yadexagu rü taguma mexü i orexü nixu rü doraxüxicatama nixu. Rü wüxi i duüxü i tama naäxëxü cuáxü nixí, rü taguma mexü naxü. ⁴Rü ngëxguma norü pechicaxügu nacaxgu rü ngëma nagu narüxínü nax chixexü naxüxü. Rü ngëma nax poraäcü nüxü nangúchaü i ngëma chixexü i naxüxü rü ngëmaçax tama ñnanangéxchaü. ⁵Natürü i ngëma curü ngechaü, Pa Cori Pa Tupanax, rü daxüguxü i naanewa nangu. Rü ngëma nax quixaixcümamaxü rü yauxtüweanexüarü yexerawa nangu. ⁶Rü ngëma nax mea guxümaxä icucuáxü rü nanaxaixrügumaraxü, ñoma maxpúnegü ya taxünegürüxü. Rü ngëma curü mugü rü guxügucax nixí ñoma már i taxü rü mátamaxüchixürüxü. Rü cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü nüxna cudau i guxüma i duüxügü rü naexügü. ⁷Rü ngëma curü ngechaü, Pa Tupanax, rü namexechi. Rü ngëmaçax i duüxügü

rü cupexátütüxüçax nibuxmü nax ícupoxüxüçax. ⁸Rü cuma rü duüxügüna cunaxä i nawemü i mexü rü natü i mexüwa cuyaxaxegüxëxë. Rü ngëmaäcü meama nüxü ñingu. ⁹Rü aixcuma cuwa nangexma i maxü rü cuma nixí i toxçax cunangóonexëxü. ¹⁰Rü ngëma curü duüxügü i cuxü cuaxgüxü rü cuga ñnüxü, rü cuma rü nüxü cungechaü rü mea namaxä icucuax. ¹¹¡Natürü taxü i cunaxüchicaxü i chauétü nax nachigüxü i ngëma nügü icuaxüügüxü rü bai i choxü nax ñnataxüchigüxü i ngëma tama cuga ñnüxü! ¹²Düçax, marü ngëxma nayayitanü i ngëma chixexüarü üruügü. Nayayitanü rü marü taxucürüwa inachigü.

¡Cori ya Tupanagu yaxó!

37 ¹¡Taxü i cunaxixächiaäxü namaxä i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü! ¡Rü taxü i quixauxächixü! ²Erü ngëma duüxügü rü paxa tá inayarüxo ñoma maxë ya rüñëxëcürüxü rü ñoma natüane i pagüxürüxü. ³¡Rü nagu yaxó ya Cori ya Tupana rü mexü naxü! ¡Rü ñoma i naanewa namaxü rü guxüguma aixcuma nagu yaxó! ⁴¡Rü aixcuma nüxü nangechaxü ya Cori ya Tupana! Rü nüma rü tá nayanguxëxë i ngëma cuma nagu curüxínüxü. ⁵¡Rü Cori ya Tupanamexëgu naxü i curü maxü! ¡Rü nagu yaxó! Rü nüma rü tá cuxü narüngüxëxë. ⁶Rü nüma rü tá ngóxüwa nanange nax cumexü rü quixaixcümamaxü ñoma üaxcü tocuchigu ibaxixürüxü. ⁷Rü tama name nax taxacüçax quidexaxü napexewa ya Cori ya Tupana. ¡Rü yaxna naxínü! Rü nüma rü tá cuxü

narüngüxê. iRü taxú i namaxã
 cuchixeãxêxü ega ngêma chixexü ügüxü
 muarü ngêmaxüãxgügu rü mea yaxüxgu
 i ngêma chixexü i nûmagü nagu
 naxîniexü! ⁸iRü nüxü rüxo nax
 cunuxwaxexü rü nüxna ixügachi nax
 ngêma curü numaxã chixexü cuxüxü!
 iRü taxú i ngêma nugu curüxîniexü! Erü
 ngêxguma ngêmagu curüxîniëmagu rü
 yexera cugütama cuchixeãxê. ⁹Erü
 ngêma duüxügü i chixexü rü tá ínawoxü
 nawa i ñaa nachixüane. Natürü ngêma
 duüxügü i Cori ya Tupanagu yaxögüxü
 rü nûmagü tá nixî i nayauxgüãxü i ñaa
 nachixüane. ¹⁰Rü noxretama i ngunexü
 nataxu nax ngêma chixexü ügüxü rü
 nax iyanaxoxü. Rü woo tá naxçax
 cudaxüxgu rü taxugutáma nüxü
 icuyangau. ¹¹Natürü yíxema Cori ya
 Tupanapexewa mexügu rüxîniëxe rü
 yíxemagü tá tixî ya nayauxgüxe i ñaa
 naane rü ngêma tá nixî i aixcuma
 tataãxëgüxü. ¹²Rü ngêma duüxügü i
 chixexü rü naxçax nadaugü nax ñuxäcü
 yimá yatü ya mecüxü nachixexêxü. Rü
 nuäcüma nüxü nadawenü. ¹³Natürü
 nüma ya Cori ya Tupana rü nüxü
 nacugü. Erü nüxü nacuax nax marü
 yangaicaxü i norü poxcu i ngêma
 duüxügü i chixexügü. ¹⁴Rü ngêma
 chixexü rü norü tara ngîxü nanatüxuchi
 nax tüxü nachexexüçax rü norü würaxü
 natú nax tüxü namaxüxüçax ya yíxema
 ngearü ngêmaxüãxgüxe rü mexü ügüxe.
 Rü ngêmaäcü tüxü nadaxüçau ya
 yíxema mea maxêxe. ¹⁵Natürü ngêma
 norü tara tátama nixî i norü maxünewa
 yarüwáxü, rü yima norü würagü rü
 íxraxügu tá inabüe. ¹⁶Rü woo namuarü
 ngêmaxüãxgü i ngêma duüxügü i

chixexü, natürü narümemae nixî i
 ngêma noxretama i ngêmaxügü ya yimá
 yatü ya mecü nüxü ngêmaxü. ¹⁷Erü
 nüma ya Cori ya Tupana rü tá
 inayanaxoxêxê i ngêma duüxügü i
 chixexü ügüxü, natürü tá tüxü
 inachigüxêxê ya yíxema mexü ügüxe.
¹⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxna
 nadau ya yíxema mea ímaxêxe, rü
 ngêma tümaane i tümanatiüwa tayaxuxü
 rü guxütáma tümataawa naxüxe. ¹⁹Rü
 ngêxguma guxchaxügü íngugügux, rü
 taiya ngüxgu, rü taxütáma âne tinge,
 erü ñna rü tá tüxü ínayaxüxuchi.
²⁰Natürü ngêma chixexü ügüxü rü ñoma
 maxê i pagücü íguxüxüxü tá
 inayarüxogü. Rü ngêma Tupanaarü
 uanügü rü ñoma taemaxürüxü tá
 inayarütauxe. ²¹Rü ngêma chixexü i
 duüxü rü ngêxguma texéxütawa
 taxacüçax ínacaxgu rü taguma
 nanatægüxêxê. Natürü yimá mecü ya
 yatü rü namücü nüxü tangechaütümüxü
 rü norü ngêmaxügü tümamaxã nangau.
²²Rü yíxema Cori ya Tupana tüxü
 rüngüxêgüxe rü tümaarü tá nixî i
 naane. Natürü i ngêma tama naga
 îniëxü rü Tupana tá chixexüwa
 nanawogü rü tá inayarüxogü. ²³Rü yimá
 yatü ya mecü rü Cori ya Tupana rü
 ngêma nama i mexüwaama nanamu. Rü
 ngêxguma ngêma namagu yaxüxgu ya
 yimá yatü rü nüma ya Cori rü nataãxê.
²⁴Rü woo ega ngürüächü chixexügu
 nanguxgu ya yimá yatü rü tama ngéma
 nangexmaecha erü nüma ya Cori ya
 Tupana rü naxmexgu ningî rü wenaxarü
 inanachixêëama. ²⁵Rü yexguma
 changextüxügüçürüwa rü ñuxma nax
 chayaxügu rü taguma nüxü chadau ya

wüxi ya yatü ya mexü ücü rü ngexta
 nax nataxmarexü rü bai i nanegü i nüxü
 chadauxü i ngextá diêrucax nax
 nacaaxüwaxegüxü. ²⁶Rü nüma ya yimá
 yatü ya mecü rü guxüguma duüxê nüxü
 tangechaütümüxü rü tüxna nanaxá êga
 taxacüçax nüxna tacagügu. Rü nanegü
 rü norü taaxêxêêruxü nixigü. ²⁷iRü
 nüxna ixügachi i ngêma cucüma i
 chixexü, Pa Duüxüx, rü mexü naxü! Rü
 ngêmaäcü tá guxügutáma cuxü
 nangexma i cuchica i taguma gúxü i
 Tupanaxütawa. ²⁸Erü nüma ya Cori ya
 Tupana rü aixcüma mea tüxü nangugü
 rü ngêmacax taguma tüxü ínatax ya
 yíxema aixcüma nawe rüxíxe. Natürü
 ngêma chixexü ügüxü rü tá
 inayanaxoxêê rü taxuxütáma i
 tümataxa ínayaxügi. ²⁹Natürü ngêma
 mexügi rü noxrü tá nixí i ñaa naane rü
 guxügutáma nawa namaxê. ³⁰Rü yimá
 yatü ya mecü nüxü nacuaäcüma nidexa,
 rü ngêxguma yadexagu rü aixcümaxü
 nixu. ³¹Rü nügiäêgu namaxá nanguxü i
 ngêma ore i Tupana namaxá
 nanguxêêxü. Rü ngêmacax i ngextá
 ínaxüxüwa rü naxuāxê nax tama
 chixexügu nanguxüçax. ³²Rü ngêma
 chixexü i duüxü rü yimá yatü ya
 mecüxü nangugü erü naxçax nadau nax
 ñuxäcü yamaāxüçax. ³³Natürü nüma ya
 Cori ya Tupana rü tá yimá yatü ya
 mecüxü ínapoxü nax tama ngêma
 chixexü i duüxümexêgu nanguxüçax rü
 taxúetáma i texê âêxgacüpexewa
 chixexü nachiga ixuxüçax. ³⁴Rü cumax,
 Pa Duüxüx írü Cori ya Tupanagu yaxō
 rü naga naxínü! Rü nüma rü tá cuxü
 nicuaxüxü rü tá cuxna nanaxá i ñoma i
 naane nax cuxrü yixüxüçax. Rü

cuxetümaxá tá nüxü cudau i ñuxäcü nax
 yanaxoxü i ngêma chixexü ügüxü. ³⁵Rü
 nüxü chadau i ngêma duüxügi i
 chixecümaxü nax nügi yacuaxüügüxü
 rü nügi ínatagüxü ñoma wüxi i nai i
 mexü rü taetaxürüxü. ³⁶Natürü
 ngêxguma wena ngêma chaxüpetüxgux,
 rü naxçax chadau rü marü nataxuma rü
 taxuxüxüma ichayangau. ³⁷iNatürü
 dücax, nangugü ya yimá duü ya
 aixcüma mecü rü taguma chixexü ücü!
 Rü ngêma naxçax ínguxü rü taāxê nixí.
³⁸Natürü ngêma duüxügi i tama
 Tupanaga ínüechaüxü rü tá inayarüxo
 rü ngêma naxügiüxü rü ngêxma
 nayacuax. ³⁹Natürü ngêma duüxügi i
 mexü rü Tupanawa nixí i ne naxüxü i
 norü ngüxêê. Rü nüma nixí i nüxna
 nadauxü ega guxchaxü naxçax ínguxgu.
⁴⁰Rü ngêxguma Tupanaarü ngüxêêçax
 nüxna nacagügu, rü nüma ya Cori ya
 Tupana rü nüxü narüngüxêê nax tama
 ngêma chixexü i duüxügümexêgu
 nayixüçax.

Yumüxê i Tupanaarü ngüxêêçax íçaxaxü

38 ¹Pa Cori Pa Tupanax ítaxü i
 choxü cuxüāxü ega chaugagu
 cunuxgu! iRü taxü i choxü cupoxcuxü i
 curü numaxá! ²Rü yima cuxne rü chowa
 narüwaxgü rü cuxmexmaxá choxü
 quimax. ³Rü ngêma chorü chixexüagu
 nixí i chomaxá cunuxü. Rü ngêmacax i
 ñaa chaxune rü guxüwama nidaxawe rü
 bai ya wüxi ya chauxchinaxá ya
 mexüne. ⁴Rü ngêma chorü chixexügi rü
 chauétüwa nangu rü choxü narüyexera
 rü taxucürüwama namaxá chapora. ⁵Rü
 ngêma tama chauāêxü nax
 chacuāxüagu rü chorü oxri rü niyixi rü

naxãxũchixũ. ⁶Rũ guxũma i ngunexũgu rũ changechaũ rũ chamá rũ chanaxĩxãchiãxẽ. ⁷Rũ chauxcaxwe rũ niyauca erũ chixaxũne. Rũ guxũwama i chaxunewa rũ chidaxawe. ⁸Rũ chaxune rũ ñoma inapoexũrũxũ nixĩ erũ chipaxũchi rũ changearũ poraãx. Rũ ngẽma nax chixãĩnecũxũ rũ aixcũma nixĩ erũ poraãcũ choxũ nanguxuchi. ⁹Pa Cori Pa Tupanax, cuma rũ meama nũxũ cucuax i guxũma i chorũ ngúchaũgũ. Rũ ngẽma nax yaxna charũngũxũ rũ cuma nũxũ cucuáchiga nax taxacũcax ngẽmaãcũ chixĩxũ. ¹⁰Rũ chorũ maxũne rũ poraãcũ nixĩaxcũxũ rũ ngẽma chorũ pora rũ nigúchigũ. Rũ woo ya yima chauzetũ rũ marũ taxuxũma nadau. ¹¹Rũ ngẽma chomũcũxũchi ixĩgũxũ rũ woo i ngẽma chautanũxũgũ rũ choxna nayáxũgũgũ naxchaxwa i ngẽma chorũ oxrigũ. ¹²Rũ ngẽma choxũ imaxgũchaũxũ rũ chopexegu nananu i norũ yauxruũgũ. Rũ ngẽma choxũ chixexẽchaũgũxũ rũ nũgũmaxã nidexagũ nax ñuxãcũ choxũ iyanaxoxẽegũxũcax. Rũ guxũ i oragu rũ nagu narũxĩnũe nax nachauechitaegũchaũxũ. ¹³Natũrũ i choma rũ chaugũ changauchixẽnetaxẽẽmare rũ ñoma tama nũxũ chaxĩnũxũrũxũ chixĩ. Rũ ñoma ngeáxũrũxũ taguma chidexa. ¹⁴Rũ wũxi i ngauchixẽxũ i taxuxũma ixuxũ nax nũgũ ínapoxũxũcaxrũxũ chaugũ chixĩxẽxẽ. ¹⁵Pa Cori Pa Chorũ Tupanax, rũ curũ ngũxẽẽ nixĩ i ngẽma chanaxwaxexũ. Rũ chanaxwaxe nax cuma yixĩxũ i cunangãxũxũ i ngẽma chorũ uanũgũ. ¹⁶Rũ ngẽma cuxna naxcax chacaxũ nixĩ nax tama choxũ

nacugũexũ rũ nataãxẽgũxũ i chorũ uanũgũ i ngẽxguma guxchaxũgu changuxchaũgu. ¹⁷Rũ aixcũma nixĩ nax marũ ichayanguxchaũxũ. Rũ ngẽma nax choxũ nangũxũ rũ taguma choxũ narũna. ¹⁸Rũ ñuxmax, Pa Tupanax, rũ cumaxã nũxũ chixu i ngẽma chorũ pecádugũ erũ naxcax chaugũ íchicuax ga yema chixexũ ga chaxũxũ. ¹⁹Rũ ngẽma chorũ uanũgũ rũ nimuetanũ rũ ngẽmacax namuxũchi i ngẽma natũcaxma chauxchi aixũ. ²⁰Rũ ngẽxguma mexũ naxcax chaxũxgux rũ chixexũmaxã choxũ nanaxũtanũgũ. Rũ ngẽxguma naxcax chadauxgux nax mexũ chaxũxũ rũ nũmagũ rũ chomaxã nanue. ²¹Pa Corix itaxũ i chaxica nua choxũ cutáxũ! Pa Chorũ Tupanax irũ taxũ i choxna quixũgachixũ! ²²Pa Tupana ya Chorũ Maxẽẽruxũ Ixĩcũx ipaxa nua naxũ rũ choxũ yarũngũxẽxẽ!

Maxũ rũ paxa nagux

39 ¹Choma rũ marũ chaugũmaxã ñachagũrũ: “Chaugũna tá chadau nax ngẽmaãcũ tama chixexũ chaxũxũcax i ngẽxguma chidexaxgu. Rũ tá changeaxmare i ngẽxguma chopexewa nangexmagũgu i ngẽma duũxũgũ i chixexũgu rũxĩnũexũ”, ñachagũrũ. ²Rũ wũxi ga tama idexaxũrũxũ chaugũ chixĩxẽxẽ. Rũ taxuxũma chixu rũ bai ga wũxi ga dexa ga mexũxũ chixu. Natũrũ yema choxũ ngũxũ rũ yexeraãcũ ningúchigũ. ³Rũ poraãcũ chauãewa nangux i ngẽma choxũ ũpetũxũ. Rũ yexguma yexeraãcũ nagu charũxĩnũgu rũ yexeraãcũ chanuãxẽ. Rũ yemacax dũxwa tagaãcũ ñachagũrũ: ⁴“Pa Cori Pa Tupanax

ichoxũ nüxũ nacuaxẽxẽ nax ngexta tá yacuáxũ i chorü maxũ rü ñuxre i ngunexũ tá choxũ ngẽmaxũ! iRü choxũ nüxũ nacuaxẽxẽ nax ñuxácü nanuxũxũ i ñaa chorü maxũ! ⁵Erü ñaa maxũ i choxna cuxáxũ rü aixcúma nanuxu. Rü cupexewa rü wüxi i paxaächiruũmare nixĩ. Rü wüxichigü i duũxũarü maxũ rü ñoma wüxi i ngũãcüürüxũ nixĩ. ⁶Rü wüxichigüarü maxũ rü ñoma wüxi i gauxchipeta i ngupetüxũrũxũ nixĩ. Rü natüçaxma nananutaquẽxe i norü ngẽmaxũgü, natürü tama nüxũ nacuax i texéarü tá yixĩxũ i nawena. ⁷Rü ngẽmacax, Pa Corix çrü taxacü chi i to i íchayanguxẽẽxũ? Erü cuma nixĩ i choxna cunaxáxũ i ñaa chorü maxũ. ⁸iRü choxũ ínanguxuchixẽxẽ nawa i chorü pecádugü! iRü taxú i nüxũ cunatauxchaxẽẽxũ i ngẽma chixearü ñnúáxũ i duũxũgü nax choxũ nacugüexũ! ⁹Pa Corix, cupexewa rü changeax rü taxu ñachagürü, erü cuma nixĩ i cunaxũxũ i ñaa chorü maxũ. ¹⁰iRü marütama nax choxũ quimáxũ! Erü ñaa curü maxmaxã rü tá chayü. ¹¹Rü cuma rü ngẽxguma norü chixexũgagu cunapoxcugu i wüxi i duũxũ, rü ngẽmaãcü ícuyanawexãchixẽxẽ. Rü ngẽma yexeraãcü nüxũ cungechaũxũ rü aixcümama cuyanawexãchixẽxẽ. Rü wüxichigü i duũxũ rü ñoma wüxi i ngũãcüürüxũ nixĩ i norü maxũ. ¹²Pa Cori Pa Tupanax ichoxũ nüxũ naxĩnũ i chorü yumüxê! iRü irüxĩnũ nax ñuxácü auxácü cumaxã chidexaxũ! iRü taxú i cungeaxmarexũ naxçax i chorü axu! Choma rü cupexewa rü ñoma wüxi i duũxũ i tama curü duũxũ ixĩxũrũxũ chixĩ. Rü chorü oxigürũxũ rü wüxi i

paxaächimare ñoma i naanewa ngẽmaxe chixĩ. ¹³Pa Corix itaxú i yumaxã choxũ cupoxcuxũ! iRü chauxçax yataanexẽxẽ nax wena chataãxẽxũçax naxũpa nax chayuxũ!” ñachagürü.

**Chorü taãxẽmaxã chanaxü i curü
ngüchaũ, Pa Chorü Tupanax**

40 ¹Rü choma rü yaxna chaxĩnũãcüma íchananguxẽxẽ nax Tupana choxũ rüngũxẽẽxũ. Rü nüma rü choxũ naxĩnũ ga yema nüxna nax chacaxaxũ. ²Rü yuwa choxũ ínanguxuchixẽxẽ. Rü ngẽxguma ngẽma ácharaanexũgu changuchaũgu rü taianexũwaama choxũ nagagachi nax íchixũxũçax. ³Rü wüxi i ngexwacaxũxũ i wiyae chauaxwa nanguxẽxẽ nax ngẽmamaxã nüxũ chicuaxũxũçax. Rü muxema ga yema wiyaexũ taxĩnüegu rü tataãxẽgü rü Cori ya Tupanaxũ tamuũe rü nagu tayaxögü. ⁴Rü tataãxẽgü ya yíxema Cori ya Tupanagu yaxóxe, rü tama ngẽma chixexũ ügũxũũtagu naxçax dauxe i tümaarü ngũxẽẽ rü tama ngẽma tupanenetachicũnaxãgũxũ icuaxũũgũxe. ⁵Pa Cori Pa Chorü Tupanax, rü namuxũchima nixĩ ga yema mexũgü ga curü poramaxã toxçax cuxũxũ. Rü cuma rü guxũguma togu curũxĩnũ rü taxúema cumaxã tawüxigu. Rü ngẽma toxçax cuxũxũ rü ngẽma togu nax curũxĩnũxũ rü chanaxunagüchaũ, natürü namuxũchi i ngẽma rü ngẽmacax taxucürüwama nüxũ chixu i guxũma. ⁶Cuma rü tama namaxã cutaãxẽ nax duũxũgü cuxçax nadaxũ rü yagugüãxũ i woxacacügü rü carnérugü. Rü woo i ngẽma ãmaregü i chawüarü rü tríguarü

rü chebádaarü rü tama namaxã cutaãxê.
 Rü tama naxçax ícuca nax ãmaregü
 cuxçax yagugüxü i duüxügü nax
 ngêmaäcü norü chixexüxü
 curüngümaxüçax. Natürü ngêma cuma
 cunaxwaxexü nixí nax guxüguma cuga
 chaxínüxü rü cuxna chanaxãxü i chorü
 maxü. ⁷Rü ngêmacax cumaxã nüxü
 chixu rü daxe chixí rü chaugü ichaxã
 yema curü orearü uruügü curü orewa
 naxümatixüürüxü. ⁸Rü chomax, Pa
 Chorü Tupanax, rü namaxã chataãxê
 nax curü ngúchaü chaxüxü. Rü
 chauãëgu namaxã changuxü i ngêma
 curü nguxêëtae. ⁹Rü ngêma muxü i curü
 duüxügüpexewa chanaxunagü i curü ore
 i aixcüma ixíxü. Cumax rü meama nüxü
 cucuax nax marü namaxã nüxü chixuxü.
¹⁰Rü tama chaugügu chayacux nax
 ñuxãcü aixcüma namexü i ngêma
 cuxüxü. Rü marü namaxã nüxü chixu
 nax ñuxãcü cuyanguxêëxü i ngêma
 nüxü quixuxü rü ñuxãcü toxü
 cumaxêëëxü. Rü ngêxgumarüxü ta rü
 marü tama ichayacux nax nüxü chixuxü
 nax aixcüma cuxü
 nangechaütümüxügüxü i ngêma
 muxüchixü i curü duüxügü. ¹¹Rü
 ñuxmax, Pa Corix, rü tama chanaxwaxe
 nax nüxü curüchaxü nax cuxü
 changechaütümüxüxü. Erü ngêma curü
 ngechaü rü curü ore i aixcüma
 ixíxüicatama nixí i chorü poxüürüxü
 ixíxü. ¹²Rü ngêma chixexügü i choxü
 ngupetüxü rü namuxüchi, rü düxwa
 taxucürüwama chayaxugü. Rü ngêma
 choxrütama chixexügügu changu rü
 ngêmagagu taxucürüwa cuxü
 chadawenü. Erü ngêma chorü
 chixexügü rü chauyaexü narümumae rü

ngêmagagu cuxü charüxochiga. ¹³Pa
 Corix, cuxü chacaaxü irü choxü
 ínanguxuchixêë nawa i ngêma chorü
 chixexügü rü paxa choxü rüngüxêë!
¹⁴⁻¹⁵Rü ngêxgumarüxü ta, Pa Corix, rü
 chanaxwaxe i cunaxãneexêë i ngêma
 chorü uanügü i choxü imaxgüchaüxü.
 Rü name nixí nax norü ãnemaxã
 cuyabuxmüxêëxü i ngêma duüxügü i
 chixexü chomaxã ügüchaüxü rü ñuxma
 choxü cügüexü. ¹⁶Natürü guxãma ya
 yíxema cuxçax daugüxe rü name nixí
 nax poraäcü tataãxêgüxü. Rü guxãma
 ya yíxema tüxü nangüchaügüxe nax
 tüxü cumaxêëëxü rü name nixí i
 guxüguma ñatarügügu: “¡Cori ya
 Tupanaxü picuaxüxügü erü guxäëtiwa
 nangexma!” ñatarügügu. ¹⁷Rü choma
 nax taxuxüma chixíxü rü
 chanaxixächiaëxü irü taxü i choxü
 curüngümaxü, Pa Corix! Erü cuma nixí i
 choxü curüngüxêëxü rü choxü
 ícupoxüxü. Rü ngêmacax, Pa Chorü
 Tupanax irü taxü i cunüxcüaëxü nax
 choxü curüngüxêëxü!

Duüxü i daxawexüarü yumüxê

41 ¹Rü nüma ya Tupana rü
 tümamaxã nataãxê ya yíxema
 tümamücü ya ngearü ngêmaxüáxexü
 rüngüxêëxe. Rü nüma ya Cori ya
 Tupana rü tá tüxü ínananguxuchixêë
 ega ngêxguma guxchaxü tümacax
 ínguxgu. ²Rü nüma ya Cori ya Tupana
 rü tá tüxna nadau rü tá maxü tüxna
 naxã rü tá tüxü nataãxêëxê i ñoma i
 naanewa. Rü taxütãma tümaarü
 uanügüarü ngúchaüwa tüxü natax. ³Rü
 nüma ya Cori ya Tupana rü tá pora
 tüxna naxã ega ngúxü tingegügu. Rü

ngëxguma tidaxawegu rü tá tûmacax
 nayataanexëxë. ⁴Rü choma rü ñaäcü
 chayumüxë: “Pa Corix icuxü
 changexaxütümüxü rü chauxcax
 yataanexëxë! Erü marü cumaxã nüxü
 chixu i chorü chixexügü”, ñachagürü.
⁵Natürü ngëma chorü uanügü rü
 ñanagürügü: “Chierüna paxa nayuxgux
 nax ngëmaäcü ngëxma yanaxoxüçax”,
 ñanagürügü. ⁶Rü ngëxguma choxü
 íyadaugügu i ngëma nax chidaxawexü
 rü chomücüxü nügü nixixëenetagü.
 Natürü chauxchi naxaie rü nataäxëgü i
 ngëxguma nüxü nadaugügu nax ngúxü
 chingexü. Rü ngëxguma choxna
 nawoeguxgu rü choxü nacugüe. ⁷Rü
 ngëma chauxchi aiexü rü naxítaquexe
 rü chauchiga nidexagü. Rü nagu
 narüxínüe nax chaugagutama ngúxü
 chingexü. ⁸Rü ñanagürügü: “Rü ngëma
 nax yadaxawexü rü yuüxü chixexü
 namaxã naxü rü ngëmacax i ñuxma rü
 marü tagutáma wena ínarüda”,
 ñanagürügü. ⁹Rü woo ga yema mexü ga
 chomücü ga nagu chayaxöxü nax
 aixcüma choxü nangechaüxü rü wüxiwa
 chomaxã chibüchiréxü rü ñuxma rü
 chomaxã narüxuanü. ¹⁰Natürü cumax,
 Pa Corix irü cuxü changexaxütümüxü!
 iRü choxü írüdaxëxë nax ngëmaäcü
 chanapoxcuexüçax i ngëma chomaxã
 rüxuanügüxü! ¹¹Rü aixcüma tá nüxü
 chacuax nax cuxü chataäxëxëxü ega
 ngëxguma ngëma chorü uanügü rü
 taxütáma nügü yaxuxgu nax choxü
 naporamaexü. ¹²Rü chomax nax mea
 chamaxüxü rü taguma chixexü chaxüxü
 irü choxna nadau nax ngëmaäcü
 guxüguma cuxütawa changexmaxüçax!
¹³Rü namexechi ya Cori ya

Iraétanüxüarü Tupana. Rü ñuxmax rü
 guxügutáma rü ngëmaäcüecha nixí.

Tupanaxütawa ne naxü i chorü ngüxëxë

42 ¹Rü ñoma wüxi i cowü i
 taxawaxüchixü i natüçax
 dauxürüxü chixí nax cuxcax chadauxü,
 Pa Chorü Tupanax. ²Rü choxü
 nangüchaü nax namaxã chaxãmücüxü
 ya Tupana ya maxüarü yora. ¿Rü ñuxgu
 tá i wena napatawa chaxüxü nax ngéma
 nüxü chicuaxüüxüçax? ³Nguncü rü
 chütacü rü chaxaxu nax norü ngüxëçax
 íchacaxaxüçax. Rü yoxni i chorü uanügü
 rü choxü nacugüe rü ñanagürügü:
 “¿Ngexcü nixí ya curü Tupana?”
 ñanagürügü. Rü ngëmamaxã choxü
 nacugüe. ⁴Rü ngëxguma ngëmagu
 charüxínügu rü marü tama yaxna
 namaxã chaxínü i ngëma choxü ngúxü.
 Rü nüxna chacuaxächí nax ñuxäcü
 taäxëäcüma rü Tupanana moxë
 itaxääcüma napatawa chanagagüxü ga
 yema muxüma ga duüxügü. Rü ñuxäcü
 tataäxëgü ga yexguma. ⁵¿Rü ñuxma rü
 taxacüçax chi i nüxü charüxoxü? ¿Rü
 taxacüçax chi i naxcax chaxoégaäxü?
 Rü Tupanawaxicatama nüxü ichayangau
 i chorü ngüxëxë, rü yimáxü tá nixí i
 chicuaxüüxüamaxü. Erü nüma nixí ya
 chorü Tupana ya chorü maxëerüxü.
⁶Natürü i ñuxmax rü poraäcüxüchima
 íchayaxoöchi. Rü ngëmacax, Pa
 Tupanax, poraäcü cuxna chacuaxächí
 nawa i ñaa naane i natü i Yudáü nawa
 dapetüxü rü yima maxpúnegü ya Ermóü
 rü Michá nawa ngëxmagüne. ⁷Rü
 guxüma i ngëma guxchaxügü rü
 ngúxügü i chauxcax ícunanguxëxü rü
 ñoma wüxi ya yuape ya taxüchicürüxü

chauétüwa naxüpetü. Rü ñoma dexá i dauxüwa nagoxüchiüxürüxü chauétü nangu. ⁸Rü ngunecü rü nüma ya Cori rü choxü nangechaü. Rü chütacü rü tama nüxü charüchau nax chawiyaexü rü chayumüxëxü naxcax ya Tupana ya chorü maxëeruxü. ⁹Rü ñachagürü nüxü ya Tupana ya chorü poxüruxü:

“¿Tüxcüü choxü curingüma? ¿Rü taxacüçax i ñuxma rü ngechaüäcü ichixüxü rü choxü nua nachixëäxëgüxü i chorü uanügü?” ñachagürü. ¹⁰Rü woo ya chauxchinaxägü rü ta nangúe nagagu i ngëma chorü uanügü i guxüguma choxü cugüexü rü ñagüxü: “¿Ngexcü nixí ya curü Tupana?” ñagüxü.

¹¹¿Natürü taxacüçax chi nüxü charüxoxü? ¿Rü taxacüçax chi ichaxoégaäxü? Erü Tupanagu nixí i chayaxöxü rü yimáxü tá nixí i chicuaxüüxüamaxü. Erü nüma nixí i chorü Tupana ya chorü maxëeruxü ixícü.

Choxü nangúchaü nax Tupanapatawa changuxü

43 ¹Pa Tupanax ichauétüwa idexa! iRü chauétüwa nachogü napëxewa i ñaa duüxügü i tama yaxögüxü! iRü naxmëxwa choxü ínanguxuchixë i ngëma idorataxáxü rü ngëma chixexügu rüxñüxü! ²Erü cuma nixí i chorü Tupana i chorü poxüruxü quixixü. ¿Rü tüxcüü i cugüna choxü cuyáxüguxëxü? ¿Rü taxacüçax i ngechaü chingexechaxü rü ngëma chorü uanügü rü chixri chomaxä nachopetü? ³iRü ëcü chaüxcax nangónexëxë nax nüxü chacuáxüçax i ngëma curü ore i aixcúma ixixü nax

ngëma choxü nüxü cuaxëëxüçax i ngëma nama ya yima curü maxpúne ya üinenewa nadaxü i ngextá cuma ícungexmaxüwa! ⁴Rü ngëmaäcü tá nawa changu i ngëma curü amarearü guchicaxü, Pa Tupanax. Rü ngëma tá cuxü chicuaxüxü árpagamaxä. Erü cumax, Pa Tupanax, rü taäxëmaxä choxü cunapaxëxë. ⁵¿Rü ñuxma rü taxacüçax tá i nüxü charüxoxü i ngëma? ¿Rü taxacüçax tá ichaxoégaäxü? Erü choma rü marü Tupanaaxü chayaxö rü tá yimáxü nixí i chicuaxüxüxëchaxü. Rü nüma nixí i chorü Tupana i chorü maxëeruxü yixixü.

Yumüxë i nawa Tupanaarü ngüxëëçax ícaxaxü

44 ¹Pa Tupanax, tomatama nüxü taxñüechiga ga yema taxü ga mexü ga nüxcúma cuxüxü. Yerü torü oxigü rü nüxü tixugügü ga yema nüxcúma cuxüxü ga yexguma tüma tamaxëgu. ²Rü cumatama nixí ga norü naanewa ícuwoxüxü ga yema duüxügü ga tama cuxü yaxögüxü. Rü yemaacü cunapoxcue ga yema duüxügü nax yema naanegu torü oxigüxü cuxächüügüxëxüçax. ³Rü tama tümaarü poramaxä rü tümanegümaxä nixí ga tanayauxgüxü ga yema naane. Natürü yema curü poragagu rü curü ngüxëëgagu nixí ga nawa tangugüxü ga yema naane. Yerü cuma rü tüxü cungechaü rü yemacax tümamaxä cumecúma. ⁴Pa Chorü Äëxgacü, Pa Chorü Tupanax, cuma nixí i icunaporamaexëxü i curü duüxügü. ⁵Rü cugagu nixí i nüxü tarüporamaegüxü i torü uanügü. Rü

ngëxguma cuéga tanaxuxuchigu rü
 nüxü tariyexera i ngëma toxü
 daixchaüxü. ⁶Rü choma rü tama
 chauxnegügu chayaxö erü yima
 chauxnegü rü tagutáma chorü
 uanügüxü choxü nariüporamaexëxë. ⁷Rü
 cuma nixí ga torü uanüxü toxü
 curüporamaexëxü rü cuma nixí i
 cunaxãneexëxü i ngëma toxchi aiexü.
⁸Rü guxüguma cumaxã togü
 ticuaxüxügü, Pa Tupanax. Rü
 guxügutáma nüxü ticuaxüxü i cuéga.
⁹Natürü i cumax rü toxü cuxo rü toxü
 cuxãneexëxë. Rü marü tama
 ícuyaxümicü i torü churaragü. ¹⁰Rü
 cuma rü nüxü cunatauxchaxëxë i torü
 uanügü nax toxü yabuxmüxëxüçax. Rü
 ngëmacax i ngëma toxchi aiexü rü toxü
 nangixgü rü nayana i ngëma nüma
 nanaxwaxegüxü. ¹¹Rü cuma rü nüxna
 toxü cumugü ñoma carnérugü i daiwa
 nagagüxüxü. Rü ngëma duüxügü i
 tama cuxü yaxögüxütanügu toxü
 cuwoonexëëmare. ¹²Rü ítanüxügu
 tomaxã cutaxe rü taxuxüma nawa
 cuyaxu nax tomaxã cutaxexü. ¹³Rü
 ngëma toxna ngaicamagüxü i
 nachixüanecüãxgü rü toxü nacugüe rü
 tomaxã naguxchigagü nagagu ga yema
 chixexü ga toxçax ícunguxëxü. ¹⁴Rü
 ngëmagagu i ngëma duüxügü i tama
 yaxögüxü rü toxü nacugüe. Rü
 ngëxguma toxü nadaugügu rü
 nanexáerugüácüma toxü nacugüe. ¹⁵Rü
 wüxichigü i ngunexü rü ngëma
 guxchaxüwa changexma. Rü ngëmacax
 chorü ãnemaxã tama chadaunagü. ¹⁶Erü
 ngëma chorü uanügü rü choxü
 nimaxgüchaü rü chomaxã naguxchigagü
 rü chaugu nidauxcüraxügü. ¹⁷Rü ngëma

ñuxma toxü ngupetüxü rü tama ngëma
 cuxü nax itarüngümaexügü nixí rü
 tama nax taxacürü chixexü cupexewa
 taxüxügü nixí. ¹⁸Rü toma rü tama
 nagu tarüxínüie nax cuxü ítatáxü rü
 tama nagu tarüxínüie nax nüxü
 itarüngümaexü i curü ore. ¹⁹Natürü i
 cuma rü toxü cupoxcueama. Rü ngexta
 guxüma i ngëmaxügü ítaxuxüwa toxü
 cuwogü rü ngëmaäcü yuwa toxü
 cumugü. ²⁰⁻²¹Rü ngëxguma chi cuxü
 itarüngümaegux rü chi nüxü
 ticuaxüxügüx i tomare i tupana, rü
 cuma rü chi nüxü cucuaxama. Erü cuma
 rü meama nüxü cucuax i guxüma i
 ngëma bexma toöxëwa nagu
 tarüxínüexü. ²²Natürü cugagu rü
 guxüguma äücümáxü i yuwa
 tangexmagü. Rü ngëma torü uanügü rü
 ñoma carnérugü i daiwa nagagüxüxü
 tomaxã nixígü. ²³Pa Corix ítüxcüü tama
 ícuxuãxë? iRü nabaiçachi, rü taxü i toxü
 ícuwogüxüchixü! ²⁴Ítüxcüü toxchaxwa
 íquicux? ¿Rü tüxcüü toxü icurüngüma i
 toma nax poraäcü ngüxü
 tingegüechaxü? ²⁵Rü ñuxma rü
 tipaexüchima rü ãne tingegü. Rü
 waixüümüanegumare togü titügü. ²⁶Ícü
 inachi rü nua naxü rü toxü
 yarüngüxëxë! iRü taxü i curü
 ngechaümaxã toxü ínanguxüxëxë!

Ãëxgacüarü ngíchixüguarü wiyae

45 ¹Rü chauãxëwa nangu i mexü i
 dexagü, rü chorü conü rü ñoma
 wüxi i ümatüxüruüxü nixí. Rü ñaa
 chorü ore i chaxümatüxü rü
 ãëxgacüpexewa tá nüxü chixu. ²Rü
 cumax, Pa Ãëxgacüx, rü guxü i
 yatügüxü curümemae. Rü ngëma curü

dexa i cuaxwa íxūxūxū rü namexechi. Rü ngēmacax ya Tupana rü guxūguma cuxū narūngūxēē. ³Pa Poracūx iēcū cugūcūwawa yangaxcuchi i ngēma curū tara! Rü ngēma nixī i curū meruxū íxīxū. ⁴Rü cumax, Pa Āēxgacūx, rü ngēma curū poramaxā nūxū curūyexera i guxūma i tórū uanūgū rü ícunapoxū i ngēma ore i aixcūma íxīxū. Rü yíxema duēxēgū i tama tūgū icuaxūūgūxē rü cuma rü tūxū ícupoxū. Rü yima curū tūgūnechacūūmaxā rü taxūma i mexūgū cuxū. ⁵Pa Āēxgacūx, rü ngēma togū i nachixūānecūāxgū rü cumxexgu nayi. Rü yima cuxnegū rü meama nixāmagu rü ngēma curū uanūgūarū maxūnewa nayarūwaxgū. ⁶Pa Tupanax, cuma rü guxūguma āēxgacū quixī rü aixcūma mea guxūma i duūxūgūmaxā icucua. ⁷Rü cumax, Pa Āēxgacūx, rü namaxā cutaāxē i ngēma mexū íxīxū, natūrū naxchi cuxai i ngēma chixexū. Rü yemacax nixī ga Tupana ga cuxū naxunetaxū rü cumūcūgūarū yexera taāxē cuxna naxāxū. ⁸Rü guxūma i cuxchirugū rü pumára i yixichixū i mīra rü aroē rü canéramaxā nayixema. Rü paxetarūgū i ātūxūxūmaxā cuxū nataāxēxēēgū nawa ya cupata ya nuta ya mexechicū ya marfilnaxcax íxīxūne. ⁹Rü natanūwa i ngēma ngexūgū i cupatawa ngēxmagūxū rü nangexmagū i to i nachixūānegūarū āēxgacūgūarū paxūgū. Rü curū tochicaxūarū tūgūnecūwawa ingexma i cuxmax i úiru i mexechixūmaxā ngaxāēcū. ¹⁰iRü irūxīnū, Pa Chauxacūx, rü mea nangugū i ngēma tá cumaxā nūxū chixuxū! iRü nūxū irūngūma i ngēma cutanūxūgū rü ngēma curū duūxūgū! ¹¹Erū nūma ya

yimá āēxgacū rü nūxū cungúchaū. Rü nūma nixī i curū cori yixīxū rü name nixī i naga cuxīnū. ¹²Pa Pacū i Tírucūāx, rü ngēma duūxūgū i curū íanewa poraēcū diēruāxūchigūxū rü mexechixū i āmare tá cuxna naxāgū nax ngēmamaxā cuxū íyapuxēēgūxūcax. ¹³Rü nūxma rü iyaxūcu i ngēma pacū i meama ngaxāēcū. Rü ngēma naxchiru rü úirumaxā naxāmatū. ¹⁴Rü meama ngaxāēcū āēxgacūpexewa ngīxū nagagū. Rü ngēma ngīmūcūgū i pacūgū rü ngīwe yaxāxūtanū. ¹⁵Rü taāxēācūma iyaxī rü taāxēācū nagu ichocu ya yima āēxgacūpata. Rü yimá cunegū i tá cuxū ngēxmagūcū, Pa Āēxgacūx, rü nūmagū tá nixī i cuchicūxū āēxgacūgū yixīgūxū. Rü cuma rü naxmexwa tá cunangexmaxēxē i nāa nachixūāne nax nūma namaxā inacuaxgūxūcax. ¹⁶Rü choma rü tagutāma ichayanaxoxēxē i ngēma cuéga nax ngēmaēcū i guxūma i ngēma ngexwacax i ngoetanūxū i duūxūgū rü nūxna nacuaxāchixūcax. Rü guxūma i nachixūānecūāxgū cuxū icuaxūūgūxūcax. ¹⁷Rü chomax, Pa Āēxgacūx, rü chanaxūmatū i nāa ore nax guxūma i ngēma duūxūgū i ngexwacax tá ingōetanūxū cuxna cuaxāchixūcax rü guxūgutāma cuxū yacuaxūūgūxūcax i guxūma i nachixūānecūāxgū.

Tórū poxūruxū ya Tupana rü tatanūwa nangexma

46 ¹Rü nūma ya Tupana rü tórū poxūruxū nixī rü tórū poraxēēruxū nixī. Rü nūma rü tūxū narūngūxēē ega guxchaxū taxcax ínguxgux. ²Rü ngēmacax taxucaxma

tamuñe ega woo ñoma i naane rü nangĩächigu rü maxpúnegü rü márchĩutamagu nayixgu. ³Rü woo naxäügachiügutama i ngẽma már rü poraäcü nayuapegu rü ngẽmaäcü ya yima maxpúnegü rü niduxrue nagagu nax nanuxü i ngẽma már, natürü i yixema rü taxucaşma tamuñe. ⁴Rü wüxi i natü rü nachacüügümaxã nanataãxẽxẽxẽ ya yima Tupanaarü ñane ya Yerucharẽü. Rü yima ñane rü naxüünexüchi rü yimawa nixĩ i nangexmaxü ya Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü. ⁵Rü nüma ya Tupana rü ngẽxma naxächĩü rü namaxã napora. Rü nüma rü guxüma i ngunexü i noxri yangunegu rü nüxü narüngüxẽẽ. ⁶Rü ngẽma nachixüanegü rü nügümaxã nanue rü nügü naxãxünegü. Natürü ngẽxguma Tupana idexagu rü ngẽma ãẽxgacügü rü niduxrue rü ngẽma waixümü rü nanangomüächiane. ⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü rü tatanüwa nangexma. Rü yimá Acóbuarü Tupana nixĩ ya tórü poxüruxü ixĩcü. ⁸iRü nua ípeyadaux i ngẽma taxü i äücümaxü i Cori ya Tupana ñoma i naanewa üxü! ⁹Erü guxüwama i ñoma i naanewa rü marü inayanaxoxẽxẽ ga nügü nax nadajüxü i duüxügü rü nüxü nayachixegüxẽxẽ ya norü würagü rü naigü ya naxnegü. Rü yima nawexügü ya daiwa namaxã naxixüne rü ínanagu. ¹⁰Rü nüma ya Tupana rü ñanagürü: “Pa Nachixüanegüarü Äẽxgacügüx irü choxü íperüxínue! iRü nagu perüxínue nax choma rü Tupana chixixü! Rü choma nixĩ i namaxã ichacuáxü i guxüma i nachixüanegü. Rü choma nixĩ

i guxüma i ñoma i naaneétüwa changexmaxü”, ñanagürü. ¹¹Rü Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü rü tatanüwa nangexma. Rü nümatama nixĩ i Acóbuarü Tupana yixixü. Rü nüma nixĩ i tórü poxüruxü yixixü.

Tupana rü ñoma i naanearü äẽxgacü nixĩ

47 ¹Pa Guxüne ya Ílanecüãxgüx ípenapépüne ya Cori ya Tupana rü taãxẽäcü naxcaş pewiyaegü! ²Erü nüma ya Cori ya Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü rü naxãücüma. Rü nüma nixĩ i ñoma i naanearü äẽxgacü yixixü. ³Rü nüma rü nanadaiäcu ga íanegü rü nachixüanegü rü taxmexwa nanangexmagüxẽxẽ i norü duüxügü. ⁴Rü nümatama nixĩ ga tüxü naxunetaxü nax norü duüxügü i Yudíugü ixígüxü. Rü ngẽmaäcü nanataãxẽxẽxẽ ya Acóbu ya nüma nüxü nangechaüxüchicü. ⁵Rü nüma ya Cori ya Tupana rü dauxü naxĩ nax norü tochicaxüwa namaxã ínacuéxücaş i guxüma. Rü duüxügü yoxni taãxẽäcüma nawiyaegü rü cornétamaxã nanapaxpúnegü. ⁶iRü naxcaş pewiyaegü ya Cori ya Tupana! iRü naxcaş pewiyaegü ya yimá tórü äẽxgacü! ⁷Erü nüma ya Tupana rü ñoma i naanearü äẽxgacü nixĩ. Rü ngẽmacaş name nixĩ i mea nagu perüxínueäcüma nüxü picuaxüüügüxü rü naxcaş pewiyaegüxü. ⁸Rü nüma ya Tupana rü guxü i nachixüanegüarü äẽxgacü nixĩ. Rü nüma ya Tupana rü norü tochicaxü i üünexüwa narüto. ⁹Rü ngẽma togü i nachixüanegüarü äẽxgacügü rü tamaxã nangutaquexe nax wüxigu Abraáüarü Tupanaxü icuaxüüügüxücaş. Erü Tupanamexẽwa nangexmagü i guxüma i

ãëxgacügü i ñoma i naanewa
ngëxmagüxü. Rü nüma ya Tupana rü
naétüwa nangexma i guxüma.

**Nomexechi ya Tupanaarü ñane ya
Chióüarü maxpúnewa ngexmane**

48 ¹Rü nüma ya Cori ya Tupana
rü guxäétüwa nangexma rü
nüxü nacuañüchi. Rü ngëmacax name
nax nüxü icuañüügüxü nawa ya yima
norü ñane ya norü maxpúne ya üünen
ya Chióüwa ngexmane. ²Nomexechi ya
yima maxpúne ya Chióü i nórtewaama
ngexmane. Rü yima nixí ya namaxã
nataãxëgüne i guxüma i duñxügü i
ñoma i naanewa maxëxü. Rü yimawa
nixí i nangexmaxü i norü ñane ya yimã
ãëxgacü ya guxäétüwa ngëxmacü. ³Rü
Yerucharéüwa ngexmane ya
ãëxgacüpatagüwa nixí i nangexmaxü ya
Tupana. Rü nüma ya Tupana rü nügü
nangoxëxë nax yima ñanearü poñüruxü
ya aixcúma mecü yixíxü. ⁴Rü ñoma i
naanecüãx i nachixüñanegüarü
ãëxgacügü rü nügümaxã
nangutaquexegü rü wüxigu yima
ñanecax ínayachoxöchi. ⁵Natürü
yexguma nüxü nadaugügu rü poraäcü
nabaixächiãëgü rü nibuxmü. ⁶Rü
poraäcü namuüe. Rü nanaxixächiãëgü
ñoma wüxi i nge i
ixírxacüchaüçürüxü. ⁷Rü nüma ya
Tupana rü wüxi ya taxüchicü ya
buanecü ya éstewaama ne
namuäcúmaxã inanayixëxë ya yima
Tárchiacüãxgüarü wapurugü ya tórü
daiwa íxüne. ⁸Rü yima Tupanaarü ñane
ya Yerucharéü rü nomexechi yema tórü
oxigüwa nüxü taxínüechigaxürüxü. Rü
ñuxma i yixema rü ta rü

taxetümaxãxüchi nüxü tadaugü i
ngëma. Rü nümatama ya Tupana ya
guxäétüwa ngëxmacü rü guxügutáma
yima ñanexü ínapoxü. ⁹Pa Tupanax, rü
nua cupatawa tangexmagügu rü nüxna
tacuãxächie nax ñuxäcü poraäcü toxü
cungechañüxü i cumax. ¹⁰Pa Tupanax,
guxüwama i ñoma i naanewa rü cuxü
nicuañüügü, erü woetama ngëmaäcü
nixí i cuxna üxü. Rü ngëma curü
poramaxã nixí i mea tomaxã icuacáñü.
¹¹Rü name nixí i petaãxëgüxü, Pa
Yerucharéücüãxgüx rü Guxãma i Pemax
i Yudáanecüãxgüx. Erü nüma ya Tupana
rü aixcúma mexü pemaxã naxuegu.
¹²iRü ëcü, nüxü ípeyachoegu ya yima
ñane rü peyaxugü ya yima norü tórregü
rü ñuxre yixíxü! ¹³iRü mea penangugü i
ngëma norü poxeguxütapüxügü rü yima
ãëxgacüpatagü nax pexü
natauxchaxüçax nax namaxã nüxü
pixuchigaxü i ngëma petaagü! ¹⁴Erü
nüma ya Tupana rü guxügutáma tórü
Tupana nixí. Rü nüma rü guxügutáma
mea tamaxã inacuax.

**Tórü maxü rü tama
diërumaxã naxçax tataxe**

49 ¹iDücax, rü mea iperüxínüe i
ñaa ore, Pa Guxüma i Duñxügü i
Ñoma i Naanewa Maxëxüx! ²Rü guxãma
i pema i diëruãxgüxe, rü pema ya ingearü
diëruãxgüxe, rü pema i duñxügümaxã
icuaxgüxe, rü pema i togümexëwa
ngëxmagüxe írü mea iperüxínüe i ñaa
ore! ³Rü ñuxmax rü tá chidexa namaxã i
ore i aixcúma cuax tüxna axü rü tá nüxü
chixu i ngëma ñnü i aixcúma Tupanaarü
cuaxwa ne üñü. ⁴Rü mexü i
cuaxächixëëruüügü tá charüxínü rü

árpamaxã chapaxetaxãcû ore i
 êxûguxûchiga tá chawiyae. ⁵¿Rû
 taxacûcax tá chamuû i ngêxguma
 ínangugûgu i ngunexûgû i âcûcûmaxû rû
 ngêxguma ngêma chauxchi aiexû i
 duûxûgû choxû íchomaeguâchigu
 namaxã i norû chixexûgû? ⁶Rû nûmagû
 rû norû diêruguma narûxînûe rû muxû i
 norû ngêmaxûgûmaxã nûgû
 nicuaxûxûgû. ⁷Natûrû taxúema tûxû
 natauxcha nax tûgûtama tamaxêxû
 rûexna Tupanaaxû tanaxûtanûxû nax
 tûxû namaxêxûcax. ⁸⁻⁹Rû taxuxûma i
 diêru ningu nax naxcax itaxexûcax i wûxi
 i duûxûarû maxû nax ngêmaâcû nûxna
 ínanguxuchixûcax i yu rû guxûguma
 namaxechaxûcax. ¹⁰Rû ñuxmax rû nûxû
 tadau nax guxûma i duûxûgû yuexû woo
 i ngêma nûxû cuaxûchigûxû rû nayue, rû
 woo i ngêma naechitamare maxêxû rû
 nayue rû ngêma norû ngêmaxûgû rû
 togûcax ngêma nawogû. ¹¹Rû ngêma
 diêruâxgûxû rû nûgûgu nanaxûéga i
 ngêma norû naane ñoma guxûgutáma
 noxrû yixûxûrûxû. Natûrû ngêxguma
 nayuxgux rû ngêma naxmaxû tá nixi i
 napata ixûxû i guxûgutáma. ¹²Rû wûxi ya
 yatû rû tama nixi i namaxechaxû ega
 woo nadiêruâxûchigux, erû ñoma
 naexûgûrûûtama nayu. ¹³Rû ngêmaâcû
 nixi i nayuexû i ngêma duûxûgû i
 nûgûgu yaxôgûxû, rû ngêmaâcûtama
 nayue i ngêma duûxûgû i nûgûtama
 icuaxûûgûxû. ¹⁴Rû yu nixi i namaxã
 icuáxû i ngêma duûxûgû erû naxmaxûwa
 nanagagû ñoma carnérugû igagûxûrûxû.
 Natûrû ngêma ngunexû i nagu yuwa
 ínadagûxûgu i duûxûgû rû ngêma mea
 maxêxû rû tá ngêma chixri maxêxûmaxã
 inacuxgû. Erû ngêma chixri maxêxû i

duûxûgû rû ngêma nûgû namaxã
 yacuaxûûgûxû, rû ngêxma tá nayacuax i
 ngêxguma nayuegu, erû taxucûrûwa
 nayana i norû ngêmaxûgû. ¹⁵Natûrû
 nûma ya Tupana tá nixi i yuwa choxû
 ínanguxuchixêxû, erû nûgûxûtawa tá
 choxû naga. ¹⁶iRû taxû i naxcax
 quixaxûachixû ega texé muarû diêruâxgu
 rû yamuxgu i norû meruûgû i napatawa!
¹⁷Erû ngêxguma nayuxgux rû
 taxucûrûwatáma taxacû ninge. Rû woo i
 ngêma norû meruûgû rû taxûtáma
 naxmaxûwa namaxã naxû. ¹⁸⁻¹⁹Rû woo
 ñuxma nax maxûgux rû nataâxê, rû
 duûxûgû rû nûxû nicuaxûxûgû naxcax i
 norû ngêmaxûgû, natûrû wûxi i
 ngunexûgu rû tá nayu rû marû tagutáma
 ñomaarû ngónonexûxû nadau. ²⁰Rû wûxi i
 duûxû rû tama namaxecha ega woo
 namuarû ngêmaxûâxgux, rû nayuama
 ñoma naexûgûrûûtama.

**Tupana tá nixi ya nûxna caxcû i ngêma
 mea maxêxû rû ngêma chixri maxêxû**

50 ¹Rû nûma ya Cori ya Tupana ya
 guxâétûwa ngêxmacû rû nidexa
 rû naxcax nangema i guxûma i duûxûgû
 i ñoma i naanewa ngêxmagûxû. ²Rû
 nûma ya Tupana rû yima mexechine ya
 napata ya Chióûwa ngexmanewa norû
 ûûnemaxã nanangónonexêxê. ³Rû nûma
 ya tórû Tupana rû nua naxû. Natûrû
 tama bexma ínangu erû napexewa
 nangexma i wûxi i ûxûema i tûxû iguxû,
 rû nacûwawa nangexma ya buanecû ya
 tacû. ⁴Rû daxûwa rû Tupana naxcax
 nangema i ngêma dauxcûcûx rû ñoma i
 naanecûâx nax inadaunûxûcax i
 ngêxguma norû duûxûgû i Iraécûâxgûxû
 yacagûgux. ⁵Rû ñanagûrû nûxû:

“iPenangutaquexexêxê i ngêma duũxũgũ i norũ ãmaregũ i chauxcax yaguxũmaxã chomaxã ixunetagũxũ nax aixcũma chauga naxĩnũexũ!” ñanagũrũ. ⁶Rũ ngêma daxũcũãxgũ rũ nũxũ nixugũ nax nũma ya Tupana rũ ãëxgacũ ya aixcũma mecũmacũ nax yixĩxũ erũ meama norũ duũxũgũmaxã inacua. ⁷Rũ nũma ya Tupana rũ ñanagũrũ: “Pa Chorũ Duũxũgũ i Iraétanũxũgũx irũ iperũxĩnũe! Rũ ñuxma rũ tá pemaxã chanangoxêxê i ngêma perũ chixexũ. Rũ dũcax, chaxicatama nixĩ i Tupana chixĩxũ. Rũ chomatama nixĩ i perũ Tupana chixĩxũ. ⁸Rũ ñuxma rũ tama pexũ chapoxcu naxcax i ngêma ãmaregũ i guxũguma chauxcax pedajũ rũ chauxcax ípeguxũ. ⁹Rũ tama pexna naxcax chaca i ngêma wocaxacũ i yatũxũ rũ carnéruxacũ i yatũxũ i perũ naxpũũcũãx ixĩxũ. ¹⁰Erũ choxrũgũ nixĩ i guxũma i naexũgũ i naixnecũcũãx ixĩgũxũ, rũ ngëxgumarũxũ ta i ngêma wocagũ i máxpũxanexũwa ngëxmagũxũ. ¹¹Rũ choxrũgũ nixĩ i ngêma werigũ i máxpũneanecũãxgũ, rũ guxũma i ngêma ñoma i naanewa aexũ rũ naxũanexũ. ¹²Rũ ngëxguma chi chataiyaxgu i choma rũ taxũchima pemaxã nũxũ chixu erũ choxrũ nixĩ i ñoma i naane namaxã i guxũma i taxacũ i nawa ngëxmagũxũ. ¹³¿Ëxna pema nũxũ pecuaxgu rũ wocamachimaxã chaxãwemũxũ rũ namaxã chaxaxexũãxũ ya yimá nagũ i wocaxacũ i yatũxũ? ¹⁴Rũ ngêma ãmare i chanaxwaxexũ nixĩ nax moxê choxna pexãxũ rũ aixcũma peyanguxêxũ i ngêma perũ uneta. ¹⁵iRũ chauxcax peca ega ngëxguma guxchaxũ pexũ ngupetũxgux! Rũ choma rũ tá pexũ íchapoxũ rũ pema rũ tá choxũ

picuaxũxũgũ”, ñanagũrũ ya Tupana. ¹⁶⁻¹⁷Natũrũ ngêma chixexũ ũgũxũ rũ Tupana rũ ñanagũrũ nũxũ: “¿Taxacũwa i cuxũ namexũ nax nũxũ cucuaxmarexũ i ngêma chorũ mugũ rũ nũxũ quixumarexũ i ngêma chorũ uneta, natũrũ tama namaxã cutaãxëgu i ngëxguma cuxũ chaxucuxëgu rũ tama nũxũ cucuáxchaũgu i ngêma chorũ ore? ¹⁸Natũrũ taãxëacũ cunayaxu i ngêma ngĩtaãxgũxũ rũ namaxã cuxãmũcũ i ngêma duũxũgũ i naxmãxechita nai i ngemaxã maxêxũ. ¹⁹Rũ ngëxguma quidexaxgu rũ chixexũ i dexa ícuxuxũxêxê, rũ curũ conũ rũ doraxũ nixu. ²⁰Rũ ngëxguma ícurũtoxgu, rũ chixri nachiga quidexa ya cuenexê. Rũ yimá cuenexêxũchi rũ namaxã cuguxchiga. ²¹Rũ guxũma i ngêma nixĩ i ngêma cuxũxũ, rũ choma rũ ngêma changeaxmare. Rũ cuma nagu curũxĩnũgu rũ marũ nũxũ icharũngũma i ngêma cuxũxũ. Natũrũ i ñuxma rũ tá cupezewa chanangoxêxê i ngêma chixexũ icuxũxũ rũ tá naxcax cuxna chaca. ²²iDũcax i pemax nax choxũ iperũngũmaexũ! iRũ chauxcax pewoegu naxũpa nax pexũ chadaĩxũ rũ taxũema pexũ ípoxũxũ! ²³Rũ choxũ ticuaxũxũ ya yixema moxê choxna ãxê. Rũ choma rũ tũxũ chamaxêxê ya yixema aixcũma chauga ñũxe”, ñanagũrũ ya Tupana.

Yumũxê nax Tupana pecádũxũ rũngũmaxũcax

51 ¹Pa Tupana ya Choxũ Ngechaũwaxecũ rũ Mecũmacũx icuxũ changechaxũtũmũxũ! iRũ curũ ngechaũgagu rũ choxũ nũxũ irũngũma i chorũ pecádugũ! ²iRũ choxũ nayaxu i

ñaa chorü ãũächixũ! iRü choxũ nüxũ
irüngüma i chorü pecádugü! ³Rü
chomatama chaugü íchicuax nax
aixcúma wüxi i ãne yixĩxũ i ngẽma
chaxũxũ. Rü ngẽma chorü pecádugagu
rü ngunecü rü chütacü rü choxũ
nachixeãxẽecha. ⁴Rü cupexewatama nixĩ
i chanaxũxũ i ngẽma taxũ i chixexũ i
nagagu choxũ cupoxcuxũ. Rü ngẽmacax i
ngẽma poxcu i chomaxã cuxueguxũ rü
aixcúma name rü taxucürüwa texé nüxũ
tixu nax chixri choxũ cungugũxũ. ⁵Rü
aixcúma nixĩ nax wüxi i chixexũ chixĩxũ
ga noxritama chabuxgu rü woetama
pecáduwa chayaxĩxĩchi ga chauéanuwa.
⁶Cuma rü aixcúma nüxũ cungechaũ i
ngẽma duũxũ i aixcúma cumaxã nüxũ
ixuxũ i norü pecádugü. Rü ngẽmacax
chanaxwaxe i choxna cunaxã i cuax nax
aixcúmaxũ cumaxã chixuxũcax. ⁷iRü ěcü
ngẽma maxcuruũmaxã choxũ
namaxcuxũne nax iyanaxoxũcax i chorü
chixexũ! Rü ngẽmaacü wena cupexewa
tá chame rü ngẽma caixanexũ i
cómuxũariü yexera tá nacómuxũ i chorü
maxũ. ⁸Rü woo choxũ nax
cupoxcuchirẽxũ naxcax i chorü chixexũ,
natürü i ñuxma rü chanaxwaxe i wena
chaxcax cunatæguxẽxẽ i chorü taãxẽ.
⁹iRü ěcü choxũ nüxũ irüngüma i chorü
pecádugü rü taxũ i nüxũ cudawenũxũ!
¹⁰Pa Tupanax iĩnü i mexũ chauãewa
nanguxẽxẽ! iRü choxna naxã i wüxi i
naãxẽ i ngexwacaxũxũ i cumaxã
ixaixcúmaxũ! ¹¹iRü taxũ i choxũ cuxoxũ!
iRü taxũ i choxna cuyaxũgachixẽxẽxũ i
Cuãxẽ i Üünexũ! ¹²⁻¹³iĚcü wena
chaxcax natæguxẽxẽ i ngẽma taãxẽ ga
noxri choxũ yexmaxũ nagagu nax choxũ
cumaxẽxũ! iRü choxũ naporaxẽxẽ nax

ñuxmawena rü aixcúma cuga
chaxĩnüxũcax rü ngẽmaacü
chanangũtẽxẽxũcax i ngẽma chauxrũxũ
pecádu ügũxũ nax nümagü rü ta nüxũ
naxoxũcax i norü chixexũ rü cuxcax
nawoeguxũcax! ¹⁴Pa Tupana ya Chorü
Maxẽeruxũ ichoxũ ínanguxuchixẽxẽ
nawa i ngẽma nax chamáxwaxexũ! Rü
wiyaeãcü tá nüxũ chixu nax cuma rü
aixcúmacü quixĩxũ. ¹⁵Pa Corix iěcü
choxũ ichoxẽxẽ nax cuxcax
chawiyaexũcax rü ngẽmaacü cuxũ
chicuaxũxũcax! ¹⁶Erü cuma rü tama
cunaxwaxe nax taxacürü ãmare cuxcax
iguxũ. Rü choma rü chi cuxna chanaxã,
natürü tama ngẽma nixĩ i namaxã
cutaãxẽxũ. ¹⁷Rü ngẽma cuma
cunaxwaxexũ, Pa Tupanax, nixĩ i wüxi i
duũxũ i aixcúma norü maxũwa nüxũ
rüxoxũ i chixexũ. Rü cumax, Pa
Tupanax, rü tama nüxũ cuxo i ngẽma
duũxũ i nügũmaxã nangechaũacüma
cumaxã nügũ ixuxũ nax nachixexũ. ¹⁸Pa
Cori Pa Tupanax icuxũ
nangechaxũtümũxũ ya yima cupata ya
Chióũwa ngexmane erü nüxũ cungechaũ!
iRü curü duũxũgũxũ rüngũxẽxẽ rü
ínapoxũ ya Yerucharẽũ! ¹⁹Rü ngẽxguma
marü cupexewa chamexgux, rü
ngẽxguma rü tá choxũ cunayaxu i ngẽma
ãmaregü i wocagü i tá cuxcax chadaixũ
rü íchaguxũ. Rü ñuxũchi i duũxũgü rü tá
curü ãmarearü guchicaxũwa cuxcax
nayagugü i wocaxacügü.

**Natũcaxma nügũ nicuaxũxũ i ngẽma
duũxũ i chixri maxũxũ**

52 ¹Pa Yatü i Poraxũx łtũxcũũ
cugü quicuaxũxũ namaxã i
ngẽma chixexũ i cuxũxũ napexewa i

ngëma Tupanaarü duüxügü i nüma
guxüguma nüxü nangechaxüxü? ²Rü
cuma rü chixexüarü üguxicatama
curüxünü. Rü yima curü conü rü
naxäücüma ñoma wüxi i cüchi i
texechixürüxü. ³Rü cuma rü
chixexüguama curüxünü. Rü ngëma
mexüarü yexera cunaxwaxe i ngëma
chixexü. Rü ngëma ore i aixcüma
ixixüarü yexera curü me nixi i ngëma
dora. ⁴Rü curü me nixi nax curü
conümaxä toxguäxü quixuxü rü curü me
nixi nax nüxü quixuxü i doramare i
toxguäxchiga ixixü. ⁵Natürü nüma ya
Tupana rü ngëmacax tá cuxü napoxcu,
rü tagutäma ngëmawa ícunguxuchi. Rü
tá cupatawa cuxü ínatäxüchi, rü tá
cuxna nanayaxu i curü maxü. ⁶Rü
ngëma duüxügü i Tupanaga ñnüexü rü
ngëxguma nüxü nadaugügu i ngëma, rü
tá poraäcü namuüe. Rü tá cuxü nacugüe
rü ñanagürügü tá: ⁷“¡Dücax, nüxü
pedaüx i ngëma duüxü i tama Tupanaga
ñnüchaüxü rü ngëma norü
ngëmaxügügu yaxöxü rü chixexüguama
maxüxü!” ñanagürügü tá. ⁸Natürü i
choma rü ñoma wüxi i nanetü i orübu i
bacaxü i Tupanapataxtügu toxürüxü
chixi. Rü ngëmacax guxügutäma norü
ngechaxügu chayaxö. ⁹Pa Tupanax,
choma rü guxügutäma moxë cuxna
chaxä naxcax i ngëma cuxüxü. Rü
napexewa i ngëma aixcüma cuga ñnüexü
rü tá mea cuxü íchananguxëxë, erü
chomaxä cumecüma.

Duüxügüarü chixexüchiga

53 ¹Rü ngëma duüxügü i naechita
maxëmarexü rü ñanagürügü:
“Nataxuma ya Tupana”, ñanagürügü.

Rü guxüma i duüxügü rü chixexügu
narüxünüe rü chixexü naxügü. Rü
tataxuma ya texë ya mexü üxe. ²Rü
nüma ya Tupana rü daxüwa duüxügüxü
nadawenü nax nüxü nacuáxüçax rü
tayíxema ya aixcüma tümaäexü cuáxe
rü naga ñnüxe rü naxcax dauxe. ³Natürü
guxüma i duüxügü rü Tupanana
nixigachitanü rü guxüma chixexügu
narüxünüe. Rü marü tataxuma ya texë
ya mexü üxe, rü bai ya wüxie. ⁴Rü
ngëma chixexü ügüxü rü
nangeäxëgümare rü paxama
nanachixexëxë i chorü duüxügü. Rü
ngëma duüxügü i tama Tupanaga
ñnüexü rü chorü duüxügüxü
inarüxoxëëgü ñoma paü ingöxgu rü
iyanaxoxëëxürüxü. Rü ngëmaäcü nixigü
i ngëma duüxügü i tama Tupanaxü
cuaxgüxü. ⁵Rü woo i ñüxma rü
taxuxüma namuüe i nümagü, natürü
wüxi i ngunexü rü tá muümaxä
nidüxrue. Erü nüma ya Tupana rü norü
uanügüchinqämaxä nanawoone. Rü
ngëmaäcü tá wüxi i cugüxü nixigü erü
nüma ya Tupana rü marü nüxü naxo.
⁶Chierü yima maxpüne ya Chióüwa ne
naxüxgu i Iraétanüxügüarü
maxëxëerüxü. Rü ngëxguma nümatama
ya Tupana nügüçax nawoeguxëëgu i
ngëma norü duüxügü rü ngëxguma tá
nixi i nawoeguxü i guxüma i
chautanüxü i Iraéanecüäxgü i
Acóbutaagü ixigüxü.

Tóru yumüxëwa Tupanaarü ngüxëçax itaçax

54 ¹Pa Tupanax icumatama choxü
ínananguchixëxë! ¡Rü choxü
ínapoxü namaxä i curü pora! ²Pa

Tupanax ichoxŭ nŭxŭ naxŭnŭ i chorŭ yumŭxē rŭ ěcŭ irŭxŭnŭ i chorŭ dexa!
³Erŭ ngēma duŭxŭgŭ i nŭgŭ írŭtagŭxŭ rŭ máxwaxegŭxŭ rŭ chauxchi naxaie rŭ choxŭ nimaxgŭchaŭ. Rŭ ngēmagŭ rŭ tama cuxŭ namuŭ, Pa Tupanax. ⁴Natŭrŭ i cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rŭ choxŭ curŭngŭxŭxē rŭ choxŭ cumaxēxē. ⁵Rŭ cumax, Pa Tupanax, rŭ tá ngēma chorŭ uanŭgŭcax cunatáeguxēxē i ngēma norŭ chixexŭgŭ. iRŭ ěcŭ nadai, Pa Corix! Erŭ cuma rŭ quixaixcŭma. ⁶Rŭ choma rŭ chorŭ ngŭchaŭmaxā tá cuxna chanaxā i chorŭ āmare i cuxcax chiguxŭ. Rŭ tá cuxŭ chicuaxŭxŭ erŭ cuma rŭ chomaxā cumecŭmaxŭchi. ⁷Erŭ choxŭ ícunguxuchixēxē nawa i guxŭma i chorŭ guxchaxŭgŭ rŭ nŭxŭ chadau i ngēma chorŭ uanŭgŭxŭ nax curŭporamaexŭ.

Wŭxi ya yatŭ ya nawe
 yangēxŭtanŭcŭarŭ yumŭxē

55 ¹Pa chorŭ Tupanax inŭxŭ naxŭnŭ i chorŭ yumŭxē rŭ taxŭ i cugŭ iquicŭxŭ naxchaxwa i ngēma cuxna naxcax chacaxŭ! ²iRŭ chauga naxŭnŭ erŭ ngŭxŭ chingeyane cuxna chaca! ³Rŭ ngēma naga i chorŭ uanŭgŭ i chixexŭgŭ rŭ choxŭ niduxruxēxē. Rŭ poraācŭ choxŭ nanaxŭxŭchíāēxēgŭ rŭ nuācŭma chaŭxcax nibuxmŭ. ⁴Rŭ chiyuxnearŭ maxŭñēax erŭ poraācŭ chamuŭ nŭxŭ i ngēma yu i choxna nguxŭ. ⁵Rŭ poraācŭxŭchi muŭ choxna nangu rŭ ngēmacax ngēma muŭmaxā chiduxrux. ⁶Rŭ ngēmacax ñachagŭrŭ: “Chierŭ ñoma muxtucurŭxŭ chaxāxpexátŭgu rŭ ngēxguma rŭ chi chigoe nax naxchaxwa chíaxŭcax rŭ ngexta charŭngŭxŭcax. ⁷⁻⁸Rŭ yáxŭguxŭ i

chianexŭwa chi chaña rŭ ngēxma chi charŭxŭxŭ, rŭ paxa chi chañaāchi nax chaugŭ ichayarŭcŭxŭcax naxchaxwa i ngēma guxchaxŭgŭ i ñoma buanecŭ ya poraxŭchicŭrŭxŭ chaŭxcax ngēma ne ŭemaxŭ”, ñachagŭrŭ. ⁹Pa Corix inadaŭ i ngēma chomaxā rŭxuanŭgŭxŭ! iRŭ noxrŭtama dexagu ínatŭexēxē! Erŭ ngēma nŭxŭ chadauxŭ nixŭ nax nŭgŭ nadajŭxŭ rŭ yapuraexŭ. ¹⁰Rŭ chŭtacŭ rŭ ngunecŭ rŭ íanexŭ ínayachoeugu, rŭ ngēmaācŭ norŭ chixexŭmaxā nayapaxēxē ya yima íane. Rŭ ngēmacax rŭ duŭxŭgŭ rŭ āēxgacŭmaxā nanue rŭ āēxgacŭaxŭ nanaxŭtanŭ nax tama napoxcuexŭcax ega woo taxacŭrŭ chixexŭ naxŭegu. ¹¹Rŭ yima íanearŭ ítamŭgŭ rŭ namaxā nanapá i máetagŭxŭ rŭ dorataaxŭgŭxŭ. ¹²Rŭ ngēxguma wŭxi i chorŭ uanŭ chomaxā nuxgu, rŭ choma rŭ chi yaxna namaxā chaxŭnŭ. Rŭ ngēxguma chi ngēma chauxchi aiexŭ choxŭ imáxchaŭgu, rŭ choma rŭ chi naxchaxwa ichicŭx.
¹³⁻¹⁴Natŭrŭ cumatama, Pa Chomŭcŭxŭchichirēx Ixŭxex, nixŭ i cuchauechitaexŭ woo wŭxigu Tupanapatawa nax ixŭixŭchirēxŭ nax yigŭ ingechaŭgŭācŭma yigŭmaxā idexagŭxŭ natanŭwa ga yema muxŭma ga duŭxŭgŭ. ¹⁵iRŭ ngēma chorŭ uanŭgŭ rŭ noxtacŭma yu naxcax íngu rŭ maxŭācŭ naxmaxŭgu nayicu! Erŭ ngēma norŭ chixexŭ rŭ nanachixexēxŭchi i norŭ maxŭ. ¹⁶Natŭrŭ i choma rŭ Tupanana chacaama rŭ nŭma ya Cori rŭ tá choxŭ ínapoxŭ. ¹⁷Rŭ exŭwa rŭ tocuchigu rŭ chŭtacŭ rŭ Tupanaxŭ chacaxŭxŭ rŭ nŭma rŭ tá choxŭ naxŭnŭ rŭ tá choxŭ

nangãxũga. ¹⁸Rũ ngẽxguma chorũ uanũgũmaxã togũ tadãixgux rũ nũma ya Tupana rũ tá choxũ narũporamaexẽxẽ nax tama choxũ yamãxgũxũcãx woo namuxũchigu i ngẽma chorũ uanũgũ. ¹⁹Rũ nũma ya Tupana ya guxũguma ãẽxgacũ ixĩcũ rũ tá choxũ naxĩnũ rũ ngẽmaãcũ tá nayaxãneãchitanũxẽxẽ i ngẽma chomaxã rũxuanũgũxũ. Ertũ nũmagũ rũ tama nũxũ narũxoechaũ i nacũmagũ i chixexũ rũ tama Tupanaga naxĩnũechaũ. ²⁰Rũ tũxũ nimãxgũama ya yĩxema namũcũchirẽx ixĩxe. Rũ ngẽmaãcũ tama aixcũma nayanguxẽxẽ i ngẽma uneta i namũcũmaxã nũxũ yaxuxũ. ²¹Rũ ngẽxguma yadexagũgu rũ namexechi i norũ dexe, natũrũ i norũ ñnũwa rũ daigu narũxĩnũe. Rũ mexechixũ i dexamaxã nidexagũchirẽx nax ngẽmaãcũ tũxũ ñnayapuxẽxẽ, natũrũ ngẽma dexagũ rũ ñoma taragũ i meama téxũrũxũ nixĩgũ. ²²Natũrũ i cumax, Pa Chomũcũx irũ Cori ya Tupanamẽxẽwa nangex i curũ guxchaxũgũ! Rũ nũma rũ tá cuxũ naporaxẽxẽ. Rũ tagutãma chixexũgu nananguxẽxẽ ya yimã yatũ ya naga ñnũcũ. ²³Pa Chorũ Tupanax, rũ ngẽma mãetagũxũ rũ idorataãxgũxũ rũ taxũtãma ngãxũ i norũ maxũwa nangugũ nax namaxẽxũ. Rũ cuma rũ yumaxã tá cunapoxcue. Natũrũ i choma rũ cugu chayaxõ.

**Tupanagu chayaxõ rũ
norũ oremaxã chataãxẽ**

56 ¹Pa Chorũ Tupanax icuxũ changechaxũtũmũxũ! Ertũ guxũguma nangexma i duũxũgũ i chowe ingẽxũtanũxũ rũ chaũxcãx íyaxũãchixũ

rũ choxũ naxĩxãchiãẽgũxẽxũ. ²Rũ ngẽma chomaxã rũxuanũgũxũ rũ guxũ i ngunexũgũgu rũ chowe ningẽxũtanũ. Rũ namu i ngẽma nũgũ rũtagũxũ rũ chaũxcãx íyaxũãchixũ. ³Rũ ngẽxguma chamuũgu rũ cugu chayaxõ. ⁴Rũ choma rũ Tupanagu chayaxõ rũ norũ oremaxã chataãxẽ. Rũ ngẽma nax nagu chayaxõxũgagu rũ taxucãxma chamuũ. ⁵Rũ taxacũrũ chixexũ tá chomaxã naxũgũxũ i ngẽma chomaxã rũxuanũãxgũxũ? ⁶Rũ ngẽma chomaxã rũxuanũãxgũxũ, rũ guxũma i oragu rũ norũ dexamaxã ngũxũ choxũ ningexẽẽgũ. Rũ ngẽma nax chixexũgu choxũ nanguxẽẽgũxũxicatama nixĩ i nagu naxĩnũexũ. ⁷Rũ ngexta íchaxũxũwa rũ chowe ningẽxũtanũ rũ nuxica choxũ ñnicũxéxũgũ. Rũ ngẽmaãcũ naxcãx nadaugũ nax choxũ yamãxgũxũ. ⁸Rũ nũma nagu naxĩnũegu rũ tagutãma texé nũxũ tacuãxama i ngẽma chixexũ i naxũgũxũ. Pa Chorũ Tupanax ñnaéttũgu nanguxẽxẽ i curũ nu, rũ curũ poxcumaxã yaxãneeãchitanũxẽxẽ i ngẽma duũxũgũ! ⁹Rũ cuma rũ meama nũxũ cucuãx i ñuxreexpũxcũna naxchãxwa chiña. Rũ cuma rũ nuxũ cudadu i ñuxreexpũxcũna ngũxũ chingexũ rũ chaxaxuxũ. Rũ cuma rũ curũ poperagu cunaxũmatũ i guxũma i ngẽma chorũ guxchaxũgũ. ¹⁰Rũ ngẽma chomaxã rũxuanũãxgũxũ rũ tá cuxchãxwa nibuxmũ i ngẽxguma curũ ngũxẽẽcãx cuxna chacãxgu. Pa Tupanax, choma rũ meama nũxũ chacuãx nax chauéttiwa cuchogũxũ. ¹¹Rũ choma rũ Tupanagu chayaxõ, rũ norũ oremaxã chataãxẽ. Rũ Corigu chayaxõ rũ norũ oremaxã chataãxẽ. ¹²Rũ Tupanagu

chayaxō rü taxucaḡma chamuũ. ¿Rü taxacirü chixexũ tá chomaxã naxüxũ i ngẽma chomaxã rüxuanüãxũ? ¹²Pa Tupanax, cuxũ chicuaxüxũãcũma tá chayanguxẽxẽ i ngẽma chorü uneta i cumaxã nüxũ chixuxũ. ¹³Erü cuma rü yuwa choxũ ícunguxuchixẽxẽ rü choxũ ícupoxũ nax tama chayuxũcax rü ngẽmaãcü cupexewa chamaxüxũcax.

**Yumüxẽ i nawa Tupanaarü
ngũxẽẽcax ícaxaxũ**

57 ¹iCuxũ changechaxütümüxũ, Pa Chorü Tupanax, cuxũ changechaxütümüxũ! Erü cuxcax chiña nax choxũ ícupoxũxũcax. Rü cupexátütüũgu chaugü chicúxchaũ ñuxmatáta nangupetü i ngẽma ãücũmaxũ. ²Rü ñuxma rü tá nüxna chaca ya yimá Tupana ya guxãétüwa ngẽxmacü, erü nüma rü guxũwama choxũ narüngũxẽẽ. ³Rü nüma rü nixaixcũma rü poraãcü choxũ nangechaũ. Rü ngẽmacax dauxũwa tá chauxcax ne nanamu i norü ngũxẽẽ nax naxmexwa choxũ ínanguxuchixẽẽxũcax i ngẽma nuãcũma chowe ingẽxütanüxũ. ⁴Rü ngẽxguma chapexgu rü ñoma aitanüwa chapexürüxũ chixĩ erü ãücũmaxũwa nangexma i chorü maxũ. Rü ngẽma chomaxã rüxuanüãxgüxũ rü napüta rü ñoma naxnegü i ãmaguxürüxũ nixĩ rü norü conü rü ñoma tara i meama waixmaguxürüxũ nixĩ. ⁵Pa Chorü Tupanax, cuma rü daxüguxũ i naanemaxã icucuax rü curü üüne rü ñoma i naane namaxã nanapá. ⁶Ngẽma chomaxã rüxuanüãxgüxũ rü chauxcax nanaxügü i wüxi i yauxruxũ nax ngẽmagu changuxũcax. Rü

chomaxũwa nanaxügü i ãxmaxũ, natürü nümatama nagu nayi. ⁷Pa Chorü Tupanax, ñuxma rü chataãxẽ rü íchame nax chorü wiyaemaxã cuxũ chicuaxüxũ. ⁸Rü paxmama tá ícharüda rü chorü paxetaruũgũmaxã tá chapaxeta. Rü ngẽmaãcü tá naxcax ícharüda i ngẽma ngexwacaxũ i ngunexũ. ⁹Pa Cori Pa Tupanax, rü chorü wiyaegũmaxã tá cuxũ chicuaxüxũ napexewa i guxũma i nachixũanecüãx i duũxügü. ¹⁰Erü ngẽma curü ngechaũ rü daxüguxũ i naanearü yexerawa nangu. Rü ngẽxgumarüxũ ta i curü aixcũma rü yauxtüweanexũarü yexerawa nangu. ¹¹Pa Chorü Tupanax, cuma rü daxüguxũ i naanemaxã icucuax rü curü üüne rü ñoma i naane namaxã nanapá.

**Tupanana naxcax naca nax ãẽxgacügü
mea duũxügũmaxã inacuaxgüxũcax**

58 ¹Rü pexna chaca, Pa ãẽxgacügüx ¿rü pexcax marü meama nüxna pecaxũ i ngẽma duũxügü i chixexũ ügüxũ? ¿Rü pexcax rü marü aixcũma nawexgux i ngẽma poxcu i namaxã pexueguxũ? ²Rü tama ngẽmaãcü nixĩ. Erü ngẽxguma texé tümaarü guxchaxũ pepexewa mexẽẽchaũgux rü tama tüxũ iperüxĩnüe, natürü naga pexĩnüe i ngẽma doramare pemaxã ixuxũ erü pexũ nanaxütanü. Rü ngẽmacax pegũmaxã penanüxexẽxẽ i duũxügü i pechixũanewa. ³Rü ngẽma chixri maxẽxũ i duũxügü rü woetama naéanüwa nixĩ i chixexũ nüxna nguxũ. Rü ngẽma idorataxáxũ rü woetama taxüta nabuxgu rü ngẽma dora namaxã inacuax. ⁴⁻⁵Rü norü dexe rü ñoma ãxtapeguchatarüxũ tüxũ nimax. Rü

nacüma rü ñoma ãxtape i düraxüchixü i tama norü puxëëruüarü paxetaga ñnuchaüxüürüxü nixí. ⁶Pa Tupanax irü napoxüpüta i ngëma chixexü ügüxü! iRü nabüü ya yima norü cuainagü i ngëma duüxügü i aigürüxü idüraexü! ⁷iRü noxtacüma yanaxoxëxë ñoma wüxi i dexá i yachexürüxü! iRü nüxna nayaxu i norü maxü ñoma wüxi ya maxë ya namawa yadaxüchicürüxü! ⁸iRü ñoma wüxi i meru i yarüxoxürüxü rü ñoma wüxi i buxü i naéanügu yuxü rü taguma ngóonexüxü dauxürüxü yaxíxëxë! ⁹Rü name nixí nax nayuxü ñoma chuchuxügü i paxa ixaxürüxü. Rü name nixí nax curü numaxá cunadajü ñoma maxë i ibéxürüxü. ¹⁰Rü ngëma duüxügü i aixcüma Tupanaga ñnüexü rü tá nataãxëgü i ngëxguma nüxü nadaugügu nax napoxcuexü i ngëma chixexü ügüxü. Rü nümagü i ngëma mea maxëxü rü ngëma chixexü ügüxügüwa tá nangagü. ¹¹Rü ñuxüchi ngëma aixcüma Tupanaarü duüxügü ixígüxü rü ñanagürügü tá: “Aixcüma nangexma i natanü i mexü ega mea Tupanapexewa imaxëgu. Rü nüma ya Tupana rü aixcüma nanapoxcue i ngëma chixexü ügüxü”, ñanagürügü tá.

Nüma ya Cori ya Tupana nixí ya tórü
poxürüxü ixíci

59 ¹Pa chorü Tupanax ichoxü ñnanguxuchixëxë naxmëxwa i ngëma chomaxá rüxuanüãxgüxü! iRü nüxna choxü ñnapoxü i ngëma chauxcax íyaxüächixü! ²iRü nüxna choxü ñnanguxuchixëxë i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü! iRü choxü ñnapoxü nüxna i ngëma máetagüxü! ³Erü

nangexma i yatügü i máxwaxegüxü i naxcax daugüxü nax ñuxäcü choxü yamãxgüxü. ⁴Pa Cori Pa Tupanax, taguma ñuxgu cumaxá chanu rü chixri cuga chaxínü rüexna cupëxewa pecádu chaxü. Rü taxuxüma i chixexü chaxü. Natürü ngëma chorü uanügü rü nañuxäëgü nax chauxcax íyaxüächixü. iRü paxa nua naxü, rü choxü yarüngüxëxë! ⁵Pa Cori ya Guxäëtiwa Ngëxmacü ya Torü Tupana Ixíci irü paxa napoxcue i ngëma tama cuxü yaxögüxü! Rü tama chanaxwaxe i cuxü nangechaütümüxügü i ngëma chixexü ügüxü rü taechitawaxegüxü. ⁶Nümagü rü chütacü nanaxíane rü ñanemaxügüwa naxäügatanü ñoma airügü i nügü dajüxürüxü. ⁷Rü chixexü i dexamaxá nanacaetanüane rü cumaxá naguchigagü rü ñanagürügü: “Rü nataxuma i taxacü i tüxü ñnüxü” ñanagürügü. ⁸Natürü i cumax, Pa Corix, rü nüxü cuxínü rü nüxü cucugü rü cunaxäneexëxë i ngëma duüxügü i tama cuxü yaxögüxü. ⁹Rü cumax, Pa Chorü Tupanax, tá nixí i choxna cudauxü erü cuma nixí i chorü poxürüxü rü chorü dauruxü quixíxü. ¹⁰Rü nüma ya Tupana ya choxü ngechaücü rü tá choxü ñnayadau. Rü tá choxü nüxü nadauxëxë nax ñuxäcü nüxü naporamaexü i ngëma chomaxá rüxuanüãxgüxü. ¹¹iRü taxü i noxtacüma cunadajü natürü curü poramaxá namaxá nawoone rü naxäneexëxë nax ngëmaäcü i chautanüxügü tama paxa nüxü iyanangümaexücax i curü poxcu! Erü cumax, Pa Corix, rü torü dauruxü quixí. ¹²Rü ngëma duüxügü i chixexü rü guxüma i norü dexawa nidora. iRü ngëma nügü nax yacuaxüügagu rü nax

inaxunetanetaxũgagu rü napoxcu! ¹³iRü curü numaxã yanaxoxẽxẽ i ngẽma duũxũgũ! iRü noxtacũma nayuexẽxẽ nax ngẽmaacũ nüxũ nacuaxgũxũcax i duũxũgũ nax cuma aixcũma Iraétanũwa rü guxũ i ñoma i naanewa ãẽxgacũ quixĩxũ! ¹⁴⁻¹⁵Rü ngẽma duũxũgũ i chixexũ rü ngẽxguma chũtacũ ñoma airugũrũxũ naxãũgatanũ rü ñanegu ñayachoegu nax nawemũcax nadaugũxũcax, rü tá naxauxe erũ tama nüxũ inguxũ i nawemũxũ i inayangaugũ. ¹⁶Natürü i chomax rü paxmama tá cuxcax chawiyae. Rü ngẽma chorü wiyaewa rü tá nüxũ chixu nax cuporaxũ rü cuxũ tangechaũtũmũxũgũxũ. Erü cuma rü chorü dauruxũ quixĩ rü cuxũtagu nixĩ i chaugũ charũcũxũ i ngẽxguma ãũcũmaxũwa changexmagu. ¹⁷Rü ngẽmaacũ tá cuxcax chawiyae, Pa Tupanax, erü cuma nixĩ i chorü poxũrũxũ quixĩxũ rü cuma nixĩ i choxna cudauxũ. Rü aixcũma cuma nixĩ i chorü Tupana i choxũ cungechaxũxũ.

**Yumũxẽ i nawa Tupanaarü
ngũxẽẽcax fĩcaxaxũ**

60 ¹Pa Tupanax, cuma rü curü numaxã toxna quixũgachi rü toxũ cuwoone. Rü tanaxwaxe i wenaxarü toxcax cutáegu nax noxrĩrũxũ taporaexũcax. ²Cuma rü cunaxĩaxachixẽxẽ ga ñaa naane rü yemacax inangũxcuane. iRü êcũ nügũna naxĩxẽxẽ i ngẽma norü ngũcuane nax tama nabuxũcax! ³Rü cuma rü taxũ i guxchaxũgũ toxcax ícunguxẽxẽ. Rü ñoma wũxi ya bĩnu ya toxũ ãũxãẽxẽcũrũxũ toxũ nixĩgũxẽxẽ i ngẽma guxchaxũgũ. ⁴Rü ñuxma i toma nax cuga taxĩnüexũ rü

tanaxwaxe i wũxi i cuaxruxũ toxna cuxã nax ngẽmaacũ nüxna toxũ ícupoxũxũcax ya yima naxne i ngẽma torü uanũgũ. ⁵iRü toxũ nangãxũ rü curü poramaxã toxũ ínanguxũxẽxẽ i toma nax toxũ cungechaũgũxũ! ⁶Rü cumax, Pa Tupanax, rü cupatawa quidexa rü ñacurũgũ: “Guxũma i ngẽma naane i oéstewaama Chiquéũwa ixũgũxũ rü ñuxmata éstewaama Sucóxarü ngatexũwa nguxũ rü choxrü nixĩ. ⁷Rü ngẽxgumarũxũ ta i Garaáxarü naane rü Manachéarü naane i natü i Yudaũarü éstewaama ngẽxmagũxũ rü choxrü nixĩ. Rü ngẽma Efraĩarü naane i churaragũ i poraxũ nawa ne íxũ rü choxrü nixĩ. Rü ngẽxgumarũxũ ta i ngẽma Yudáarü naane i Iraétanũxũgũarü ãẽxgacũgũ nawa ne íxũ rü choxrü nixĩ. ⁸Rü ngẽma Moáane rü Edóũane rü chautũũwa nangexmagũ. Rü ngẽma Piritéutanũxũgũ rü choma rü tá nüxũ charũporamae”, ñanagũrũ ya Tupana. ⁹⁻¹⁰Pa Tupanax ¿Texé tá Edóũanewa choxũ taga? ¿Rü texé tá norü ñane ya poranegu choxũ taxũcuxẽxẽ i ñuxma nax toxũ cuxoxũ rü marü tama torü churaragũxũ íquixũmũcũxũ? ¹¹iRü torü uanũgũchaxwa toxũ rüngũxẽxẽ nax nüxũ tarũporamaegũxũcax! Erü taxuwama toxũ name i toxrũxũ i duũxũgũarü ngũxẽ. ¹²Natürü curü ngũxẽẽmaxã, Pa Tupanax, rü tá nüxũ tarũporamae i ngẽma torü uanũgũ, erü cuma rü tá cuyayitanũxẽxẽ.

Tupanagu tayaxõ erü nüma tũxũ ínapoxũ

61 ¹Pa Chorü Tupanax irü choxũ nüxũ naxĩnü i chorü yumũxẽ nax cuxna chacaxũ ñuxma nax poraãcũ ngũxũ chingexũ! iRü choxũ nangãxũ!

²Rü ñuxma nax chorü naanena chayáxüguxü rü cuxna chaca nax choxü curüngüxëxüçax, erü guxchaxü choxü nangexma. Rü ngëmacax chanaxwaxe i choxü ícupoxü. iRü wüxi i nachica i ngextá taxucüriwa chorü uanügu nawa choxna nguxügu choxü namunagü! ³Erü cuma nixi i chorü dauruxü quixixü. Rü cuma rü ñoma wüxi i poxüchicaxü i taxucüriwa taxacüri uanü nawa ngugüxürixü quixi. ⁴Rü chanaxwaxe nax guxügutáma cupatawa changemaxü nax ngëma cupexátütüügu chicúxüçax. ⁵Rü cumax, Pa Chorü Tupanax, rü marü nüxü cuxinü i chorü unetagü i cumaxá nüxü chixuxü. Rü cuma rü marü choxna cunaxá i ngëma ámare i ngëma duüxügü i cuxü ngechaxügüxüçax ixixü. ⁶Rü choma nax äëxgacü chixixü rü chanaxwaxe i cunamaxëxë i chorü maxü nax ngëmaäcü mucü ya tauncü chamaxüxüçax. ⁷Rü chanaxwaxe i mexü chomaxá cuxuegu nax ngëmaäcü meama chorü duüxügümaxá ichacuáxüçax. Rü cumax, Pa Tupanax, rü quixaixcüma rü choxü cungechaü. Rü ngëmacax meama choxna cudad. ⁸Rü ngëmacax guxügutáma cuxü chicuaxüxü. Rü wüxichigü i ngunexügu tá cupexewa chayanguxëxë i ngëma unetagü i cumaxá nüxü chixuxü.

Tupanaxicatama nixi ya poxürixü ixicü

62 ¹Rü Tupanaxicatama nixi ya aixcüma choxü taäxëxëcü. Rü nüma nixi i choxna naxáxü i maxü. ²Rü nüma nixi i chorü dauruxü i choxna nadauxü. Rü ngëmacax tagutáma ichayangu erü nüma nixi i chorü

poxürixü yixixü. ³iRü ñuxguxüratáta nüxü perüchau nax chaüxçax ípeyaxüächixü nax ngëmaäcü ichayanguxüçax ñoma wüxi ya íxtapüx iwaxgüxürixü rüexna ñoma wüxi ya poxeguxü iwáxürixü? ⁴Rü ngëma duüxügü i chixexü rü ngëma nagu naxinüexüicatama nixi nax choxü ínataxüchigüxü. Rü ngëma guxüarü yexera namaxá nataäxëgüxü nixi i norü dora. Rü naqxmaxá choxü nicuaxüxügü, natürü norü inüwa rü chomaxá naguxchigagü. ⁵Rü Tupanaxicatama nixi ya aixcüma choxü taäxëxëcü. Erü nüma tá nixi i choxü nangüxëxü. ⁶Rü nüma nixi i chorü dauruxü i choxna nadauxü. Rü ngëmacax tagutáma ichayangu, erü nüma nixi i chorü poxürixü yixixü. ⁷Rü naxmexwa nangexma i chorü maxü rü guxüma i chauchiga nax ñuxäcü chamaxüxü. Rü nüma nixi i chorü dauruxü rü chorü poxürixü. ⁸Pa Chorü Duüxügüxü irü guxüguma nagu peyaxögü! iRü taxü i nüxü pemuüexü nax perü yumüxewa namaxá nüxü pixuxü i perü guxchaxügü! Erü nüma nixi i aixcüma tóru poxürixü yixixü. ⁹Rü Tupanaxewewa rü ítaxacüwa name i ngëma diëruäxgüxü rü ngëma ngearü diëruäxgüxü? Erü guxüma rü napexewa rü nawüxigumare. Rü nümagü rü ngëxguma chi yaxüarü ngugüxüwa iyangügügu, rü taxuxüma nügu narüyamaegü. ¹⁰iRü taxü i máetagu rüexna ngüxgu pegü pediëruäxëxü! Rü ngëxguma pemuarü diëruäxgu rü itaxü i ngëma perü diëruagu peyaxögüxü! ¹¹⁻¹²Rü choma rü marü taxrexpüxcüna nüxü chaxinü i Tupanaarü ore i ñaxü:

“Rü ngêma pora rü ngêma ngechaxũ rü Tupanaarũ nixĩ. Rü ngêma ñuxăcũ nüxũ tapuracũxũrũxũ tátama tũxũ nanaxũtanũ ya wũxíechigũ”, ñaxũ.

Tupana rü duũxũgũarũ taăxêxêēruxũ nixĩ

63 ¹Pa Chorũ Tupanax, cuma nixĩ i aixcũma chorũ Tupana quixĩxũ. Rü guxũma i chorũ ngũchaũmaxă cuxçax chadau erũ poraăcũxũchi choxũ cungũchaũ. Rü chacuxwaxe erũ ñaa chorũ maxũ rü ñoma wũxi i waixũmũ i paxũrũxũ nixĩ. ²⁻³Rũ ngêmacax chanaxwaxe i cupatawa chaũxçax cungox nax ngêmaăcũ nüxũ chadauxũçax nax ñuxăcũ cuporaxũ rü cuxũünexũ. Erũ ngêma curũ ngechaũ rü maxũarũ yexera name. Rü chauaxmaxă tá cuxũ chicuaxũxũ. ⁴Rũ ñuxma nax ñoma i naanewa chamaxĩxũgu rü tá cuxũ chixuchiga rü cuxçax chaxunagũmexêăcũma tá chayumũxê. ⁵Rũ ngêxguma rü tá poraăcũ chataăxêxũchi ñoma wũxi i duũxũ i ôna i taxũwa chibũxũrũxũ. Rü taăxêăcũ chauaxmaxă tá cuxũ chicuaxũxũ. ⁶Rũ ngêxguma chũtacũ i marũ ichacaxgu rü cuxna chacuaxăchi rü cugu charũxĩnũ. ⁷Erũ cuma nixĩ i choxũ curũngũxêxêxũ. Rü chataăxê i cupexátũgũtũũwa. ⁸Rũ ñaa chorũ maxũ rü cuxna chanaxă. Rü yima curũ tũgũnemexê rü tama choxũ ningex. ⁹⁻¹⁰Rũ ngêma chorũ uanũgũ i choxũ imaxgũchaũxũ rü nüxchama waixũmũgu nataxgũ. Erũ taramaxă tá nadai rü aigũwemũxũ tá nixĩgũ. ¹¹Natürũ i choma nax âexgacũ chixĩxũ rü tá Tupanamaxă chataăxê. Rü guxũma i ngêma nüxũ yaxôgũxũ rü tá taăxêăcũ naxçax nawiyaegũ rü nüxũ

nicuaxũxũgũ. Natürũ ngêma idorataaxgũxũ rü Tupana rü tá inayanangeaxêegũ.

**Yumũxê i nawa Tupanaarũ
ngũxêçax ícaxaxũ**

64 ¹Pa Cori Pa Tupanax ichoxũ nüxũ naxĩnũ nax cuxũtawa íchaxuaxũxũ! iRũ choxna nadau naxçaxwa i ngêma choxũ imaxgũchaxũxũ! ²iRũ naxçaxwa choxũ icux i ngêma máxwaxegũxũ i bexma nagu rũxĩnüexũ nax ñuxăcũ choxũ yamaxgũchaxũxũ! iRũ nagu yanachixexêxê i ngêma nagu naxĩnüexũ! ³Erũ norũ conũ rü ñoma tararũxũ natexechi nax doraxũ yaxuxũ. Rü ñoma naxnegũrũxũ inanaña i norũ dexagũ i poraăcũ tũxũ nanguxêxêxũ. ⁴Rũ ngêma íyacuxgũxũwa rü ínanaxũxũxêxê i chixexũ i ore tũmacax ya yíxema taxuxũma guxchaxũ namaxă üxe. Rü tama namuũăcũma ngũrũăchi tũmaechita ínanaxũxũxêxê i ngêma norũ dexa i chixexũ. ⁵Rũ nügũxũ nanangũchaũxêxê nax chixexũ naxũgũxũ. Rü nügũmaxă nagu narũxĩnũe nax ñuxăcũ bexma duũxũgũxũ chixexũgu nayixêêchaũxũ. Rü nüma nüxũ nacuaxgũgu rü taxúema nüxũ tadau. ⁶Rũ nagu narũxĩnũe nax taxúema bexma nangugũgũxũ i ngêma chixexũ i naxũgũxũ. Natürũ yimá nüxũ cuăcũ i guxăarũ ínũ rü nüma tá nixĩ i bexma nangugũăxũ. ⁷Rũ nüma rü ngũrũăchi naxnemaxă tá nanapíexêxê. ⁸Rũ ngêmaăcũ i ngêma chixexũ i togũçax nagu naxĩnüexũ rü nümagũtátama nagu nayi. Rü texé ya nüxũ daugũxe nax nümagũtama nagu

nayixũ, rü tá nüxũ tacugüe. ⁹Rü ngëxguma ngëmaxũ nadaugügu i duũxũgü rü tá Tupanaxũ nicuaxũxũgü. Rü ngëma naxũxũchiga tá nixugügu rü tá nüxũ nicuaxũchitanü nax taxacũchiga yixixũ. ¹⁰Rü yimá yatü ya mea maxũcü rü Cori ya Tupanamaxã tá nataãxë rü tá naxcax nixũ nax ínapoxũãxũcax. Rü guxũma i duũxũgü i mexũgu rüxĩnũexũ rü tá nataãxëgü.

**Tupana nixĩ ya mecü nax
nüxũ icuaxũxũgüxũ**

65 ¹Rü cumax, Pa Tupanax i Chióũgu Āpataxex, rü name nixĩ i cuxũ ticuaxũxũgü rü cupexewa tayanguxëxë i ngëma unetagü i cumaxã nüxũ tixuxũ. ²Erü cuma rü nüxũ cuxĩnũ i torü yumüxë. Rü guxũma i duũxũgü rü cuxũtawax naxĩ nax curü ngũxëëcax íyacagũxũcax. ³Rü ngëma torü chixexũgũama tomaxã ínacua natürü cuma rü toxũ nüxũ icuyarũngũma i ngëma torü pecádugü. ⁴Rü nataãxë i ngëma duũxũ i cuma cuyaxuxũ nax yima cupata ya Chióũwa ngexmanewa cumaxëëxũcax. Rü wüxi i taãxë tá nixĩ nax natanüwa tangexmagũxũ i ngëma mexũgü i cupata ya üünenewa ngëxmagũxũ. ⁵Pa Tupana Pa Torü Maxëxëëruxũx, cuma rü tomaxã quixaixcũma rü ngëmacax toxũ cungãxũ namaxã i ngëma mexũgü i curü poramaxã cuxũxũ. Rü guxũma i duũxũgü rü woo ngëma már-arü tocutüwa i yáxũwa ngëxmagũxũ rü cugu nayaxögü. ⁶Rü cuma rü curü poramaxã mea nachicawa cunangexmagũxëxë ya yima maxpúnegü. ⁷Rü cuma rü

cunachiãchixëxë i ngëma yuapegü i taxũgü, rü cuyanangeaxgũxëxë i ngëma duũxũgü i ípuraexũ. ⁸Rü woo ngëma már-arü tocutüwa i yáxũwa ngëxmagũxũ rü nüxũ namuüe i ngëxguma nüxũ nadaugügu i ngëma taxũ i mexũgü i curü poramaxã cuxũxũ. Rü guxũwama i duũxũgü rü cugagu poraäcü nataãxëgü. ⁹Rü cuma nixĩ i ñoma i naanena cudauxũ rü nagu cupuxëëxũ nax naxũgũxũcax i nanetügü. Rü cuma rü natüxacũgũmaxã cuyawaimüanexëxë nax naxũgũxũcax i trígügü. Rü ngëmaäcü nixĩ i cunangomüanexëëxũ i waixũmü. ¹⁰Rü cuma rü cuyamegütanü i ngëma nanetü i aimüanexũgu togũxũ. Rü ngëma ngũchitaerugũxũ rü cuyanawexãchianexëxë. Rü pucũmaxã cunangomüanexëxë rü ngëmaäcü duũxũgũaxũ cunamuarü oxöxëxë i nanetügü. ¹¹Rü wüxichigü ya taunecü rü mexũmaxã ícunanguxëxë. Rü ngëma curü caixanexũgü rü poraäcü nanapuxëxë. ¹²Rü ngëma carnéruchitaxũgü i paanexũwa ngëxmagũxũ rü narũxũgü rü nayaxũtëuane. Rü yima maxpúnegü rü maxëmaxã nangaxãëgü. ¹³Rü ngëma metachinüanegũxũ rü carnérugũmaxã nayapagü. Rü ngëma ngategü rü trígunecü i bacaxũ nixĩgü. Rü guxũma i ngëma rü taãxëäcü nacuxcutanügü.

**Guxũma i ngëma Tupana
üxũ rü namexechi**

66 ¹Pa Duũxũgü i Ñoma i Naanewa Maxëxũx irü Tupanacax taãxëäcü pewiyaegü! ²iRü perü wiyaewa nüxũ pixu nax naxüünexũ

i naéga! iRü wiyaeäcūma nüxũ picuaxũxũgũ! ³⁻⁴iRü Tupanamaxã nüxũ pixu rü ñapegũgũ: “Curü puracũgũ rü namexechi erü curü poramaxã cunaxü. Rü ngēma cumaxã rüxuanũgũxũ rü norü muũmaxã cuxmexgu nügũ nayixēxē. Rü guxũma i duũxũgũ rü cuxũ nicuaxũxũgũ rü norü wiyaeğumaxã cuxũ nataxēēgũ”, ñapegũgũ! ⁵iRü nua pexĩ nax nüxũ pedaugũxũcax i ngēma taxũ i mexũgũ i duũxũgũcax naxũxũ ya Tupana! ⁶Rü nüma rü nayapachitamaxēxē ga yema már nax tũmacutũmaxã yēma tichuũxũcax ga tórü oxigũ. Rü yemacax poraäcũ nataxēgũ ga duũxũgũ. ⁷Rü nüma ya Tupana rü guxũguma norü poramaxã ñoma i naanemamaxã inacuax. Rü nüma rü nüxna nadau i guxũma i nachixũanegũ nax tama namaxã nanuexũcax i ngēma tama naga ñnüexũ. ⁸Pa Guxũma i Nachixũanecũaxgũx imexũ i nachigaxũ pixugũ ya tórü Tupana! iRü perü wiyaeğumaxã nüxũ picuaxũxũgũ! ⁹Erü nüma rü tũxna nadau rü tũxna nanaxã i maxũ nax tama iyuexũcax. ¹⁰Pa Tupanax, cuma rü poraäcũ toxũ cuxũ. Rü ngēmaäcũ toxũ cumexēxē ñoma diērumũ üxũwa imexēxũrũxũ. ¹¹Rü cuma rü torü uanũgũaxũ cunatauxchaxēxē nax toxũ ñnayauxũxũcax nax ngēmaäcũ poraäcũ toxũ napuracũexēxũcax. ¹²Rü cunatauxchaxēxē nax ngexũrũxũmारे ga duũxũgũ togu idauxcũraxũgũxũ. Rü toma rü guxchaxũgũ ga äucũmaxũchixũwa tachopetü, natürü düxwa ñaa naane i mexũwa toxũ cugagũ. ¹³⁻¹⁴Rü ngēmacax i ñuxma rü cupatawa tá chaxũ rü ngēma tá cupexewa chayagu i ämaregũ. Rü

ngēmaäcũ tá chayanguxēxē i ngēma cumaxã ichaxunetaxũ ga yexguma äucũmaxũwa chayexmagu. ¹⁵Rü ngēma curü ämarearü guchicaxũwa rü tá cuxcax chayagu i wocaxacũgũ i ngüexũ, rü wocagũ i yatũxũ, rü chíbugũ i yatũxũ, rü carnérugũ nax ngēma naemamaxã cutaäxēxũcax. ¹⁶Pa Duũxũgũ i Tupanaga ñnüexũx irü nua pexĩ rü iperũxĩnüe! Rü tá pemaxã nüxũ chixu i ngēma mexũgũ i Tupana chauxcax üxũ. ¹⁷Rü ñaa chauxmaxã nüxna chaca rü daa chorü conũmaxã nüxũ chicuaxũxũ. ¹⁸Rü ngēxguma chi chixexũgu charũxĩnũgu rü nüma ya Cori rü taxũ chima choxũ nangãxũ. ¹⁹Natürü i nümax rü choxũ naxĩnũ rü nanangãxũ i chorü yumüxē. ²⁰Rü namexechi ya Tupana, erü tama choxũ nüxũ naxox i ngēma naxcax íchacaxũ. Rü tama nüxũ narũchau nax choxũ nangechaũxũ.

Name nixĩ i guxũma i nachixũanegũ rü Tupanaxũ nicuaxũxũgũ

67 ¹⁻²Pa Tupanax icuxũ tangechaxũtũmũxũgũ rü toxũ rüngũxēxē, rü taäxēäcũ toxũ nadawenü nax ngēmaäcũ guxũ i nachixũanecũaxgũ nüxũ cuaxgũxũcax nax curü ngũchaũ yixĩxũ nax cunamaxēxēxũ i duũxũgũ! ³Pa Tupanax, rü name nixĩ nax guxũma i duũxũgũ i guxũ i nachixũanegũwa ngēxmagũxũ cuxũ icuaxũxũgũxũ. ⁴Rü ngēma nachixũanegũ rü name nixĩ nax taäxēäcũ cuxũ yacuaxũũgũxũ erü norü äēxgacũ quixĩ rü mea namaxã icucuax. ⁵Pa Tupanax, rü name nixĩ nax guxũma i duũxũgũ i guxũma i nachixũanecũax cuxũ icuaxũũgũxũ. ⁶Erü poraäcũ toxũ curũngũxēxē rü ngēmacax ngēma

waixümüwa mea nayae i tonetügü rü namu i norü o. ⁷iRü Tupana tüxü rüngüxêxê! Rü name nixî i guxüma i duüxügü nüxü nicuaxüxügü.

Tupana rü norü uanüxü narüporamaegü

68 ¹Pa Tupanax ipaxa nua naxü rü ínawoxü i ngêma cumaxâ rüxuanüâxgüxü! Rü ngêmaâcü i ngêma cuxchi aixü rü tá cuxchaxwa nibuxmü. ²Rü nûmagü rü ñoma caixanexürüxü tá ngêxma narütauxe. Rü ñoma wera idexexürüxü tá inarüxo. Rü cupexewa rü taxuwama name i ngêma chixexü ügüxü. ³Natürü ngêma mexü ügüxü rü tá nataâxêgü. Rü cupexewa, Pa Tupanax, rü taâxêâcü tá cuxü nicuaxüxügü. ⁴Pa Duüxügüx iTupanax pewiyaegü rü perü wiyaewa penataxêxê! iRü nüxü picuaxüxügü ya yimá caixanexüêtügü ixücü! iRü namaxâ petaâxêgü ya yimá Cori rü napexewa petaâxêgü! ⁵Rü yimá Tupana ya napata ya üünenewa ngêxmacü rü ngêma tacutagümaxâ inacuax rü ngêma yutegüxüari poxürüxü nixî. ⁶Rü ngêma duüxügü i nüxü nataxuxü i natanüxü rü nûma ya Tupana rü nüxü nanangexmaxêxê ya nachüü. Rü nûma rü ínananguxüxêxê i ngêma poxcuexü nax mexüwa nangexmagüxüçax. Natürü ngêma tama ixñüechaxüxü rü naane i taxuxüma nawa rüxüxüwa tá nanamaxêxêxê. ⁷Pa Tupanax, rü yexguma Equítuanewa ícunanguxüxêgü ga curü duüxügü rü chianexügu cuyagagü. ⁸Rü yexguma ga ñoma ga naane rü naxîâxâchi. Rü pucü narüxüe ga daxügüxü ga naanewa. Rü guma maxpüne ga Chinaí rü cunaxîâxâchixêxê, Pa Torü Tupanax.

⁹Rü cuma rü cunapuechaxêxê nax yemaacü cuyawaixümüanexêxêçax ga yema curü naane ga ipaxü nax nawa naxügüxüçax ga nanetügü. ¹⁰Rü yema curü duüxügü rü yexma naxâchiügü. Rü cumax, Pa Tupanax, rü namaxâ cumecüma, rü yemaçax nüxna cunaxâ ga norü ñna ga nüxü taxuxü. ¹¹⁻¹³Rü yexguma Tupana idexagu rü yema uanügü rü nibuxmü. Rü yema ngexügü ga ípatawachigü yexmagüxü rü tagaâcü nüxü nixugügü nax yabuxmüxü ga yema norü uanügü ga norü daiwa yéma íxü. Rü nûma ga yema ngexügü rü nanade ga yema norü uanügiari yemaxügü ga nüxna yéma yabuxmüxü rü nügümaxâ nayatoye. Rü norü uanügiari ngaxâeruügümaxâ nügü ningaxêgü. Rü namaxâ naxâxünegü rü ñoma wüxi i muxtucu i naxpexátümaxâ tüxünexürüxü nixügü. ¹⁴Rü yexguma Tupana ya guxâétüwa ngêxmacü yabuxmüxêgü ga tórü uanügü rü guma maxpüne ya Charumúçax nibuxmü, natürü gáuxü yexma nayi. ¹⁵Rü namáxchanexüchi ya yima maxpüne ya Bacháü. Rü nachitaerugü rü nadauxügüxüchi. ¹⁶Rü pemax, Pa Maxpünegü ya Máchanexüchigünex írü tüxücüü auxâchiâcü nüxü perüdaunü ya yima maxpüne ya Chióü ya Tupana nagu âchiüchaxüne? Rü nûma ya Cori ya Tupana rü ngêma tá nangexmaecha. ¹⁷Rü nûma ya Tupana rü guxünema ya nawexümaxâ Chinaíari maxpünewa ínaxüxü nax napata ya Chióüwa ngexmanewa naxüxüçax. ¹⁸Pa Tupanax, rü ngêxguma Chióü ya maxpünegü cuxínagügu rü cugüwe cuyagagü i ngêma ícuyauxüxü i curü uanügü, rü

natanüwa cunayaxu i diêru. Rü woo i ngêma tama cuga ñüechaxüxü rü cuxmexwa nügü nangexmagüxêxê.
¹⁹Cumexechi, Pa Cori Pa Torü Tupana i Torü Maxêxêeruxüx. Rü wüxichigü i ngunexügu rü toxü curüngüxêxê. ²⁰Rü nüma ya tórü Tupana rü tüxü maxêxêcü nixü. Rü nüxü natauxcha nax yuwa tüxü ñnanguxüxêxêxü. ²¹Rü nüma ya Tupana rü tá nanamateeru i ngêma norü uanügü i tama nüxü rüxoechaxüxü i norü chixexügü. ²²Rü nüma ya Tupana rü ñnagürü: “Pa Iraétanüxüx, rü choma rü tá pexü chamupetütanüamaxü i Bacháüanewa nax nawa pengugüxüçax i perü naane i már i mátamaxücutüwa ngêxmaxü. ²³Rü ngêma rü tá pegü piwaiecutüxêxê nagümaxä i perü uanügü. Rü perü airügü rü tá yimá nagüwa naxaxegü”, ñnagürü. ²⁴Pa Tupanax, Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Ñêxgacüx, rü cupatañxtüwa nüxü tadau i ngêma curü duüxügü i ngêma chocuchimüxü rü cuxü nicuaxüxügü erü nanaxüchigagü nax curü uanügüxü curüporamaexü. ²⁵Rü ngêma wiyaegüxü rü napexegu naxägi, rü ngêma paxetagüxü rü ngêmaweama naxägi, rü ngêma paxügü i paüderü pagüxü rü ngäxütanügu naxägi. ²⁶Rü guxäma i pema i ngêxma chocuxe irü nüxü picuaxüxü ya Cori ya Tupana! Rü guxäma i pema i Iraétanüxü irü nüxü picuaxüxügü! ²⁷Rü Bëyamíchimüxü rü napexewaama naxü, rü ngêmaweama naxü i Yudáchimüxü norü ãêxgacügümaxä. Rü ngêmaweama naxügü i Chaburóüchimüxü rü Netaríchimüxü. ²⁸Pa Chorü Tupanax iinawex i curü pora! iRü wenaxarü

toxçax naxü ga yema taxü ga mexügü ga nüxcüma curü poramaxä cuxüxü! ²⁹Rü yima cupata ya maxpünewa ngexmane i Yerucharéüwa rü togü i nachixüanegüarü ãêxgacügü cuxçax ngêma nananagü i ãmaregü. ³⁰iRü yima cupatawa yangagü i ngêma cumaxä rüxuanügüxü i ñoma dextranecüçüx i wocagü i düraexüchixüxüxü ixügüxü! Rü nümagü rü ñoma tuirügü i düraexüxüxü nachixecüma, rü ñoma wocaxacügüxüxü nimu. iRü naxâneexêxê i ngêma duüxügü i norü diêruguama rüxñnêxü! iRü nawoone i ngêma daigu rüxñnêxü! ³¹Rü ngêma Equítuanecüñxarü ãêxgacügü rü tá cupexewa nangugü rü ngêma Etiopíacüñxgü rü tá cuxü nicuaxüxügü. ³²Pa Ñoma i Naanewa Ngêxmagüxü i Nachixüanegüarü Ñêxgacügüxü irü nüxü picuaxüxügü ya Tupana! iRü naxçax pewiyaegü ya Cori! ³³Rü nüma rü caixanexügu nixü i daxügüxü i naane i nüxcüma üxüwa. Rü ngêma rü tagaäcü nidexa. ³⁴iRü nagu perüxñnê nax ññxäcü naporaxüchixü ya Tupana! Rü nüma rü guxüma i Iraétanüxümaxä inacüx. Rü norü pora rü yaxtütüwanexüwa nangu. ³⁵Rü nüma ya Tupana ya napatawa ngêxmacü rü naxüüne. Rü nüma ya Iraéarü Tupana rü nanaporaexêxê i norü duüxügü rü nüxü nanatauxchaxêxê nax norü uanügüxü naporamaegüxüçax. iRü namexechi ya Tupana!

Aita Tupanacax naxü erü taxü i guxchaxüwa nangexma

69 ¹iChoxü rüngüxêxê, Pa Chorü Tupanax! Erü ngêmatama nagu changu i taxü i guxchaxü. ²Rü ñoma

wüxi i ngóxũcharawa rü wáxũrũxũ
chixĩ. Rü taxuguma chayachiãchiéga.
Rü ñoma mátamaxũchixũ i dexáwa
ingaxgurũxũ chixĩ nax choxũ
yachaxẽẽxũ i poraxũchixũxũ. ³Rü
choma rü düxwa chipa nax curü
ngũxẽẽcax íchacaxaxũ. Rü marü düxwa
changuxmanaxã. Rü düxwa chipaxetü
nax cuxcax ichadawenũxũ, Pa Chorü
Tupanax. ⁴Rü ngẽma natũxcaxma
chauxchi aiexũ rü chauyaexũ
narũmumae. Rü nimuetanü i ngẽma
chomaxã rüxuanũãxgũxũ. Rü nũmagü
rü naxcax nadaugü nax ñuxãcü choxũ
yamãxgũchaũxũ. Rü choxũ
nachixewegü nax chanatãeguxẽẽxũcax i
ngẽma tama naxcax changĩxchirẽxũ. ⁵Pa
Chorü Tupanax, cuma nũxũ cucuax nax
ñuxãcü tama chauãẽxũ chacuáxũ. Rü
ngẽmacax taxucirũwama cupexewa
ichayacuxgü i chorü chixexũgü. ⁶Pa
Cori Pa Tupana ya Guxãétiwa
Ngẽxmacũx, tama chanaxwaxe nax
chaugagu ãne yangegũxũ i ngẽma
chautanũxũ i cuxũ yaxõgũxũ. Pa Torü
Tupanax, rü tama chanaxwaxe nax
chaugagu cuxũ naxoexũ i chautanũxũgü
i noxri norü ngũchaũmaxã cuxcax
daugũxũ. ⁷Rü cuxcax nixĩ ga yaxna
namaxã chaxĩnũxũ rü ãne chingexũ ga
yexguma cumaxã nachixegagü i
ngẽma cumaxã rüxuanũãxgũxũ. ⁸Rü
chautanũxũgüpexewa rü ñoma wüxi i to
i nachixũanecũãxrũxũ chixĩ rü ñoma
tama choxũ nacuaxgũxũrũũãcü choxũ
narũdaunü. ⁹Rü choma rü ngũxũ chinge
erü porãcü chayanuxü ya cupata nax
taxúema chixexũ nawa üxũcax. Rü
chauxchaama chanangenagü i norü
guxchigagü i ngẽma cumaxã

rüxuanũgũxũ. ¹⁰Rü ngẽxguma cuxcax
chaxaxuxgu rü tama chachibũãcüma
chayumũxẽgu rü nũmagü rü choxũ
nacugüe. ¹¹Rü ngẽxguma chorü
ngechaxũchirugu chicuxgu rü guxũma
choxũ narücutanũxũ. ¹²Rü duũxũgü rü
chauchiga nidexagü rü ngẽma ngãxẽxũ
rü chaugu nawiyaegü. ¹³Natürü i
chomax, Pa Corix, rü chorü yumũxẽwa
rü cuxna chacaama. Rü ngẽmacax, Pa
Chorü Tupanax ichoxũ rüngũxẽxẽ i
ñuxmax! Rü ngẽma choxũ nax
cungechaũxũgagu irü choxũ nangãxũ!
Rü cuma nax guxũguma choxũ
curüngũxẽẽxũ, rü chanaxwaxe i
chauétiwa cuchogü. ¹⁴iRü choxũ
rüngũxẽxẽ nax tama nagu changuxũcax
i ngẽma chixexũgü, ñoma wüxi i
ãchixũanexũgu inguxgurũxũ! iRü
naxmẽxwa choxũ ñanguxuchixẽxẽ i
ngẽma chauxchi aiexũ! iRü nũxna
choxũ ixũgachixẽxẽ i ngẽma chorü
guxchaxũgü i ñoma dexá i
mátamaxũrũxũ ixĩxũ! ¹⁵Rü tama
chanaxwaxe i ngẽma guxchaxũgü choxũ
narüyexera ñoma poraxũchixũxũ choxũ
ichaxẽẽxũrũxũ. Rü tama chanaxwaxe i
nagu changu i ngẽma guxchaxũ i
taxũchixũ ñoma wüxi ya tupuyuca
choxũ itúcuchigurũxũ. ¹⁶Pa Corix
ichoxũ nangãxũ! Erü cuma rü chomaxã
cumecüma rü porãcü choxũ
cungechaũ. Rü ngẽma nax choxũ
cungechaxũxũgagu irü chaugu rüxinü!
¹⁷Rü choma nax curü duũxũ chixĩxũ irü
taxú i choxũ cuxoxũ! iRü paxa choxũ
nangãxũ! Erü ãücũmaxũwa changexma.
¹⁸iRü nua naxü rü choxũ rüngũxẽxẽ!
iRü naxmẽxwa choxũ ñanguxuchixẽxẽ i
ngẽma chomaxã rüxuanũgũxũ! ¹⁹Cuma

rü nüxü cucuax nax ñuxäcü chomaxã nachixegagüxü rü chomaxã naguxchigagüxü rü äne choxü yangexëëgüxü. Rü cuma nüxü cucuax nax taxacügü yixü i ngëma chomaxã rüxuanügüxü. ²⁰Rü ngëma chomaxã nax nachixegagüxü rü poraäcü choxü nangux. Rü ngëmacax charümaächi rü changearü poraäx. Rü natüçaxma naxçax chadau nax texéaxü changechaütümüxüxü rü texé choxü taäxëxëxü. ²¹Rü ngëma chauxchi aïexü rü chowemügu nanaxügü i chäxüruxü. Rü yexguma chitaxawagu rü bínu ya ngüchiäxüchicü choxna naxägü. ²²Natürü ngëma norü òna i taxügü i nügümaxã nangöxgüxü rü namaxã ínataäxëgüxü rü ñuxma rü chanaxwaxe nax noxrütama chixexëëru xü yanguxuchixü. ²³iRü ëcü yangexetüxëxë rü guxüguma yadüxrueparagü! ²⁴iRü ëcü curü numaxã napoxcue nax ngëmaarü poramaxã nayuxëçax! ²⁵Rü chanaxwaxe i ngëma ínaxächüügüxüwa rü wüxi i nachica i chianexüxü cunanguxuchixëxë nax taxüema napatagüwa ngëmagüxüçax. ²⁶Erü nümagü rü tümawe ningëxütanü ya yíxema cuma tüxü cunaxixächüäxëxë. Rü tüxü nacugüe ya yíxema tüxü nangüe nagagu nax tüxü cunapixëxü. ²⁷Ëcü poxcumaxã nüxü naxütanü naxçax i ngëma chixexü i naxügüxü! iRü taxü i nüxü nüxü curüngümaxü i ngëma norü chixexü! ²⁸iRü ínapiéga nawa i ngëma curü popera i curü duüxügüéga nagu ümatüxü! Rü tama chanaxwaxe i ngëma cuga ñnüexütanüwa cunangoxégagüxëxë. ²⁹Natürü i choma nax chidaxawexü rü

chanaxixächüäxëxü irü choxü írüdaxëxë rü choxü ínapoxü, Pa Chorü Tupanax! ³⁰Rü choma rü wiyaemaxã tá cuxü chicuaxüxü rü moxë tá cuxna chaxã, Pa Tupanax. ³¹Rü ngëxguma wüxi i tuiuru rüçna wocaxacü cuxçax chiguxguarü yexera tá namaxã cutaäxë i ngëxguma cuxü chicuaxüxü rü moxë cuxna chaxãxgu, Pa Corix. ³²Rü yíxema naxixächüäxëgüxë rü tá tataäxëgü i ngëxguma nüxü tadaugügu nax ñuxäcü Tupana chomaxã taäxëxü. Rü yíxema Tupanacax daugüxë rü tá yexera tüxü nangüchaü nax nawe tarüxüxü. ³³Erü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxü naxinü ya yíxema tüxü nataxüxë i tümäärü ngëmaxügü. Rü tama tüxü naxo ya yíxema norü duëxëgü ya poxcuexe. ³⁴Pa Dauxügüxü i Naane, rü Pa Ñoma i Naane rü Pa Már, rü name nixü i Tupanaxü picuaxüxügü i pemax rü guxüma i pewa maxëxü. ³⁵⁻³⁶Erü nüma rü tá naétüwa nachogü ya Chióü. Rü tá nüxü narüngüxëxë i norü duüxügü nax wena táxaru namexëëgüaxüçax ya Yudátanüxüaru ñanegü. Rü yima ñane ya Yerucharéü rü Tupanaaru duüxügüxacügüaru tá nixü. Rü ngëma tá namaxë rü tá namaxã inacaxgü. Rü guxüma i ngëma Tupanaga ñnüexü rü ngëxma tá naxächüügü.

Yumüxë i nawa Tupanaarü ngüxëçax íicaxaxü

70 ¹Pa Chorü Tupanax inua naxü rü choxü íyanguxuchixëxë! Pa Corix ipaxa nua naxü nax choxü curüngüxëxëçax! ²iRü naxäneexëxë i ngëma choxü imaxgüchaüxü nax ngëmaäcü norü äneemaxã

yabuxmüxcax i ngëma chixexü
chomaxā ügüchaxü! ³Rü ngëma choxü
cugüexü, rü chanaxwaxe i
cunaxāneexë. ⁴Natürü guxāma ya texé
ya cuxcax daugüxe rü name nixi nax
poraäcü tataāxëgüxü. Rü yíxema
naxwaxegüxe nax tümaétüwa cuchogüxü
rü name nixi i guxüguma ñatagürügü:
“Namexeci ya Tupana”, ñatagürügü.
⁵Natürü i choma nax changearü
ngëmaxüáxü rü chanaxixächiāxëxü, rü
chanaxwaxe i paxa nua cuxü rü choxü
curüngüxëxë, Pa Tupanax. Erü cuma nixi i
choxü curüngüxëxëxü rü choxü
fcunguxuchixëxëxü nawa i guxchaxügü.
iRü paxa choxü rüngüxëxë, Pa Corix!

Wüxi i yaxguaxarü yumüxë

71 ¹Pa Cori Pa Tupanax, cuma nixi
i chorü poxüruxü quixixü. iRü
taxü i āne choxna cuxāxü! ²iRü ecü
chorü uanügüna choxü ínapoxü! Erü
cuma rü quixaixcüma. iRü choxü nüxü
naxínü i chorü yumüxë rü choxü
ínanuxuchixëxë! ³Rü chanaxwaxe nax
chorü tüxchipetaruxü rü chorü
cuxchicaxü rü chorü poxüruxü quixixü.
Rü ngëmaäcü taxucürüwa choxü
nimaxgü. Erü cuma nixi i chorü
tüxchipetaruxü rü chorü cuxchicaxü
quixixü. ⁴Pa Chorü Tupanax ichoxü
ínanuxuchixëxë naxmexwa i ngëma
duüxügü i chixexügü i máetagüxü rü
nuxwaxegüxü! ⁵Yerü yexguma
changextüxügutama cuxü chayaxö yerü
cuma nixi ga aixcüma choxü
curüngüxëxëxü rü choxna cudauxü. ⁶Rü
yexguma chauéanüwa chayexmagu, rü
cuma rü woetama marü choxü
curüngüxëxë rü choxü cubuxëxë. Rü

ngëmacax i ñuxma rü guxügutama cuxü
chicuaxüxü. ⁷Rü muxüma i duüxügü rü
chomaxā nabaxächiāxëgü erü marü
chaya. Natürü cuma nixi i chorü
poxüruxü quixixü. ⁸Rü guxüma i
ngunexügügu rü cuxü chicuaxüxüecha,
Pa Tupanax, naxcax i ngëma mexü i
chaxcax cuxüxü. ⁹Natürü ñuxma nax
yaxguāx chixixü rü changearü poraāxü
irü taxü i choxü cuxoxü, rü taxü i choxü
ícutāxü! ¹⁰Rü ngëma chorü uanügü i
choxü imaxgüchaxü rü nügü
narüngüxëxëgü rü wüxigu nügümaxā nagu
narüxinüe nax ñuxäcü choxü yaxgüxü.
¹¹Rü ñanagürügü: “iNawe pingëxütanü
rü peyayauxgü, erü ya Tupana rü marü
nüxna nixügachi rü taxüetama
ítanapoxü!” ñanagürügü. ¹²Pa Tupanax
itaxü i choxna quixügachixü! iRü paxa
nua naxü rü choxü yarüngüxëxë! ¹³iRü
naxāneexëxë rü nadai i ngëma chorü
uanügü i choxü imaxgüchaxüxü! iRü
duüxügüarü cugüruxü yaxigüxëxë i
ngëma nanaxwaxegüxü nax chixexügu
changuxü! ¹⁴Natürü i choma rü
guxüguma íchanangüxëxë nax choxü
curüngüxëxëxü. Rü ngëmacax yexeraäcü
tá cuxü chicuaxüxü. ¹⁵Rü wüxichigü i
ngunexügu rü tá nüxü chixu nax cuma
quixixü nax toxü cumaxëxëxëxü rü
aixcüma toxü curüngüxëxëxü. Rü ngëma
nax namuxüchixü i ngëma mexügü i
chaxcax cuxüxü, rü taxucürüwama
guxüxü chixu. ¹⁶Pa Corix, guxüma i
duüxügümaxā tá nüxü chixu i ngëma
taxügü i mexügü i cuxüxü. Rü tá
chanaxunagü nax cuxicatama yixixü nax
quixaixcümaxü. ¹⁷Pa Chorü Tupanax
yexguma changextüxügutama choxü
cungüxëxë i curü ore, rü ñuxma rü ta

nüxü chixuchigüama ga yema mexü ga taxü ga cuxüxü. ¹⁸Pa chorü Tupanax itaxü i choxna quixügachixü i ñuxma nax marü chayaxü rü chapuxeruxü! Rü ñuxma rü ta curü porachigaxü chixu namaxä i ngëma ñuxma maxëxü i duüxügü nax nümagü rü ta ngëma duüxügü i tá ingóetanüxümaxä nüxü yaxugüxüçax. ¹⁹Pa Tupanax, ngëma curü porachiga rü curü mecümachiga rü guxüwama nangu ñuxmata daxüguxü i naanewa. Rü cuma rü cunaxü i taxügü i mexügü. Rü tataxuma ya texé ya cumaxä wüxiguxe. ²⁰Rü woo muxüma ga guxchaxügü rü ixächiaëgüwa choxü cuxüpetüxëxë, natürü wenatáxarü choxü cutaäxëxëxë. Rü tá choxü ícurüdaxëxë nawa i chorü guxchaxügü, ñoma waixümütüüwa írüdaxgurüxü. ²¹Rü noxriarü yexera tá chomaxä cutaäxë rü wena táxarü choxü cuporaxëxë. ²²Pa Chorü Tupana ya Guxüma i Iraéanecüäxgüarü Tupana ya Üü necüx, rü cuxçax tá chawiyae rü chorü árpamaxä rü chorü árpaxacümaxä tá cuxü chicuaxüxü. Erü aixcuma cuyanguxëxë i guxüma i ngëma nüxü quixuxü. ²³Rü ngëmaäcü taäxëäcuma chauaxmaxä tá cuxçax chawiyae, rü chauäxë i wena ícurüdaxëxümaxä tá cuxü chicuaxüxü. ²⁴Rü chorü conü rü guxüma i oragu tá nüxü nixu nax cuma rü ixaixcümäcü quixüxü. Erü ngëma duüxügü i naxwaxegüxü nax chixexügu changuxü rü ñuxma rü äne ningegü.

Yumüxë i äëxgacüçax ixüxü

72 ¹⁻²Pa Tupanax inüxna naxä ya äëxgacü i cuax nax curüxü mexügu naxüñüxüçax rü aixcümäcü nax

yixüxüçax, nax ngëmaäcü mea namaxä inacuáxüçax i curü duüxügü rü tüxü nangüxëëxüçax ya yíxema guxchaxüwa ngëxmagüxe! ³Rü chanaxwaxe i cunabacaxëxë i ngëma nanetügü i maxpüneanewa ngëxmagüxü nax ngëmaäcü nataäxëgüxüçax i duüxügü rü mea namaxëxüçax. ⁴Rü chanaxwaxe i nüma ya äëxgacü rü mea tümamaxä inacuax ya yíxema ingearü ngëmaxüäxgüxe, rü tüxü narüngüxëxë ya tümamaxügü ya yíxema tüxü nataxüxe, rü napoxcueä i ngëma chixri norü puracütanüxümaxä icuaxgüxü. ⁵Rü ngëmaäcü ya yimá äëxgacü rü guxügütama cuxü namuü rü cuga naxüñü ngëxgumarüxü ya üaxcü rü tauemacü rü guxüguma nangexmagüechaxüñüxü. ⁶Rü chanaxwaxe nax yimá äëxgacü rü meama guxüma i norü duüxügüxü nangüxëëxü ñoma pucü i guxüma i nanetügü meama iwainecüxëëcürüxü. ⁷Rü nüma äëxgacü yixüxüyane rü chanaxwaxe nax guxüma mea ixüxü rü guxü i ngunexügu nax nataxuxüma i chixexü rü nu. ⁸Rü nüma rü name nixü i namaxä inacuáxü i guxüma i naane i éstearü taxtüwa inaxügü rü ñuxmata oéstearü márwa nangu. Rü ngëmaäcü i norü naane rü taxtü ya Eufrátewa tá inaxügü rü naane íyacuáxüwa tá nangu. ⁹Rü ngëma äëxgacüarü uanügü i chianexügu ächiügüxü rü name nixü i yimá äëxgacüpexewa nügu nangexmagüxëxë rü naga naxüñü. ¹⁰Rü ngëma Táchiaanearü äëxgacü, rü Capaxügüarü äëxgacü, rü Chabáanearü äëxgacü, rü Chébaanearü äëxgacü, rü name nixü i guxüma i ngëma äëxgacügu

rü torü ãëxgacüxütawa nanana i norü ãmaregü rü diërugü. ¹¹Rü guxüma i nachixüanegüarü ãëxgacügü, rü name nixí i torü ãëxgacüpehexe nacaxápüxügü. Rü guxüma i ngëma nachixüanegüarü duüxügü, rü name nixí i torü ãëxgacümëxëwa nangëxmagü. ¹²Erü nüma ya yimá ãëxgacü rü tá tüxü ínapoxü ya yíxema ngearü ngëmaxüáxe ya nüxna caxe. Rü yíxema taxúema tüxü rüngüxëxë rü nüma tá tüxü narüngüxë. ¹³Rü yíxema tama tügü icuaxüxügüxe, rü tá nüxü tangechaütümüxügü. Rü yíxema ngearü diëruãxgüxe rü tá tüxü ínapoxü. ¹⁴Rü tá tüxü ínanguxüxëxë naxmëxwa i ngëma chixri tümamaxá icuáxü rü tüxü dajüxü. Erü ngëma tümaarü maxü rü naxcax rü namexechi. ¹⁵iRü namaxü ya yimá ãëxgacü! iRü nüxna penaxá i ngëma Chabáanearü úiru! iRü guxüguma Tupanapëxewa naxcax peyumüxëgü! iRü name nixí i guxüguma mexü nüxü naxüpetü! ¹⁶iRü toxü rüngüxëxë, Pa Tupanax, nax toxü yaxoxochixüçax i torü trígugü rü toxü nabacaxüçax i torü tríguncëgü i maxpúneanewa ngëxmagüxü! iRü namuxëxë i norü o ngëma Líbanuanewa ngëxmagüxü i nanetügürüxü! iRü ñoma maxë i naanegüwa rüxügüxürüxü yamuxëxë i duüxügü i torü íanegüwa! ¹⁷Rü chanaxwaxe nax guxüguma mea yimá ãëxgacüchiga yadexagüxü i duüxügü. Rü name nixí i guxüguma duüxügü nüxü nacuáchiga ñoma üaxcü guxüguma ibaxixürüxü. Rü chanaxwaxe nax guxüma i nachixüanecüãxgü i duüxügü nayauxgüxü i norü ngüxë rü ngëmaäcü guxüma i ngëma

nachixüanecüãxgü nüxü icuaxüxügüxü. ¹⁸Namexechi ya Cori ya Tupana ya tórü Tupana ixücü. Rü nüxicatama nixí i naxüáxü i ngëma mexügü i taxügü i norü poramaxá naxüxü. ¹⁹Rü name nixí i guxüguma nüxü ticuaxüxügü erü namexechi. Rü tanaxwaxe nax guxüma i ñaa naane rü namaxá napaxü i norü üüne. Rü ngëmaäcü yixí. ²⁰Rü nuxá nixí i yagüxü i norü yumüxëgü ya Dabí ya Ichaxí nane.

Tupanaarü mecümachiga

73 ¹Rü Tupana rü namaxá namecüma i ngëma Iraétanüxü i mexügu rüxüñüexü. ²Rü choma rü chiwixíchi rü wixgutaax nagu changu ga yema chixexü. ³Yerü chiauxächi naxcax nax ñuxäcü namuarü ngëmaxüãxgüxü i ngëma duüxügü i nügü icuaxüxügüxü rü chixexü ügüxü. ⁴Rü ngëma duüxügü rü tama nagu narüxüñü tá nax nayuxü erü naporae rü taxuxüma nüxü naxüpetü. ⁵Rü taguma ngüxü ningegü rü taguma toxguãxgürüxü nangearü diëruãxgü. ⁶Rü ngëma nax nügü yacuaxüügüxü rü norü ngaxäëxürüxü nayaxíxëgü. Rü ngëma dai nixí i guxüguma naäxëwa ngëxmaechaxü. ⁷Rü norü ngümaxá naxetügü rü nanayigü, rü ngëma norü chixexü i nagu naxüñüexü rü nangupetüxüchiamo. ⁸Rü Tupanaxü nacugüëäcüma chixexü namaxá nixugüe. Rü chixexümaxá rü maxmaxá duüxügüxü naxäxünegü. Rü nügü yacuaxüügüäcüma nidexagü. ⁹Rü chixri daxügüxü i naanechiga nidexagü rü ngextá ínaxixüwa rü norü ngëmaxügümaxá nügü nicuaxüxügü. ¹⁰Rü ngëmacax i nümaxü i Tupanaarü

duñxügü rü düxwa nawe narüxĩ rü naga
 naxĩnue rü nanayauxgü i norü ore i nüxũ
 yaxugüexũ. ¹¹Rü ngëma duñxügü i
 chixexũ rü nügümaxã ñanagürügü:
 “Nüma ya Tupana rü taxütãma nüxũ
 nacuax i ngëma ixügüxũ. Rü yimã
 guxãétüwa ngëxmacü rü taxütãma nüxũ
 nacuaxama”, ñanagürügü. ¹²Rü dücax i
 ngëma duñxügü i chixri maxëxũ nax
 ñuxãcü taãxëãcüma yamuxëãxũ i norü
 ngëmaxügü! ¹³Rü ngëmacax i chomax rü
 düxwa nagu charüxĩnũ rü
 natüçaxmamare nixĩ nax mea
 chamaxũxũ rü chaugüna chadauxũ nax
 tama chixexũ chaxüxüçax. ¹⁴Erü ñuxma
 nax Tupanawe charüxüxũ rü taxuwama
 choxũ name. Erü guxũ i ngunexügu rü
 ngüxũ chinge rü guxchaxügü choxũ
 nangupetü. ¹⁵Natürü, Pa Tupanax, rü
 ngëxguma chi ngëma nüma nagu
 naxĩnüexügu charüxĩnügü rü choma rü
 chi naechita chixri chamaxũ i curü
 duñxügü. ¹⁶Rü yexguma ga choma rü
 pora chaxü nax nüxũ chacuáxüçax nax
 tñxcüũ i ngëma chixri maxëxũ rü
 poraãcü namuarü ngëmaxũãxgüxũ
 natürü ngëma yaxögüxũ rü ngüxũ
 yangegüxũ. Natürü choxũ naguxcha nax
 nüxũ chacúaxũ. ¹⁷Natürü yexguma
 cupatagu chaxüçuxgu, Pa Tupanax, rü
 yexguma nixĩ ga nüxũ chicuaxãchixũ nax
 ngextã tá naxĩxũ i ngëma chixexũ ügüxũ.
¹⁸Rü cuma rü marü nüxũ quingex nax
 ngëmaãcü norü chixexügu nayixüçax rü
 ngëxma yanaxoxüçax i norü guxüma.
¹⁹⁻²⁰Rü ngürüächimare tá narüxo. Rü
 norü muümaxã tá nayue. Rü ngëxguma
 cumax, Pa Corix, ícurüdagü ñoma
 wüxíxe pewa írudaxürüxũ, rü cuma rü tá
 nüxũ cuxo erü tama aixcüma mea

cupëxewa namaxë. ²¹Rü noxri ga choma
 rü chixãüxãchi naxçax nax ñuxãcü
 namuarü ngëmaxũãxgüxũ i ngëma
 chixexũ ügüxũ, rü poraãcü chauãëwa
 nangux. ²²Yerü wüxi ga ngëãëmarexũ
 chixĩ ga yexguma rü tama chauãëxũ
 chachuax. Rü cupëxewa, Pa Tupanax, rü
 ñoma wüxi ga naeürüümare chixĩ.
²³Natürü i choma rü guxüguma cugu
 charüxĩnũ. Rü chorü tügünemëxëgu
 cuyayauxãchi. ²⁴Rü ngëma curü
 ucüxëmaxã choxũ icuyarüwëxãchixëxë.
 Rü wüxi i ngunexũ rü taãxëãcüma tá
 choxũ cuyaxu i daxügüxũ i naanewa.
²⁵¿Rü texé tixĩ ya chomücü i daxügüxũ i
 naanewa? Rü cuma nixĩ, Pa Tupanax. Rü
 cuxicatama nixĩ i chacuxwaxexũ i ñoma i
 naanewa rü taxuxüma i to. ²⁶Rü ñoma i
 naanewa rü guxüma i ñaa chaxune rü
 inayarüxo, rü ngëma chorü pora rü
 ñaxtüwa naxü. Natürü i cumax, Pa
 Tupanax, rü guxügutãma chorü Tupana
 quixĩ. Rü cuma nixĩ i choxũ cuporaxëëxũ
 i chorü maxüwa. ²⁷Rü ngëma duñxügü i
 cuxna ixigachixũ rü tá nayue. Rü tá
 icuyanaxoxëxë i ngëma tama aixcüma
 cuga ñnüexũ. ²⁸Natürü i chomax rü
 yexeraãcü tá cuxna changaixcama. Erü
 ngëma nixĩ i chaüxcax rümemaexũ. Rü
 cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü chorü
 poxüruxũ quixĩ. Rü ngëmacax tá nüxũ
 chixuchiga i guxüma i ngëma chaüxcax
 cuxüxũ.

**Yumüxë i nawa naxçax ínacaxaxũ nax
 norü uanügümëxëwa ínanguxũxüçax i
 Tupanaarü duñxügü**

74 ¹Pa Tupanax, toma nax curü
 duñxügü nax tixigüxũ, rü
 ¿tñxcüũ toxũ ícuwogüxüchi? ¿Rü

tjuxcüũ tomaxã cunu? ²iRü nüxna nacuaxãchi i curü duũxũgü ga woetama nüxcüma cudexũ! Rü yemagü nixĩ ga norü uanügiumexëwa icunguxũxëexũ nax curü duũxũgü yixĩgũxũcax. iRü nüxna nacuaxãchi ya yima maxpüne ya Chióũ ga nagu cuxãchixũne! ³iRü nua naxü rü íyadau ya daa curü ñane nax guxũwama nagu napogüene! Rü yema curü uanügü rü cupatawa rü nagu napogüe ga guxũma ga taxacü yéma yexmagüxũ. ⁴Rü ñuxma i ngëma curü uanügü rü noxrütama wiyaegügu nawiyaegü nawa ya cupata erü marü narüporamaegü. Rü yimá norü woneragü rü ngëma nanawãixnagü. ⁵⁻⁶Rü ñoma naixnecüwa üxü imaxürüxũ rü nagu namagüe rü nagu napogüe ga guxũma ga norü meruũgü ga guma cupata. ⁷Rü guma cupata ga üünene rü nagu nanangixgü rü nayawaxëegü. Rü yemaacü nanachixexëegü ga guma cupata. ⁸Rü ngëma torü uanügü rü nagu narüxinüe nax noxtacüma toxũ nadaixüchixũ. Rü torü ñanegüwa rü ñnagu ga torü ngutaquexepataũgü ga nawa cuxũ ticuaxüũgüne. ⁹Rü ñuxma rü marü nataxuma ya cupata rü nataxuma i curü orearü uruũgü. Rü tama nüxũ tacuax nax ñuxgu tá nangupetüxũ i ñaa guxchaxũ i toétiüwa ngëmaxũ. ¹⁰Pa Tupanax ññuxguxüratáta nixĩ i nüxũ nachauexũ i ngëma torü uanügü nax chixri tomaxã nachopetüxũ? ¿Rü ngëxgumarüxũ ta rü ñuxguxüratáta nixĩ i nüxũ nachauexũ nax cumaxã chixexũ yaxugüexũ? ¹¹¿Rü tjuxcüũ tama icunawéxchaxũ i curü pora? ¿Rü tjuxcüũ ngëma nüxũ cudawenümare? ¹²Rü nüxcümacürüwatama rü cuma nixĩ ga

torü ãëxgacü quixĩxũ. Rü ñoma i naanewa rü muxũma ga ãëxgacügüxũ curüporamae. ¹³Rü cuma rü curü poramaxã cuyayauxye ga már-arü dexã. Rü yema ngoxogü ga márwa yexmagüxũ rü cunadaieru. ¹⁴Rü yema ngoxo ga Leviatã rü cuyamaxeru. Rü yema aigü ga dauxchitacüãxna cunaxã nax nawemü yixĩxũcax. ¹⁵Rü cuma nixĩ ga cungóexëexũ ga dexáarü baibeanegüxũ rü natügü. Rü cuma nixĩ ga cuyapagüxëexũ ga natügü ga noxri taguma ngearü dexãxgüxũ. ¹⁶Rü cuma nixĩ ga cuxüxũ ga ngunexũ rü chütaxũ. Rü yima tauemacü rü üaxcü, rü cuma nixĩ ga namagu cuyaxüxëéchigüxũ ga wüxichigü. ¹⁷Rü cuma nixĩ ga cuxunetaxũ ga ngextá tá yacuáxũ ga naane. Rü cuma nixĩ ga cungoxëexũ ga mucü rü taunecü. ¹⁸Pa Corix itaxũ i nüxũ icurüngümaxũ i ñuxacü ngëma curü uanüãxgü cumaxã chixexũ yaxugüexũ! iRü dücax i ngëma duũxũgü i tama naãxëxũ cuaxgüxũ rü ñuxacü chixri cuchiga nidexagü! ¹⁹iRü taxü i toxũ curüngümaxũ! Erü muxtucuxacügürüxũ taturae. iRü taxü i torü uanügü i düraexümmexëwa toxũ cuwogüxũ! ²⁰iRü nüxna nacuaxãchi ga yema curü uneta ga torü oxigümaxã cuxüxũ! Erü ñuxma rü ñaa torü nachixũane rü daimaxã nanapá i guxũwama. ²¹iRü taxü i cunangexrüxũ i ngëxguma ngëma duũxũgü i poraexũ chixri namaxã chopetügu i ngëma ngearü ngëmaxũãxgüxũ! iËcü nüxũ natauxchaxëxë nax cuxũ yacuaxüũgüxũcax i ngëma ngearü diëruãxgüxũ rü ngëma ngearü ngëmaxũãxgüxũ! ²²iInachi, Pa Tupanax,

rü ínapoxũ i ngẽma cuxçax mexũ! iRü nüxna nacuaçaxchi nax torü uanügü i naechitamare maxẽxũ rü guxũguma chixexũ cumaxã nixugüe! ²³iRü taxú i cunangexrũxũ i norü guchigagü i ngẽma curü uanügü! Erü wüxichigü i ngunexũgu rü niyexerachigü i ngẽma norü dexa i chixexũ.

Tupana rü ãẽxgacü ya duũxũgüarü maxũarü ngugüruxũ ya mecü nixĩ

75 ¹Moxẽ cuxna taxã, Pa Tupanax, moxẽ cuxna taxã. Rü cuxna nixĩ i tacaxaxũ i torü yumüxẽwa. Rü ngẽma mexũgü i curü poramaxã cuxũxũchiga nixĩ i tawiyaegũxũ. ²Rü nüma ya Cori ya Tupana rü ñanagürü: “Ngẽxguma nawa nanguxgu i ngẽma ngunexũ i choma nüxũ chaxunetaxũ, rü aixcũma tá nüxna chaca i wüxichigü i duũxũ i norü maxũchiga. ³Rü ngẽxguma naxĩãxãchigu i ñaa naane guxũma i norü duũxũgũmaxã, rü chomatama nixĩ i namaxã ichacuáxũ nax tama yaxũgachixũçax i namaxũwa”, ñanagürü. ⁴Rü choma ya Tupana rü ñachagürü nüxũ i ngẽma nügü icuaxũxũgũxũ rü ngẽma chixexũ ügũxũ: “iTaxú i pegü íperütägũxũ rü pegü picuaxũũgũxũ! ⁵iRü taxú i perü porachiga pidexagũxũ! Rü ngẽxguma pidexagũgu irũ taxú i choxũ perüyexeragũchaxũxũ namaxã i perü cuax!” ñachagürü. ⁶Rü ngẽma tórü ngũxẽẽ rü tama nachixũanegü i éstewa ngẽmagũxũwa rüçxna ngẽma nachixũanegü i oéstewa ngẽmagũxũwa, rü bai i ngẽma nachixũanegü i súrwa ngẽmagũxũwa ne naxũ. ⁷Natürü nüma ya Tupana nixĩ

ya aixcũma ãẽxgacü ixĩcü rü nüma nixĩ i nangugũãxũ i wüxĩfexchigüarü maxũ. Rü tũmáxe rü tũxũ naxãneexẽxẽ rü toguxe rü tũxũ nicuaxũxũ. ⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü naxmẽxwa nangexma i ngẽma cópa i norü nu nawa ngẽxmaxũ ñoma wüxi ya bínu ya ngúchiãxũchicürũxũ. Rü ngẽxguma inabaagu i ngẽma norü nu naétü i ngẽma duũxũgü i chixexũ ügũxũ rü guxũwatáma nangu rü taxuxũtáma niña. ⁹Natürü i choma rü guxũgutáma nüxũ chixuchiga ya yimá Acóbuarü Tupana. Rü chorü wiyaemaxã tá nüxũ chicuaxũxũ. ¹⁰Erü nüma rü tá inayanaxoxẽxẽ i norü chixexũgü i nügü namaxã yacuaxũũgũxũ i ngẽma duũxũgü i chixri maxẽxũ. Natürü yíxema mexũ ügũxe rü nüma rü tá tũxũ nicuaxũxũ.

Tupana rü narüporamae

76 ¹Rü Yudáanewa rü duũxũgü rü meama Tupanaxũ nacuaçxgü. Rü nüma rü natachigaxũchi i guxũwama i Iraéanewa. ²Rü yima napata rü Chióüarü m̃axpúnewa nangexma i Yerucharéüarü ñanewa. ³Rü yéma nixĩ ga nagu nabügũxũ ga tórü uanügüarü naxnegü ga poxũruũgü rü taragü rü würagü rü chuxchigü. ⁴iRü cumax, Pa Corix, rü guxũarü yexera cuxãücũmaxũchi! Rü yima m̃axpúnegü i guxũguma ngẽxmaechanearü yexera quixĩ. ⁵Rü yema tama cuxũ muũechaũxũ rü cuma rü ícunawoxũ. Rü yema nügü írüpörögũxũ rü taxucürüwama taxacü cumaxã naxüe, rü nayuemare. ⁶Rü yema churaragü ga cowaruétügu íxũ rü wüxigu norü

cowarugümaxã ínayachaxgütanüãchi rü taxuxüma naxüe ga yexguma nüxna cuchogügux, Pa Acóbuarü Tupanax. ⁷Erü cuma rü cuxãücümaxüchi. ¿Rü texé tapora nax cupexewa itachiamaxü i ngëxguma cuma tümamaxã cunuxgu? ⁸⁻⁹Rü daxüguxü i naanewatama marü cunaxuegu i curü poxcu namaxã i ngëma chixexü ügüxü. Rü ngëmacax i ñoma i naane rü niduxryx rü nachianemare i ngëxguma cunaxueguxgu i curü poxcu naxcax i ngëma chixexü ügüxü rü ícunanguxüxëegu i ngëma curü duüxügü i togü chixri namaxã icuaxgüxü. ¹⁰Rü ngëma norü nu i ngëma cumaxã rüxuanügüxü rü curü cuaxüxüxüxü tá nayanguxuchi. Rü woo ngëxguma íxrariüwa nanuegu rü curü ngaxãeruxü nayanguxuchi i ngëma. ¹¹iRü Tupanamaxã ipexunetagü, natürü aixcüma peyanguxëxë i ngëma perü uneta! Rü guxãma i pema ya yimá ãücümacüarü duüxügü pixigüxü rü iëcü nüxna penana i perü ãmaregü! ¹²Rü ngëma ãëxgacügü i duüxügümaxã icuaxgüxü rü nüma ya Tupana rü nanadai. Rü ngëmaäcü nanamuüexëxë i ngëma nachixüanegüarü ãëxgacügü.

**Naxcax ínicuaxgü nax ñuxäcü Tupana
Equítuanewa ínanguxüxëxü**

77 ¹Rü tagaäcü Tupanana chaca i chorü yumüxëwa nax choxü naxíñüxcax. ²Rü ngëma ngunexü i guxchaxüwa changexmagu rü Tupanacax chadau. Rü taguma nüxü charüchau nax chaxunagümexëäcüma chütacü chayumüxëxü. Natürü woo ngëmaäcü chayumüxë rü taguma

chataãxë. ³Rü nüxna chacuaxächi ya Tupana rü chaxaxu. Rü Tupanaarü ngüxëëcax chadau, natürü changechaü erü tama paxa ínangu i norü ngüxëë. ⁴Rü cumax, Pa Tupanax, rü tama choxü cuyaxtaxëxë. Rü ngëma nax poraäcü chanaxixächiãëxü rü taxucüriuwa chidexa. ⁵Rü nüxna chacuaxächi ga yema ngunexügü rü taunecügü ga nagu mexü choxü ngupetüxü. ⁶Rü nüxna chacuaxächi ga yexguma chütacü taãxëäcüma chawiyaegu. Rü chauãxëwa nagu charüxínü rü chaugüna chaca: ⁷“¿Ëxna guxügütama i nanuxü ya Cori ya Tupana? ¿Rü taxütama ëxna wena tamaxã nangüxmüxü? ⁸¿Rü ëxna marü nüxü narüchau nax tüxü nangechaxüxü? ¿Ëxna nüxü narüngümaxüchi ga norü uneta ga nüxü yaxuxü? ⁹¿Ëxna nüxü narüxo ya Tupana nax namecümaxü? ¿Ëxna tamaxã nanuxüchi rü ngëmacax marü tama nüxü tangechaütümüxügü?” ñachagürü. ¹⁰Rü ngëma yexera choxü ngüxü nixí i ngëxguma nagu charüxínügu nax nüma ya Tupana ya guxãétüwa ngëxmacü rü marü tama noxrüüäcü tamaxã yixíxü. ¹¹Rü choma rü tá nüxna chacuaxächi ga yema mexügü ga üpa norü poramaxã naxüxü. ¹²Rü nagu tá charüxínü ga guxüma ga yema naxüxü. ¹³Pa Tupanax, cuma rü cuxüüne rü ngëmacax cunaxü i ngëma cuxüxü. Rü nataxuma i taxacü i to i tupana i cumaxã wüxiguxü. ¹⁴Erü cuma nixí i Tupana i guxüma i ngëma mexü cuxüxü. Rü guxü i nachixüanecüäx i duüxügüpexewa cunawëx i curü pora. ¹⁵Rü ngëma curü poramaxã nixí i Equítuanewa ícunanguxüxëxü i curü duüxügü i Acóbutaagü rü Yúchetaagü.

¹⁶Pa Tupanax, rü yexguma cuxĩ
nadaixgu ga yema már rü cuxĩ namuĩ.
Rü niduxruxchixü woo ínamatamaxũwa.
¹⁷Rü yema caixanexũgü rü nanapuxẽxẽ.
Rü dauxũwa rü niduruane rü guxũwama
naxãemaciãne. ¹⁸Rü yema cuga ga
duruanexũrũxũ ixĩxũ rü buanecü ga
íxãũxẽmaciwa inanaxũ. Rü guma
ãemaciü rü ñoma ga naanexũ
nangóonexẽxẽ. Rü naxĩxãxãchi ga ñaa
naane. ¹⁹Rü cuma rü márwaama cuxĩ
rü yemaaci cunaxũmaxũ ga dexá.
Natürü taxúema nüxũ tatau ga
cucutũchica. ²⁰Rü cunamu ga Moiché rü
Aroũ nax yagagũaxũcax ga curü
duũxũgü ñoma carnérugü igagũxũrũxũ.

**Tupanaarü ngũxẽẽ ga nüxcüma norü
duũxũgũcax naxũxũ**

78 ¹Pa Chorü Duũxũgũx inaga
pexĩnüe i ñaa ore i pexũ
changũxẽẽxũ! iRü iperũxĩnüe i ñaa
pemaxã nüxũ chixuxũ! ²Rü cuaxruũgu
ixuxũ i oreaciü tá pemaxã chidexa. Rü tá
pemaxã nüxũ chixu i ore i ẽxũguxũ ga
nüxcüma taguma texe nüxũ cuáxũ.
³⁻⁴Rü yema ore ga marü nüxũ ixĩnüexũ
rü marü nüxũ icuáxũ ga tórü oxigü
marü tamaxã nüxũ ixugũgũxũ rü
taxũtãma taxacũgũchaxwa itayacux. Rü
ngẽmaãcü i ngẽma taweama ügũxũ i
duũxũgü tá tórü Corixũ nicuaxũxũgü rü
tá naxacũgũmaxã nüxũ nixugü nax
ñuxãcü naporaxũ rü ñuxãcü yema norü
poramaxã taxũ ga mexũ naxũxũ. ⁵⁻⁶Rü
nüma ga Tupana rü tórü oxĩ ga
Acóbutanũxũna nanaxã ga norü mugü
rü namaxã nüxũ nixu nax ñuxãcü tá
namaxẽxũ. Rü tórü oxigũxũ namu nax
naxacũgũxũ nangũxẽẽxũcax nax

ngẽma naweama ügũxũ i nataagü rü ta
nüxũ nacuaxgũxũcax rü nümagü rü ta
naxacũgũxũ nangũxẽẽxũcax. ⁷Yerü
nüma ga Tupana nanaxwaxe nax yema
tórü oxigũweama ügũxũ ga duũxũgü rü
ta nagu nax yaxõgũãxũcax nax tama
nüxũ iyanangũmaexũcax ga yema taxũ
ga mexũ ga nüxcüma naxũxũ rü
ngẽmaãcü naga naxĩnüexũcax i ngẽma
norü mugü. ⁸Rü yemaaci nanamu ga
Tupana yerü tama nanaxwaxe nax yema
duũxũgü norü oxigũrũxũ yixĩgũxũcax.
Yerü nümagü ga norü oxigü rü tama
Tupanaga naxĩnüe rü tama naãxẽxũ
nicuax rü tama aixcüma Tupanawe
narũxĩ rü tama naxcax namaxẽ. ⁹Rü
yema Efraítanũxũgü rü woo ga nüma rü
nixãxne namaxã ga norü würagü rü
chuchigü rü tama inaxãgũchaũ ga
yexguma nügü nadaixgu, rü norü
uanũgũchaxwa nibuxmũmare. ¹⁰Rü
tama nayanguxẽẽgü ga yema norü
uneta ga Tupanamaxã nüxũ yaxugũxũ.
Rü yema Tupanaarü mugü rü tama naga
naxĩnüechaũ. ¹¹Rü nüxũ inarũngũmae
ga yema mexũgü ga taxũ ga Tupana
norü poramaxã napexewa üxũ. ¹²Rü
Equítuanewa ga Choãũanewa rü Tupana
rü aixcüma taxũ ga mexũ naxü
napexewa ga norü oxigü. ¹³Rü yema
már rü nayapoxyexũchixü. Rü ñoma
naxãtapũxũrũxũ nayaxĩxẽxẽ ga yema
dexá nax yemaaci paanexũwa
yachoũxũcax. ¹⁴Rü ngunecü rü wüxi ga
caixanexũ nixĩ ga norü cuaxruxũ ga
napexegu ixũxũ. Rü chũtacü rü wüxi ga
üxüema nixĩ ga norü cuaxruxũ. ¹⁵Rü
yema chianexũwa ga ngextá
ínataxuxũwa ga dexá rü wüxi ga
maxpũnetapũxgu naponeta. Rü yéma

nayagoxũchixũ ga dexá rü yemaacũ meama naxaxegũ ga guxũma. ¹⁶Rü nümatama nixĩ ga Tupana ga yema maxpũnetapũxwa yagóxũchiũxẽẽaxũ ga taxũ ga dexá naxçax ga yema norũ duũxũgũ. ¹⁷Natürũ ga nümagũ ga norũ duũxũgũ rü chixexũ naxũgũama napexewa ya yimá guxãétũwa ngẽxmacũ rü tama naga naxĩnũechaũ ga ínachianexũwa. ¹⁸Rü nüxũ naxũgũmarechaũ, rü yemaçax naxçax ínacagũ ga namachi ga nüxũ chíxéga. ¹⁹Rü chixri Tupanachiga nidexagũ rü ñanagürügũ: “¿Ëxna Tupanaaxũ natauxchaxũ nax tũxna naxããxũ i ñna i mexũ i nua chianexũwa? ²⁰Rü aixcũma nixĩ ga Tupana ga nangũxtexẽẽaxũ ga guma nuta ga taxũchicũ. Rü aixcũma yéma nayagoxũchixũ ga dexá ñoma natürũxũ rü ga paanexũ rü nibaxichi. ¿Natürũ nüxũ natauxchaxũ nax paũ tũxna naxãxũ rü namachi tũxna naxãxũ i yixema nax norũ duũxũgũ ixĩgũxũ?” ñanagürügũ. ²¹Rü yexguma Tupana nüxũ ñnũgu ga yemaacũ nax yadexagũxũ, rü poraãcũ nanu namaxã ga yema Iraétanũxũgũ. Rü yema norũ nu rü ñoma wũxi ya üxuemarũxũ nixĩ. ²²Yerũ ga nümagũ rü tama aixcũma Tupanagu nayaxõgũ rü nagu naxĩnũegu rü tama nüxũ natauxcha nax nüma ya Tupana nüxũ rüngũxẽẽxũ. ²³⁻²⁴Natürũ ga nüma ga Tupana rü caixanexũgũxũ namu nax yema duũxũgũçax nayixẽẽaxũçax ga nawemüruxũ ga paũ ga dauxũcüãx ga maná. ²⁵Rü yemaacũ Tupanaarũ orearũ ngeruxũ i dauxũcüãxwemũ nangõxgũ ga tóru oxigũ. Rü nüma ga Tupana rü meama nanachibüexẽxẽ. ²⁶Rü Tupana rü norũ

poramaxã ínanganguxẽxẽ ga buanecũ ga éstewaama ne üxcũ rü buanecũ ga súrwaama ne üxcũ, rü poraãcũ nibuane. ²⁷Rü Tupana rü guma buanecũgu ínangangugũxẽxẽ ga muxũma ga ngugagũ ñoma naxnecũtexerũxũ ixĩxũ nax namuxũchixũ. ²⁸Rü yema duũxũgũ ínaxãchiũgũxũgu Tupana nanayixẽxẽ ga yema muxũchixũ ga ngugagũ. ²⁹Rü yema nangõxgũ rü ñyxmata mea nüxũ yangu. Rü yemaacũ nixĩ ga Tupana ga aixcũma nüxna naxããxũ ga yema naxçax ínacagũxũ. ³⁰⁻³¹Natürũ yexguma yexwacax yangugũgutama rü naaxwatama nayexmagũyane ga nawemũ, rü Tupana norũ numaxã nanapoxcue. Rü yema yatũgũ ga rüporamaegũxũxũ nadai. Rü yemaacũ nanayuxẽxẽ ga yema rümemagũxũ ga yatũgũ ga Iraétanũxũ. ³²Rü woo nax yemaacũ Tupana napoxcuexũ natürũ wenaxarũ chixexũ nixüetanũama rü tama aixcũma nagu narũxĩnũe ga yema taxũ ga mexũgũ ga Tupana norũ poramaxã napexewa naxũxũ. ³³Rü yemaçax nixĩ ga Tupana ga poxcu ga aũcũmaxũchixũ naxçax ínanguxẽẽxũ, rü noxtacũma nanadai ga muxũma naxũpa ga nawa nax nanguxũ ga yema ngunexũ ga woechoitama nagu nayuxũ. ³⁴⁻³⁵Rü yexguma Tupana napoxcueguama ga yema duũxũgũ rü yexgumama poraãcũ naxçax nadaugũ rü naxçax nawoegu. Rü nüxna nacuaãxãchie ya yimá Tupana ya guxũétũwa ngẽxmacũ ga norũ dauruxũ rü norũ poxüruxũ ixĩcũ. ³⁶Natürũ norũ dexawaxicatama nixĩ i nüxũ yaxugũexũ nax nawe naxĩxũ, natürũ norũ maxũwa rü tama aixcũma ngẽmagu narũxĩnũe. ³⁷Rü taguma aixcũma nawe narũxĩ rü

taguma aixcūma nayanguxēēgü ga norü unetagü ga Tupanamaxā nüxü yaxügüxü. ³⁸Natürü woo nax yemaacü nax yixigüxü, rü nüma ga Tupana rü nüxü nangechaxütümüxügüama. Rü nüxü nüxü inarüngüma ga norü chixexügü rü tama guxüxü nadai. Rü muexpüxcüna ga yexguma namaxā nanuxgu rü yaxna namaxā naxinü rü tama naga naxinü ga norü nu. ³⁹Rü nüma ga Tupana rü nüxna nacuaxāchi nax duüxügümare yixigüxü rü ñoma wüxi ya buanecü ya üpetücü rü taguma táegucürüxü nixi i norü maxü. ⁴⁰Rü muexpüxcüna tama Tupanaga naxinüe rü yema ínachianexüwa rü ngüxü Tupanaxü ningexēēgü. ⁴¹Natürü wenaxarü nüxü naxügüxü rü yemaacü poraācü nanangechaüxēēgü ya yimá Iraétanüxiarü Tupana ya Üüinecu. ⁴²Rü tama nüxna nacuaxāchie ga yema ngunexü ga nagu Tupana norü uanügümexēwa ínanguxüxēēgux. ⁴³Rü nüxü narüngümae ga yema taxü ga mexügü ga Equítuanewa naxçax naxüxü. ⁴⁴Rü tama nagu narüxinüe ga yexguma nagüxü yanguxuchixēēāgu ga nextügü, rü nüma ga Equítuanecüāxgü rü taxucürüwa nawa naxaxegü. ⁴⁵Rü nüma ga Tupana rü yéma Equítuanecüāxtanüwa nanamugü ga muxüchixü ga murenügü rü cururugü ga guxüwama namaxā āanemarexü. ⁴⁶Rü yema õxmigüxü rü munügüxü nanangõxēē ga yema Equítuanecüāxarü nanetügü ga nümatama nawa napuracüexü. ⁴⁷Rü gáuxümaxā nanadai ga norü nanetügü ga iguéragü rü úbagü. ⁴⁸Rü yexgumarüxü ta ga norü wocagü rü

norü carnérugü rü nayue ga yexguma gáuxü rü ãemacü naétügu yixgu. ⁴⁹Rü yemaacü ga nüma ga Tupana rü norü numaxā nanapoxcue ga yema duüxügü. Rü taxü ga guxchaxü rü ngechaxü naxçax ínanguxēē. Rü nanamu ga norü orearü ngeruügü ga dauxücüāx nax nadaiaxüçax ga yema duüxügü. ⁵⁰Rü yemaacü ga nüma ga Tupana rü tama yaxna namaxā naxinü ga norü nu. Rü yemaçax tama nüxü nangechaütümüxügü ga yema Equítuanecüāxgü rü noxtacüma nanayuxēē. ⁵¹Rü yema naanewa rü guxünema ga ípatawachigü rü nayamax ga yema Equítuanecüāx nane ga nüxiraxüxü. ⁵²Rü Equítuanewa Iraétanüxügüxü ínagaxü ñoma carnérugü naxpüüwa ígaxüxürüxü. Rü chianexüwa nanagagü ga yema norü duüxügü ga Iraétanüxügü. ⁵³Rü yemaacü meama nüxna nadau nax tama yema Equítuanecüāxü namuüexüçax. Natürü yema norü uanügü ga nawe ingëxütanüxü rü yema már-arü dexá rü naétü nanagoxüchixüxēē ga yexguma nawe yachoügu. ⁵⁴⁻⁵⁵Rü nüma ga Tupana rü yema naane ga nüma nagu naxächüxüwa nanagagü ga yema norü duüxügü ga Iraétanüxügü. Rü nawa nanagagü ga yema maxpüüneane ga nümatama nawa ínawoxüāxü ga yema duüxügü ga nüxíra yexma āchiügüxü ga tama nüxü yaxögüxü. Rü wüxitücumüchigüxü nayanu ga yema naane. Rü yemagu nixächüügüchigü. ⁵⁶Natürü ga nüma ga yema Iraétanüxügü rü nüxü naxügümare ya yimá Tupana ya guxáétüwa ngëxmacü rü namaxā nanue rü tama naga

naxĩnũiechaũ ga norũ mugũ. ⁵⁷Rũ yema norũ oxigũrũũtama nũxna nixĩgachitanũ rũ tama aixcũma nũxũ nayaxõgũ. Rũ ñoma wũxi ya wũra ya wũxũnerũxũ nixĩgũ. ⁵⁸Rũ Tupanaxũ nanuxẽẽgũ namaxã ga yema ãmaregũ ga tupanenetagũcax íguxũ. Rũ nũxũ nicuaxũxũgũ ga tupanenetachicũnaxãgũ rũ yemaacũ Tupanaãẽwa nananguxẽẽgũ. ⁵⁹Rũ yemaxũ nadaũxgu ga nũma ga Tupana rũ poraãcũ nanu rũ yema Iraétanũxũgũna nixũgachi. ⁶⁰Rũ nũxna nixũ ga guma napata ga naxchirunaxcax ga duũxũgũtanũwa yexmane ga Chĩruwa. ⁶¹Rũ nanayexrũ nax yema Iraéanecũãxgũarũ uanũgũ yangegũxũcax ga yema baú ga norũ mugũ nawa yemaxũ. ⁶²Rũ nũma ga Tupana rũ poraãcũxũchi namaxã nanu ga yema norũ duũxũgũ ga Iraéanecũãxgũ rũ yemacax norũ uanũgũaxũ nanatauxchaxẽxẽ nax nadaiaxũcax. ⁶³Rũ norũ ngextũxũcũgũ rũ norũ uanũgũ rũ ínanagu rũ yemacax taxucũrũwa nixãtexacũgũ ga yema duũxũgũ. ⁶⁴Rũ yema norũ chacherdõtegũ rũ taramaxã nanadai. Rũ naxmãxgũ rũ ta tayue rũ yemacax tataxuma ga yutegũxe ga tũmatecax axuxe. ⁶⁵Natũrũ yemawena ga nũma ga Cori ya Tupana rũ ñoma wũxi i pewa íbajãchixũrũxũ nixĩ. Rũ wũxi i churara i bĩnumaxã poraãxẽxũrũxũ nixĩ. ⁶⁶Rũ yema namaxã rũxuanũgũxũ narũporamae rũ nayabuxmũxẽxẽ. Rũ yemaacũ guxũguma nanaxãneexẽxẽ. ⁶⁷Rũ tama nanaxwaxe nax Yũche nane ga Efraĩtanũxũwa ne naxĩxũ ga Iraéanecũãxgũarũ ãẽxgacũgũ. ⁶⁸Rũ yemacax nũxũ naxuneta nax

Yudátanũxũwa ne naxĩxũ ga norũ duũxũgũarũ ãẽxgacũgũ. Rũ nũxũ naxuneta ga mãxpũne ga Chioũ nax gumawa nayemaxũcax ga napata. ⁶⁹Rũ yexma nanaxũ ga napata ga máchanene ga dauxũwa nguxũne nax guxũguma ngẽma nangexmaechaxũcax ñoma i naane ngẽmaechaxũrũxũ. ⁷⁰Rũ nũxũ naxuneta ga guma norũ duũ ga Dabĩ ga carnẽrugũarũ dauruxũ íxĩcũ. ⁷¹Rũ yemaacũ yema carnẽrugũwe nax ínaxũxũwa nanayaxu nax norũ duũxũgũ ga Iraétanũxũgũna nadauxũcax. ⁷²Rũ nũma ga Dabĩ rũ meama nũxna nadau ga yema Tupanaarũ duũxũgũ rũ meama Tupana naxwaxexũãcũma namaxã inacuax.

Poraãcũ ngũxũ ningegũ yerũ

Yerucharẽũgu napogũe ga norũ uanũgũ

79 ¹Pa Tupanax, ngẽma tama cuxũ yaxõgũxũ rũ naxcax ínayaxũãchi ya yima cupata ya iũnene rũ nanaxãũãchixẽxẽ. Rũ nũma ya íane ya Yerucharẽũ rũ nagu napogũe. ²Rũ ngẽma naxũnegũ i ngẽma aixcũma curũ duũxũgũ íxĩgũxũ rũ ngẽma nanawogũ nax ngẽmaãcũ echawemũ rũ aigũwemũ yixĩgũxũcax. ³Rũ ñoma dexã íibaxũrũxũ nixĩ ga guma nagũ ga Yerucharẽũarũ namagũwa. Rũ nataxuma nax texé inatãxgũxũ. ⁴Rũ ngẽma nachixũanegũ i torũ ngaicamãna ngẽmagũxũ rũ togu nidauxcũraxũgũ rũ toxũ nacugũe. ⁵Pa Cori Pa Tupanax ¿rũ ñuxguxũratãta i nũxũ curũchaxũxũ nax tomaxã cunuxũ? ¿Rũ ẽxna guxũgutãma ñoma wũxi ya iuxũrũxũ niyauraecha i ngẽma curũ nu? ⁶¿Rũ ẽcũ namaxã nanu i ngẽma nachixũanegũ i tama cuxũ yaxõgũxũ rũ

taguma yumüxëwa cuxna cagüexü!
 7Yerü nümagü nixĩ ga totanüxü ya
 Acóbutanüxüxü nadajüxü rü guxüwama
 nachixexëëaxü ga tochixüane. ⁸iRü taxü
 i toguama cuyangutanüxëëxü ga yema
 chixexügü ga torü oxigü ügüxü! iRü
 paxa cuxü tangechaxütümüxügü! Erü
 marü toxü narüyexera i ñaa
 guxchaxügü. ⁹Pa Tupana ya Torü
 Maxëxëeruxüx irü curü üünegagu rü
 toxü rüngüxëxë, rü toxü ínangüxüxëxë,
 rü toxü nüxü irüngüma i torü chixexü!
¹⁰Rü ngëma duüxügü i tama cuxü
 yaxögüxü rü taxuçaxma tüxcüü
 ñanagürügü: “¿Ngecü nixĩ ya yimá norü
 Tupana?” ñanagürügü. Rü ñuxma rü
 nüxü tadauxchaü nax ñuxacü tá
 cunadajüxü i ngëma torü uanügü ga curü
 duüxügüxü daixü. Rü woo i ngëma
 nachixüanecüãxgü i tama cuxü
 yaxögüxü rü nümagü rü ta nüxü
 nadaugüxüçax i ngëma cuxüxü. ¹¹iRü
 nüxü naxĩnü i norü axu i ngëma
 totanüxügü ipoxcuxü! iRü curü
 poramaxá ínangüxüxëëama i ngëma
 totanüxügü i dai namaxá naxuegugüxü!
¹²Rü ngëma nachixüanegü i cumaxá
 guxchigagüxü, Pa Cori Pa Tupanax irü 7
 expüxcüna napoxcue! ¹³Rü ñuxüchi i
 toma nax curü duüxügü tixigüxü rü
 guxügutáma moxë cuxna taxá. Rü torü
 wiyaemaxá guxügutáma gucü ya
 taunecügügu cuxü ticuaxüxügü.

Tupanaarü ngechaüçax ínacagüe

80 ¹⁻²Pa Cori Pa Tupana Pa
 Iraétanüxüarü Dauruxüx, rü
 cuma nixĩ i carnérugürüüaciü
 Yúchetanüxümaxá icucuaxü. Rü cuma nax
 ngëma taxre i daxücüãxchicünaãgü i

ixãpexátüxüarü ngãxüwa nax curüttoxü irü
 nüxü naxĩnü i torü yumüxë! iRü toxü
 nangechaxüüacüma mea nüxü nadawenü
 ya Efraítanüxü rü Bëyamítanüxü rü
 Manachétanüxü! iRü inachi, rü nua naxü
 nax curü poramaxá toxü
 ícungüxüxëëxüçax! ³Pa Torü Tupanax
 itoxü rüngüxëxë nax noxrirüütama wüxi i
 nachixüane i poraxü tixigüxüçax! Rü
 tanaxwaxe nax toxü cungechaxüxü nax
 ngëmaacü naxmëxwa ítangüxüxüçax i
 torü uanügü. ⁴Pa Cori Pa Tupana ya
 Guxãétüwa Ngëxmacüx ¿rü ñuxguxüratá
 nüxü curüchaxüx nax tomaxá cunuxü rü
 ngëmacax tama toxü nüxü cuxĩnüchaüxü i
 torü yumüxëgü? ⁵Rü ngëma namaxá toxü
 cuxüwemüxü rü axu nixĩ, rü ngëma
 namaxá toxü cuxaxexëëxü rü toxgüxüxetü
 nixĩ. ⁶Rü ngëma nachixüanegü i torü
 ngaicamagüxüarü dauxcüraxüxü toxü
 quixixëxë, rü ngëma torü uanügü rü toxü
 nacügüe. ⁷Pa Torü Tupanax itoxü
 rüngüxëxë nax noxrirüütama wüxi i
 nachixüane i poraxü tixigüxüçax! Rü
 tanaxwaxe i toxü cungechaü nax
 ngëmaacü naxmëxwa ítangüxüxüçax i
 torü uanügü. ⁸Rü Equítuanewa toxü
 ícugaxü ñoma wüxi i úba i ngexwacax
 rüxüxü i to i naanewa ngexü rü ngëxma
 yatoxürüxü. Rü toxçax ícunawoxü ga
 yema duüxügü ga tama cuxü yaxögüxü
 nax yema nachica ga nawa
 ícunawoxüxügu toxü cumugüxüçax. ⁹Rü
 cunamexëxë ga yema naane naxçax ga
 yema úba. Rü yema úba rü mea narüxü rü
 naxãxchumaxá rü guxüwama ga yema
 nachixüanewa rü nimu. ¹⁰Rü guma
 maxpünegü rü nanagauxpechitagüxëxë rü
 yema nanetügü ga máchanegü rü ta
 nanagauxpechitaanexëëgü. ¹¹Rü yema

nachacüügü rü guxüwama nangugü rü ñuxmata márwa nangugü rü ñuxmata natü i Eufrátewa nangugü. ¹²Rü ñuxmax, Pa Tupanax érü tüxcüü cuyawaxêxê i ngêma úbanecüarü poxeguxü rü ngêmacax nüxü natauxcha i ngêma duüxügü i ngêma chopetüxü nax nacauüäxüçax i norü o? ¹³Rü ngêma ngüügü rü nanacauümaxügü rü ngêma togü i naexügü rü nayawacutanügü. ¹⁴Pa Tupana ya Guxáétüwa Ngêxmacüx irü toxçax natáegu rü daxügüxü i naanewa toxü ínadawenü! iRü wenaxarü toxü nayaxu ñoma úba ga ítáxü rü wena iyaxuxüürüxü! ¹⁵Rü ñoma úba itoxüürüxü rü cuma rü ñaa naanegu toxü cumugü. Rü cumatama toxna cudau ñoma úba i ngexwacax rüxüxü rü igüpünexüürüxü. ¹⁶iËcü curü numaxá nadai i ngêma torü uanügü i curü duüxügüxü dajüxü rü naguxêégüchaüxü! ¹⁷iNatürü toxü rüngüxêxê i toma i woetama toxü cuxunetaxü nax curü duüxügü tixügüxü! iRü toxna nadau i toma itayaxügüxü natanüwa ga yema duüxügü ga cumatama nüxü cuxunetaxü! ¹⁸iËcü toxü rüngüxêxê rü tagutáma cuxna tixígachi! iRü toxü namaxêxêxê rü cuxnaxica tátama nixí i ítacaxaxü i torü yumüxêwa! ¹⁹Pa Torü Tupana ya Guxáétüwa Ngêxmacüx itoxü rüngüxêxê nax noxrüüütama wüxi i nachixüane i poraxü tixígüxüçax! iRü toxü nangechaxü nax ngêmaäcü torü uanügümexêwa ítanguxüxüçax!

Tupana rü Iraétanüxümaxá namecüma naétüwa i norü chixexügü

81 ¹iRü taäxêäcü Tupanacax pewiyaegü! Erü nüma nixí i tüxü naporaexêxü. iËcü tagaäcü nüxü

picuaxüxügü ya yimá Acóbuarü Tupana! ²iRü paüderumaxá rü árpamaxá rü árpaxacümaxá pegü pepaxpexegüäcüma pewiyaegü! ³Rü ngêxguma ngexwacax nangoxgux ya tauemacü irü peyacue ya cornéta! Rü ngêxgumarüxü ta i ngêxguma tüema yixíxgu irü peyacue! Rü ngêma nixí i ngunexü i nagu naxüchigaxü nax Tupanaxü icuaxüügüxü. ⁴Erü yema nixí ga mu ga Acóbuarü Tupana Iraétanüxüna äxü. ⁵Rü yema nixí ga mu ga Yúchetanüxüna naxäxü ga yexguma Tupana Equítuanecüäxarü äëxgacüxü naxäxünegu. Rü choma rü nüxü chaxínü ga wüxi ga naga ga tama nüxü chacuáxü ga ñaxü: ⁶“Pa Iraétanüxügüx, marü pexü ichaxüxweta rü pexü íchanguxüxêxê nawa ga yema puracü ga nagu pexü nadajüxü. ⁷Rü yexguma guxchaxüwa peyexmagügu ga Equítuanewa rü choxna pecagüe, rü choma rü pexü íchanguxüxêxê. Rü yema caixanexü ga duruanexü nawa ínaxüxüwa pexü changäxü. Rü yexguma Meríbawa pengugügu rü nataxüxgu ga dexá rü choma rü pexü chaxümare yerü nüxü chacuáxchaü ga perü ö. ⁸Pa Chorü Duüxügüx inaga pexínüe i ñaa chorü ucuxê i pemaxá nüxü chixuxü! iChierü chauga pexínüegux, Pa Iraétanüxügüx! ⁹Rü tama chanaxwaxe i namaxá petupanaäxgü i ngêma tama aixcüma Tupana íxíxü rü tama chanaxwaxe i nüxü picuaxüxügü i naxchicünaäxgü. ¹⁰Rü choma nixí i perü Cori ya Tupana chixíxü ga Equítuanewa pexü íchanguxüxêxü. Rü ngêxguma taxacü pexü taxüxgux irü choxna peca! Rü choma rü tá pexna chanaxá. ¹¹Natürü i

pema i chorü duũxũgü i Iraétanũxũgü, rü tama choxũ ipexĩnũe rü tama chauga pexĩnũechaũ. ¹²Rü yemacax nixĩ ga pexũ chayexrũxũ nax penaxũiamaxũcax ga perũ chixexũ rü pema penaxwaxexũaciũma pemaxẽxũcax. ¹³⁻¹⁴Rü yexguma chi chauga pexĩnũegu, Pa Chorü Duũxũgũx, rü chi nagu pexĩxgu ga yema pexũ chamuxũ, Pa Iraétanũxũgũx, rü chi paxaxũchi chanaxãneexẽxẽ ga yema pemaxã rũxuanũãxgũxũ rü chi chanapoxcue”, ñanagürü ga Tupana. ¹⁵Rü ngẽma naxchi aiexũ ya Cori ya Tupana, rü norü muũmaxã tá napexegu nayayitanü erü ngẽma norü poxcu rü marü namaxã naxuegu. ¹⁶Natürü ngẽxguma chi norü duũxũgü ya Tupana naga ñnũegu rü chi mexũ i trígumaxã nanaxũwemü rü chi berurewa nayaxaxegũxẽxẽ.

Ãëxgacũgü i guxchaxũarü mexẽëruũëtũwa nangexma ya Tupana

82 ¹Rü Tupana ãëxgacũ íyixĩxũwa i daxũguxũ i naanewa rü inachi nax poxcu namaxã naxueguxũcax i ngẽma ãëxgacũgü i guxchaxũarü mexẽëruũgü i chixri norü duũxũgũmaxã icuãxgũxũ. Rü ñanagürü: ²“¿Ñuxguxĩratáta i nüxũ perũchaxũ nax chixri duũxũgũmaxã ipecuáxũ rü ngẽma chixri maxẽxũëtũwaama nax pexũgũxũ? ³Rü dücax, rü name nixĩ i nüxũ perũngũxẽëgü i ngẽma duũxũgü i taxucürũwa nügü ípoxũgũxũ rü ngẽma taxcutagü. Rü ecü nüxũ perũngũxẽxẽ i ngẽma ngearü diëruãxgũxũ rü ngẽma nüxũ nataxuxũ i norü ngẽmaxũgü. ⁴iRü ngẽma chixexũ i duũxũgũmexẽwa ípenanguxũxẽxẽ i ngẽma taxucürũwama

nügü ípoxũgũxũ rü ngẽma ngearü diëruãxgũxũ! ⁵Natürü i pemax, Pa ãëxgacũgũx, rü tama peãxũ pecuãx rü peechitamare pemaxẽ. Rü ngẽmacax nangexma i taxũ i chixexũ i petanũwa rü ngẽma duũxũgü i namaxã pecuáxũ rü pemaxã nanue. ⁶Rü choma rü pexũ chaxuxgu rü tupanagü pixĩgü erü chauxacũgü pixĩgü i choma nax guxãëtũwa changexmaxũ. ⁷Natürü i pema rü guxũ i duũxũgũrũxũ tá peyue. Rü ngexũrũxũ i ãëxgacũ i chixri norü duũxũgũmaxã icuáxũrũãcũ tá peyue”, ñanagürü ya Tupana. ⁸Pa Tupanax iëcũ inachi rü nüxna naca i norü chixexũchiga i ñoma i naanecũãxgü i ãëxgacũgü! Erü cuma nixĩ i norü yora quixĩxũ i guxũma i nachixũanegü.

Yumũxẽ i nawa Tupanaarü ngũxẽëcax ínacagũxũ

83 ¹Pa Tupanax itaxũ i curũchianexũ, rü taxũ i ngẽxma curũxãxũmarexũ! iRü nangãxũ i torü yumũxẽ rü toxũ ínanguxũxẽxẽ! ²iDücax i ngẽma curü uanũgü i cuxchi aiexũ! Rü nümagü rü nananuexẽxẽ i duũxũgü nax tama cuga naxĩnũexũcax. ³Rü nüma rü meama nanangugũgü rü naxcax nadaugü nax ñuxãcũ tá curü duũxũgü i cumatama ícupoxũxũxũ naporamaegũxũ. ⁴Rü nagu narũxĩnũe nax ñuxãcũ nua toxũtawa naxĩxũ nax toxũ nadaĩxũcax nax ngẽmaãcũ itayarũxoxochixũcax rü taxũema nüxũ cuáxũcax i ngẽma tochixũaneéga i Iraé. ⁵Pa Tupanax, cuxcax nügũmaxã nangutaquexegü rü wũxigu nügũmaxã inaxũgagü nax curü duũxũgũxũ nadaĩxũcax. ⁶⁻⁷Rü ngẽmaãcũ toxcax

ínayaxüächichaũ i ngēma
 Edóüanecüãxgü, rü Ismaétanüxüğü
 Agátaagü, rü Moátanüxüğü, rü
 Guebátanüxüğü, rü Amóütanüxüğü rü
 Amaléxtanüxüğü rü Piritéutanüxüğü, rü
 Tírucüãxgü. ⁸Rü woo i ngēma
 Achíriaanecüãxgü rü ngēma
 Loxtanüxüğü rü natanügu naxägü.
⁹⁻¹⁰Pa Tupanax iēcü ngēma torü
 uanügüxü nadai yexgumarüxü nax
 cunadaixü ga yema Madiáütanüxüğü rü
 ãëxgacü ga Chíchara rü ãëxgacü ga
 Yabíũ ga Chichóüarü ngategu yuxü ga
 Eüdüwa! Rü nümagü rü ñuxma rü
 waxmüanexü ga waixümü nixüğü.
¹¹⁻¹²Rü ngēma churaragüarü ãëxgacüğü
 i ñuxma toxçax íyaxüächichaũxü irü ěcü
 nadai yexgumarüxü nax cunadaixü ga
 yema churaragüarü ãëxgacüğü ga Oré
 rü Cheé! iRü nadai i norü ãëxgacüğü
 yexgumarüxü nax cunadaixü ga yema
 ãëxgacüğü ga Chebá rü Chamúna ga
 curü duüxüğüarü wocachitaxüğü
 nüğüxü yauxgüchaũxü! ¹³Pa Tupanax,
 rü ngēma torü uanüğü rü tanaxwaxe
 nax chuchuxüeta i buanecü
 idixgüēēxürüxü cuyaxígüxēxē. iRü
 ñoma naixatü i pagüxü i buanecü
 cuenagütanüxürüxü yaxígüxēxē! ¹⁴⁻¹⁵Rü
 ñoma üxiema i naixnecü íxaxēēxü rü
 naguxēēxürüxü tanaxwaxe i curü
 numaxá nawe quingēchigü i ngēma torü
 uanüğü. iRü curü numaxá namüēxēxē!
¹⁶Pa Corix inaxāneexēxē i ngēma
 duüxüğü nax ngēmaācü cuxçax
 nadaugüxüçax! ¹⁷iRü ěcü naxāneexēxē
 nax ngēmaācü guxügutáma
 naxāneexüçax rü nayuxüçax! ¹⁸iRü
 ngēmaācü tá nüxü nacuxgü nax
 cuxicatama yixixü i Cori ya Tupana

quixixü rü cuxicatama yixixü i
 guxāétüwa cungexmaxü i ñoma i
 naanewa!

**Choxü nangúchaũ nax
 Tupanapatawa changexmaxü**

84 ¹Pa Cori Pa Tupanax ya
 Guxāétüwa Ücüx, rü
 namexechi ya cupata ya üünene. ²Rü
 poraäcü choxü nangúchaũ nax
 cupataãxtügu chaxücuxü. Rü guxüma i
 chorü taāxēmaxá cuxçax chawiyaechaũ
 Pa Tupana ya Guxüguma Maxücüx. ³Rü
 woo i chirugü rü togü i werigü rü
 naxāchica i ngēma cupatawa nax
 ngēxma naxüxchiāxüğüxüçax, Pa Chorü
 Tupana Pa Chorü Äëxgacü ya
 Guxāétüwa Ücüx. ⁴Rü tataāxëgü ya
 yíxema cupatawa ngēxmagüxe rü
 guxüguma cuxü icuaxüxüğüxe. ⁵Rü
 tataāxëgü ya yíxema cuxütagu túmaarü
 ngüxēēxü iyangauxe rü yíxema yáxüwa
 ne íxe nax yima curü maxpúnewa cuxü
 tayarücuaxüğüxüçax. ⁶Rü ngēxguma
 ngēma ngatexü i pachitamaxü i
 Naxgüxüetügu aégaüwa
 tangupetütanügu rü cuma rü ngēma tá
 cunamu ya pucü nax ngēmaācü
 nayimaxüçax ya bairawegü nax ngēma
 taxaxegüxüçax. ⁷Rü wüxichigü i
 ngunexügu rü yexeraäcü tá tiporaetanü.
 Rü ngēxguma curü maxpúne ya üünene
 ya Chióüwa tangugügu, rü ngēma tá
 cuxü tadaugü, Pa Tupanax. ⁸Pa Cori Pa
 Tupana ya Guxāétüwa Ngēxmacü ya
 Iraétanüxüğüarü Tupanax irü nüxü
 naxínü i chorü yumüxē! ⁹Pa Tupana i
 Torü Poxüruxüx irü cuxü
 nangechaxütümüxü ya yimá cuma nüxü
 cuxunetacü nax Iraéanecüãxgüarü

ãëxgaci yixĩxũcax! ¹⁰Rü ngẽma 1,000 i ngunexũ i nagu ngextámare changemaxũarũ yexera rü narũmemae nixĩ nax wũxitama i ngunexũ cupataãxtũwa changemaxũ. Rü narũmemae nax cuãxpataarũ dauruũmare chixĩxũ, Pa Tupanax, rü tama chixexũ ínaxũgũxũwa nax changemaxũ. ¹¹Erũ nüma ya Cori ya Tupana rü norũ duũxũgũxũ nibáixmaxũ rü ínanapoxũ. Rü yíxema tama naxũgũxe i ngẽma chixexũ rü nüma ya Tupana rü tũxũ nangechaũ rü tũxũ nicuãxũxũ rü tama tũxna nanachuxu i norũ mexũ. ¹²Pa Cori Pa Tupana ya Guxãëtũwa Ngẽxmacũx, rü tataãxëgũ ya yíxema aixcũma cugu yaxõgũxe.

iWenaxarũ toxũ rüngũxëxë, Pa Tupanax!

85 ¹Pa Corix, toma nax curũ duũxũgũ i Acóbutanũxũgũ nax tixĩgũxũ rü cuma rü poraãcũ tomaxã cumecũma rü wenaxarũ toxũ cutaãxëxëxë. ²Rü marũ toxũ nüxũ curũngũma i torũ chixexũgũ rü pecádugũ ga cupeɣewa taxũxũ. ³Rü yema nax tomaxã cunuxũ rü marũ ícurũngũxmũxũchi. ⁴Pa Tupana ya Torũ Maxëxëeruxũx, rü ñuxma rü tanaxwaxe i wenaxarũ toëtũwa cuhogũ. Rü tama name i tomaxã cunuecha. ⁵¿Ëxna cuyadaxëxë nax guxũgũtãma tomaxã cunuechaxũ? ⁶¿Rü tama ëxna i wenaxarũ toxũ ícurũdagũxëxũ nax ngẽmaãcũ cumaxã tataãxëgũxũcax i tomax i curũ duũxũgũ nax tixĩgũxũ? ⁷Pa Cori Pa Tupanax itoxũ nangechaxũ rü toxũ ínanguxũxëxë! ⁸Rü ñuxma rü tá icharũxĩnũ i ngẽma nüxũ yaxuxũ ya Cori ya Tupana erũ norũ duũxũgũ i

naga ñnüexũmaxã tá nüxũ nixu nax marũ namaxã inangũxmũxũ. Natũrũ tama nanaxwaxe nax wena norũ chixexũcax nawoeguxũ. ⁹Rü aixcũma nixĩ ya Tupana i tũxna nangaicamaxũ nax tũxũ nangũxëxũcax ya yíxema naga ñnüexe. Rü ngẽmaãcũ i ngẽma norũ üüne rü torũ naanewa tá nangexma. ¹⁰Rü ngëxguma Tupana norũ duũxũgũtanũwa ngëxmagu, rü tá nügũ nangechaũgũ rü tá nügũmaxã nixaixcũmagũ rü tá nügũmaxã inarũngũxmũxe rü tá meama niwëxgũ i norũ maxũwa. ¹¹Rü duũxũgũ rü tá nügũmaxã nixaixcũma rü ngẽma rü guxũwama tá nangox ñoma wũxi i nanetũ i waixũmũwa ngóxũrũxũ. Rü ngẽma nax mea namaxëxũ i duũxũgũ rü tá ta meama nangox ñoma uãxcũ i caixanexũpechitawa ngóxũrũxũ. ¹²Rü nümatama ya Cori ya Tupana rü tá pucũ ínananguxëxë rü ngẽma tórũ naanewa rü tá mea narũxũgũ i tanetũgũ. ¹³Rü ngëxguma tatanũwa nangexmagu ya Cori ya Tupana, rü tá aixcũma mea naxcax tamaxë. Rü nüma rü tá tũxũ narũngũxëxë nax nacũmagu ixĩxũ.

Cuxicatama nixĩ i Tupana quixĩxũ

86 ¹Pa Corix ichoxũ nüxũ naxĩnũ i chorũ yumũxë! Erũ poraãcũ ngũxũ chinge rü guxchaxũwa changexma. ²¿Rü choxna nadau! Erũ choma rü cumaxã chixaixcũma. ¿Rü choxũ ínanguxuchixëxë! Erũ cuma nixĩ i chorũ Tupana quixĩxũ rü cugu nixĩ i chayaxõxũ. ³¿Pa Cori Pa Tupanax, cuxũ changechaxũtũmũxũ! Erũ guxũma i oragu rü chorũ yumũxëwa rü cuxna chacaecha. ⁴Pa Corix, choma nax curũ

duïxũ chixĩxũ irũ ěcũ choxũ
 nataãxẽxẽxẽ! Erũ cumaxã nixĩ i
 chidexaxũ i chorũ yumũxẽwa. ⁵Erũ
 cumax, Pa Corix, rũ cumecũma rũ nüxũ
 icurũngũma i torũ chixexũgũ. Rũ
 aixcũma tüxũ cungechaũ ya yĩxema
 curũ ngũxẽẽcax cuxna caxe. ⁶Pa Corix
 ichoxũ nüxũ naxĩnũ i chorũ yumũxẽ!
 iRũ choxũ nangãxũ rũ choxna naxã i
 ngẽma cuxna naxcax chacaxũ! ⁷Rũ
 ñuxma nax guxchaxũwa changexmaxũ,
 rũ cuxna chaca erũ cuma rũ guxũguma
 choxũ cungãxũga. ⁸Rũ nataxuma i to i
 tupana i cumaxã wũxiguxũ, Pa Corix.
 Rũ taxũema tanaxũ i ngẽma taxũ i
 mexũgũ i cuma cuxũxũ. ⁹Pa Corix,
 cuma nixĩ ga cunangóexẽxũ i guxũma i
 nachixũanegũ. Rũ ngẽma nachixũanegũ
 rũ tá cuxcax naxĩ nax cuxũ
 nataxẽẽgũxũcax rũ cuxũ
 yacuaxũũgũxũcax. ¹⁰Erũ cuxicatama
 nixĩ nax Tupana quixĩxũ. Rũ cuma nixĩ i
 nüxũ cucuaxũchixũ rũ cunaxũxũ i
 ngẽma taxũ i mexũgũ i curũ poramaxã
 cuxũxũ. ¹¹Pa Corix ichoxũ nawex i
 ngẽma cumaxũ nax aixcũma nagu
 chixũxũcax! Rũ chanaxwaxe i choxũ
 cunangúchaũxẽxẽ nax cuxũ
 chicuaxũũxũcax. ¹²Pa Cori Pa Chorũ
 Tupanax, rũ guxũma i chorũ maxũmaxã
 tá cuxũ chicuaxũxũ. Rũ guxũgutãma
 chanataxẽxẽ i cuéga. ¹³Rũ nataxũchi i
 curũ ngechaũ i chauxcax. Rũ marũ
 choxna cuyaxũgachixẽxẽ i ngẽma yu
 nax tama naxmaxũgu chixũcuchixũcax.
¹⁴Pa Tupanax, rũ nangexma i ñuxre i
 duũxũgũ i tama cugu rũxĩnũexũ rũ nügũ
 icuaxũxũgũxũ rũ máxwaxegũxũ, rũ
 chauxchi aixũ, rũ ngẽma rũ choxũ
 nimaxgũchaũ. ¹⁵Natürũ i cumax, Pa

Corix, rũ Tupana ya mecũmacũ rũ
 ngechaũwaxecũ quixĩ. Rũ cuma rũ
 yaxna tomaxã cuxĩnũ, rũ poraãcũ toxũ
 cungechaũ, rũ guxũguma tomaxã
 quixaixcũma. ¹⁶iRũ choxũ nadawenũ
 nax curũ duũxũ chixĩxũ! iRũ cuxũ
 changechaxũtũmũxũ! iRũ pora choxna
 naxã! iRũ choxũ ínanguxuchixẽxẽ
 naxmexwa i ngẽma duũxũgũ i choxũ
 imaxgũchaxũxũ! ¹⁷iRũ choxũ
 rũngũxẽxẽ! iRũ choxna naxã i wũxi i
 cuaxruxũ nax ngẽmawa nangóxũcax nax
 chomaxã cumecũmaxũ rũ ngẽma
 chauxchi aixũ naxãneexũcax i
 ngẽxguma nüxũ nadaugũgu! Erũ cumax,
 Pa Corix, rũ guxũguma choxũ
 curũngũxẽxẽ rũ choxũ cutaãxẽxẽxẽ.

Tupanaarũ íane ya

Yerucharéũxũ nicuaxũxũgũ

87 ¹Rũ yima maxpũne ya Chióũgu
 nixĩ i naxũxũ ya yima
 Tupanaarũ íane ya Yerucharéũ. ²Rũ
 nũma ya Cori ya Tupana rũ poraãcũ
 nüxũ nangechaũ ya yima íane guxũnema
 ya naigũ ya Iraéanearũ íanearũ yexera.
³Pa Tupanaarũ íanex, rũ mexechixũ i ore
 cuchiga nixugũ. ⁴Rũ natanũwa i ngẽma
 duũxũgũ i choxũ cuaxgũxũ rũ nangexma
 i duũxũgũ i Equítuanegu buexũ, rüexna
 Babiróniaanegu buexũ, rüexna
 Piritéugüanegu buexũ, rüexna Tíruarũ
 íanegu buexũ rüexna Etiopíaanegu
 buexũ. Rũ wũxichigũ i ngẽmagũ rũ
 poraãcũ ngẽma íane i nagu nabuxũmaxã
 nataãxẽ. ⁵Natürũ guxũarũ yexera
 nataãxẽgũ i ngẽma Yerucharéũgu buexũ.
 Erũ nümatama ya Tupana ya guxãétiwa
 ngẽxmacũ rũ nüxũ naxuneta ya yima
 íane nax noxrũ yixĩxũ. ⁶Rũ ngẽma

popera i nawa nangoxégagüxü i duüxügü, rü Tupana rü tá nüxü nawüneta i ngëma duüxüégagü i Yerucharéügu buexü. ⁷Rü ngëma Yerucharéüwa wiyaegüxü rü ngëma paxetagusü rü ñanagürügü tá: “Guxüma i chorü taãxë rü cuwa nangexma, Pa Yerucharéüx”, ñanagürügü tá.

Pa Corix ðtüxcüü tama choxü cucuáxchaxü?

88 ¹Pa Corix, Pa Chorü Tupanax, Pa Chorü Maxëëruuxü, nguncü rü chütacü rü cuxna chaca nax choxü curüngüixëëxüçax. ²iRü choxü nüxü naxinü i chorü yumüxë, rü choxna naxã i ngëma cuxna naxçax chacaxaxü! ³Rü poraãcü taxü i guxchaxü chauétü nangu rü nagu charüxinü rü ngëmamaxã tá chayü. ⁴Rü duüxügüçax rü marü yuexütanüwa changexma erü marü nataxuma i chorü pora. ⁵Rü nua yuexütanüwa choxü nataxgü. Rü choma rü wüxi i duüxü i daigu yuxü rü itáxürüxü chixí. Rü ñoma wüxi i duüxü i nüxü cuxoxü rü nüxü icurüngümaxürüxü chixí. ⁶Rü ngëma äxmaxü i maxmaxüchixüwa choxü cutax i ngextá ínawaanexüchixüwa. ⁷Rü chauétü cunanguxëxë i ngëma curü nu. Rü poraãcü äücümaxüwa choxü cungexmaxëxë ñoma dexágu inguxgurüxü. ⁸Rü ngëma chomücügüäëwa ícunanguxëxë nax choxna naxígüxüçax. Rü wüxi i norü guxchaxëëruuxü choxü quixíxëxë. Rü ñoma wüxi i poxcuxü i taxucürüwama íñaxürüxü chixí. ⁹Rü ngëma nax poraãcü chaxauxechaxügü rü düxwa chixoxetü. Rü guxüma i ngunexügu rü cuxçax

chaxunagümexëäcüma cuxna chaca, Pa Corix, rü auxäcüma cumaxã nüxü chixu i chorü guxchaxü. ¹⁰¿Rü taxacüwa i choxü namexü i ngëma taxü i mexügü i curü poramaxã cuxüxü ega marü chayuxgux? ¿Rü ñuxäcü i wüxi i yuxü rü moxë cuxna naxã? ¹¹Rü ngëxguma chayuxgu rü choxmaxüwa changexmagu ¿rü ñuxücürüwa duüxügümaxã nüxü chixu nax ñuxäcü quixaixcümamaxü rü toxü cungechaxüxü? ¹²Rü ngëma yuexütanüwa i ngextá ínaxëanexüwa ¿rü tayíxemaxü ya texé ya nüxü ixuxe nax quixaixcümamaxü rü taxü i mexügü cuxüxü? ¹³Natürü i chomax, Pa Corix, rü cuxna nixí i chacaxaxü rü guxüguma i paxmama rü cumaxã nixí i chidexaxü. ¹⁴¿Rü tüxcüü nixí i choxü cuxoxü, Pa Corix, rü tüxcüü nixí i chauxchaxwa iquicúxü? ¹⁵Rü changextüxügücürüwatama rü guxchaxüwa changexmaecha rü ngëmamaxã wixguxuchi chayü. Rü poraãcü yaxna namaxã chaxinü ga yema guxchaxügü ga cuma chauxçax ícunguxëëxü. Rü ñuxma rü düxwa marü tama namaxã chapora. ¹⁶Rü ngëma curü nu i äücümaxü rü marü chauétüwa nangu rü choxü narüporamae. ¹⁷Rü guxü i oragu rü ngëma curü nu rü choxü ínáyäguächi ñoma wüxi ya tacü ya mucürüxü. ¹⁸Rü cuma rü marü choxna cuyaxígachixëxë i guxüma i ngëma chomücügü rü yema üpa namaxã chaxämücügüxü. Rü ñuxma rü ngëma éanexüxícatama nixí i namaxã chaxämücüxü.

Tupana rü Dabímaxã inaxuneta

89 ¹Pa Corix, guxügutáma chorü wiyaewa nüxü chixu nax cuma rü cumecümaxüchixü. Rü guxügutáma

duũxũgũmaxã nüxũ chixu nax cuma rü aixcũmacü quixĩxũ. ²Rü tá namaxã chanacaeane nax cuma rü guxũguma toxũ cungechaxũxũ, rü ngẽma nax quixaixcũmaxũ rü taguma naxũchicüü ñoma daxũguxũ i naane taguma üchicüüxũrũxũ. ³Rü cuma rü guma curü duũxũ ga cumatama cuyaxucü ga Dabĩmaxã icuxuneta rü ñacurũgü nüxũ: ⁴“Rü tá cutaagũmaxã chanaxuegu nax nümagü tá yixĩxũ i guxũgutãma cuchicüxü ãẽxgacũgü yixĩgũxũ i Iraétanũwa”, ñacurũgü. ⁵Pa Tupanax, guxũma i ngẽma dauxũwa ngẽxmagũxũ rü cuxũ nicuaxũxũgü naxcax i ngẽma taxũgü i mexũgü i curü poramaxã cuxũxũ. Rü ngẽma curü orearü ngeruũgü i dauxũcüax rü tá cuxũ nicuaxũxũgü erü aixcũmacü quixĩ. ⁶Rü nataxuma i taxacü i woo i daxũguxũ i naanewa i cumaxã wũxiguxũ, Pa Cori Pa Tupanax. ⁷Erü cuma rü Tupana ya poracü rü ãücũmacü quixĩ. Rü curü orearü ngeruũgü i dauxũcüax rü cuxũ ñnachomaeguãchi. ⁸Pa Cori Pa Tupana ya Guxãétũwa Ngẽxmacũx, rü guxũma i pora rü guxũma i ore i aixcũma ixĩxũ rü cuwa ne naxũ. Rü nataxuma i taxacü i cumaxã wũxiguxũ. ⁹Rü cuma rü namaxã icucuaqax i ngẽma már i ãücũmaxũ rü ícuyachaxãchixẽxẽ i norü yuape ya taxũchicü. ¹⁰Rü cuma rü cunanguxẽxẽ ga Equítuane ñoma wũxi i churara i poraxũ i daigu yuxũrũxũ. Rü cuchacüxü ya poraxũchinemaxã cunawoone i ngẽma cumaxã rüxuanũgũxũ. ¹¹Rü ngẽma daxũguxũ i naane rü ñoma i naane rü cuxrũgü nixĩ erü cumatama nixĩ i cunaxũxũ rü cunangoxẽxẽxũ namaxã i guxũma i ngẽma nawa

ngẽxmagũxũ. ¹²Rü cuma nixĩ i cunangoxẽxẽxũ i nóрте rü súr. Rü yima maxpúnegü ya Tabú rü Ermóũ rü ngẽma cuéga taãxẽacü nagu nicagũxũ. ¹³Rü yima cuchacüxü rü naporaxũchi. Rü yima curü tügünechacüxü rü napora rü yimamaxã nüxũ curüporamae i ngẽma cumaxã rüxuanũgũxũ. ¹⁴Rü ngẽxguma curü tochicaxũwa curütoxgux nax cunangugũxũcax i wũxichigü i duũxũarü maxũ, rü guxũma wũxiguraxũãcũma cunangugü rü aixcũma nawexgu i ngẽma namaxã cuxueguxũ i wũxichigü. Rü cuma rü aixcũma ngechaxũwaxecü rü ixaixcũmacü quixĩ. ¹⁵Pa Corix, nataãxẽgü i ngẽma duũxũgü i nüxũ cuáxũ nax taãxẽacü cuxũ yacuaxũũgũxũ rü aixcũma curü oregu namaxẽxũ nax ngẽmaãcü curü ngóonexũwa nangexmagũxũ. ¹⁶Rü nataãxẽgü i ngẽma curü duũxũgü i guxũguma cumaxã taãxẽgũxũ rü naxcax daugũxũ nax cucũmagu naxĩxũ. ¹⁷Rü aixcũma nixĩ i curü duũxũgũarü poraxẽeruxũ quixĩxũ rü cuma nixĩ i nüxũ curũngũxẽxẽxũ nax cucũmagu naxĩxũcax. Rü ngẽma yexeraãcü nax tiporaetanũxũ rü curü ngúchaũgagu nixĩ. ¹⁸Rü nüma ya Cori rü tórü poxũruxũ nixĩ. Rü nüma nixĩ i tórü ãẽxgacü ya üünecü i yixema i Iraétanũxũ nax ixĩgũxũ. ¹⁹Rü nüxcũma rü curü duũxũgũxũ nüxũ cudaduxẽxẽ i ẽxũguxũ rü yemaacü namaxã quidexa, rü ñacurũgü nüxũ: “Choma rü nüxũ chaxuneta i wũxi i chorü duũxũ i poraxũ rü guxãétũwa chanangexmaxẽxẽ rü poraãcü nüxũ charũngũxẽxẽ. Rü nüma nixĩ ya yimá chorü duũ ya Dabí. Rü yexguma chorü chíxũ i üünexũmaxã

chanabaerugu rü nüxũ chaxuneta nax chorü duũxũgüarü ãëxgacü yixĩxũcax. ²¹Rü choma rü guxũgutáma nüxũ charũngũxẽ rü chorü poramaxã tá chanaporaxẽxẽ. ²²Rü ngẽma namaxã rüxuanũãxgũxũ rü taxũtáma naxcax ínayaxũãchi. Rü ngẽma chixri maxẽxũ rü taxũtáma nüxũ narüporamaegü. ²³Rü ngẽma namaxã rüxuanũãxgũxũ rü choma rü tá nagu chayanaxoxẽxẽ rü tá nüxna chayaxĩgachixẽxẽ. Rü tá chanadai i ngẽma naxchi aixũ. ²⁴Rü choma rü poraãcü tá nüxũ changechaũ, rü namaxã tá chixaixcũma. Rü tá yexeraãcü chayaporaxẽëchigü. ²⁵Rü choma rü tá aixcũma nüxna chanaxã i pora nax namaxã inacúaxũcax i ngẽma naane i Már i Mediteráneuwa ixũgũxũ rü ñuxmata natü i Eufrátewa ngxũ. ²⁶Rü nüma rü tá ñanagürü choxũ: ‘Cuma nixĩ i chaunatü quixĩxũ rü chorü Tupana ya choxũ ípoxũcü rü choxna daucü quixĩxũ’, ñanagürü tá. ²⁷Rü choma rü ñoma chaune ya yacürũxũ tá namaxã chixĩ. Rü guxũma i nachixũanegüarü ãëxgacügüëtüwa tá chanangexmaxẽxẽ. ²⁸Rü ngẽma chorü ngechaũ rü guxũgutáma naxũtawa nangexma. Rü yema chorü uneta ga namaxã nüxũ chixuxũ rü tagutáma ínayarũxo. ²⁹Rü ngẽma nataagü rü nachicüxü guxũgutáma nüxĩ Iraéanecüãxgüarü ãëxgacügü nixĩgü ñuxmatáta nagü i naane. ³⁰⁻³¹Natürü ngëxguma chi nüxna yaxĩgachigu i ngẽma chorü ngxũëtae rü tama nagu namaxëgu i ngẽma chorü mugü rü chixri naga naxĩnüegu i chorü ore rü tama yanguxëëgüãxgu i ngẽma namaxã nüxũ chixuxũ, ³²rü aixcũma tá

chanapoxcue nagagu nax tama chauga naxĩnüexũ rü poraãcü tá nüxna chanacuajca. ³³Natürü taxũtáma nüxũ charũxo nax nüxũ changechaũxũ ya Dabí rü aixcũmaxũchi tá chayanguxẽxẽ i ngẽma namaxã nüxũ chixuxũ. ³⁴Rü taxũtáma chanangexrü i ngẽma chorü uneta ga namaxã nüxũ chixuxũ rü aixcũma tá chayanguxẽxẽ i guxũma i ngẽma chorü ore. ³⁵Rü noxtacũma chorü üüneégagu ichaxuneta rü tagutáma chanawomüxẽxẽ. ³⁶Rü ngẽma nataagü rü nüxĩ nachicüxü guxũgutáma Iraéanecüãxgüarü ãëxgacügü nixĩgü ñoma üaxcü ibáixechaxürũxũ. ³⁷Rü ñoma tauemacü guxũguma ngóxürũxũ rü ngëxgumarũxũ guxũgutáma Iraécüãxgüarü ãëxgacügü nixĩgü ñoma daxũguxũ i naane ngëxmaechaxürũxũ” ñacurũgü. ³⁸Natürü i ñuxma rü nüxũ cuxo rü tama nüxũ cucuáxchaũ ya yimá ãëxgacü ya cumatama nüxũ cuxunetacü. Rü namaxã cunu. ³⁹Rü ngẽma curü uneta ga curü duũxũmaxã nüxũ quixuxũ rü marü cuyanaxoxẽxẽ rü nüxna cunayaxu nax ãëxgacü yixĩxũ. ⁴⁰Rü ngẽma norü ñanearü poxeguxũ rü cuyangóxnaxẽxẽ rü yima norü ñgü rü cuyawaxgũxẽxẽ. ⁴¹Rü guxũma i ngẽma togü i duũxũgü i ngẽma chopetũxũ rü naxcax nangĩx i taxacü i nüma nanaxwaxexũ. Rü ngẽma nachixũanegü i nüxna ngaicamagũxũ rü nüxũ nacugüe ya yima ñane. ⁴²Rü cuma rü cunangexrü i ngẽma namaxã rüxuanũãxgũxũ nax taãxëãcũma curü duũxũgũxũ nadajxũ rü nüxũ naporamaegũxũ. ⁴³Rü ngẽma curü duũxũgüarü tara rü cuyatécaxẽxẽ, rü tama nüxũ curũngũxẽxẽ i ngëxguma norü uanügũmaxã nügü nadajxgux. ⁴⁴Rü

ngëma norü pora rü cunanguxëxë, rü ícunataxüchi ya yimá norü ãëxgacü.
⁴⁵Rü marü cunanuxëxë i norü maxü, rü poraäcü cunaxãneexëxë. ⁴⁶Pa Corix írü ñuxguxüratáta i nüxü curüchaxü nax iquicúxü? ¿Ëxna guxügutáma wüxi ya üxü ya naiechanerüxü yixíxü i curü nu?
⁴⁷Pa Corix inüxna nacuañachi rü ngëma chorü maxü rü nax nanuxüxü! Rü yimá duü ya cuma cuxücü rü tama namax i norü maxü. ⁴⁸Rü taxúema texé tamaxecha rü taguma tayu. Rü taxúema texé nawa ítanguxuchi i yuarü pora.
⁴⁹Pa Corix íngexü ga yema curü ngechaü ga noxri Dabímaxã nüxü quixuxü ga yexguma icuxunetagu nax aixcüma guxügutáma nüxü cungechaxüxü? ⁵⁰Pa Corix ídücax i toma nax curü duüxügü tixígüxü, rü togu nidauxcüraxügü i muxüma i duüxügü! Rü ngëma rü poraäcü chorü maxünewa nangux. ⁵¹Pa Corix, ngëmaäcü nixí i ngúxü toxü ningexëxë rü chixexü tomaxã yaxugüexü i ngëma curü uanügü. Rü ngëmaäcü ngextá ínaxüxüwa rü chixri nachiga nidexagü ya yimá cumatama nüxü cuxunetacü nax curü duüxü yixíxü. ⁵²Rü guxüguma namexechi ya Cori ya Tupana. Rü ngëmaäcü yixí.

**Tupana rü guxüguma namaxecha
 natürü i duüxügü rü nayuewaxe**

90 ¹Pa Cori Pa Tupanax, cuma rü woetama torü poxüruxü quixí rü guxüguma cuxmexwa tangexmagü.
²Rü nüxcümaxüchima naxüpa nax cunaxüxü ga ñoma ga naane rü norü mǎxpúnegü rü woetama marü Tupana quixí. Rü cuma rü guxügutáma

cungexmaecha. ³Rü cuma rü cuxü natauxcha nax wena waixümüxü cuyaxíxëxë ya duüxü i ngëxguma tomaxã cunaxueguxgu nax tayuxü rü ñacuxgu: “íPa Duüxügüx, wena waixümüxü pixígü!” ñacuxgu. ⁴Rü 1000 ya taunecü rü cuxçax rü ñoma wüxitama i ngunexü i ngupetüxürüxü nixí, rü ñuxre i ora i chütaxürüxü nixí.
⁵Rü cuma rü wüxi i paxaächicaxmare toxna cunaxã i maxü rü paxama tixüpetü ñoma wüxi i pexächi üpetürüxü. ⁶Rü toma rü ñoma maxë i paxmama yaxuxatüxü natürü yáuanecü rüñëxëxü rü yuxürüxü tixígü. ⁷Rü aixcüma i ngëma curü nu rü toxü nadai rü toxü namuüexëxë. ⁸Rü torü pecádugü rü torü chixexügü i cúäcü taxüxü rü cupexewa nangoxoma. ⁹Rü ngëmagagu i curü nu rü toétü nangu rü torü maxü rü paxama nangux. Rü ñoma wüxi i ngüäcüüxüxü paxama naxüpetü ya torü taunecügü. ¹⁰Rü 70 ya taunecü nixí ya woetama nagu imaxëcü. Rü yíxema rüporamaegüxe rü 80 ya taunecüwa tangugü. Natürü yíxema máxarü maxüägüxe rü tümacax ínangu i ngúxügü rü guxchaxügü. Rü yima torü taunecügü rü torüxü paxama nangupetü. ¹¹Pa Tupanax írü texé nüxü tacuax nax ñuxäcü poraäcü naxäücímaxü i curü nu? ¿Rü texé nüxü tacuax nax naxçax tamuüxü i ngëma curü nu? ¹²Pa Tupanax írü toxü nüxü nacuañëxë nax nanoxrexü ya torü ngunexügü! íRü toxü rüngüxëxë nax mea cuxçax tamaxëxü nagu ya yima taunecügü ya toxna cuxäcü! ¹³Pa Corix itoxçax natáegu! íRü taxú i cuyamáchigüxëxëxü nax toxçax

cutáeguxũ! Rũ toma nax curũ duũxũgũ
tixĩgũxũ rũ icuxũ tangechaxũtũmũxũgũ!
14iRũ guxũguma i noxri yangunegu rũ
toxna naxã i curũ ngechaxũ! Rũ
ngẽxguma i toma rũ guxũgutãma
taãxẽãcũma cuxcax tawiyaegũ. 15Rũ
guma taunecũgũ ga ngúxũ nagu
tingegũcũexpũx irũ toxna naxã ya
taunecũgũ ya nagu tataãxẽgũciũ! 16iRũ
toxũ nüxũ nadauxẽxẽ i curũ üüne rũ
wenaxarũ toxcax naxũ ga yema taxũgũ
ga mexũgũ ga nüxcũma curũ poramaxã
cuxũxũ nax ngẽmaãcũ i toma rũ totaagũ
nüxũ daugũxũcax! 17Pa Cori Pa Torũ
Tupanax, rũ tanaxwaxe i tomamaxã
cumeccũma rũ toxũ cungechaũ. iRũ ecũ
toxũ rüngũxẽxẽ nax mea
ínanguxuchixũcax i ngẽma puracũ i
taxũxũ! Rũ tanaxwaxe i aixcũma
ngẽmaãcũ mea ínanguxuchi.

Cori ya Tupana rũ tórũ poxũruxũ nixĩ

91 1Rũ tataãxẽ ya yĩxema
naxmexwa ngẽmaxe ya yimã
guxãetũwa ngẽmacũ ya Tupana, erũ
nüma rũ tüxna nadau. 2Rũ choma rũ
ñachagũrũ cuxũ: “Pa Corix, rũ
cuxicatama nixĩ i chorũ cuxchicaxũ
quixĩxũ, rũ chorũ poxũruxũ quixĩxũ rũ
chorũ Tupana ya cuxũ chayaxõciũ
quixĩxũ”, ñachagũrũ cuxũ. 3Rũ
Tupanaxicatama nixĩ ya cuxũ ípoxũciũ
nüxna i ngẽma ãucũmaxũ i cuechita
duũxũgũ cuxcax ixũgũxũ, rũ nüxna i
ngẽma daxaweane gũ i yuwa tüxũ gaxũ.
4Rũ nüma rũ tá nügũpexátütũtũwa cuxũ
nangexmaxẽxẽ rũ ngẽma rũ taxuxũtãma
cuxũ nangupetũ. Rũ nüma rũ tá
aixcũma cuxna nadau rũ tá cuxũ
ínapoxũ. 5Rũ ñuxma rũ marũ

taxucaxma naxcax cumuũ i ngẽma
ãucũmaxũgũ i chũtacũ ngẽmaxũ rũ
woo yima curũ uanũgiarũ chuxchigũ ya
ngunecũ cuxcax yamugũne. 6Rũ marũ
taxucaxma naxcax cumuũ i ngẽma
daxaweane i chũtacũ ínguxũ rũ woo
ngẽma ãucũmaxũ i ngunecũ ínguxũ.
7Rũ woo curũ toxoxwecũwagu tayuegu
ya 1,000 rũ curũ tügũnecũwagu
tayuegu ya 10,000 natũrũ i cuxũ rũ
taxuxũtãma nangupetũ. 8Rũ cuma rũ tá
nüxũ cudau i ngẽma duũxũgũ i
chixexũarũ poxcu. Natũrũ i cuma rũ
taxuxũtãma cuxcax ínangu. 9-10Erũ
ñuxma nax cunayaxuxũ ya Cori ya
Tupana nax curũ cuxchicaxũ yixĩxũcax
rũ curũ poxũruxũ yixĩxũcax ìrũ
ñuxcũrũwa taxacũrũ chixexũ cuxna
nangu rũ woo taxacũrũ daxaweane
cupatawa ngxugx? 11Rũ nüma rũ tá
norũ orearũ ngerũgũ i daxũcũãxũ
namu nax cuxna nadaugũxũcax i ngextã
ícuxũxũwa. 12Rũ nümagũ rũ tá cuxũ
ningĩgũ rũ ngẽmaãcũ tá cuxũ nigagũ
nax tama guxchaxũgu cunguxũcax. 13Rũ
ngẽxguma rũ tá aitanũgu quixũ rũ
ngoxotanũgu quixũ rũ ãxtapetanũgu
quixũ rũ taxuxũtãma cuxũ nangupetũ.
14Erũ nüma ya Cori ya Tupana rũ
ñanagũrũ: “Rũ yĩxema choxũ
ngechaxũxe rũ choma rũ tá tüxũ
íchapoxũ rũ tá tüxũ chatachigaxẽxẽ erũ
choxũ tayaxõ. 15Rũ ngẽxguma choxna
tacaxgu rũ choma rũ tá tüxũ
changãxũga rũ tá tũmaxũtawa
changexma. Rũ ngẽxguma guxchaxũ
tüxũ üpetũgu rũ tá nawa tüxũ
íchanguxuchixẽxẽ rũ poraãcũ tá
tũmamaxã chataãxẽ. 16Rũ tá
chanamaxẽxẽ i tũmaarũ maxũ i ñoma i

naanewa. Rü tá tüxna chanaxã i maxũ i taguma gúxũ erũ choxũ tayaxõ”, ñanagürũ ya Cori ya Tupana.

Wiyae i Tupanaxũ namaxã icuaxũxũ

92 ¹Pa Corix ya Guxãétüwa Ngëxmacũx, rü name nixĩ nax moxë cuxna taxãgũxũ rü torũ wiyaemaxã cuxũ ticuaxũũgũxũ. ²Rü wüxichigũ i paxmama rü chütaxũ tanaxunagũ nax cuma rü cumecũmaxũ rü quixaixcũmaxũ. ³iRü ngĩxã Tupanacax tawiyaegũ äcũnũxũ i paxetaruũmaxã tüxũ napaxpexegũäcũma! ⁴Pa Corix, cuma rü ngëma chauxcax cuxũxũmaxã choxũ cutaãxëxëxë. Rü ngëma mexũ i cuxũxũ rü taãxë choxna naxã. ⁵Pa Corix, namexechi i ngëma cuxũxũ. Rü curũ ñnũ rü taxumaama nawũxigu. ⁶Rü ngëma tama naãxëxũ icuãxũxicatama nixĩ i tama nüxũ cuaxgũchaũxũ nax ñuxäcũ namexechixũ i curũ puracũ. ⁷Rü ngëma chixexũgu rüxĩnũxũ rü chixri maxëxũ i duũxũgũ rü nimu ñoma maxë i bacaxürũxũ, natürũ yixcũra rü tá narüxoxochi. ⁸Natürũ i cumax, Pa Cori Pa Tupanax, rü guxũguma guxãétüwa cungexmaecha. ⁹Natürũ i ngëma curũ uanũgũ, Pa Cori Pa Tupanax, rü tá inayarũxo. Rü guxũma i ngëma chixexũ ügũxũ rü tá nawoone. ¹⁰Rü cuma rü yexeraäcũ choxũ quiporaxëechigũ ñoma wüxi i tuirürũxũ. Rü pumáramaxã choxũ cubaeru. ¹¹Rü tá choxũ nüxũ cudauxëxë nax ñuxäcũ poxcu namaxã cuxueguxũ i chorũ uanũgũ. Rü choma rü tá nüxũ chaxĩnü i norũ axu i ngëma chixri maxëxũ. ¹²Rü ngëma mea maxëxũ i duũxũgũ rü ñoma tema ya

bacacürũxũ tá nixĩgũ. Rü tá nimexechi yima ocayiwa ya Líbanuwa ngëxmagünerũxũ. ¹³Rü Cori ya Tupanapatawa tá nangexmagũ rü ngëma tá nataãxëgũ. ¹⁴Rü woo ngëxguma nayaegu rü tá nixãxaciuetaniüama rü guxũgutáma naporae. ¹⁵Rü tá nüxũ nixugũgũ rü ñanagürũgũ tá: “Nüma ya Cori ya yimã chorũ poxũruxũ rü nixaixcũma rü nawa rü nataxuma i taxacürũ chixexũ”, ñanagürũgũ tá.

Cori ya Tupana rü äëxgacũ nixĩ

93 ¹Rü nüma ya Cori ya Tupana rü äëxgacũ nixĩ. Rü norũ üüne nicuxcuchi rü naporaxüchi. Rü nüma rü nachicagu nanaxũ i ñoma i naane nax tama ngëma yaxũgachixũcax. ²Rü nüxcũmacürũwa, Pa Corix, rü äëxgacũ quixĩ rü guxũguma woetama cuyexmaecha. ³Pa Corix, rü ngëma taxtũgũ rü naxãugaxũchixũgũ rü nata i norũ yuapegũ. ⁴Natürũ i cuma nax daxüwa cungexmaxũ, rü yima taxtũgũarũ yuape i poraäcũ äũgaxũarũ yexeraxüchi cupora. ⁵Pa Corix, ngëma curũ mugũ rü taguma naxüchicũ rü taguma inarũxo. Rü ngëma curũ üüne rü guxũguma yima cupata namaxã nangaxãë. Äëxgacũgũ i guxchaxũarũ mexëërüüëtiüwa nangexma ya Tupana.

94 ¹iRü cugũ inawëx, Pa Cori Pa Tupanax! Erũ cuxmëxwa nixĩ i nangexmaxũ nax poxcu namaxã cuxueguxũ i ngëma chixexũ ügũxũ. ²Rü cuma nixĩ i namaxã icucuãxũ i ñoma i naanecũãx i duũxũgũ. iRü inachi rü napoxcue i ngëma nügũ icuaxũxũgũxũ! ³Pa Corix ¿rü ñuxguxüratáta

icuyachaxāchixēēgūxū nax nataāxēgūxū i ngēma chixexū ūgūxū? ⁴Rū guxūma i ngēma chixexū ūgūxū rü nadauxcūraxūwaxegū rü togüētūwa nūgū naxūgūxēxē rü norū poramaxā nūgū nicuaxūxūgū. ⁵Pa Corix, nūmagū rü curū duūxūgūxū nachixēāēgū rü tūxū nacugūe. ⁶Rū tūxū nadai ya yīxema yutegūxe, rü yīxema taxcutagū, rü yīxema to i nachixūānecūāx ixīgūxe. ⁷Rū nūmagū rü ñanagūrūgū: “Yimá Cori ya Acóbuarū Tupana rü tama nūxū nadau i ngēma ixūxū rü taxūtāma nūxū nacuaḡ”, ñanagūrūgū. ⁸Pa Duūxūgū i Ngeāxēmaregūxū rü Tama Peāxēxū Icuāxex ĩrū ñuxguxūratāta i peāxēxū pecuāxū? ⁹ĽRū pexcax rü tama nūxū naxīnū ya yimá Tupana ya naxūcū i pexmachixē? ĽRū pexcax rü tama nūxū nadau ya yimá pexetiarū ūruxū? ¹⁰ĽRū pexcax rü yimá nachixūāneganūarū poxcuruxū rü taxūtāma pexū napoxcu? ĽRū pexcax rü taxūtāma nūxū nacuaḡ ya yimá duūxūgūxū ngūxēēcū nax naāxēxū yacuāxūcax? ¹¹Dūcax, rü nūma ya Cori ya Tupana rü nūxū nacuaḡ nax naechitamare namaxēxū i duūxūgū. ¹²Pa Corix, rü tataāxē ya yīxema ucuxē tūxna cuxāxe rü yīxema tūxū cunguxēxēxē. ¹³Erū ngēxguma aixcūma tanayaxūxgu i curū ucuxē rü tá tūmaāxēxū tacuaḡ i ngēxguma guxchaxūgū tūmacax ínguxgu. Natūrū ngēma chixexūarū ūruxū rü cuma rü naxcax cunamexēxē i wūxi i āxmaxū nax ngēmagu yangucuchixūcax. ¹⁴Rū nūma ya Cori ya Tupana rü tagutāma ínanawogū i norū duūxūgū rü tagutāma nūxna nixū nax nūxica ngēma nawogūxūcax. ¹⁵Rū ngēma aixcūma mexū i nacūma rü tá wena duūxūgūcax

natāegu. Rū guxūma i duūxūgū i mexūgu rüxīnūexū rü tá nagu naxī. ¹⁶ĽRū texé tá choxū Ítapoxū nūxna i ngēma chixri maxēxū rü ngēma chixexūarū ūruūgū? ¹⁷Rū ngēxguma chi Cori ya Tupana tama choxū rüngūxēēgu rü choma rü chi marū chayū. ¹⁸Rū ngēxguma ñachagu: “Pa Corix, ngēmatama chixexūgu changu”, ñachagu, rü cuma rü choxū cungechaūācūma choxū cūrūngūxēxē. ¹⁹Rū ngēxguma guxchaxūwa changexmagu rü chauāxē rü namaxā napaxgux, rü cuma rü choxū ícurūdaxēxē rü choxū cutaāxēxēxē. ²⁰Rū cumax, Pa Tupanax, rü tama namaxā cuxāmūcū i ngēma āēxgacūgū i guxchaxūarū mexēēruūgū i chixri duūxūgūmaxā icuaxgūxū rü tama mea mugū nūxū ixugūācūma nanamexēxē i duūxūgūarū guxchaxūgū. ²¹Erū ngēma duūxūgū rü nūgūmaxā nagu narūxīnūe nax ñuxācū tūxū napoxcuexū ya yīxema taxuxūma i chixexū ūgūchirēxe. Rū tūmamaxā nanaxuegugū nax tayuxū. ²²Natūrū nūma ya Cori nixī i chorū cuxchicaxū rü ñoma nutapechita icūxūrūxū choxū ípoxūcū. ²³Rū nūma ya Cori rü tá nanadai i ngēma chixri maxēxū i duūxūgū nagagu i ngēma chixexū i naxūgūxū. Rū tórū Tupana rü aixcūmaxūchi tá nanadai i ngēma duūxūgū.

Taāxēācū Cori ya Tupanacax tawiyaegū

95

¹iRū nua pexī rü taāxēācū naxcax tawiyaegū ya Cori ya Tupana! iRū ngīxā naxcax tawiyaegū ya yimá tórū poxūruxū rü tórū maxēxēēruxū! ²iRū ngīxā naxcax taxī rü moxē nūxna taxā rü wiyaegūmaxā nūxū ticuaxūxūgū!

³Erü nūma ya Cori ya Tupana rü naporaxüchi rü naétüwa naxü i guxüma i ngēma tupanagünetaxü i xügüxü. ⁴Rü naxmexwa nangexma i guxüma i ngēma mairaxüarü aixepewa ngēmagüxü rü yima maxpünegü ya máchanexüchigüne. ⁵Rü ngēma már rü noxrü nixü yerü nümatama nanangoxē. Rü nümatama nixü ga naxmexmaxā naxüāxü ga ñoma ga naane. ⁶iRü nua pexü rü ngixā napexegu tacaxápüxügü rü nüxü ticuaxüxügü ya Cori ya Tupana ya tüxü ücü! ⁷Rü nüma nixü i tórü Tupana yixixü rü yixema rü norü duüxügü tixigü. Rü yixema rü ñoma norü carnérugürüxü nüxü tixigü. iRü ñuxma rü nüxü iperüxünüe i ngēma pemaxā nüxü yaxuxü! ⁸Erü nüma rü ñanagürü: “Tama name nax choxü pexoexü yema perü oxigü choxü oegurüxü ga yexguma taxüema ixāpataxüwa nayexmagüga ga Merfbawa rü Máchawa. ⁹Rü yéma nixü ga perü oxigü ga choxü naxügüxü rü woo nüxü nax nadaugüxü ga yema taxü ga mexügü ga napexewa chaxüxü. ¹⁰Rü 40 ga taunecü namaxā chanu ga yema duüxügü rü ñachagürü: ‘Ñaa duüxügü rü tama choxü inaxünüechaü i chorü ucüxęgü, rü ngēma nümatama nagu naxünüexügu naxü ñachagürü. ¹¹Rü yemacax chorü numaxā namaxā chanaxuegu nax taxütáma nawa nangugüxü i ngēma naane i nagu chanangügüxüēchaüxü”, ñanagürü ya Tupana.

**iNgexwacaxüxü i wiyaegu Cori ya
Tupanacax pewiyaegü!**

96 ¹iRü ngexwacaxüxü i wiyaegu Cori ya Tupanacax pewiyaegü i guxāma i pemax i ñoma i naanewa

maxēxü! ²iRü naxcax pewiyaegü rü nüxü picuaxüxügü! iRü guxü i ngunexügügu penaxunagü nax nüma yixixü i tüxü namaxēxēxü! ³iRü guxüma i nachixüanecüāxmaxā nüxü pixuchiga nax nüma rü naxüünexü rü naxüāxü i muxüma i mexügü i norü poramaxā naxüxü! ⁴Erü nüma ya Cori ya Tupana rü guxāétüwa nangexma, rü ngēmacax name nax nüxüicatama icuaxüüxügü. Erü nüma rü naxāücumaxüchi rü guxüma i ngēma duüxügü namaxā tupanaāxüétüwa nangexma. ⁵Rü ngēma togü i nachixüanegüarü tupanagü rü taxuxüma nixigü. Natürü nüma ya Cori ya Tupana nixü ga naxüxü i guxüma i ngēma dauxüwa nüxü idauxü. ⁶Rü nüma ínangexmaxüwa rü nangóone. Rü napatawa nangexma i pora rü guxüma namexechi. ⁷Pa Guxüma i Nachixüanecüāx irü nüxü pixuchigagü nax nüma ya Tupana rü nüxicatama nixü i aixcüma naporaxü rü naxüünexü! ⁸iRü nüxü pengechaügüácüma nüxü picuaxüxügü! Erü nüma rü guxāétüwa nangexma. iRü napataxtügu pechocuxü namaxā i perü āmaregü! ⁹iRü nüxü picuaxüxügü nawa ya yima napata ya mexechine! Rü name nixü nax guxüma i duüxügü i ñoma i naanewa maxēxü rü napexegu nacaxápüxügü. ¹⁰iRü guxüma i nachixüanecüāxgümaxā nüxü pixu rü ñapegügü: “Nüma ya Cori ya Tupana nixü i āëxgacü ya guxāétüwa ngēmacü yixixü”, ñapegügü! Rü nüma rü wüxitama ga namaxügu nayaxüxēxē ga ñoma ga naane nax tama ngēma namaxüna yaxügachixücax. Rü nüma nixü i meama guxüma i

nachixüanegümaxã inacuáxü. ¹¹Rü nataãxëgü i daxüguxü i naane rü ñoma i naane. Rü ngëxgumarüxü ta norü taãxëmaxã naxãüga i ngëma már, rü naxãügatanü i guxüma i ngëma nawa ngëxmagüxü. ¹²⁻¹³Rü nataãxë ta i naane rü guxüma i nanetügü i nagu togüxü. Rü ngëma naigü i naixnecüwa ngëxmagüxü rü name nixi i taãxëácü nicuxcu napëxewa ya Cori ya Tupana ya núma ücü. Erü núma ya Cori ya Tupana rü nua tá naxü nax ñoma i naanemaxã inacuáxücax. Rü núma rü aixcüma meama tá guxüma i nachixüanegümaxã inacuçax.

Nüma ya Cori nixi i ãëxgacü yixixü

97 ¹Nataãxë, Pa Ñoma i Naanex! Rü Pa Muxü i Capaxügüx irü petaãxëgü! Erü núma ya Cori ya Tupana nixi i guxüarü ãëxgacü yixixü. ²Rü pamüemaxü i caixanexümaxã ínaxümaeguãchi. Rü núma nixi i ãëxgacü i aixcüma mea nangugüxü i wüxichigü i duüxügüarü maxü. Rü aixcüma nawëxgu i ngëma namaxã naxueguxü i wüxichigü. ³Rü wüxi i üxüema rü napëxegu nixü, rü ngëmamaxã ínanagu i norü uanügü i naciüwawa ngëxmagüxü. ⁴Rü yimá norü ãëmacü rü ñoma i naanewa nanguema. Rü núma i ñoma i naane rü niduxrux i ngëxguma nüxna nanguemagu. ⁵Rü napëxewa ya Cori ya ñoma i naanearü yora ixücü rü yima maxpünegü rü inadëxgü ñoma werarüxü. ⁶Rü guxüma i ngëma dauxüwa nüxü idauxü rü tüxü nüxü nacuçaxë nax núma ya Tupana rü ãëxgacü ya mecü yixixü. Rü guxüma i duüxügü i ñoma i naanecüãx rü nüxü

nadaugü nax ñuxácü naxüünexü i nümax. ⁷Rü Tupanapëxewa narümaächitanü i ngëma duüxügü i namaxã taãxëgüxü i tupananetachicünaçagü rü nüxü icuçxüügüxü. Erü guxüma i ngëma duüxügü namaxã tupanaãxgüxü rü Cori ya Tupanapëxegu narümaächitanü. ⁸Pa Corix, yima íane ya Yerucharëü rü guxüma ya yima Yudáanearü íanëgü rü nataãxëgü namaxã i curü mugü. ⁹Erü cumax, Pa Cori ya Guxãëtiüwa Ngëxmaxex, rü namaxã icuçuçax i guxüma i ñaa naane. Rü cuma rü guxüma i ngëma tupananetaguëtüwa cungexma. ¹⁰Rü núma ya Cori ya Tupana rü tüxü nangechaü ya yíxema nüxü oxe i ngëma chixexü. Rü tüxna nadau ya yíxema aixcüma naga ínüexe rü tüxü ínapoxü naxmëxwa i ngëma chixri maxëxü i duüxügü. ¹¹Rü ngëma duüxügü i mea maxëxücax nixi i yangunëxüxü. Rü ngëma taãxë i aixcüma ixixü rü ngëma duüxügü i tama chixexü ügüxüçax nixi. ¹²Pa Duüxügü i Mea Maxëxüx irü namaxã petaãxëgü ya Cori, rü nüxü picuçxüxügü! Erü naxüüne.

**Nüma ya Cori ya Tupana
rü guxüëtüwa naxü**

98 ¹Rü ngëxwacaxüxü i wiyaegu Cori ya Tupanacax pewiyaegü! Yerü muxüma ga mexü ga taxügü norü poramaxã naxü. Rü nachacüxü ya üünene rü poranemaxã tóru uanügüxü narüporamae. ²Rü núma ya Cori rü nanaxunagü nax tóru uanügüxü naporamaëxü. Rü guxüma i nachixüanëgüxü nüxü nadauxëxë nax

ñuxăcû tamaxă namecûmaxû. ³Erû nûma rû tûxû nangechaû rû tama nûxû narûngûma ga norû uneta ga tórû oxigûmaxă nûxû yaxuxû. Rû yema nax tórû uanûgûxû naporamaexû rû guxû i naanewa nanguchiga. ⁴Pa Duûxûgû i Ñoma i Naanewa Maxêxûx irû taăxêăcû naxcax pewiyaegû ya Tupana! iRû tagaăcû perû wiyaegûmaxă nûxû picuaxûxûgû! ⁵iRû ârpamaxă pepaxetaguăcûma naxcax pewiyaegû ya Cori! iRû perû paxetaruûgû i âcûnûxûmaxă pegû pepaxpexegûăcûma naxcax pewiyaegû! ⁶iRû perû paxetaruûgû i picuegûxûmaxă taăxêăcûma âêxgacû ya Coripexewa pewiyaegû! ⁷Rû name nixî nax norû taăxêmaxă naxăûgaxû i ngêma már rû guxûma i nawa ngêxmagûxû. Rû ngêxgumarûxû ta i ñoma i naane rû guxûma i duûxûgû i nawa maxêxû rû name nixî nax nataăxêgûxû. ⁸⁻⁹Rû guxûma i natûgû rû name nixî i Cori ya Tupanacax naxăûgatanûxû ñoma napêxmêxgûxûrûxû. Rû guxûnema ya maxpûnegû rû name nixî i Tupanapexewa nataăxêgû. Erû nûma rû nua naxû nax ñoma i naanemaxă iyacuăxûcax. Rû nûma rû aixcûma tá guxûma i nachixûănecûăxmaxă meama inacûax.

Nûma ya Cori ya Tupana rû guxûma i âêxgacûgûétûwa nangexma

99 ¹Nûma ya Cori rû âêxgacû nixî. Rû norû tochicaxû rû ngêma taxre i daxûcûăxchicûnaxăgû i ixăpexátûxûarû ngăxûwa nangexma. Rû napexewa rû norû muûmaxă niduxrue i guxûma i nachixûănecûăxgû

rû woo i ñoma i naane rû niduxrux. ²Rû nûma ya Cori ya maxpûne ya Chióûgu âchiûcû rû guxûétûwa nangexma. Rû nûma nixî i guxûma i nachixûănecûăx i duûxûgûmaxă inacûăxû. ³Rû name nixî i nûxû ticuaxûûgûxû ya yimá Cori ya guxămaxă icuăcû rû âûcûmacû erû nûma rû naxûûne. ⁴Rû cumax, Pa Corix, rû âêxgacû ya poraxûchicû quixî rû curû me nixî nax meama guxûma i duûxûgûmaxă icucuăxû. Rû cumatama nixî i nûxû quixuxû nax cupexewa rû nawûxiguxû i guxûma i duûxûgû. Rû toma nax Iraétanûxûgû tixîgûxû rû cuma rû aixcûma meama tomaxă icucuax rû ngêma mugû ga toxna cuxăxû rû meama niwêx. ⁵iRû nûxû picuaxûxûgû ya yimá Cori ya tórû Tupana ixîcû! iRû napexegu pecaxăpûxûgû! Erû nûma rû naxûûne. ⁶Rû guma Moiché rû Aróû nixî ga Tupanapexewa tórû oxigûétûwa íchogûgûxû. Rû nûma ga Chamué ga Tupanaarû orearû uruxû rû norû yumûxêwa Tupanaarû ngûxêêcax ínaca. Rû nûma ga Cori ya Tupana rû nanangăxûga ga norû yumûxê. ⁷Rû nûma ga Tupana rû yema caixanexûwa Moichêmaxă rû Aróûmaxă nidexa rû nûmagû rû meama nayanguxêxê ga norû mugû ga nûxna naxăxû. ⁸Rû cumax, Pa Cori Pa Torû Tupanax, rû cunangăxûgûxû. Rû cuma rû yema torû oxigûxû cupoxcue ga yexguma chixexû naxûgûgu, natûrû nûxû nûxû icurûngûma ga norû chixexû ga yexguma Moiché rû Aróû naétûwa chogûgûgu. ⁹iRû nûxû picuaxûxûgû ya yimá Cori ya tórû Tupana ixîcû! iRû yima napata ya norû maxpûne ya

üünenewa ngexmanepexegu
pecaxápüxügü! Erü nūma ya Cori ya
tórü Tupana rü naxüüne.

Cori ya Tupana rü tüxü
nangóexēxē rü noxrügü tixígü

100 ¹Pa Duüxügü i Ñoma i
Naanewa Maxēxüx irü
taāxēācü naxçax pewiyaegü ya Cori ya
Tupana! ²iRü taāxēācü penataxēxē ya
Cori! iRü taāxēācü naxçax pewiyaegü rü
nüxü picuaxüxügü! ³iRü nüxna
pecuaxāchie nax nūma ya Cori rü
Tupana yixixü! Rü nūma nixi i tüxü
nangoxēēxü rü tama yigütama
tangoxēxē. Rü norü duüxügü tixígü
ñoma carnérugü i norü yoraarü
nachitaxüwa ngēxmagüxürüxü. ⁴iRü
nua naxütawa pexi, rü napatagu
pechocu, rü perü wiyaegümaxā nüxü
picuaxüxügü rü moxē nüxna pexägü!
iRü nüxü pixu nax aixcūma
namezechixü i nümax! ⁵Erü nūma ya
Cori rü namecūma rü ngēma norü
ngechaü rü guxüguma nangexmaecha.
Rü ngēma nax yaxaixcūmaxü rü taguma
inayacuax.

Āëxgacü ga Dabí rü
Tupanamaxā inaxuneta

101 ¹Pa Cori Pa Tupanax, rü
chorü wiyaemaxā cuxü
chicuaxüxü naxçax nax toxü
cungechaxüxü rü tomaxā mea icucuaxü.
²Rü chanaxwaxe nax aixcūma mea
cuxçax chamaxüxü. ¿Rü ñuxgu tá
chauxütawa cuxü nax choxü
curüngüxēxüçax? Rü ngēmaācü
aixcūma tá name i chorü maxü
napexewa i chopatacüāxgü. ³Rü

taxütáma marü naxçax íchidau i
taxacürü chixexü. Rü tama namaxā
chataāxē i ngēma duüxügü i tama
Tupanaga inüexü. Rü taxütáma
chanayaxu. ⁴Rü tá nüxü chaxo i ngēma
inügü i chixexü i chauāxēwa ingugüxü.
Erü taxuxüma i taxacürü chixexü
chaxüxchaü. ⁵Rü tá
chayanangeaxgüxēxē i ngēma duüxügü i
namücügüechita chixri tümachiga
idexagüxü. Rü taxütáma yaxna namaxā
chaxinü i ngēma duüxügü i
toxguāxétüwa nügü ügüxēēchaüxü rü
ngēma norü poramaxā nügü
icuaxüügüxü. ⁶Rü tá naxçax chadau i
yatügü i aixcūma mea maxēxü nax
chauxütawa nangexmagüxüçax rü chorü
ngüxēerüügü yixigüxüçax. ⁷Rü ngēma
womüxēēwaxegüxü rü tá nangechica i
chopatawa. Rü taxuxütáma idorataxáxü
chauxütawa nangexma. ⁸Rü wüxichigü i
ngunexügu rü tá naxçax chadau i
guxüma i ngēma chauchixüanewa
chixexü ügüxü nax íchanawoxüxüçax
nawa ya daa Cori ya Tupanaarü íane.

Naxixāchiēcüarü yumüxē

102 ¹Pa Corix, ichoxü nüxü
naxinü i chorü yumüxē!
iRü nayaxu i ngēma tagaācü cumaxā
nüxü chixuxü! ²iRü taxü i çauçxçaxwa
iquicüxü i ngēxguma guxchaxüwa
changexmagu! iRü choxü nüxü naxinü i
chorü yumüxē! iRü paxa choxü nangāxü
i ngēxguma cuxna chacagügu! ³Erü ñaa
chorü maxü rü ñoma caixanexürüxü
paxa inarüxo. Erü poraācü chidaçawe rü
ñoma üxüwa íngexmaxürüxü chinai nax
chixaxünexü. ⁴Rü chorü maxüne rü
nayarümaāchi ñoma maxē

yarümaãchicürüxũ. Rü ngëmacax chaxoóbü rü tama chataiya. ⁵Rü chaxauxechamare. Rü ngëmacax düxwa chixaxüchi rü chauxchaxmü rü chauchingaxáwa nayaxũ. ⁶Rü wüxi i cüchana i chianexüwa ngëxmaxürüxũ chixĩ, rüexna ñoma cüchana i ñanechitaxüwa ngëxmarüxũ chixĩ. ⁷Rü tama chape. Rü ñoma wüxi i weri i nüxicatama ñacaxwexwa axürüxũ chixĩ. ⁸Rü ngëma chomaxã rüxuanügüxũ rü taguma nüxũ narüchaue nax chixri chauchiga yadexagüxũ rü chauégamaxã naguxchigagüxũ. ⁹⁻¹⁰Rü ngëma nax ngüxũ chingexügagu rü tama chataiya rü düxwa tanimaca chanangõxmare. Rü ngëma chorü axexũ rü chauxgüxüxetümaxã naxæxũ erü chomaxã cunuxüchi. Rü æëxgacüwa choxũ cunguxëxë nax yixcüra choxũ curütæxüçax. ¹¹Rü ngëma chorü ngunexügü rü paxa naxüpetü ñoma wüxi i gauxchipetaxürüxũ. Rü chayarümaãchi ñoma wüxi ya maxërüxũ. ¹²Natürü i cumax, Pa Corix, rü guxüguma æëxgacü quixĩ. Rü ngëma cuéga rü guxügutáma nüxna nacuxächie. ¹³Pa Corix, iinachi rü cuxũ naxauxächitümüxũ ya curü ñane ya Yerucharéü! Erü marü nawa nangu i ngunexũ nax tomaxã curüngüxmüxũ rü toxũ nüxũ icuyarüngümaxũ i ngëma torü chixexũ. ¹⁴Rü toma nax curü duüxügü tixigüxũ rü nüxũ tangechaü ya yima Yerucharéütapüxarü nutagü, rü poraäcü toxũ nangux nax ñuxäcü nagu napogüexũ. ¹⁵⁻¹⁶Rü ngëxguma nüma ya Cori norü üünemaxã taxçax nangoxgux rü tüxũ nangüxëëgux nax wena tanamexëëxüçax ya yima norü ñane ya

Yerucharéü rü guxüma i nachixüanecüãxgü rü norü æëxgacügü rü tá nüxũ nicuaxüxügü. ¹⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana rü tá nüxũ naxĩnü i norü yumüxë i ngëma ngëma wogümarexü rü taxütáma nüxũ naxo i ngëma naxçax ínacagüxũ. ¹⁸Rü ngëma taxçax naxüxũ ya Cori rü name nixĩ i naxümatüxũ naxçax i ngëma duüxügü i wixweama ingóetanüxũ nax nümagü rü ta Corixũ yacuaxgüxüçax rü woo i ngëma ñuxma taxüta buexũ. ¹⁹⁻²⁰Rü nüma ya Cori ya Tupana rü ngëma dauxüwa ínatoxüwa rü ñoma i naanegu nadawenü nax nüxũ nangüxëëxüçax i ngëma norü duüxügü i togümexëwa ngëxmagüxũ rü ínanguxüxëëxüçax i ngëma yu namaxã naxuegüxũ. ²¹Rü ngëmaäcü i norü duüxügü rü tá Chióüwa Cori ya Tupanaxũ nixuchigagü rü Yerucharéüwa rü tá ta nüxũ nicuaxüxügü. ²²Rü ngëxguma ngëma togü i nachixüanecüãxgü nüxũ naxĩnüechigagu rü tá Yerucharéügu nangutaquexegü nax nüxũ yacuaxüügüxüçax ya Cori ya Tupana. ²³Natürü i choma i ñuxmax rü changearüporaãx. Rü taütama chayayane rü nüma ya Cori rü nananuxëxë i chorü maxũ. ²⁴Rü ngëmacax ñachagürü nüxũ: “Pa Corix itaxũ i choxũ quigaxũ naxüpa nax meama chayaxũ!” ñachagürü nüxũ. Pa Corix, curü taunecü rü taguma nagux erü guxüguma cungexmaecha. ²⁵Rü noxriarü ügügu rü cuma cunaxü ga ñoma i naane. Rü cumatama nixĩ ga cunaxüxũ ga guxüma i ngëma dauxüwa nüxũ idauxũ. ²⁶Rü guxüma i ngëma rü tá inayarüxo, natürü i cuma rü

guxũgutáma cunaxaĩxrũgumaraxũ. Rũ ñoma i naane rũ ngẽma dauxũwa nüxũ idaũxũ rũ wũxi i naxchirurũxũ tá nangau. Rũ cuma rũ tá cunaxũchicũxũ rũ ñoma wũxi i duũxũ i naxchiru i ngauxũ itáxũ rũ ngexwacaxũxũ i naxchirugu icũxũrũxũ tá nixĩ. ²⁷Natürü i cumax rũ cunaxaĩxrũgumaraxũ rũ curũ taunecü rũ taguma nagux. ²⁸Rũ ngẽma nataagü i curũ duũxũgü rũ tá nüxna cudau. Rũ ngẽma naane i toxna cuxãxũwa tá nangexmagüecha.

Tupanaxũ tá chicuaxũxũ

103 ¹Rũ guxũma i chorü ñnũmaxã rũ ñaa chauãẽmaxã tá nüxũ chicuaxũxũ ya nüma ya Cori ya Tupana ya üünecü. ²Rũ guxũma i chorü ñnũmaxã tá nüxũ chicuaxũxũ ya Cori ya Tupana rũ taxũtáma nüxũ icharüngüma i norü ngũxẽegü i chaũxcax naxũxũ rũ bai i wũxi. ³Rũ nüma rũ choxũ nüxũ inayarüngüma i guxũma i chixexũ i chaxũxũ rũ chaũxcax nayataanexẽ nawa i chorü daxawegü. ⁴Rũ nüma nixĩ i yuwa choxũ ñanguxuchixẽxũ. Rũ nüma rũ poraãcü choxũ nangechaũ rũ chomaxã namecũma. ⁵Rũ nüma nixĩ i guxũma i mexũgü choxna naxãxũ. Rũ nüma rũ choxũ naporaxẽchigüama nax ñoma ñyürũxũ chaporaxũcax. ⁶Rũ nüma rũ aixcũma mea tũmamaxã inacuaax ya yĩxema togü chixri tũmamaxã icuaaxgüe. ⁷Rũ nüma ga Tupana rũ Moichéxũ rũ yema Iraétanũxũxũ nüxũ nacuaaxẽxẽ ga yema nagu naxĩnũxũ rũ napexewa inanawex ga muxũma ga mexũgü ga norü poramaxã naxũxũ. ⁸Rũ nüma ya Cori rũ namecũma rũ nüxũ

tangechaũtũmũxũgü rũ yaxna tamaxã naxĩnũ rũ poraãcü tũxũ nangechaũ. ⁹Rũ tama taxchi naxai rũ tama tamaxã nanuecha. ¹⁰Rũ woo nax nataxũ i ngẽma chixexũ i íxũxũ natürü i nümax rũ tama nanangexgumaraxũ i ngẽma poxcu i tũxna naxãxũ. ¹¹Erü ngẽma norü ngechaũ rũ taguma inayagux tũmacax ya yĩxema naga ñnũexe. Erü norü ngechaũ rũ nataxũchi ngẽma daxũguxũ i naane rũ ñoma i naanexũ yadũxũxũrũxũ. ¹²Rũ ngẽma tórü chixexũgü rũ marü tũxna nanayáxũguxẽxẽ ñoma éste rũ oéste nügüna nax nanayáxũguxẽxũrũxũ. ¹³Rũ nüma ya Cori rũ tũxũ nangechaũ ya yĩxema naga ñnũexe ñoma wũxi i papá naxacũgũxũ ngechaũxũrũxũ. ¹⁴Erü nüma rũ meama nüxũ nacuaax nax taxacüwa tũxũ naxũxũ rũ nüxũ nacuaax nax waixũmütexẽ ixĩgũxũ. ¹⁵Rũ duũxũgüarü maxũ rũ tama namax. Rũ ñoma wũxi i natũanerũxũ nixĩ rũ ñoma wũxi i putüra i naixnecücũax i boxchacuxũrũxũ nixĩ. ¹⁶Rũ ngẽxguma buanecü nagu nguxgu i ngẽma putürachacu rũ ngẽxma narüxo rũ taguma texé wena nüxũ tadau. ¹⁷⁻¹⁸Natürü ngẽma Tupanaarü ngechaũ tũmacax ya yĩxema naga ñnũexe rũ taguma inayacuaax. Rũ tũmaxacũgüwa naxũe nax guxũguma Tupana tũmamaxã mecũmaxũ ya yĩxema mea yanguxẽegũxe i norü uneta rũ tama nüxũ irüngümaexe nax naga taxĩnũexũ i norü mugü. ¹⁹Rũ nüma ya Cori ya Tupana rũ daxũguxũ i naanewa nanangexmaxẽxẽ i norü tochicaxũ rũ ngẽma namaxã inacuaax i guxũma. ²⁰Pa Daxũcũax i Orearü Ngeruxũ i Poraexũ i

Yanguxëëguxe i Ngëma Tupana Pexũ
 Muxũ irũ mexũ Corimaxã pexuegugũ!
 21Rũ guxãma i pemax, Pa Daxũcüãx ya
 Coriaxũ Puracũexe rũ Norũ Ngúchaũ
 Ûgũxex irũ mexũ Corimaxã pexuegugũ!
 22Rũ guxãma i pema ya Cori ya Tupana
 pexũ ngoxexéxex irũ Cori ya Tupanaxũ
 picuaxũxũgũ i guxũma i norũ naanewa!
 Rũ choma rũ tá ta guxũ i chorũ
 maxũmaxã Cori ya Tupanaxũ
 chicuaxũxũ.

Nũxũ ticuaxũxũgũ ya yimá
 guxũxũ ngoxëécũ

104 1Rũ guxũma i chorũ
 ñnũmaxã tá nũxũ
 chicuaxũxũ ya Cori ya Tupana. Erũ
 cumax, Pa Cori Pa Chorũ Tupanax, rũ
 guxũétũwa cungexma rũ cuxũũne rũ
 cunangóonexëxë. 2Rũ cuma rũ curũ
 ngóonexũarũ ngãxũwa cungexma. Rũ
 cuma rũ cuyangéechi ga daxũguxũ ga
 naane ñoma wũxi i tüeruxũ
 ingéechixũrũxũ. 3Rũ dexáétũwa
 cungexma rũ ngëxma dauxũgu
 cuxãchiũ. Rũ ngëma caixanexũ rũ
 cuwexũxũ cuyaxixëxë. Rũ yima buanecũ
 nixĩ ya nagu quixũcũ. 4Rũ yima
 buanecũ nixĩ i yangegüci i cuga. Rũ
 ngëma ùxũema nixĩ i naxũxũ i curũ
 ngúchaũ. 5Rũ cuma rũ wũxitama ga
 namaxũgu cunaxũ ga ñoma ga naane
 nax tama ngëma yaxũgachixũcax. 6Rũ
 noxriarũ ùgũgu rũ yema már ga
 mátamaxũ rũ waixũmüétũgu nixũ rũ
 woo ga guma m̃xpúnegũ rũ naétũgu
 nixũ. 7Natürũ ga cuma rũ cunamu ga
 yema dexá ga már ixĩxũ nax wũxiwa
 naxũxũcax. Rũ yexguma nũxũ naxĩnũgu
 ga cuga ga ñoma duruanexũrũxũ ixĩxũ

rũ paxa wũxiwa naxũxũchixiũ. 8Rũ
 nangóe ga guma m̃xpúnegũ rũ
 ngatexũgũ yerũ ga yema dexá rũ
 wũxiwa naxũxũchixiũ. Rũ yemaacũ ga
 yema dexá rũ yema nachica ga namaxã
 nũxũ cuxunetaxũwa naxũ. 9Rũ yema
 namaxã cuxunetaxũgu narũxũãchi ga
 yema dexá nax tama wenaxariũ
 waixũmüétũgu yaxũxũcax. 10Rũ ngëma
 bairawegüarũ dexá rũ natũgũ i
 m̃xpúneanewa ne dagũxũwa
 cunamugũ. 11Rũ ngëma dexáwa
 naxaxegũ i guxũma i naexũgũ. Rũ
 ngëmawa naxaxegũ i ngëma búrugũ i
 naixnecücüãx. 12Rũ natücutũgũgu
 nixũãchixaũ i ngëma werigũ. Rũ ngëma
 naxae natanũwa ya yima naigũ. 13Rũ
 cuma rũ yéa dauxũwa ñcungexmaxũwa
 cunamu ya pucũ nax m̃xpúnëétũgũgu
 napuxũcax. Rũ yima pucũmaxã
 cuyawaimũanexëxë i ñoma i naane.
 14Rũ ngëmaacũ cunaxũgũxëxë ya maxë
 naxcax i naxũnagũ. Rũ ngëxgumarũxũ
 ta cunaxũgũxëxë i nanetũgũ i ñuxma
 duũxũgũ namaxã toegũxũ nax
 ngëmaacũ nũxũ nangexmaxũcax i nabũ
 i ngóxũ. 15Rũ ngëmaacũ duũxũgũna
 cunaxã i norũ poraxëëruxũ i paũ rũ
 norũ taãxëëëruxũ i bínu rũ norũ
 mexëëruxũ i chíxũ. 16Rũ ngëma naigũ
 rũ ngëma dexáwa naxaxegũ. Rũ woo ya
 yima ocayiwaagũ ya taxũne ya Cori ya
 Tupana Líbanuanegu togũne rũ ngëma
 dexáwa naxaxegũ. 17Rũ yima ocayiwa
 nixũxchĩãũ i ngëma werigũ i íraxũ. Rũ
 yima pínutaniũwa namaxë i cówaagũ.
 18Rũ m̃xpúnëanewa nangexmagũ i
 ngëma naexũgũ i naixnecücüãx. Rũ
 ngëma m̃xpúnëearũ ãxmaxũwa namaxë
 i ngëma chigugũ rũ ngagũ. 19Rũ yima

tauemacü rü cunangoxêxê nax yimawa nangugüxcax i ngunexügü. Rü yimá üaxcü rü nüxü nacuax i norü ora i nagu yanaxücuxü. ²⁰Rü cuma rü cunaxêanexêxê i ngëxguma nachütagu. Rü ngëxguma i ngëma naexügü rü naixnecüwa ínachoxü. ²¹Rü ngëma aigü rü nawemücax ngëma naxae. Rü ngëmaäcü Tupanana nacagüe nax norü òna nüxna naxäxücax. ²²Natürü i ngëxguma yangunegu rü üaxcü ibáxigu rü naxmaxüwa naxi rü ngëma nayapee. ²³Rü ngëxguma i nûma i duüxügü rü norü puracüwa naxi. Rü napuracüe ñuxmata nachüta. ²⁴Rü namuxüchi i ngëma cuxüxü, Pa Corix. Rü guxüma i ngëma cuxüxü rü namexechi erü cumatama curü cuaxmaxã cunaxü. Rü guxüma i ngëma cuxüxü rü namaxã nanapá i ñoma i naane. ²⁵iRü dücax i ngëma már! Rü natacutüxüchi, rü namaxüchi rü nawa namaxê i naguxüxaxüxü i choxnigü rü naexügü i taxü rü ixíxaxü. ²⁶Rü ngëmagu narüxüxü ya wapurugü ya taxüchine. Rü ngëmawa nangexma i ngëma Leviatáu i taxüchixü i cumatama cuxüxü nax curü ñnucaxwaxeruxü yixüxcax. ²⁷Rü guxüma i ngëma cuxüxü rü cuxü ñnananguxêégü nax cuma cunachibüexêêxücax i ngëxguma nataiyaegu. ²⁸Rü cuma rü nüxna cunaxã rü nûmagü rü nanayauxgü. Rü mea cunaxüwemü rü nûmagü rü mea nachibüe. ²⁹Natürü ngëxguma ícunawogügu rü nûmagü rü nanaxixächiãégü. Rü ngëxguma nüxna cunayaxugü ya buanecü rü nayue rü wenaxarü waixümüxü nixígü. ³⁰Natürü ngëxguma nüxna cuxãxgu i maxü rü

niimu rü ngëmaäcü cuyangexwacaxüchigüxêxê i guxüma i ngëma ñoma i naanewa maxêxü. ³¹Rü ngëma Cori ya Tupanaarü üüne rü taguma inayacuax. Rü nûma rü poraäcü nataãxê namaxã i ngëma nûma naxüxü. ³²Rü ñoma i naane rü niduxrux i ngëxguma nûma nüxü nadawenügu. Rü ngëxguma yima maxpünegüxü yangógügu rü nicaixquegü. ³³Rü choma rü ñuxma nax chamaxüxü rü tá chorü Cori ya Tupanacax chawiyae. ³⁴Rü chierü Cori namaxã taãxëgu i ngëma nagu charüxínüxü. Erü naxütaguxica nixi i nüxü ichayangaxü i chorü taãxê. ³⁵iRü noxtacüma iyanaxo i ngëma duüxügü i chixri maxêxü i ñoma i naanewa! Rü name nixi i nataxuma i ngëma duüxügü i chixexü ügüxü. Rü guxüma i chauãêmaxã rü tá nüxü chicuaxüxü ya Cori ya Tupana. Rü name i Cori ya Tupanaxü ticuaxüxügü.

**Yema mexügü ga taxügü ga
Iraétanüxcax naxüxü ga Tupana**

105 ¹iRü moxê nüxna pexägü ya Cori ya Tupana! iRü guxüwama nüxü pixuchiga! iRü guxüma i duüxügümaxã nüxü pixu i ngëma mexügü i pexcax naxüxü! ²iRü perü wiyaegümaxã nüxü picuaxüxügü! iRü pegümaxã nüxü pixu i ngëma taxü i mexügü i naxüxü! ³iRü pegü namaxã picuaxüxügü ya yimá üüinecü! Rü pema nax naxcax pedaügüxü irü petaãxëgü! ⁴iRü naxcax pexi ya Corix ya Tupana, rü norü poracax pedaügü! iRü guxüguma norü ngüxêêcax pedaügü! ⁵⁻⁶iRü nüxna pecuaxächie ga yema mexügü ga taxügü ga norü poramaxã

naxüxü rü ngëma norü mugü ga pemaxã nüxü yaxuxü i pema nax Tupanaarü duü ya Abráútaagü pixigüxü rü Acóbutaagü i Tupana pexü unetagüxe pixigüxü! ⁷Rü nüma nixi i Cori ya tórü Tupana yixixü. Rü nüma nixi i ñoma i naanemaxã inacuíxü. ⁸⁻¹⁰Rü woo chi 1000 i natücumü i tataagü ngupetügu, rü nüma ya Tupana rü tagutáma nüxü inayarüngüma i norü uneta ga noxri Abráúmaxã nüxü yaxuxü, rü nawena nane ga Ichaámaxã nüxü yaxuxü, rü yemawena Acóbumaxã rü ta nüxü yaxuxü nax guxügutáma nüxü nangüxëxü i nataagü i Iraétanüxügü. ¹¹Rü yemacax Acóbumaxã nüxü nixu rü ñanagürü: “Choma rü tá cuxna chanaxã i guxüma i ñaa Canaáüane nax guxügutáma cuxrü rü cutaagüarü yixixücax”, ñanagürü. ¹²⁻¹⁵Rü nümagü ga tórü oxigü rü woo noxretama nixigü ga noxri rü toxnamanacüãx nixigü, rü woo ñuxre ga nachixüanegüwa nichopetüetanü, rü ñuxre ga äëxgacügümexëwa íninguxüetanü nax ñaa naanewa nangugüxücax, natürü nüma ga Tupana rü tama nanaxwaxe nax texé chixri namaxã icuíxü. Rü yemacax yema äëxgacügü ga naxmexwa nayexmagüxümaxã nüxü nixu rü ñanagürü nüxü: “Tama chanaxwaxe i ngëma choma nüxü chaxunetaxü i duüxügü rü chixri namaxã ipecuax. Rü ngëma chorü orearü urüügü rü tama chanaxwaxe i ngúxü nüxü pingexëëgü”, ñanagürü. ¹⁶Rü nüma ga Tupana rü yema naanewa nanangebüanexëxë rü yemacax ínangu ga taxü ga taiya. ¹⁷Natürü Tupana rü naxüpa Equítuanewa nanamu ga Yúche. Rü

guma nixi ga naeneegü namaxã taxecü nax togümexëwa nayexmaxücax ga Equítuanewa. ¹⁸Rü poxcupataügu nanapoxcu. Rü fiéruwa nayachotanaxägü rü cadénamaxã nayachotaparagü, rü yemaacü nanapíxcutü. ¹⁹Rü yemaacü Tupana Yúchexü naxü rü ñuxmata yangu ga yema ore ga Yúche nüxü ixuxü. ²⁰Rü yemawena ga Equítuanecüãxarü äëxgacü ga muxüma ga duüxügümaxã icuícü rü nanamu nax Yúchexü poxcupataüwa ínanguxuchigüxëëxücax. ²¹Rü nüma ga äëxgacü rü nüxü naxuneta nax norü ngüxëeruxü yixixücax. Rü naxmexgu nanaxü ga guxüma ga napata rü guxüma ga norü yemaxügü nax nüma namaxã inacuíxücax. ²²Rü nüma ga äëxgacü rü guxüma ga norü ngüxëeruügüétüwa rü norü ucüxëruügüétüwa nanaxüxëxë ga Yúche nax nüma namaxã inacuíxücax rü nangüxëëxücax nax cuax nüxü yexmagüxücax. ²³Rü yemawena rü Equítuanewa nangu ga Acóbu ga Tupana Iraégu naxüégacü. Rü yexma Equítuanegu naxächü. Rü yemaacü Canaáüanewa nayexma, natürü guxügüma nagu narüxínü nax noxrütama naanecax nawoeguxü ga nataagü. ²⁴Rü Tupana rü nayamuxëxë ga yema norü duüxügü rü düxwa Equítuanecüãxgüarü yexera narüporamaegü. ²⁵Rü yemawena ga Tupana rü yema Equítuanecüãxgüna naxínü nax yema Tupanaarü duüxügüchi naxaïexücax. Rü yemacax ga Equítuanecüãxgü nagu narüxínü nax ñuxácü naxüãxü nax tama timuxücax ga guxema Tupanaarü

duñxügü. ²⁶Rü yemawena ga Tupana rü nanamu ga norü duñ ga Moiché rü naenexê ga Aróñ ga nûmatama ga Tupana nûxñ unetacü. ²⁷Rü nûmagü ga Moiché rü Aróñ rü Tupanaarü poramaxã ínananguxêëgü ga cuaxruñgü ga ãucûmaxñ ga Equítuanewa. ²⁸Rü nûma ga Tupana rü guxñwama ga Equítuanewa ínananguxêë ga êanexñ. Natürü yema Equítuanecüãxgü rü tama naga naxññue. ²⁹Rü nagüññ nayanguxuchixêë ga natügüarü dexá rü yemaçax nayue ga choxni. ³⁰Rü cururugü yema nachixñanewa ínangugüxêë. Rü woo ãëxgacüarü pechicaxñgu rü naxígu. ³¹Rü Tupana rü nanamu ga muxñchixñ ga murenügü rü naxchigü. Rü guxñma ga Equítuane rü namaxã nanapá. ³²Rü pucñchicüxñ yema nachixñaneétüga nanayixêë ga gáuxñ. Rü ãëmacü inaxixêë. ³³Rü yemaacü nanachixexêë ga norü úbanecügü rü norü iguéranecügü. Rü guxñwama nanabüñtanüxêë ga norü naigü ga Equítuanewa. ³⁴Rü Tupana naxçax naca ga muxñchixñ ga munügü. Rü taxucürüwa texé tayaxugü ga norü mu. ³⁵Rü nayawaatü ga nanetügü ga naanegüwa yexmagüxñ rü guxñma ga yema nachixñanewa rüxügüxñ. ³⁶Rü yemawena rü wüxichigü ga Equítuanecüãxpatawa rü nanadai ga nûxíraxññ ga nane. ³⁷Rü yemaacü ga Tupana rü Equítuanewa ínanagaxñ ga norü duñxügü. Rü nayana ga taxñ ga úiru rü diêrumügü. Rü taxuxñma nidaxawee ga norü duñxügü rü taxuxñma natura. ³⁸Rü nûmagü ga Equítuanecüãxgü rü nataãxêgü ga yexguma nûxñ nadaugüga ga nax

inaxñchixññ, yerü poraãcü naxçaxwa namuñe. ³⁹Rü Tupana rü naétüwa nanayexmaxêë ga wüxi ga caixanexñ nax yema yadüxétüxñçax naxçaxwa ya ñaxcñema. Rü chñtacü rü wüxi ga üxñemamaxã nanangóonetanüxêë. ⁴⁰Rü yexguma namachicax ínacagüga, rü nûma ga Tupana rü ngugagü naxçax ínayachóochixêë. Rü pañ ga dauñwa rüyíññmaxã nanachibüexêë. Rü yemaacü meama nûxññ ningugü. ⁴¹Rü yexguma Tupana nuta nangñxtexêëga rü taxñ ga dexá yéma nayagoxñchixñ. Rü yema dexá rü ñoma wüxi ga natürñññ ínachianexñwa nayax. ⁴²Rü yemaacü aixcñma nayanguxêë ga yema norü uneta ga üñexñ ga nñxcñma norü duñ ga Abráñmaxã nûxñ yaxuxñ. ⁴³Rü yemaacü nixñ ga Tupana ga Equítuanewa ínagaxñ ga norü duñxügü ga nûma nûxñ naxunetaxñ. Rü yexguma ínagaxñãgu rü poraãcü nataãxêgü. ⁴⁴Rü togü ga duñxügüarü naane nñxna naxã. Rü nabñ ga togüarü puracñwa ne üñmaxã nanachibüexêë. ⁴⁵Rü yemaacü Tupana nûxñ narüngñxêë ga yema duñxügü yerü nanaxwaxe nax naga namaxêëga ga norü mugü rü naga naxññ ga norü nguxêëtae ga nûma namaxã nûxñ yaxuxñ. Rü name i Cori ya Tupanaxñ ticuaxññgü.

**Iraétanüxñgü rü guxñguma chixri
Tupanaga naxññue**

106 ¹Rü name i Cori ya Tupanaxñ ticuaxññgü. iRü moxê nñxna pexã! Erü nûma rü namecñma rü ngéma norü ngechañ rü taguma inayacuax. ²Rü texê nñxñ tacuax nax nûxññ tixuxñ i guxñma i

ngẽma nũma norũ poramaxã naxũxũ?
 ¿Rũ texé nũxũ tacuax nax nũma
 nanaxwaxexũãcũma nũxũ ticuaxũxũxũ?
 3Rũ tataãxẽgũ ya yĩxema aixcũma
 mexũgu rũxĩnũxe rũ naxũgũxe i ngẽma
 aixcũma wexguxũ. 4-5iRũ choxna
 nacuaxãchi, Pa Corix, i ngẽxguma nũxũ
 curũgũxẽẽgu i curũ duũxũgũ! Rũ
 ngẽxguma nũma cuxũxgu nax
 ícunanguxũxẽẽxũcax irũ choxũ rũ ta
 natanũwa nangexmaxẽxẽ nax ngẽmaãcũ
 nũxũ chadauxũcax i norũ taãxẽ i ngẽma
 curũ duũxũgũ i cuma quidexechixũ, rũ
 ngẽmaãcũ choma rũ ta wũxigu curũ
 duũxũgũmaxã chataãxẽxũcax! 6Rũ toma
 rũ cupexewa poraãcũ chixexũ taxũ torũ
 oxigũrũũtama. Rũ nũxna ítachocu i curũ
 mugũ nax toxrũtama ngũchaũ i
 chixexũgu tamaxẽxũcax. 7Rũ nũma ga
 torũ oxigũ rũ tama aixcũma nagu
 narũxĩnũe ga yema taxũgũ ga mexũgũ
 ga curũ poramaxã cuxũxũ. Rũ nũxũ
 inayarũngũmae nax cuma rũ nũxũ
 cungechaũxũ. Rũ yema Már ga
 Dauchiũxũcutũwa rũ cumaxã nayanũe.
 8Natũrũ nũma ga Tupana rũ
 Equítuanecũãxaru ãẽxgacũmexẽwa
 ínananguxũxẽẽama yerũ taxucũriwama
 inayanaxoxẽxẽ ga norũ uneta ga marũ
 Abrãũmaxã nũxũ yaxuxũ. 9Rũ nũma ga
 Tupana rũ yema Már ga Dauchiũxũxũ
 namu nax yapayexũcax. Rũ ñoma wũxi i
 naxnecũ i paxũrũxũ nixĩ. Rũ yemawa
 nayachoũxẽxẽ ga torũ oxigũ. 10Rũ
 yemaacũ nixĩ ga norũ uanũgũ ga naxchi
 aixũmexẽwa ínanguxũxẽẽaxũ. 11Rũ
 yexguma torũ oxigũwe yachoũgu ga
 tũmaaru uanũgũ rũ nũma ga dexá rũ
 naétũwa nayax. Rũ guxũma ga tũmaaru
 uanũgũ rũ yexma nayue rũ bai ga wũxi

ga maxũxũ ga íyaxũxũ. 12Rũ
 yexgumaama ga torũ oxigũ rũ dũxwa
 nayaxõgũ ga Tupanaaru unetagũ rũ
 norũ wiyaegũmaxã nũxũ nicuaxũxũgũ.
 13Natũrũ paxama nũxũ
 inayarũngũmaexũ ga yema taxũ ga
 mexũgũ ga Tupana naxcax ùxũ. Rũ
 tama ínananguxẽẽgũ ga yema Tupana
 nagu rũxĩnũxũ. 14Rũ yema
 ínachianexũwa rũ Tupanaxũ naxũgũ ga
 torũ oxigũ. Rũ naxcax ínacagũ nax
 Tupana paxa nũxũ naxũxũcax ga yema
 nũmatama ga duũxũgũ nagu rũxĩnũxũ.
 15Rũ nũma ga Tupana rũ naga naxĩnũ,
 rũ nanaxũ ga yema naxcax ínacagũxũ.
 Natũrũ yemawena rũ naxcax
 ínananguxẽxẽ ga daaweane ga namaxã
 nayuexũ. 16Rũ yema ínapegũxũwa rũ
 yema duũxũgũ rũ tama guma Moichéga
 rũ guma Tupana nũxũ unetaci ga
 Arõũga naxĩnũechaũ yerũ naxcax
 nixauxãchie nax norũ ãẽxgacũ yixĩgũxũ.
 17Rũ yemacax Tupana nanapoxcue. Rũ
 naxcax nayangexẽxẽ ga naane rũ
 yemagu nayicu ga Datãũ rũ Abiráũ
 namaxã ga namũcũgũ. 18Rũ yema
 namũcũgũ ga tama Tupanaga ínũexũ rũ
 Tupana naxcax yema nanamu ga
 ùxũema nax yemamaxã yaxaexũcax ga
 yema chixexũ ùgũxũ. 19Rũ guma
 maxpũne ga Oréxwa rũ nũma ga
 Iraétanũxũgũ nanaxũgũ ga wũxi ga
 wocaxacũchicũnaxã ga úirunaxcax. Rũ
 yemaxũ nicuaxũxũgũ. 20Rũ yemaacũ
 Tupana ya ùnecũxũ naxũchicũgũ
 namaxã ga wũxi ga woca i maxẽ i
 ngõxũchicũnaxã. 21-22Rũ nũxũ
 inayarũngũmae ga Tupana ga norũ
 poxũruxũ ixĩcũ ga naxĩcũ ga taxũ ga
 guxchaxũgũ ga Equítuanewa rũ

bajxächixëruüğü ga Cáüchixüanewa rü
 äücumaxü ga Már ga Dauchiüxüwa.
 23Rü nüma ga Tupana rü nüxü nixu rü
 tá nanadai ga yema duüxüğü. Natürü ga
 nüma ga Moiché rü naétüwa
 nachogüama rü yemaçax narüngüxmü
 ga Tupana rü tama nanadai. 24Rü
 yemawena rü nüxü naxoe ga yema
 naane ga mexechixü yerü tama
 nayaxögü ga yema Tupanaarü uneta.
 25Rü nachüüwachigü rü chixri Cori ya
 Tupanachiga nidexagü rü tama naga
 naxüüe ga yema norü mugü. 26Rü
 yemaçax ga nüma ga Cori ya Tupana rü
 namaxä nanaxuegu rü tá nadaiaxü yema
 ínachianexügu. 27Rü yexgumarüxü ta ga
 nataagümaxä rü nanaxuegu rü tá
 nadaiaxü rü to ga nachixüanegü ga
 tama nüxü yaxögüxügu nawooneäxü.
 28Rü yema tórü oxigü rü tupananeta ga
 Baámexëwa nügu nayexmagüxëxë. Rü
 nanangöxgü ga öna ga yema norü
 tupananetachicünaxägü i ngearü
 maxüáxüçax nadäixü. 29Rü yemaacü
 norü chixexüğümaxä Tupanaxü
 nanuxëëgü. Rü yemaçax ga nüma ga
 Tupana rü natanüwa ínanguxëxë ga
 daaweane ga nawa iyuxü. 30Natürü
 nüma ga chacherdóte ga Finée rü
 inaxüächi rü nayamax ga yema duüxü
 ga chixexü üxü. Rü yexguma
 ínayachaxächi ga yema daaweane. 31Rü
 yema Finée üxü rü Tupanapexewa
 name, rü name nax guxüguma
 wüxichigü i papá nanegümaxä nüxü
 yaxuxü. 32-33Rü yema tórü oxigü rü
 Meribawa rü ta Tupanaxü nanuxëëgü ga
 yexguma Moichéxü nachixewegügu nax
 dexá nüxna naxäxüçax. Rü yema
 duüxügügagu guxchaxü Moichéxü

nangupetü. Yerü düxwa Moichéxü
 nanuxëëgü rü yemaçax naechita chixri
 nidexa. 34Rü yema tórü oxigü rü tama
 nanadai ga yema Canaäüçüax ga
 Tupana namaxä nüxü ixuxü nax
 nadaiaxüçax. 35Natürü namaxä
 naxämücügüama, rü namaxä nixätégü,
 rü namaxä naxäxmagü ga yema
 duüxüğü ga tama Tupanaaxü yaxögüxü.
 Rü nacümagü ga chixexügüçax nangüe.
 36Rü yema duüxügüarü
 tupananetachicünaxägüxü nicuaxüxüğü
 rü yemagagu chixexügu nayi. 37Rü tüxü
 ínamugü ga naxacüegü nax yema
 ngoxogüçax tüxü ínaguxüçax. 38Rü
 yemaacü yema Canaäüanearü
 tupananetagüçax tüxü nadai ga guxema
 nanegü rü naxacüegü ga taxuxüma ga
 chixexü ügüxe. Rü ñoma ga naane rü
 guma tümagümaxä naxäüächi. 39Rü
 yemaacü ga yema duüxüğü rü
 Tupanapexewa yexeraxü ga chixexü
 naxüğü ga yexguma yema
 tupananetaguwe naxixgu. 40Rü nüma ga
 Tupana rü poraäcü namaxä nanu ga
 yema norü duüxüğü. Rü yemaçax
 noxtacüma nüxü naxo. 41Rü yema
 uanüğü ga tama yaxögüxüna nanawogü
 nax yema namaxä icuaxgüxüçax. 42Rü
 yema norü uanüğü rü nüxü
 narüporamae rü chixri namaxä
 inacuaxgü. 43Rü nüma ga Tupana rü
 muëpxüxcünama ínanguxüxëxë.
 Natürü ga nümagü rü tama nüxü
 inarüxüñüechaü ga yema Tupana nagu
 rüxüñüxü rü norü chixexü nüxü
 narüyexera. 44-45Natürü yexguma
 Tupana nüxü ínügu ga norü axu rü
 nüxü nadauxgu nax taxü ga
 guxchaxüwa nayexmagüxü, rü nüma ga

Tupana rü nüxna nacuaxāchi ga norü uneta ga namaxā nüxü yaxuxü. Rü yemacax nüxü nangechaütümüxü erü nataxüchi i norü ngechaü. ⁴⁶Rü yema norü duüxügüariü uanügüaxēwa ínananguxēxē nax mea namaxā inacuaxgüxüçax. ⁴⁷Pa Cori Pa Torü Tupanax itoxü rüngüxēxē rü toxü ínanguxüxēxē naxmexwa i ngēma to i nachixüanegü nax ngēmaäcü nüxü ticuaxüügüxüçax i cuéga i üünexü! Erü tanaxwaxe i taāxēäcuma cuxü ticuaxüxügü. ⁴⁸iRü guxüguma namexechi ya yimá tórü Cori ya Iraétanüxüarü Tupana! Rü name nixi i guxüma i duüxügü rü: “Ngēmaäcü yixi”, ñanagürügü. iRü ngixā tórü Cori ya Tupanaxü ticuaxüxügü!

**Cori ya Tupana rü guxüguma
tüxü nangechaü**

107 ¹iRü moxē nüxna pexägü ya Cori! Erü nüma rü namecüma rü norü ngechaü rü taguma inayacuax. ²⁻³Rü ngëxgumarüxü ta rü name nixi i Tupanana moxē naxägü i guxüma i ngēma duüxügü ga norü uanügümexēwa Cori ínguxüxēxē. Erü nümagü rü ngexta ínawoonexüwa ga nörtewa rü súrwa rü éstewa rü oéstewa rü Tupana rü wena nananutaquexexēxē rü nachixüanecax nanawoeguxēxē. ⁴Rü nümagü rü ínachianexüwa ga ngextá taxúema íxápataxüwa nachopetü nax naxçax nadaugüxüçax ga wüxi ga íane ga nagu naxāchiügüne. Natürü ínatüe rü tama nüxü inayangaugü ga nama ga wüxi ga íanewa nadaxü. ⁵Rü yexguma yema namacax nadaugügu rü natiaiye rü nitaxawae. Rü yemacax naturae rü

yexma nayuechaü. ⁶Natürü yema nax ngúxü yangegüxügagu rü düxwa Cori ya Tupanana nacagüe. Rü nüma ya Tupana rü ínananguxüxēxē nawa ga yema norü íxāchiäëgü. ⁷Rü yemawena rü mexü ga namagu nayamugü nax nawa nangugüxüçax ga guma íane ga nagu tá naxāchiügüne. ⁸Rü name nixi i Cori ya Tupanana moxē naxägü naxçax i norü ngechaü rü norü ngüxē i nüxna naxāxü. ⁹Erü nüma rü tüxü naxaxexēxē ya yíxema itaxawaxe rü taxü i ñna tüxna naxā ya yíxema taiyaxe. ¹⁰⁻¹¹Rü yema duüxügü rü poraäcü chixexüwa namaxē rü ngēmagagu ñoma éanexüwa nangexmagüxürüxü nixigü. Rü ngēma norü chixexü rü nayanaxgü ñoma cadénamaxā yanaxgüxürüxü. Rü nanaxixāchiäëgü yerü tama naga naxínüechaü ga Cori ya Tupana, rü tama nanaxügüchaü ga yema nüma nagu naxínüxü. ¹²Rü yemacax ga Tupana rü taxü ga puracüwa nanawogü. Rü naxwetaarü yamaxā nayayitanü rü taxúema nüxü tarüngüxē. ¹³Natürü yema nax ngúxü yangegüxügagu rü düxwa Cori ya Tupanana nacagüe. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema norü guxchaxüwa ínananguxüxēxē. ¹⁴Rü yema taxü ga guxchaxüwa ínananguxüxēxē ñoma éanexüwa ínanguxüxēäxürüxü. Rü nüxü nanamexēxē ga yema norü guxchaxügü ñoma cadéna íyawegüäxürüxü. ¹⁵Rü name nixi i Cori ya Tupanana moxē pexägü naxçax i norü ngechaü rü norü ngüxē i pexna naxāxü. ¹⁶Yerü nüma rü nayapuxēxē ga yema poxcupataüarü íax ga bróüchenaxçax rü nanapuxāchixēxē ga yema norü fiérumenaxägü. ¹⁷⁻¹⁸Rü

nümagü i ngëma duũxügü ga norü chixexügagu rü norü pecádugügagu idaxaweexü, rü nanaxixächiãëgü. Rü woo ga yema norü ñnagü rü tama nüxü nachixëgagü yerü naturae rü marü nayuechaü. ¹⁹Natürü naétüwa ga yema norü guxchaxügü rü Cori ya Tupanana nacagüe. Rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema norü guxchaxüwa ínananguxüxëxë. ²⁰Rü namaxã nanaxuegu nax naxcax yataanegüxü. Rü naxcax nitaanegü. Rü yemaacü ga Tupana rü yuwa ínananguxüxëxë ga yema duũxügü. ²¹Rü name nixi i Cori ya Tupanana moxë pexägü naxcax i norü ngechaü rü norü ngüxëë i pexna naxãxü. ²²Rü name nixi i nüxü picuaxüügüãcuma moxë nüxna pexägü rü taãxëãcü nüxü pixugüchiga i ngëma mexügü i naxüxü. ²³Rü yema taxetanüxügü ga márgu yarüxüxüxü, rü yáxüwa naxi nagu ga norü wapurugü. ²⁴Rü yema már-arü ngãxütüwa nüxü nadaugü ga yema mexü ga Cori ya Tupana üxü. ²⁵Rü nüma ga Cori ya Tupana rü nanamu nax inaxüxcax ga buanecü rü yexguma rü tacü ga yuape inaxü. ²⁶Rü yexguma ga guma wapurugü rü poraãcü naxexnagütanüãxü rü narüyixügü. Rü yema nagu ixü rü niduxrue norü muũmaxã. ²⁷Rü nichüxatanücüxü ñoma nangãxëxüxü. Rü tama nüxü nacuax nax ñuxacü íyachaxächixëëgüãxü ga norü wapurugü. ²⁸Natürü yema guxchaxüwa nayexmagügu rü Cori ya Tupanana nacagüe, rü nüma ga Cori ya Tupana rü yema norü guxchaxüwa ínananguxüxëxë. ²⁹Rü guma buanecü ga tacü rü íxracü ga buanecüxü

nananguxuchixëxë, rü narüxo ga yuape. ³⁰Rü yexguma nüxü nadaugügu ga nax naxoxü ga guma yuape rü nataãxëgü. Rü Tupana rü yema ínaxixüwa nanangugüxëxë. ³¹Rü ngëma duũxügü rü name nixi i Cori ya Tupanana moxë naxägü naxcax i norü ngechaü rü norü ngüxëë i nüxna naxãxü. ³²Rü name nixi i moxë nüxna naxägü i duũxügüarü ngutaquexewa rü ãëxgacügüarü ngutaquexewa. ³³Rü nüma ya Cori ya Tupana rü nayachegüxëxë i natügü rü natüxacügü, rü naxnecümarexü nayanguxuchixëxë, rü nipagüane. ³⁴Rü ngëma mairaxü i nanetü nawa bacaxü rü Tupana rü mairaxü i chixexüxü nananguxuchixëxë nagagu i norü chixexü i ngëma duũxügü i nagu ãchiügüxü. ³⁵Natürü ngëma naane i taguma dexáãxü rü nextaxaacügü nawa nayanguxuchixëxë. Rü ngëma naane i pagüanexü rü nibaixraweãx. ³⁶Rü ngëxma tüxü namugü ya yíxema ingearü ngëmaxüáxe. Rü ngëxma tümaarü íanegü taxügü. ³⁷Rü ngëxma tixüanegü rü úbamaxã tatoegü rü muxüchixüma i tümanetüarü o tibuxgü. ³⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxü narüngüxëë nax timuxücax. Rü nayamuxëxë i tümaarü wocagü. ³⁹⁻⁴⁰Rü ngëxguma tümaarü uanügü chixri tümamaxã icuaxgügu rü ngüxü tüxü yangexëëgügu rü ngëmagagu tiyuetanü rü tinoxreetanü, natürü Tupana rü tá tüxü naxütanü rü tá nüxü naxogx i ngëma tümaarü uanügü. Rü ínachianexügu tá ínayatüexëxë nax nu ne naxímarexücax i norü uanügü. ⁴¹Rü yíxema ingearü ngëmaxüãxgüxe rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxü

ínanguxũxêxê nawa i tũmaarũ ngechaũ.
Rũ tũxũ nimuxêxê ñoma carnérugürũxũ.
42Rũ ngẽmaxũ nadaugũgu i ngẽma
duũxũgũ i Tupanapexewa mexũ rũ tá
nataãxêgũ. Natürũ ngẽma chixexũarũ
ürũgũ rũ tá narĩngeaxgũmare. 43Rũ
yĩxema tũmaãxũ cuáxe rũ name nixĩ i
nagu tarũxinũxũ i ñaa tũmamaxã nüxũ
chixuxũ nax ngẽmaãcü nüxũ tacuáxũcax
nax ñuxãcü poraãcü tũxũ nangechaũxũ
ya tórũ Cori ya Tupana.

Íchamemare nax Tupanacax chawiyaexũ

108 1-2Ñuxma rũ íchame, Pa
Chorũ Tupanax, rũ íchame
nax chorũ wiyaemaxã cuxũ
chicuaxũxũ. Rũ paxmama tá ícharũda
rũ chorũ paxetaruũgũmaxã tá
chapaxeta. Rũ ngẽmaãcü tá nüxũ
charũmoxê i ngẽma ngexwacaxũ i
ngunexũ. 3Pa Cori Pa Tupanax, rũ chorũ
wiyaegũmaxã tá cuxũ chicuaxũxũ
napexewa i guxũma i nachixũanecũax i
duũxũgũ. 4Erũ ngẽma curũ ngechaũ rũ
daxũguxũ i naanearũ yexerawa nangu.
Rũ ngẽxgumarũxũ ta i curũ aixcũma rũ
yayxtũweanexũarũ yexerawa nangu.
5Pa Chorũ Tupanax, cuma rũ daxũguxũ
i naanemaxã icucuax rũ curũ üüne rũ
ñoma i naane namaxã nanapá. 6Rũ
toxũ nangãxũ rũ curũ poramaxã toxũ
ínanguxũxêxê i toma nax toxũ
cungechaũxũ! 7Rũ cumax, Pa Tupanax,
rũ cupatawa quidexa rũ ñacurũgũ:
“Taãxêacũma tá pexna chanaxã i
guxũma i ngẽma naane i oéstewaama
Chiquéũwa ixũgũxũ rũ ñuxmata
éstewaama Sucóxarũ ngatexũwa nguxũ.
8Rũ ngẽxgumarũxũ ta i Garaáxarũ
naane rũ Manachéarũ naane i natũ i

Yudáũarũ éstewaama ngẽxmagũxũ rũ
choxrũ nixĩ. Rũ ngẽma Efraíarũ naane i
churagarũ i poraxũ nawa ne íxũ rũ
choxrũ nixĩ. Rũ ngẽxgumarũxũ ta i
ngẽma Yudáarũ naane i Iraétanũxũarũ
ãẽxgacũgũ nawa ne íxũ rũ choxrũ nixĩ.
9Rũ ngẽma Moáane rũ Edóũane rũ
chautũũwa nangexmagũ. Rũ ngẽma
Piritéutanũxũgũ rũ choma rũ tá nüxũ
charũporamae”, ñanagürũ ya Tupana.
10-11Pa Tupanax, ¿rũ texé tá Edóũanewa
choxũ taga? ¿Rũ texé tá norũ ñane ya
poranegu choxũ taxũcuxêxê i ñuxma
nax toxũ cuxoxũ rũ marũ tama torũ
churagarũxũ íquixũmücũxũ? 12iRũ torũ
uwanugũchaxwa toxũ rüngũxêxê nax
nüxũ tarũporamaegũxũcax! Erũ
taxuwama toxũ name i toxrũxũ i
duũxũgũarũ ngũxê. 13Natürũ curũ
ngũxêẽmaxã Pa Tupanax, rũ tá nüxũ
tarũporamae i ngẽma torũ uanũgũ, erũ
cuma rũ tá cuyayitanũxêxê.

Tupanaarũ ngũxêẽcax ínaca

109 1Pa Tupanax itaxũ i choxũ
nüxũ cuxoxũ i chorũ
yumũxê! 2Erũ duũxũgũ i chixri maxêxũ
i dorataãxgũxũ rũ chauchiga nidexagũ.
Rũ wũxi i doramare nixĩ i ngẽma
chauchiga i nüxũ yaxugũxũ. 3Rũ
chauchi naxaieacũma nidexagũ. Rũ
natũcaxmamare chixexũ chauchiga
nixugũ. 4Rũ ngẽma chorũ ngechaũ i
naxcax ichaxãxũ rũ chixexũmaxã choxũ
nanaxũtanũgũ. Natürũ i chomax rũ
naxcax chayumũxêama. 5Rũ ngẽma
mexũ i naxcax chaxũxũ rũ chixexũmaxã
nanatáeguxêgũ. Rũ choma nüxũ
changechaũyane rũ chauchi naxaie. 6Pa
Tupanax irũ ñuxma rũ ngẽma chixexũ

üxũcax nüxũ naxuneta i wüxi i ãëxgacü
 i chixecüma nax ngẽma nüxna
 caxaxũcax i norü chixexũchiga! iRü
 ngëxgumarüxũ ta nüxũ naxuneta i wüxi
 i norü uaxũruxũ i naxcax ícaxaxũ nax
 napoxcuxũcax! ⁷Rü ngëxguma ãëxgacü
 nüxna caxgu i norü chixexũchiga rü
 name nixĩ i noxtacüma poxcu namaxã
 naxueguxũ. Rü ngëxguma nügũcax
 ínacaxgu nax tama napoxcuxũcax rü
 name nixĩ i noxtacüma yexeraãcü
 nanapoxcuama. ⁸iRü nanuxẽxẽ i norü
 maxũ rü noxtacüma nayux nax
 ngẽmaãcü togü noxtacüma nayaxuxũcax
 i norü puracü! ⁹Rü ngẽmaãcü i
 naxacügü rü noxtacüma nataxcue rü
 naxmax rü noxtacüma yutexe tixĩ. ¹⁰Rü
 ngẽmaãcü i naxacügü rü nu ne
 nanaxĩmare rü íxraxũ i diërucax
 nacaxũwaxegü. iRü noxtacüma nawa
 ínawoxũ ya yima napatachicawa! ¹¹iRü
 guxũma i ngẽma norü ngẽmaxũgü, rü
 ngẽma diëru naxũtawa nayaxuxũ
 noxtacüma yana! iRü togũmare i
 duũxũgü nüxũ yana i ngẽma norü
 puracütanü! ¹²Rü name nixĩ i
 taxúeaxũma nangechaũtümüxũ rü woo i
 naxacügü i taxcuexũ. ¹³iRü noxtacüma
 guxũ yue i nataagü nax ngẽmaãcü
 yanaxoxochixũcax i napexëegagü! ¹⁴Rü
 cumax, Pa Corix, irü nüxna nacuaxãchi i
 nanatüarü chixexũ rü tagutáma ínapi i
 ngẽma naéarü pecádu! ¹⁵iRü guxũguma
 nüxna nacuaxãchi i ngẽma chixexũ i
 naxũxũ! iRü duũxũgüãxëwa ínapi i
 naéga! ¹⁶Rü nüma i ngẽma chixexũ üxũ
 rü taguma nüxũ tangechaũtümüxũ ya
 yíxema ingearü diëruãxgũxe rü yíxema
 tama tügü icuaxũügũxe rü yíxema
 guxchaxũmaxã naxixãchiãëgũxe. Rü

nüma rü chixri tümamaxã inacuax rü
 ngẽmaãcü tüxũ nadai. ¹⁷Rü nüma rü
 naxcax nadau nax chixexũ naxüxũ. iRü
 ngẽmacax noxtacüma chixexũ namaxã
 yaxugüe i duũxũgü! Rü taguma naxcax
 nadau nax taxacürü mexũ naxü. iRü
 ngẽmacax noxtacüma taguma texé
 mexũ nachiga ixu! ¹⁸iRü ngẽma nacüma
 i chixexũ, rü noxtacüma yadũxã i
 naxũne ñoma wüxi i naxchirumaxã
 idũxũxũrũxũ! iRü naanügu rü
 naxchinaxãgu, rü noxtacüma naxücu i
 ngẽma chixexũ i nagu naxĩnũxũ ñoma
 dexá rüxna chíxũ tagu ücuxũrũxũ!
¹⁹Rü ngẽma nacüma i chixexũ irü
 noxtacüma yadũxã i naxũne ñoma wüxi
 i naxchiru naxũne idũxũxũrũxũ, rü
 noxtacüma nüxna nanái ñoma wüxi i
 goyexũrũxũ! ²⁰Rü name nixĩ i Cori ya
 Tupana ngẽmaãcü nüxũ nanaxütanü i
 ngẽma chomaxã rüxuanũãxgũxũ rü
 chixri chauchiga idexagũxũ. ²¹Natürü
 cumax, Pa Corix rü chanaxwaxe i choxũ
 curüngũxë rü mea choxna cudau nax
 ngẽmaãcü natachigaxũcax i cuéga. iRü
 curü mecümagagu choxũ
 ínanguxuchixëxë nawa i ngẽma
 chixexũgü! ²²Choma rü poraãcüxüchi
 guxchaxũwa changexma rü
 chanaxixãchiãxë rü chorü maxũnewa rü
 poraãcü nangux. ²³Rü ngẽma chorü
 guxchaxũgũmaxã rü inixü nax
 chixachigũxũ ñoma wüxi i
 gauxchipetaxũ ixũxchigũxũrũxũ. Rü
 ñuxma rü marü chixaxüchi, rü
 ngẽmacax ya yima buanecü rü choxũ
 niga ñoma wüxi i munüxũ yaxagũrũxũ.
²⁴Rü ngẽma nax tama chachibüxũcax rü
 chiduxruxëápüxü rü chixachigü. ²⁵Rü
 duũxũgüarü cugüruxũ chixĩ. Rü

ngëxguma choxũ nadaunügu rü
 nanexáerugü rü choxũ nacugüe.
 26-27 ¡Choxũ rüngũxëxë, Pa Cori Pa
 Chorü Tupanax! ¡Rü curü ngechaũgagu
 choxũ ínanguxuchixëxë nawa i chorü
 guxchaxũgü nax ngëmaãcü duũxũgü
 nüxũ cuáxũcax nax aixcúma cuma
 yixixũ i choxũ curüngũxëxë! 28 Rü
 ñuxma nax choxũ curüngũxëxë rü
 nüétama nixí ega woo chixexũ chomaxã
 yaxugüegu i ngëma chomaxã
 rüxuanũãxgũxũ. Rü name nixí nax
 naxãneexũ. Natürü i choma nax curü
 duũxũ chixixũ rü chataãxë. 29 Rü ngëma
 chorü uanügu rü name nixí nax poraãcü
 naxãneexũ. ¡Rü ngëma norü ãne rü
 noxtacúma yadũxã i naxũne ñoma wüxi
 i naxchirumaxã idũxũxürüxũ! 30 Rü ñaa
 chauaxmaxã rü guxũgutáma Cori ya
 Tupanana moxë chaxã. Rü muxũ i
 duũxũgütanüwa tá nüxũ chicuaxũxũ.
 31 Erü nüma ya Tupana rü tumaétüwa
 nachogü ya yíxema ngearü
 ngëmaxũãxgũxe. Rü naxmëxwa tüxũ
 ínapoxũ i ngëma tüxũ íxuaxũgũxũ.

Nüma ya Cori rü ãëxgacüna pora naxã

110 1 Rü nüma ya Tupana rü
 chorü Corixũ ñanagürü:
 “¡Chorü tügüncëwawa rüto rü
 ñuxmatáta i ngëma curü uanügu rü curü
 chicutüxũ chayaxixëëgü!” ñanagürü.
 2 Rü nüma ya Tupana rü Yerucharëüwa
 cuxũ naxuneta nax ãëxgacü quixixũcax
 rü namaxã icucuáxũcax i ngëma curü
 uanügu. 3 Rü ngëma ngunexũ i curü
 uanüxũ curüporamaegu rü curü
 duũxũgü rü tá cuxmëxwa nügü
 nangexmagüxëxë. Rü nimexchiruãcüma
 tá cupëxewa nangugü. Rü ngëma curü

pora rü guxũgutáma nitachigü ñoma
 pucü ya guxũguma paɁmama
 rüngucürüxũ. 4 Rü nüma ya Tupana rü
 cuxũ naxuneta nax Melquisedérüxũ
 guxũguma chacherdóte quixixũ. Rü
 nüma rü taxütáma inayanaxoxëxë i
 ngëma nüxũ yaxuxũ. 5 Rü nüma ya
 Tupana rü curü tügüncëwawa
 nangexma nax cuxũ ínapoxũxũcax. Rü
 ngëma ngunexũ i nagu nanuxũgu rü tá
 nanadai i muxũma i ãëxgacügü. 6 Rü
 ngëma nachixũanegüçax rü tá poxcu
 naxuegu. Rü ngëxma tá nayue i
 muxüchixũ i duũxũgü. Rü guxũwama i
 ñoma i naanewa rü muxütama i
 ãëxgacügü tá ínawoxũ. 7 Natürü
 nümatama ya Tupana rü ngëma
 namacüwawa ngëxmaxũ i natüxaciuarü
 dexáwa tá naxaxe. Rü ngëma dexá rü tá
 nayaporaxëëchigü.

**Nüxũ ticuaxũxũgü ya Cori ya
 Tupana erü mexũ taxçax naxũ**

111 1 Name nixí i Cori ya
 Tupanaxũ ticuaxũxũgü. Rü
 choma rü guxũma i chorü maxünemaxã
 tá Cori ya Tupanaxũ chicuaxũxũ ngëma
 duũxũgü i mexũgu rüxñnëxũarü
 ngutaquëxewa rü guxũma i
 duũxũgüpëxewa. 2 Rü guxũma i ngëma
 Cori ya Tupana üxũ rü nataxüchi. Rü
 yíxema aixcúma namaxã taãxëxe i
 ngëma Tupana üxũ rü nawa tangux. 3 Rü
 ngëma Tupanaarü puracü rü namexechi.
 Rü nüma rü guxũguma mea tamaxã
 inacuax. 4 Rü yema mexũ ga naxüxũ rü
 taxucürüwama nüxũ itarüngümae. Erü
 nüma ya Cori rü namecümamaxüchi rü
 nüxũ tangechaütümüxũ. 5 Rü tüxũ
 naxüwemü ya yíxema nüxũ

icuaxüüğüxe. Rü nüma rü taguma nüxü inarüngüma i ngēma norü uneta ga nüxü yaxuxü. ⁶Rü nüma rü norü duüxügüpeşewa inanawex ga norü pora ga yexguma nüxna naxāāgu ga ñaa Iraéane woo muxüma ga totücumü ga duüxügü ga tama yaxögüxü nawa namaxēchirex. ⁷Rü guxüma i ngēma nüma naxüxü rü name rü aixcüma niwex i norü mugü. Rü ngēmacax name nax nagu yaxōxü. ⁸Rü ngēma norü mugü rü taguma inayarüxo erü guxüma rü aixcüma nixü rü nawexgu. ⁹Rü nüma rü inanguxüxēē ga norü duüxügü naxmexwa ga norü uanügü. Rü yema norü uneta rü namaxā nüxü nixu nax tagutāma iyanaxoxü. Erü nüma ya Tupana rü naxüüne rü naxāücümaxüchi. ¹⁰Rü yíxema aixcüma cuax tüxü ngēmxaxe rü Cori ya Tupanaxü ticuaxüxügü. Rü yíxema Cori ya Tupanaxü icuaxüüğüxe rü aixcüma tūmaāēxü ticuax. Rü name nixü i guxüguma nüxü ticuaxüxügü.

**Nataāxē ya yimá yatü
ya mexügu rüxüncü**

112 ¹Name nixü i Cori ya Tupanaxü ticuaxüxügü. Rü nataāxē ya yimá yatü ya Cori ya Tupanaxü ngechaücü rü norü mugügu imaxücü. ²Rü yimá yatü ya mexügu rüxüncü rü Tupana tá nüxü narüngüxēē i ngēma naxacügü rü tá naporae i ñoma i naanewa. ³Rü napatawa ya yimá yatü rü namuarü ngēmaxüāxgü. Rü guxüguma norü ngēmaxügümaxā toxguāxü narüngüxēē. ⁴Rü yimá yatü rü ñoma wüxi i omü i ēanexüwa ibāxixürüxü nixü naxcax i ngēma togü i

duüxügü i mexü. Rü nüma rü namecüma rü nangechaüwaxe rü nixaixcüma. ⁵Rü yimá yatü ya mecümacü rü norü ngēmaxügümaxā togüxü narüngüxēē. Rü mea namaxā inacuax i guxüma i ngēma nüxü ngēmxaxü. ⁶Rü yimá yatü rü taxütāma nagu nayarüchixe woo norü uanügü chixexü namaxā üxgux. Rü duüxügü rü guxügutāma nüxna nacuaxāchigü naxcax i ngēma mexü i naxüxü. ⁷Rü nüma rü taxucaşma naxcax nabāixāchi i taxacürü chixexü i ore i nachiga i nüxü naxinüxü, erü nüxü nacuax nax Tupana aixcüma nüxna dauxü. ⁸Rü nüma ya yimá yatü rü taxucaşma norü uanügüxü namuü. Rü nüxü nacugüama erü Tupanagu nayaxō. ⁹Rü yíxema tüxü nataxúxe rü guxüguma norü ngúchaümaxā tüxna nanaxāmare i diēru. Rü ngēma nacüma i mexü rü taguma nüxü narüchau nax naxüāxü. Rü taxucaşma naxāne erü aixcüma nagu namaxü i ngēma nüxü yaxuxü. ¹⁰Rü ngēma chixexü ügüxü rü nanue ega nüxü nadaugügu. Rü norü numaxā nixüxchapütagü. Natürü ngēma norü ñnü i ngēma chixexüarü ürüügü rü tá nagu nayarüchixe.

Norü mecümacax Tupanaxü ticuaxüxügü

113 ¹Name nixü i Cori ya Tupanaxü ticuaxüxügü. Pa Norü Duüxügüx rü inüxü picuaxüxügü! ²Rü name i ñuxma rü guxüguma mea nachiga idexagüxü. ³Rü guxāma i pema i éstewa ngēmagüxe rü ñuxmata pema i oéstewa ngēmagüxe irü nüxü picuaxüxügü ya Cori ya Tupana! ⁴Rü nüma ya Cori ya Tupana rü guxüma i

nachixũanegũmaxã inacuax. Rũ norũ pora rũ daxũguxũ i naaneetũwa nangu. ⁵⁻⁶Rũ taxũema namaxã tawũxigu ya tũrũ Cori ya Tupana ya daxũguxũ i naanewa ãẽxgacũ ixĩcũ, natũrũ ngẽma nũxũ nadawenũ i daxũguxũ i naane rũ ñoma i naane. ⁷⁻⁸Rũ tũxũ narũngũxẽẽ ya yĩxema ngearũ diẽruáxe. Rũ yĩxema taxũema tũxũ rũngũxẽxẽxe rũ tũxũ ñnarũdaxẽxẽ rũ tũmaarũ ñanearũ ãẽxgacũgũtanũwa tũxũ narũtoxẽxẽ. ⁹Rũ yĩxema ngexe ya ngexacũxe rũ nũma ya Tupana rũ tũxũ nataãxẽxẽxẽ rũ tũxũ narũngũxẽẽ nax taxãxacũxĩcax. Pa Duũxũgũx, rũ ingĩxã nũxũ ticuaxũxũgũ ya Cori ya Tupana!

Nũxna nacuaxãchie ga yexguma
Equĩtuanewa ñachoxũxgu ga Iraétanũxũ

114 ¹⁻²Rũ nũxcũma ga yexguma Equĩtuanewa ñachoxũxgu ga tũrũ oxĩgũ ga Iraétanũxũgũ ga Acóbutaagũ, rũ Yudáanegu nixĩ ga naxũgũaxũ ga guma Tupanapata. Rũ nũma ga Tupana rũ yẽma nixĩ ga tũrũ oxĩgũmaxã inacuáxũ. ³Rũ yexguma yema Már ga Dauchiũxũ yema Iraétanũxũxũ dũxgu rũ niyauxyexũchixũ. Rũ yexgumarũxũ ta ga yema natũ ga Yudáũ rũ tũrũ oxĩgũcax ñayachaxãchixũchixũ. ⁴Rũ yexguma ga guma imáchanexũchine ga mǎxpũnegũ rũ guma rũnuxmaegũne ga mǎxpũnegũ rũ Tupanaarũ poramaxã nayuxnagũtanũ ñoma carnéruxacũgũ rũ chĩbuxacũgũ yuxnagũtanũxũrũxũ. ⁵¿Rũ taxacũ cuxũ nangupetũ, Pa Már i Dauchixũxũ, nax quiauxyexũchiũxũ? ¿Rũ taxacũ cuxũ nangupetũ, Pa Natũ Pa Yudáũ nax ícuyachaxãchixũchiũxũ?

⁶¿Rũ taxacũ pexũ nangupetũ, Pa Imáchanexũchine ya Mǎxpũnegũx rũ pemax Pa Rũnuxmaegũne ya Mǎxpũnegũx, rũ piyuxnetanũcũxũ ñoma carnéruxacũgũ rũ chĩbuxacũgũ yuxnagũtanũxũrũxũ? ⁷Rũ cumax, Pa Ñoma i Naanex irũ Acóbuarũ Tupanapexewa curũ muũmaxã idũxru! ⁸Yerũ ga nũma rũ nutatanũwa nanangoxẽxẽ ga puchugũ rũ nuta ya tacũwa inayagoxũchixũxẽxẽ ga dexã.

Tũrũ Tupana rũ daxũguxũ i
naanewa nangexma

115 ¹Pa Cori Pa Tupanax icugũtama icuaxũxũ rũ taxũ i toxũ quicuaxũxũ! iRũ cugũ icuaxũxũ naxcax i curũ ngechaũ rũ naxcax i ngẽma nax quixaixcũmaxũ! ²¿Rũ tũxcũ i ngẽma tama yaxõgũxũ rũ ñnacagũ rũ ñanagũrũgũ: “¿Ngexcũ nixĩ ya perũ Tupana?” ñanagũrũgũ? ³Natũrũ tanangãxũ rũ ñatagũrũgũ: “Tũrũ Tupana rũ daxũguxũ i naanewa nangexma. Rũ nũma rũ nanaxũ i guxũma i taxacũ i nũma nanaxwaxexũ”, ñatagũrũgũ. ⁴Rũ ngẽma norũ tupanagũ i ngẽma tama yaxõgũxũ, rũ nũmatama i duũxũgũ naxmẽxmaxã nanaxũgũ. Rũ úirumũ rũ diẽrumũnaxcax nixĩ. ⁵Rũ nũxũ nangexma i naxãx natũrũ tama nĩdexagũ rũ nixãxetũ natũrũ tama taxacũxũ nadau. ⁶Rũ naxãchinũ natũrũ tama taxacũxũ naxĩnũe. Rũ naxãxmaraxũ natũrũ taxuxũma nũxũ napa. ⁷Rũ nixãxmẽx natũrũ tama tũxũ ningõgũgũ. Rũ nixãcutũ natũrũ tama inaxĩ. Rũ bai i wũxi i naga i naxãxgũwa íxũxũxũ. ⁸Rũ ngẽma duũxũgũ i nũgũcaxtama naxchicũnaxãgũ ügũxũ rũ

nüxü yaxöğüxü rü naxrüütama nixigü
 nax taxuwama yamexü. ⁹Pa
 Iraétanüxügüx irü Cori ya Tupanagu
 peyaxöğü! Erü nüma rü tüxü
 narüngüxëe rü tüxna nadau. ¹⁰Pa
 Chacherdótegüx irü Cori ya Tupanagu
 peyaxöğü! Erü nüma rü tüxü
 narüngüxëe rü tüxna nadau. ¹¹Rü
 pemax, Pa Duüxügü i Cori ya Tupanaxü
 Ngechaxügüxex irü nagu peyaxöğü! Erü
 nüma rü tüxü narüngüxëe rü tüxna
 nadau. ¹²Rü nüma ya Cori ya Tupana rü
 tagu narüxünü rü tá tüxü narüngüxëe.
 Rü tá nüxü narüngüxëe i guxüma i
 Iraétanüxügü rü norü chacherdótegü.
¹³Rü tá mexü tümamaxä naxuegu ya
 yíxema nüxü ngechaügüxe woo yaxe rü
 buxe. ¹⁴Rü chanaxwaxe, Pa Iraétanüxüx,
 nax Cori ya Tupana pexü imuxëexü rü
 yamuxëäxü i pexacügü. ¹⁵Rü nüma ya
 Cori ya Tupana i daxügüxü i naane rü
 ñoma i naanearü üruxü rü aixcüma tá
 pexna nanaxä i norü ngüxëe. ¹⁶Rü Cori
 ya Tupanaarü nixi i daxügüxü i naane,
 natürü duüxügüna nanaxä i ñoma i
 naane. ¹⁷Rü ngëma marü yuexü i
 naxmaxüwa ngëxmagüxü rü
 taxucürüwama Cori ya Tupanaxü
 nicuaxüxügü i ñoma i naanewa.
¹⁸Natürü i yixema i ñuxma nax imaxëxü
 rü tá nüxü ticuaxüxügü i ñuxmax rü
 guxügutáma i Rü ngíxä nüxü
 ticuaxüxügü ya Cori ya Tupana!

Yumüxëwa Tupanana moxë taxä

116 ¹⁻²Rü Cori ya Tupanaxü
 changechaü erü nüxü
 naxünü i ngëma chorü yumüxë. Rü
 ñuxma nax chamaxüxügu rü
 guxügutáma namaxä chidexa i chorü

yumüxëwa. ³Rü ngëma yu rü choxü
 niyauxchirex rü wixguxuchi choxü
 nimax. Rü chabaixächi rü chamuü. ⁴Rü
 yexguma ga choma rü Cori ga
 Tupanacax aita chaxü rü ñachagürü:
 “iPa Corix, choxü namaxëxë!”
 ñachagürü. ⁵Rü nüma ya Cori ya
 Tupana rü aixcümacü nixi rü nüxü
 tangechaütümüxüwaxe. Erü nüma rü
 woetama guxüguma namecümaxüchi.
⁶Rü nüma ya Cori ya Tupana rü tüxna
 nadau ya yíxema taxuxüma ixigüxe. Rü
 yexguma chaturagu ga nax
 chayuxchaüxü rü choxü ínarüdaxëëama.
⁷⁻⁸Rü ñuxma rü wenaxarü chataäxë yerü
 nüma ga Cori ya Tupana rü chomaxä
 namecüma rü choxü ínapoxü nax tama
 chayuxüçax rü tama axu ínguxüçax rü
 tama chixexügu changuxüçax. ⁹Rü
 ñuxma rü Cori ya Tupanaga tá chaxünü
 natanüwa i ngëma duüxügü i ñoma i
 naanewa maxëxü. ¹⁰Rü choma rü
 chayaxöoma woo chorü ínúwa rü
 ñachagürü: “Nataxüchi i chorü
 guxchaxü”, ñachagürü. ¹¹Rü chorü
 íxächiaëégagu rü ñacharügü: “Guxüma i
 duüxügü rü nidorataxgü”, ñacharügü.
¹²¿Ñuxacü tá Cori ya Tupanaaxü
 chanaxütanü naxçax i guxüma i ngëma
 mexü i chaüxçax naxüxü? ¹³Rü
 napexewa tá chanange i chorü ämare i
 bínuchixü rü tá nüxü chicuaxüxü yerü
 yuwa choxü ínapoxü. ¹⁴Rü guxüma i
 norü duüxügüpepexewa tá nüxü
 chicuaxüxü yema namaxä nüxü
 chixuxürüxü. ¹⁵Rü nüma ya Cori ya
 Tupana rü poraäcü nüxü nangechaü i
 norü duüxügü, rü poraäcü nüxü nangux
 i ngëxguma nayuegu i ngëma norü
 duüxügü i nüxü ngechaügüxü. ¹⁶Pa Cori

Pa Tupanax, choma rü curü duñxü
chixí, rü curü duñxü tūmane chixí. Rü
cuma nixí i choxü ícunguxuchixēñxü
nawa ga yema guxchaxügü ga choxü
ináixü. ¹⁷Rü ngēmacax tá moxē cuxna
chaxā rü naxūnagü tá cuxcax chadai rü
íchanagu. Rü ngēmaācü tá cuxü
chicuaxüñxü Pa Cori Pa Tupanax. ¹⁸⁻¹⁹Rü
Yerucharéüwa ngexmane ya
cupataxñtūwa rü guxūma i curü
duñxügüpeñxewa tá chayanguxēñxü i
ngēma chorü uneta ga cumaxā nüñxü
chixuxü. Pa Duñxügüñxü, ingíxā nüñxü
ticuaxüñxügü ya Cori ya Tupana!

Tupanaxü ticuaxüñxügü

117 ¹iPa Guxūma i
Nachixūanecüñxügüñxü, rü Pa
Guxūma i Íanecüñxügüñxü, rü Tupanaxü
picuaxüñxügü! ²Erü nüma rü poraācü
tüñxü nangechañxü rü guxūguma
nixaixcūma rü nayanguxēñxü i ngēma
nüñxü yaxuxü. iRü ngíxā tórü Corixü
ticuaxüñxügü!

Cori ya Tupanaarü pora rü taguma inayagux

118 ¹Pa Duñxügüñxü, irü Cori ya
Tupanana moxē pexāgü!
Erü nüma rü namecūmaxñchi rü
guxūguma tüñxü nangechañxü. ²Pa
Íraétanüñxügüñxü, rü name nixí i
ñapegürügü: “Cori ya Tupanaarü
ngechañxü rü taguma inayagux.” ³Rü
ngēxgumarüñxü ta i pemax, Pa
Chacherdótegüñxü, rü name nixí i
ñapegürügü: “Cori ya Tupanaarü
ngechañxü rü taguma inayagux.” ⁴Rü
ngēxgumarüñxü ta i pemax i tórü Cori ya
Tupanaxü ngechañxügüñxü, rü name nixí i

ñapegürügü: “Cori ya Tupanaarü
ngechañxü rü taguma inayagux”,
ñapegürügü. ⁵Rü yexguma taxü ga
guxchaxūwa chayexmagu rü Cori ya
Tupanaarü ngüñxēñcax íchaca. Rü nüma
rü choxü naxññü rü nawa choxü
ínanguxuchixēñxü ga yema chorü
guxchaxügü. ⁶Rü nüma ya Cori ya
Tupana rü nachauxñtagu rü ngēmacax
tama chamuñxü. iRü ñuxma rü texé
tapora nax taxacürü chixexñgu choxü
tanguxēñxü? ⁷Rü nüma ya Cori ya
Tupana rü nachauxñtagu, rü nüma nixí i
choxü nangüñxēñxü. Rü tá nüñxü chadau
nax ñuxñcü Tupana tá nüñxü
rüporamaexü i ngēma chauxchi aiexñxü.
⁸Rü name nixí nax Cori ya Tupanagu
yaxögüñxü rü tama i duñxügüñxü. ⁹Rü
name nixí nax Cori ya Tupanagu
yaxögüñxü rü tama i ñēñcagüñxü i
poraexñgu. ¹⁰Rü guxūma ga yema togü
ga nachixūanecüñxügüñxü rü chañcax
ínayaxññchi rü choxü ínachomaeguñchi
nax choxü yamañxügüñcax. Natürü
Tupanaégagu nüñxü charüporamae. ¹¹Rü
guxñwama choxü ínachomaeguñchi,
natürü Tupanaégagu nüñxü
charüporamae. ¹²Rü ñoma máxegürñxü
choxü ínachomaeguñchi ga chorü
uanügü. Natürü yema nax nanuexñxü rü
ñoma taxacü i axñxü rü paxama ixoxññxü
nixñgü. Yerü Tupanaégagu nüñxü
charüporamae. ¹³Rü norü numaxā
chañcax nibuxmü nax choxü
yamañxügüñcax, natürü nüma ya Cori ya
Tupana rü choxü ínapoxñxü. ¹⁴Rü
ngēmacax chorü wiyaemaxā Cori ya
Tupanaxü chicuaxüñxü erü nüma nixí i
choxü naporaxēñxü. Rü nüma nixí i
choxü namaxēñxü. ¹⁵Rü ngēma

Tupanaarü duũxũgü rü napatagüwa taãxëäcuma nawiyaegü i ngëxguma nüxũ naxĩnũegu nax ñuxäcü Tupana naporamaegüxëëxũ nüxũ i ngëma namaxã rüxuanũãxgũxũ. Rü ñanagürügü: “Nüma ya Cori ya Tupana rü norü poramaxã tüxũ ínapoxũ nüxna i ngëma tamaxã rüxuanũãxgũxũ. ¹⁶Erü ngëma norü pora ya Tupana rü taxuxũma i to i poramaxã nawüxigu. Rü ngëma norü poramaxã nixĩ i nüxũ nayexeraxũ i ngëma tamaxã rüxuanũãxgũxũ”, ñanagürügü. ¹⁷Rü ñuxma rü taxütáma paxa chayü. Rü tá chamaxũ nax ngëmaäcü nüxũ chixuxũcax i guxũma i taxacü i naxüxũ ya Cori ya Tupana. ¹⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü poraäcü choxũ naxü natürü tama choxũ ínatax nax chayuxũcax. ¹⁹iRü peyawãxnax i ngëma Tupanapataarü ñãx! Rü ngëxma chaxücucaũ nax Cori ya Tupanana moxë chaxãxũcax. ²⁰Rü ngëma napataarü ñãxwa nixĩ i yachocuxũ i ngëma aixcüma norü duũxũgü ixigũxũ. ²¹Pa Corix, moxë cuxna chaxã erü choxũ nüxũ cuxĩnũ i chorü yumüxë rü choxũ cungãxũga. Erü cuma rü chorü maxëëruxũ quixĩ. ²²Rü yima nuta ya ñpataarü üruũgü nüxũ oecü rü yima nixĩ ya ñuxma nüxĩra yaxüchigüäcü. ²³Rü Cori ya Tupana nixĩ ya ngëmaäcü naxücü rü ngëmacax tataãxëgü erü wüxi i mexechixũ nixĩ. ²⁴Rü ñaa nixĩ i ngëma ngunexũ i nagu Tupana mexũ taxcax üxũ. iRü ngĩxã poraäcü tataãxëgü! ²⁵Pa Corix ipaxa torü uanügümexëwa toxũ ínanguxũxë! iRü toxũ rüngũxëxë nax mea toxũ nangupetüxũcax! ²⁶Rü Tupana rü namaxã nataãxë ya yimá naégagu

nüma ücü. Rü toma rü Tupanapatawa mexũ pemaxã taxuegu. ²⁷Rü nüma ya Cori nixĩ i tórü Tupana yixixũ. Rü nüma nixĩ i tüxũ yabáixmaxũxũ. iRü ngĩxã napatawa ngëxmaxũ i ämarechicagu tayanú i ngëma naitanügü i nüxna ixãmaregũxũ! ²⁸Rü cuxna moxë chaxã, Pa Corix, rü cuxũ chicuaxũxũ erü cuporaxüchi rü chorü Tupana quixĩ. ²⁹iRü nüxna moxë pexägü ya Cori ya Tupana! Erü nüma rü namecümaxũchi rü ngëma norü ngechaũ rü taguma inayagux.

Tupanaarü mugümaxã tataãxëgü

119 ¹Rü tataãxëgü ya yíxema aixcüma nagu maxëxe i Tupanaarü mugü rü tama nüxũ rüngümaexë. ²Rü tataãxëgü ya yíxema naga ñnüexë i norü mugü rü guxũ i tümaarü maxũmaxã Tupanacax daugüxe. ³Rü tataãxëgü ya yíxema taxuxũma i chixexũ ügüxe rü aixcüma Cori ya Tupanamaxũgu íxe. ⁴Cumax, Pa Tupanax, toxna cunaxã i curü mugü nax aixcüma naga taxĩnüexũcax. ⁵⁻⁶Chierüna guxũgu mea naga chaxĩnügu i ngëma curü mugü nax ngëmaäcü taxucaxma chaxãnexũcax i ngëxguma chayanguxëxëgu i curü mugü. ⁷Rü ngëxguma mea nawa changuxgux i ngëma curü mugü i aixcüma wëxguxũ, rü guxũma i chorü maxũmaxã tá cuxũ chicuaxũxũ. Rü choxũ nangüchaũ nax nagu chamaxũxũ i ngëma curü mugü iRü taxú i choxũ ícutáxũ! ⁹Pa Tupanax ñrü ñuxäcü tá wüxi ya ngextüxücü inamexũ i norü maxũ i cupëxewa? Rü ngëxguma curü ore naxwaxexũäcüma namaxũxguxicatama. ¹⁰Rü ngëmacax i

choma rü guxũma i chorü maxũmaxã
 cuxçax chadau. iRü choxna nadau nax
 tama nüxna chixũgachixũçax i curü
 mugü! ¹¹Rü chauãegu namaxã
 changuxũ i curü ore nax tama cupexewa
 chixexũ chaxũxũçax. ¹²Cumexechi i
 cumax, Pa Cori Pa Tupanax. iRü choxũ
 nanguxẽxẽ i curü mugü! ¹³Rü
 chauaxmaxã tá nüxũ chixu i guxũma i
 ngẽma curü mugü i nüxũ quixuxũ. ¹⁴Rü
 muxũma i ngẽmaxũgiarü yexera rü
 curü mugũmaxã chataãxẽ. ¹⁵Rü tá nagu
 charũxinũecha i curü mugü rü tá nagu
 chixũ i ngẽma cuma cunaxwaxexũ. ¹⁶Rü
 curü mugũmaxã tá chataãxẽ, rü
 tagutãma nüxũ ichariungũma i curü ore.
¹⁷Rü choma nax curü duũxũ chixĩxũ irü
 choxna nadau nax tama chayuxũçax rü
 ngẽmaãcü naga chaxĩnũxũçax i curü
 ore! ¹⁸iRü choxũ idaauichixẽxẽ nax
 ngẽmaãcü meama nüxũ chadauxũçax i
 ngẽma curü orewa nüxũ quixuxũ i
 mexũgü! ¹⁹Choma rü tama ñoma i
 naanecũax chixĩ. iRü ngẽmacax taxú i
 chauxchaxwa icuyacũxũ i curü mugü!
²⁰Rü wũxichigü i oragu rü chaxoégaãxẽ
 naxçax i ngẽma nüxũ nax
 chacuáxchaũxũ i curü mugü. ²¹Rü
 cumax rü nüxũ cuxoregü i ngẽma
 duũxũgü i nügü icuaxũũgũxũ rü chixexũ
 ügũxũ rü tama naga ñnũxũ i curü
 mugü. ²²iRü naxchaxwa choxũ
 ixũgachixẽxẽ i ngẽma duũxũgü i chixri
 chauchiga idexagũxũ rü choxũ cugũexũ
 nagagu nax curü oreu chamaxũxũ!
²³Rü woo poraxẽxũ i ãẽxgacũgü rü
 chixexũ chomaxã naxũgũchaũgu, natürü
 i choma nax curü duũxũ chixĩxũ rü tá
 curü mugũgu charũxinũama. ²⁴Erü
 ngẽma curü mugü rü chorü

taãxẽxẽeruxũ nixĩgü. Rü chorü
 ucuxeruxũ nixĩgü. ²⁵Rü marü chatura rü
 chayuxchaũ. iRü maxũ choxna naxã i
 ngẽma chomaxã nüxũ quixuxũrũxũ!
²⁶Rü yema chaucũma ga chixexũ, rü
 marü cumaxã nüxũ chixu, rü cuma rü
 marü choxũ cungãxũ rü nawa choxũ
 ícunguxuchixẽxẽ. iRü ñuxma rü choxũ
 nanguxẽxẽ i curü mugü! ²⁷iRü cuax
 choxna naxã nax naga chaxĩnũxũçax i
 curü mugü! Erü meama tá nagu
 charũxinũ i ngẽma mexũgü i cuma
 cuxũxũ. ²⁸Rü poraãcü chaxaxu erü
 ngũxũ chinge. iRü choxũ naporaxẽxẽ, rü
 choxũ nataãxẽxẽxẽ yema chomaxã
 icuxunetaxũrũxũ! ²⁹iRü naxchaxwa
 choxũ ixũgachixẽxẽ i ngẽma doramare
 ixĩxũ rü choxũ nanguxẽxẽ i curü ore i
 aixcũma ixĩxũ! ³⁰Erü choma rü marü
 chanayaxu i cucũma i aixcũma ixĩxũ rü
 nagu chixũxchaũ i ngẽma curü mugü.
³¹Pa Cori Pa Tupanax, rü curü
 mugũguama charũxinũ. iRü taxú i ãne
 choxũ quingexẽxẽxũ! ³²Rü pora chaxü
 nax ngẽmaãcü chayanguxẽxẽxũçax i curü
 mugü erü cuma rü taãxẽmaxã
 cunapaxẽxẽ i chorü maxũ. ³³Pa Corix
 ichoxũ nanguxẽxẽ i curü mugü nax nagu
 chixũxũçax ñuxmatãta ngẽmagu
 chayumare! ³⁴iRü cuax choxna naxã
 nax ngẽmaãcü tama nüxũ
 charũngũmaxũçax i curü mugü! Rü
 aixcũmaxũchi guxũgutãma naga
 chaxĩnũchaũ. ³⁵iRü choxũ naporaxẽxẽ
 nax nagu chixũxũçax i ngẽma curü
 mugü! Erü ngẽmagu nixĩ i nüxũ
 chayangaũxũ i chorü taãxẽ. ³⁶iRü choxũ
 rüngũxẽxẽ nax ngẽma diëru i chixeãcü
 yaxuxũarü yexera choxũ
 nangũchaũxũçax i curü mugü! ³⁷iRü

choxna yaxūgachixēxē i ngēma ĩnū i natūxçamamare ixīxū nax ngēmaācū curū ĩnūgurica chixūxūçax! ³⁸Rū choma nax curū duūxū chixīxū ĩrū yanguxēxē nax nūxū chadauxūçax i ngēma curū unetagū i tūmacax ixīxū ya yīxema curū duēxēgū ixīgūxe! ³⁹İRū choxna yaxīgachixēxē i ngēma duūxūgū i muū choxna āgūxū i curū mugūgagu choxū cugūexū! Erū ngēma curū mugū rū namexechi. ⁴⁰Rū ngēmacax choxū nangūchaū. İRū choxū namaxēxē! Erū cuma rū quixaixcūmaxūchi. ⁴¹Pa Cori Pa Tupanax ĩrū ngēma icuxunetaxūrūūtama choxū nangechaū rū choxū ĩnanguxuchixēxē nax tama chayuxūçax! ⁴²Rū ngēmaācū tá curū oremaxā chanangāxūga i ngēma chorū uanū i cugagu choxū cugūexū. Erū nagu chayaxō i curū ore. ⁴³İRū taxū i chauaxwa choxna cunapuxū i ngēma curū ore i aixcūma ixīxū! Erū ngēma curū orewa nūxū quixu nax cuma rū tá choxū curūngūxēxēxū. ⁴⁴Rū chanaxwaxe i guxūgutāma nagu chamaxecha i ngēma curū nguxēētae. ⁴⁵Rū ngēmaācū taxuçaxtāma taxacūçax chamuū erū naga chaxīnū i ngēma curū mugū. ⁴⁶Rū āēxgaciūgūpexewa tá nūxū chixu i curū mugū rū taxuçaxtāma chaxāne. ⁴⁷Erū nūxū changechaū i ngēma curū mugū rū namaxā chataāxē. ⁴⁸Rū nūxū changechaū rū choxū nangūchaū i ngēma curū mugū. Rū poraācū nagu charūxīnū. ⁴⁹İRū nūxna nacuaxāchi ga yema ore ga chomaxā nūxū quixuxū i choma nax curū duūxū chixīxū! Rū yemawa nūxū quixu nax choxū tá curūngūxēxēxū. ⁵⁰Rū ngēxguma changechaūgu, rū ngēma curū uneta

nixī i choxū taāxēxēxēxū. Erū curū unetawa nūxū quixu nax maxū tá choxna cuxāxū. ⁵¹Rū ngēma duūxūgū i nūgū icuaxūūgūxū rū taguma nipae nax choxū nachixexēēgūchaūxū. Natūrū i chomax rū taguma nūxna chixūgachi i ngēma curū ore i choxū cunguxēēxū. ⁵²Rū nūxna chacuaxāchi ga yema curū mugū ga choxna cuxāchirēxū, Pa Cori Pa Tupanax, rū ngēmagūgu nixī i nūxū ichayangaūxū i chorū taāxē. ⁵³Rū ngēma duūxūgū i chixri maxēxū rū nūxū oexū i curū nguxēētae, rū choma rū poraācū namaxā chanu. ⁵⁴Rū ñoma i naanewa nax paxaāchi chamaxūxūgu, rū ngēma curū mugū nixī i chorū wiyae ixīxū, erū choxū nataāxēxēxē. ⁵⁵Pa Cori Pa Tupanax, rū woo chūtaci rū cugu charūxīnū. Erū chanaxwaxe i nagu chamaxū i curū nguxēētae. ⁵⁶Rū ngēma cuga nax chaxīnūxūgagu rū chanayaxu i taāxē i taxū. ⁵⁷Rū cumax, Pa Corix, nixī i chorū Tupana quixīxū. Rū choma rū marū cumaxā nūxū chixu nax nagu tá chamaxūxū i ngēma curū ore. ⁵⁸Rū guxūguma cuxna chaca nax choxū curūngūxēxēxū nax curū ngūchaū chaxūxūçax. İRū cuxū changechaūtūmūxū i ngēma curū orewa chomaxā icuxunetaxūrūxū! ⁵⁹Rū nūxū chicuaxāchi i ngēma chaucūma i tama mexū, rū wenaxarū ichanaxūgū nax naga chaxīnūxū i ngēma curū mugū. ⁶⁰Rū ñuxāēācū chaugū chatāegu, rū paxama ichanaxūgū ga nagu nax chamaxūxū ga yema curū mugū. ⁶¹Rū yema chixexū ga duūxūgū rū chixexūgu choxū nanguxēēgūchaū, natūrū i choma rū tama nūxū charūngūma i curū mugū. ⁶²Rū ngāxūcūxū ĩcharūda nax moxē

cuxna chaxãxũcax naxcax i ngẽma curũ mugũ i aixcũma mexũ. ⁶³Rũ yĩxema cuxũ ngechaũgũxe rũ cuga ñnũxe rũ chauenexẽ tixĩgũ. ⁶⁴Pa Cori Pa Tupanax, rũ ngẽma curũ ngechaũ rũ guxũwama nangu i ñoma i naanewa. iRũ choxũ nanguxẽxẽ i ngẽma curũ mugũ! ⁶⁵Pa Cori Pa Tupanax, choma nax curũ duũxũ chixĩxũ, rũ mea choxna cudau, ngẽma chomaxã icuxunetaxũrũxũ. ⁶⁶iRũ choxũ nanguxẽxẽ nax mea chauãẽxũ chacuãxũcax! Erũ nagu chayaxõ i ngẽma curũ mugũ. ⁶⁷Rũ naxũpa ga choxũ nax cuxucuxẽxũ rũ muxũma ga chixexũ chaxũ. Natürũ i ñuxma rũ naga chaxĩnũ i ngẽma curũ mugũ. ⁶⁸Rũ cuma rũ cumecũma, rũ mexũ cuxũ. irũ choxũ nanguxẽxẽ i curũ mugũ! ⁶⁹Rũ ngẽma duũxũgũ i nũgũ icuaxũũgũxũ, rũ natũcaxmamare choxũ nixugũe. Natürũ i chomax rũ guxũguma chayanguxẽxẽ i ngẽma curũ mugũ. ⁷⁰Rũ nũmagũ rũ nachixeãẽgũmare, natürũ i chomax rũ namaxã chataãxẽ i ngẽma curũ nguxẽẽtae. ⁷¹Rũ choxũ rũ name ga yema choxũ nax cuxucuxẽxũ. Erũ yemaacũ nixĩ i nũxũ chacuãxũ nax naga chaxĩnũxũ i ngẽma curũ mugũ. ⁷²Rũ ngẽma curũ ucuxẽgũ i choxna cuxãxũ, rũ chaũxcax rũ muxũma i úiru rũ diẽruarũ yexera narũmemaexũchi. ⁷³Rũ cumatama nixĩ ga choxũ cungoxẽẽxũ rũ maxũ choxna cuxãxũ. Rũ ngẽmacax chanaxwaxe nax choxna cunaxãxũ i cuax nax choxũ natauxchaxũcax nax naxcax changũxũ i curũ mugũ. ⁷⁴Rũ yĩxema cuxũ ngechaũgũxe rũ tataãxẽgũ i ngẽxguma choxũ tadaugũgu erũ nagu chayaxõ i curũ ore. ⁷⁵Pa Cori Pa Tupanax, choma rũ nũxũ chacuax i

ngẽma curũ mugũ rũ meama niwex. Rũ tama ícutũ i ngẽxguma choxũ icuyarũwexãchixẽẽgu. ⁷⁶Rũ ngẽma curũ ngechaũ rũ chanaxwaxe nax chorũ taãxẽẽeruxũ yixĩxũ, yema chomaxã icuxunetaxũrũxũ. ⁷⁷iRũ chomaxã namecũma rũ choxũ namaxẽxẽ! Erũ namaxã chataãxẽ i ngẽma curũ nguxẽẽtae. ⁷⁸iRũ naxãneexẽxẽ i ngẽma duũxũgũ i nũgũ icuaxũũgũxũ rũ natũcaxmamare ngũxũ choxũ ingexẽẽgũxũ! Natürũ i choma rũ chanaxwaxe i nagu charũxĩnũama i curũ mugũ. ⁷⁹Rũ chanaxwaxe i nua chauxũtawa nangexmagũ i ngẽma cuxũ ngechaũgũxũ rũ curũ mugũxũ cuaxgũxũ. ⁸⁰iRũ choxũ rüngũxẽxẽ nax mea chayanguxẽẽxũcax i curũ mugũ nax taxucaxma chaxãnexũcax! ⁸¹Rũ poraãcũ cuxũ íchananguxẽxẽ nax choxũ ícupoxũxũcax erũ nagu chayaxõ i curũ ore. ⁸²Rũ dũxwa marũ chipaxetũ nax íchananguxẽẽxũ i ngẽma curũ uneta, rũ ñachagürũ: “¿Ñuxgu tá nua cuxũxũ nax choxũ cuyataãxẽẽxũcax?” ñachagürũ. ⁸³Rũ woo marũ wũxi i yaxguax chixĩ rũ taxuwama mexe chixĩ rũ nua taxmare chixĩ, natürũ tama nũxũ charũngũma i curũ mugũ, Pa Tupanax. ⁸⁴¿Rũ ñuxrexpxũcũna tá nixĩ i cunaxwaxexũ nax yaxna chaxĩnũxũ? ¿Rũ ñuxguxũratáta nixĩ i cunapoxcuxũ i ngẽma chowe ingẽxũtanũxũ? ⁸⁵Rũ ngẽma duũxũgũ i nũgũ icuaxũũgũxũ rũ tama curũ nguxẽẽtaegu íxũ, rũ chomaxũgu nanaxũgũ i wũxi i ãxmaxũ nax ngẽmagu chingucuchixũcax. ⁸⁶Pa Tupanax iChoxũ rüngũxẽxẽ! Erũ ngẽma chorũ uanũgũ rũ chowe ningẽxũtanũ woo taxuxũma i chixexũ chaxũyane. Rũ

guxũma i ngẽma curũ mugũ rũ aixcũma nawexgu. ⁸⁷Rũ ngẽma chauxchi aixũ rũ wixgutaax choxũ nimaxgũ, natũrũ tama choxũ narũporamaegũ erũ naga chaxĩnũ i curũ mugũ. ⁸⁸iRũ curũ ngechaũgagu choxũ namaxẽxẽ! Rũ tá chayanguxẽxẽ i ngẽma curũ mugũ i cuaxwa íchoxũxũ. ⁸⁹Pa Cori Pa Tupanax, rũ ngẽma curũ ore rũ guxũgucax nixĩ, rũ daxũguxũ i naanewa naxũmatũ rũ tagutáma naxũchicũxũ. ⁹⁰Rũ cuma nax quixaixcũmaxũ rũ guxũguma ngẽmaãcũ quixĩ. Rũ cuma nixĩ ga cunaxũxũ ga ñoma ga naane, rũ ngẽmacax nachicawatama nangexmaecha. ⁹¹Rũ ñuxma rũ ta rũ guxũma i ngẽma cuxũxũ rũ nanaxajxřrugumagũraxũ, yema curũ mugũwa namaxã cunaxuegugũxũrũxũ. Rũ guxũma i ngẽma cuxũxũ, rũ cunangoxẽxẽ nax curũ ngúchaũ naxũgũxũcax. ⁹²Rũ ngẽxguma chi ngẽma curũ mugũ taxũchima taãxẽ choxna ãxgu, rũ chi chorũ ngechaũmaxã chayũ. ⁹³Rũ tagutáma nũxũ icharũngũma i ngẽma curũ mugũ, erũ ngẽmagagu nixĩ i maxũ choxna cuxãxũ. ⁹⁴iChoxũ ínapoxũ, Pa Tupanax! Erũ curũ duũxũ chixĩ rũ nagu chixũ i ngẽma curũ mugũ. ⁹⁵Rũ ngẽma chauxchi aixũ rũ naxcax nadaugũ nax ñuxãcũ choxũ yamaxgũxũcax. Natũrũ i choma rũ curũ mugũgu chayaxõõma. ⁹⁶Rũ nũxũ chacuax rũ guxũma i taxacũ i ngẽmaxũ rũ nayarũxo. Natũrũ ngẽma curũ mugũ rũ taguma inayarũxo. ⁹⁷Rũ poraãcũ choxũ nangúchaũ i curũ ucuxẽgũ, rũ wũxichigũ i ngunexũgu rũ nagu charũxĩnũ. ⁹⁸Rũ ngẽma curũ mugũ rũ guxũguma chauãẽxũ choxũ nacuaxẽxẽ.

Rũ ngẽmacax chorũ uanũgũarũ yexera choxũ nangexma i cuax. ⁹⁹Rũ guxũma i chorũ nguxẽẽruũgũarũ yexera nũxũ chacuax, erũ poraãcũ nagu charũxĩnũ i ngẽma curũ mugũ. ¹⁰⁰Rũ ngẽma curũ mugũga nax chaxĩnũxũgagu, rũ ngẽma yaxguãxgũxũ nũxũ charũcuaxmae. ¹⁰¹Rũ guxũma i chixexũgũna chixũgachi nax ngẽmaãcũ naga chaxĩnũxũcax i curũ ore. ¹⁰²Natũrũ tama nũxna chixũgachi i ngẽma curũ mugũ erũ cuma nixĩ i choxũ cuxucuxẽxũ. ¹⁰³Rũ ngẽma curũ uneta rũ taxacũ i maixcuraxũchixũarũ yexera choxũ name. ¹⁰⁴Rũ curũ mugũwa chanayaxu i cuax, rũ ngẽmacax naxchi chaxai i guxũma i ngẽma nacũma i chixexũ. ¹⁰⁵Rũ ngẽma curũ ore rũ ñoma wũxi i omũrũxũ nixĩ i chauxcax rũ choxũ nibáixmaxũ. ¹⁰⁶Rũ cumaxã rũ marũ ichaxuneta rũ ngẽma rũ tá aixcũma chayanguxẽxẽ. Rũ tá nagu chixũ i ngẽma curũ mugũ. ¹⁰⁷Pa Corix Pa Tupanax, rũ poraãcũ chanaxĩxãchiãxẽ. iRũ choxna naxã i maxũ, ngẽma chomaxã nũxũ quixuxũrũxũ! ¹⁰⁸iRũ choxũ nayaxu nax moxẽ cuxna chaxãxũ! iRũ choxũ nanguxẽxẽ i curũ mugũ! ¹⁰⁹Rũ guxũguma ãcũmaxũ i yuwa changexma. Natũrũ taguma nũxũ charũngũma i ngẽma curũ ucuxẽgũ. ¹¹⁰Rũ ngẽma chixexũ ũgũxũ rũ chopexegu guxchaxũ naxũgũ, natũrũ i choma rũ tama nũxna chixũgachi i curũ mugũ. ¹¹¹Rũ ngẽma curũ mugũ nixĩ i chorũ ãmare i guxũgucax ixĩxũ. Erũ ngẽmagũ nixĩ i taãxẽ choxna ãxũ. ¹¹²Rũ guxũma i chorũ ngúchaũmaxã guxũgutáma nagu chixũ i curũ mugũ ñuxmatáta chayumare. ¹¹³Rũ nũxũ

chaxo i ngẽma duũxũgũ i nũgũ
 írúmegünetaxũ natürü nüxũ changechaũ
 i curü ucuxẽgũ. ¹¹⁴Rü cuma nixĩ i choxũ
 curüngũxẽxũ rü choxna cudauxũ. Rü
 curü ore nixĩ i nagu chayaxõxũ. ¹¹⁵iRü
 choxna pixĩgachi, Pa Chixexũari
 Ûruxũgũ! Erü choma rü
 chayanguxẽechaũ i chorü Tupanaarü
 mugü. ¹¹⁶Pa Tupanax ichoxũ
 naporaxẽxẽ ngẽma chomaxã
 icuxunetaxũrũxũ! rü tá chamaxũ. iRü
 taxú i choxũ cuwomüxẽxũ! ¹¹⁷iChoxũ
 rüngũxẽxẽ nax tama choxũ
 yamãxgũũcãx i chorü uanũgũ! Rü
 ngẽmaãcü i choma rü tá guxũguma
 nagu chamaxũ i curü mugü. ¹¹⁸Rü cuma
 rü nüxũ cuxo i ngẽma tama naga ñnüexũ
 i curü mugü. Erü ngẽma nagu
 naxĩnüexũ i nümagü rü taxuwama
 name. ¹¹⁹Rü ngẽma duũxũgũ i chixexũ
 ügũxũ i ñoma i naanewa rü cuxcãx rü
 wüxi i guxchirerũxũ nixĩgũ. Natürü i
 chomax rü nüxũ changechaũ i curü
 mugü. ¹²⁰Rü cupexewa i choma rü
 chorü muũmaxã chiduxrux rü aixcũma
 nagu chixũxchaũ i ngẽma curü mugü.
¹²¹Rü taguma nüxũ icharũchau nax
 chanaxiũxũ i ngẽma cupexewa aixcũma
 mexũ. Rü ngẽmacãx tama chanaxwãxe i
 choxũ ícutãx nax naxmẽxgu
 changuxũcãx i ngẽma choxũ
 chixexẽẽgũchaũxũ. ¹²²iRü chauétüwa
 nachogü nax taxuxũma i chixexũ choxũ
 naxüpetũxũcãx rü tama chixexũgu
 choxũ nanguxẽẽgũxũcãx i ngẽma nügũ
 icuãxũũgũxũ! ¹²³Rü düxwa marü
 chipaxetü nax íchananguxẽẽxũ nax
 choxũ curüngũxẽxũ rü choxũ
 ícunguxuchixẽẽxũ ngẽma chomaxã
 icuxunetaxũrũxũ. ¹²⁴Rü choma nax curü

duũxũ chixĩxũ, rü ichoxũ nangechaxũ rü
 chomaxã namecũma! iRü choxũ
 nanguxẽxẽ i curü mugü! ¹²⁵Rü aixcũma
 curü duũxũ chixĩ, rü ngẽmacãx
 chanaxwãxe i chauãẽxũ choxũ
 cucuãxẽxẽ erü nüxũ chacuãxchaũ i curü
 mugü. ¹²⁶Pa Corix, rü marü nawa nangu
 nax chauétüwa cuhogũxũ, erü ngẽma
 chorü uanũgũ rü tama naga naxĩnüe i
 curü mugü. ¹²⁷Natürü i chomax rü
 ngẽma úiruarü yexera nüxũ changechaũ
 i curü mugü. ¹²⁸Rü ngẽmacãx nixĩ i mea
 naga chaxĩnüxũ i curü mugü rü nüxũ
 chaxo i guxũma i nacũma i chixexũgũ.
¹²⁹Rü ngẽma curü mugü rü namexechi
 rü ngẽmacãx naga chaxĩnü. ¹³⁰Rü
 ngẽxguma texé curü orexũ ixuxgu rü
 nangoxẽẽgu rü yíxema nüxũ ñnüexẽ rü
 tũmaãẽxũ tüxũ nacuãxẽxẽ woo
 taxuxũma cuãxe tixĩgũgu. ¹³¹Rü ñoma
 õna i chixichixũcãx ichoxũrũxũ rü
 choxũ nangúchaũ i curü mugü. ¹³²iRü
 choxũ nadawenü rü cuxũ
 changechaũtümũxũ, ngẽma cuxũ
 ngechaũgũxũcãx cuxũxũrũxũ! ¹³³Rü
 chanaxwãxe i choxũ cunatauxchaxẽxẽ
 nax nagu chamaxũxũcãx i curü ore. Rü
 tama chanaxwãxe nax ngẽma
 chixexũama chomaxã icuãxũ. ¹³⁴iRü
 naxmẽxwa choxũ ínanguxuchixẽxẽ i
 ngẽma duũxũgũ i choxũ imãxgũchaũxũ!
 Erü chayanguxẽẽchaũ i curü mugü.
¹³⁵Rü ñuxma nax curü duũxũ chixĩxũ
 írü cuxũ changechaũtümũxũ! iRü choxũ
 nanguxẽxẽ i curü mugü! ¹³⁶Rü poraãcü
 chaxaxu erü ngẽma togü rü tama naga
 naxĩnüe i curü mugü. ¹³⁷Pa Corix, cuma
 rü quixaixcũma, rü ngẽma curü
 mugüwa nüxũ quixuxũ i poxcu rü
 aixcũma tá ningü. ¹³⁸Erü guxũma i

ngêma curü mugü rü aixcûma name rü
 aixcûma tá ningügü. ¹³⁹Rü ngêma curü
 mugü rü poraâcü chayanuxü. Rü choxü
 nangux nax tama naga naxînüexü i
 ngêma chorü uanügü. ¹⁴⁰Rü choma nax
 curü duüxü chixixü rü marü meama
 chanangugü i ngêma curü mugü nax
 taxuwama nachixexü rü ngêmacax nüxü
 changechaü. ¹⁴¹Pa Tupanax, choma i
 cupexewa rü taxuxüma chixi rü
 duüxügü rü choxü naxoe. Natürü tama
 nüxü charüngüma i curü mugü. ¹⁴²Rü
 guxüma i ngêma nüxü quixuxü rü
 guxügutâma name. Rü ngêma curü
 nguxêetae rü nixaixcûma. ¹⁴³Rü
 yexguma taxü ga guxchaxüwa
 chayexmagu, rü curü mugü choxü
 nataãxêxêxê. ¹⁴⁴Erü ngêma curü mugü
 rü guxüguma name. iRü choxna naxã i
 cuax nax ngêmaâcü nagu
 chamaxüxcax i ngêma curü mugü!
¹⁴⁵Pa Corix, chorü ngúchaümaxã cuxna
 chaca. iRü choxü nangãxü! Erü
 chayanguxêêchaü i curü mugü. ¹⁴⁶Pa
 Corix, cuxna nixi i chacaxaxü. iRü
 choxü rüngüxêxê nax choxü
 natauxchaxüxcax nax chayanguxêêxü i
 curü mugü! ¹⁴⁷Rü naxüpa nax
 yangunexü rü ícharüda nax curü
 ngüxêêcax cuxna chacaxaxüxcax. Rü
 nagu chayaxo i ngêma curü uneta.
¹⁴⁸Rü naxüpa nax nachütaxü rü daa
 chauxetügü rü ínamemare nax
 inadauxü nax ngêmaâcü mea nagu
 ícharüxînüxcax i curü unetagü. ¹⁴⁹Pa
 Corix, ngêma nax choxü
 cungechaüxügagu irü choxü naxînü! iRü
 choxna naxã i maxü ngêma chomaxã
 icuxunetaxürüxü! ¹⁵⁰Erü ngêma chixexü
 i duüxügü i chowe ingëxütanüxü rü

choxna nangaicamagü. Natürü
 taxucürüwa i taxacü chomaxã naxügü
 erü tama naga naxînüe i curü mugü.
¹⁵¹Cumax, Pa Corix, rü choxna
 cungaicama. Rü guxüma i curü mugü rü
 aixcûma nixügü. ¹⁵²Rü nüxcûmamata
 nüxü chacuax i curü mugü i cumatama
 cuxueguxü nax guxüguma
 nangexmagüechaxüxcax. ¹⁵³iRü nüxü
 nadau nax ñuxâcü chanaxixächiãxü rü
 nawa choxü ínanguxuchixêxê! Erü
 taguma nüxü icharüngüma i ngêma
 curü ucuxê. ¹⁵⁴iRü chauétüwa nachogü
 rü chorü uanügümexêwa choxü
 ínanguxuchixêxê! iRü choxna naxã i
 maxü ngêma cuma chomaxã
 icuxunetaxürüxü! ¹⁵⁵Cuma rü tama
 nüxü curüngüxêxê i ngêma duüxügü i
 chixexü ügüxü erü nümagü rü tama
 naga naxînüe i curü mugü. ¹⁵⁶Pa Corix,
 cuma rü poraâcü cumecümaxüchi. iRü
 choxna naxã i maxü ngêma cuma
 cunaxwaxexürüxü! ¹⁵⁷Rü ngêma chorü
 uanügü i chauxchi aiexü rü namuxüchi.
 Natürü i choma rü tama íchanangex i
 curü mugü. ¹⁵⁸Rü tama yaxna namaxã
 chaxînü i ngêma taechitawaxegüxü i
 tama naga ñnüexü i curü mugü. ¹⁵⁹Pa
 Corix idüxcax, choxü nadau nax ñuxâcü
 nüxü changechaüxü i curü mugü! iRü
 curü ngechaügagu choxna naxã i maxü!
¹⁶⁰Rü guxüma i curü ore rü aixcûma
 nixi. Rü curü mugü rü namexechi rü
 taguma inayarüxo. ¹⁶¹Rü âëxgacügü i
 poraexü rü chowe ningëxütanü woo
 taxuxüma i chixexü chaxüiyane. Natürü i
 choma rü naga chaxînü i curü mugü.
¹⁶²Rü choma rü namaxã chataãxê i curü
 uneta ñoma wüxi i duüxü i taxü i diëru
 iyangauxürüxü. ¹⁶³Rü nüxü chaxo i

ngëma ore i dora ixixũ. Rũ tama chanayaxu. Natĩrũ nũxũ changechaũ i ngëma curũ ucuxëgũ. ¹⁶⁴Rũ guxũ i oragu cuxũ chicuaxũxũ naxcax i curũ mugũ i aixcũma mexũ. ¹⁶⁵Rũ yíxema curũ ucuxëgũga ñnũxe rũ tataãxëgũ. Rũ taxuxũtama i taxacũ i chixexũgu tũxũ nayixëxë. ¹⁶⁶Pa Corix, cuxũ íchananguxëxë nax choxũ ícupoxũxũ. Erũ marũ nagu chamaxũ i ngëma curũ mugũ. ¹⁶⁷Choma rũ meama naga chaxĩnũ i curũ mugũ, rũ guxũma i choriũ ngũchaũmaxã nũxũ changechaũ. ¹⁶⁸Rũ choma rũ meama naga chaxĩnũ i curũ ucuxëgũ rũ curũ mugũ. Rũ cuma rũ meama nũxũ cucuax i guxũma i chaucũma. ¹⁶⁹Pa Corix, ngëma choriũ yumũxëgũ rũ cuxũtawa nangugũ. iRũ choxna naxã i cuax ngëma chomaxã icuxunetaxũrũxũ! ¹⁷⁰Rũ cupexewa nangu i choriũ yumũxë. iRũ choriũ uanũgũmexëwa choxũ ñnanguxuchixëxë ngëma chomaxã icuxunetaxũrũxũ! ¹⁷¹iRũ choxũ natauxchaxëxë nax cuxũ chicuaxũxũxũ! Erũ cumatama nixĩ i choxũ cunguxëxëxũ i ngëma curũ mugũ. ¹⁷²iRũ choxũ natauxchaxëxë nax chawiyaecũma nũxũ chixu i curũ unetagũ! Erũ guxũma i curũ mugũ rũ namexechi. ¹⁷³Ecũ ñnamemare ya cuxmex nax choxũ nangũxëxëxũ. Erũ curũ mugũama nixĩ i guxũarũ yexera choxũ ngũchaũxũ. ¹⁷⁴Pa Corix, chanaxwaxe i paxa choxũ curũngũxëxë rũ choxũ ícupoxũ. Erũ choma rũ poraãcũ namaxã chataãxë i ngëma curũ ucuxëgũ. ¹⁷⁵Rũ ñnuxma nax chamaxũxũ rũ chanaxwaxe i cuxũ chicuaxũxũ nax ngëmaãcũ curũ mugũmaxã choxũ curũngũxëxëxũcax. ¹⁷⁶Choma rũ ñoma

wũxi i carnëru irũtaxuxũrũxũ chixĩ. iRũ nua naxũ nax chauxcax cuyadauxũcax! Erũ tama nũxũ charũngũma i curũ mugũ.

**Yumũxë i ngëxguma
ãncũmaxũwa ingexmagu**

120 ¹Rũ ngëxguma ãncũmaxũwa changexmagu, rũ nũxna chaca ya Cori ya Tupana. Rũ nũma rũ choxũ nangãxũ. ²Pa Corix ichoxũ ñnanguxuchixëxë nũxna i ngëma duũxũgũ i dorataxagũxũ i chixriãcũ chauchiga idexagũxũ! ³¿Rũ taxacũ tá nixĩ i curũ poxcu, Pa Conũx i Dorataxáxũ? ⁴Rũ cuma rũ tá naxne ya ãmagunemaxã quingóxnatachinũ. Rũ áxwe ya naicũmaxã tá quixa. ⁵Rũ chaugũmaxã changechaũ erũ norũ ngãxũwa changexma i ngëma choriũ uanũgũ i Mechécũãxgũ rũ ngëma Chedátanũxũgũ i tama Tupanaxũ cuaxgũxũ. ⁶Rũ marũtama nixĩ nax norũ ngãxũwa changexmaxũ i ngëma chauxchi aieuxũ i nuegu rũxĩnũxũ. ⁷Rũ ngëxguma ngũxmũchiga namaxã chidexagu, rũ nũmagũ rũ daichigagu nidexagũ.

Tupana rũ curũ poxũrũxũ nixĩ

121 ¹Rũ ngëxguma maxpũnegu chadawenũgu rũ chaugũna chaca rũ ñnachagũrũ: “¿Rũ ngextã tá nixĩ i ne naxũxũ i choriũ ngũxëxë?” ñnachagũrũ. ²Rũ ngëma choriũ ngũxëxë rũ tá naxũtawa ne naxũ ya Cori ya Tupana i daxũgũxũ i naanearũ urũxũ rũ ñoma i naanearũ urũxũ ixĩcũ. ³Rũ nũma rũ tagutãma nanaxwaxe nax cuyangũxũ rũ tagutãma nape ya yimã cuxna daucũ.

⁴Rü nüma rü guxüguma ínadau rü naxuãxê. Rü taguma nape ya yimá Iraétanüxüna daucü. ⁵Rü nüma ya Cori ya Tupana nixí i cuxna nadauxü rü cuxü ínapoxüxü, erü guxüguma cuxütawa nangexma nax cuxü nangüxêëxüçax. ⁶Rü ngunecü rü yima üqxcü rü taxuxütama chixexü cumaxã naxü rü woo ya taumacü i chütacü. ⁷Rü nüma ya Cori ya Tupana rü naguxüraüxü i ãücumaxüwa cuxü ínapoxü erü nüma nixí i nüxna nadauxü i curü maxü. ⁸Rü ngëmaäcü i nüma ya Cori ya Tupana rü guxüwama cuxü ínapoxü i ñuxma rü guxügutama.

Yerucharéüxü nicuaxüxü

122 ¹Rü chataãxê i ngëxguma choxü nangüxägügu nax Cori ya Tupanapatawa chomaxã naxüxü. ²Pa ñane ya Yerucharéüx, marü curü íxãxarü aixepewa tangexmagü. ³Pa Yerucharéüx, cuxü naxügü nax cuwa nangutaquexegüxü i Tupanaarü duüxügü. ⁴Rü cuwa nixí i naxüxü i guxüma i Tupanaarü duüxügü i Iraétanüxü nax Cori ya Tupanaxü yacuaxüügüxüçax ngëma nüma namaxã nüxü yaxuxürüxü. ⁵Rü Yerucharéüwa nixí i nangexmaxü i ngëma tochicaxügü i ãëxgacügü i guxchaxüarü mexêëruügü nawa rütogüxü. Rü ngëma tochicaxügü rü ãëxgacü ga Dabípatawa nixí i nangexmagüxü. ⁶iRü guxünema ya perü maxünemaxã Tupanana peca nax Yerucharéüwa nangexmaxüçax i taãxê! Rü namaxã nüxü pixu ya yima ñane rü ñaperügü: “Tanaxwaxe i cuwa mea namaxê i ngëma cuxü ngechaügüxü”, ñaperügü. ⁷Pa Yerucharéüx, chanaxwaxe i cuwa nangexma i taãxê rü curü

ãëxgacügüpatawa nax nataxuxü i guxchaxügü. ⁸Rü ñuxma rü chaueneegüçax rü chomücügüçax chanaxwaxe i cuwa nangexma i taãxê, Pa Yerucharéüx. ⁹Rü yima tórü Cori ya Tupanapatagagu cuxçax chayumüxê nax mea cuxü naxüpetüxüçax, Pa Yerucharéüx.

Tupanaarü ngechaüçax itaca

123 ¹Pa Cori Pa Tupana ya Dauxüwa Ngëxmacüx, cuxçax chadaunagü nax cumaxã chidexaxüçax. ²Rü wüxi i puracütanüxü norü corimexëgu idawenüxü nax nüxü nacuáxüçax i taxacü nanaxwaxexü rü ngëxgumarüxü tixigü nax tórü Cori ya Tupanacax tadaunagügü nax namaxã idexagüxüçax rü tamaxã nüxü yaxuxüçax nax nüxü ingechaütümüxügüxü. Rü ngëxgumarüxü i wüxi i pacü i ngüri chiüraxü ídawenüchigüxücü nax nüxü nacuáxüçax i taxacü nanaxwaxexü, rü ngëxgumarüxü ta tixigü i yixema nax Tupanaxütawa ínanguxêëxü nax nüxü ingechaütümüxügüxü. ³Pa Cori Pa Tupanax icuxü tangechaütümüxügü! Rü tanaxwaxe i cuxü tangechaütümüxügü erü marü tama yaxna namaxã taxínüe i ngëma norü guxchigagü i ngëma tomaxã rüxuanüãxgüxü. ⁴Rü ngëma diëruãxgüxü rü toxü nacugüe rü ngëma nügü icuaxüügüxü rü toxchi naxaie. Rü ngëmacax poraäcütüchima ngüxü tingegü.

Tupana rü Iraétanüxüarü poxürüxü nixí

124 ¹Rü yexguma chi Cori ya Tupana tama tüxü ípoxügü rü tórü uanügü rü chi tüxü nadaí, rü

name nixi i ngëma ñapegürügü, Pa Iraétanüxügü. ²⁻³Rü yexguma chi Cori ya Tupana tama tüxü rüngüxëëgu ga yexguma taxçax iyaxüächigu ga yema tüxü daxchaüxü rü chi norü numaxä tüxü naguxëë. ⁴⁻⁵Rü ñoma wüxi i natüarü dexá i poraxüchixüxü tüxü ichagüxëëxü rü taétüwa yaxpetüxürüxü chi tamaxä nixigü nax tüxü nadaixü. ⁶Rü namexechi ya Cori ya Tupana ya tama naxwaxecü nax törü uanügü naxnemaxä tüxü daixü. ⁷Rü yemaacü nawa itanguxü ga yema äñcümäxü ga törü uanügü taxçax mexëëxü ñoma wüxi i weri i norü yaxruüwa inaxürüxü. Rü yema yaxruxü ga törü uanügü taxçax mexëëxü rü narügáü rü tibuxmü. ⁸Rü yimá Tupana ya daxüguxü i naanearü üxuxü rü ñoma i naanearü üxuxü, rü yimá nixi ya tüxü rüngüxëëcü.

Tupana rü norü duüxügüna nadau

125 ¹Rü yima maxpüne ya Chioü ya taxüema ixügachixëënerüxü nixigü i ngëma Cori ya Tupanaaxü yaxögüxü nax taguma texë naxüchicüxü i norü inü. ²Rü yima ñane ya Yerucharéü ya maxpünegümaxä íxümaeguächine, rü ngëxgumarüxü ta i nüma ya Cori ya Tupana rü guxügutáma norü poramaxä ínanapoxexü i norü duüxügü. ³Rü ngëma chixecümaxü i äëxgacü rü taxütáma guxügu duüxügümaxä inacuáxecha nawa i ñaa naane i Tupana norü duüxügüxü nagu namugüxü. Erü nüma ya Tupana rü tama nanaxwaxe nax norü duüxügü nagu maxëxü i ngëma nacüma i chixexü. ⁴Pa Corix inüxü rüngüxëë i ngëma duüxügü

i mea maxëxü rü aixcüma mexügu rüxñüexü! ⁵Natürü ngëma duüxügü i chixexü i nacümagu íxü irü poxcu namaxä naxuegu! Erü ngëmatama nixi i woetama naxçax íxü i ngëma chixexü ügüxü. iRü Iraétanüxüna naxä i taäxë!

Toma nax to i nachixüanewa tagagüxü rü tanaxwaxe i toxü cuwoeguxëë

126 ¹Rü yexguma Tupana Yerucharéüçax tüxü woeguxëëgu rü taxçax rü ixanegüxürüümare nixi. ²Rü yexguma ga yixema rü törü taäxëmaxä tacugüe rü aita taxüe. Rü yemaçax ga yema tama Tupanaaxü yaxögüxü rü ñanagürügü: “Nüma ya Cori ya Tupana rü taxü i mexü naxçax naxü i ngëma norü duüxügü”, ñanagürügü. ³Rü aixcüma Cori ya Tupana rü taxü i mexü taxçax naxü rü ngëmacax poraäcü tataäxëgü. ⁴Natürü, Pa Corix, nangexma i tomücügü i ñuxma rü ta to i nachixüanegüwatama ngëxmagüxü. Rü ngëma rü ta tanaxwaxe nax Yerucharéüçax cunawoeguxëëxü nax nümagü rü ta nataäxëgüxüçax ñoma paanexü i pucümaxä taäxëürüxü. ⁵Rü yixema auxäcüma toegüxe rü taäxëäcüma tanayaxu i tümanetüarü o. ⁶Rü yixema auxäcüma yangexpüxüxe i tümaarü nanetüchire nax tayatoxüçax rü ngëxguma yaxoxgu rü tayabuxgügu i tümaarü nanetü rü wiyaeäcüma tá itayangepüxü i muxüchixü i tümaarü nanetüarü o.

Tupana nanangoxëë i guxüma

127 ¹Rü ngëxguma chi tama Tupanaarü ngüxëëmaxä yixixgu nax naxüxü ya wüxi ya ipata rü

natüçaxmamare chi nixĩ i nawa
napuracüexũ i ngẽma norũ üruũgũ. Rũ
ngẽxguma chi nũma ya Cori tama
nũxna nadauxgu ya wũxi ya ñane rü
natüçaxmamare chi nixĩ i nũxna
nadaugũxũ i ngẽma norũ dauruũgũ. ²Rũ
taxuwama name ega texé puracügu tügũ
imaxgu ñuxmata üaxcü tüxũ
yarüxucumare nax ngẽmaãcü ngũxũ
tingeãcüma tüxũ nangexmaxũ i tümaarũ
õna. Erũ yíxema norũ duũxũgũ ixĩgũxe
rü Tupana tüxna nanaxã i ngẽma tüxũ
taxuxũ woo ítapeeyane. ³Rũ ngẽma
taxacügu rü wũxi i ngũxẽ i taxũ i
Tupana tüxna axũ nixĩgũ. ⁴Rũ ngẽma
taxacügu i ngextüxügutama tüxũ
ngẽmagũxũ rü tórũ poxũruũgũ nixĩgũ
ñoma churaragũne rü norũ poxũruxũ
yixĩxũrũxũ nixĩgũ. ⁵Rũ nataãxẽ ya yimá
duũ ya muxacüci erũ ñoma
namuxnexũchixũrũxũ nixĩ. Rũ taxütáma
namuũ ega ãẽxgacüpepewa norũ
uanũmaxã ngũ ínaxuaxũgũgu.

Cori ya Tupanaarũ ngũxẽechiga

128 ¹Rũ cutaãxẽ i cumax erũ
nũxũ quicuaxũxũ rü naga
cuxĩnü ya Cori ya Tupana. ²Rũ cuma rü
tá cunangõx i ngẽma curũ puracüwa ne
ũxũ i cunetüarũ o. Rũ tá cutaãxẽ rü
mexũ tá cuxũ naxüpetũ. ³Rũ cupatawa i
cuxicatama cuxmaxmaxã
ícungexmaxũwa rü tá itaãxẽ. Rũ ñoma
wũxi i úba i oxochixũrũxũ tá nimu i
cuxacügu. Rũ ñoma orĩbuchacüxũ i
ngexwacax rüxügũxũrũxũ tá naporae i
ngẽma cuxacügu i curũ mechacüwawa
rütogũxũ. ⁴Rũ ngẽmaãcü Tupana tá
nũxũ narüngũxẽ ya yimá duũ ya
Tupanaxũ ngechaüci. ⁵iRũ Cori ya

Tupana ya Chióũgu apatacü cuxũ
rüngũxẽxẽ! iRũ Tupana cuxũ rüngũxẽxẽ
nax guxũma i curũ maxũgu nũxũ
cudauxũ nax ñuxacü nũma ya Tupana
Yerucharéũxũ nangũxẽxẽxũ! ⁶iRũ
Tupana cuxũ namaxẽxẽ i curũ maxũ nax
ngẽmaãcü nũxũ cudauxũ i cutaagũ! iRũ
Tupana tüxũ rüngũxẽxẽ nax nua
Iraétanüwa nangexmaxũ i taãxẽ rü tórũ
uanũgũ tama tüxũ chixewexũ!

Tupana rü Iraéanexũ ínanguxuchixẽxẽ nũxna i norũ uanũgũ

129 ¹Rũ ñuxma i Iraéane rü
ñanagürũ: “Choma rü
muxũma ga ngũxũwa chaxüpetũ
noxritama changextüxũgu. ²Rũ aixcüma
muxũma ga ngũxũwa chaxüpetũ
noxritama changextüxũgu, natürũ
taxuxũma choxũ narüporamae i chorũ
uanũgũ. ³Rũ poraãcü choxũ nacuaixgũ
rü choxũ nanapixẽẽgũ. ⁴Natürũ nũma
ya Cori ya aixcüma mecümacü rü
choxũ ínanguxuchixẽxẽ naxmexwa i
ngẽma chorũ uanũgũ i chixexũgu
maxẽxũ”, ñanagürũ i Iraéane. ⁵Rũ
ngẽma Yerucharéũarũ uanũgũ rü
chanaxwaxe nax yaxãnetanüãchixũ rü
taxchaxwa yabuxmũxũ. ⁶Rũ name nixĩ
nax yanamaãchigũxũ i ngẽma norũ
uanũgũ ñoma wũxi ya maxẽ ya
ĩaçaxwewa üaxcü paxa
rümaãchixẽecürũxũ. ⁷Rũ name nixĩ i
ñoma trĩgu i taguma norũ owa ngxũ
rü taguma ibuxarũ oõxũrũxũ nixĩgũ.
⁸Rũ ngẽxguma texé nũxũ daxgu rü
taxúematáma ñatagürũ nũxũ: “iTupana
pexũ rüngũxẽxẽ! iRũ Cori ya
Tupanaégagu mexũ pexũ ngupetũ!”
ñatagürũ nũxũ.

Cori ya Tupanagu tayaxôgü

130 ¹Rü ñuxma nax taxü i guxchaxüğü chauétüwa ngëxmaxü, rü curü ngüxëcax íchacaama, Pa Cori Pa Tupanax. ²iRü choxü nüxü naxînü i chorü yumüxë, Pa Cori Pa Tupanax, rü choxü nangaxü namaxã i ngëma tagaäcü naxcax íchacaxaxü! ³Pa Cori Pa Tupanax, rü ngëxguma chi nüxü cudawenügu i ngëma chixexüğü i cupexewa taxüxü çrü texe chi cupexewa tame? ⁴Natürü i cumax rü toxü nüxü icurüngüma i ngëma torü chixexüğü i cupexewa taxüxü nax ngëmaäcü cuxü ticuaxüügüxüçax. ⁵Rü guxüma i chorü maxümaxã cuxü íchananguxëxë, Pa Corix, rü nagu chayaxô i ngëma curü ore. ⁶⁻⁷Choma rü ñoma dauxütaegüxü i ngóonexü ínanguxëëgüxüärü yexera cuxü íchananguxëxë, Pa Cori Pa Tupanax. Rü Pa Iraéanecüäxgüx, rü ngëma dauxütaegüxü i ngóonexü ínanguxëëgüxüürüxü rü name nixí i ípenanguxëxë i norü ngüxëë ya Cori ya Tupana. Erü nüma rü tüxü nangechaü rü tüxü ínanguxüxëxë naxmëxwa i tórü uanüğü. ⁸Rü nüma tá nixí i Iraétanüxüxü ínanguxüxëëxü guxüma i norü chixexüğüwa.

Cori ya Tupanagu tayaxô

131 ¹Pa Cori Pa Tupanax, choma rü tama chaugü chicuaxüxü rü tama choxü nangüchaü i guxüma i ngëma nüxü chadauxü. Rü tama naxcax chadau i ngëma taxucürüwa choxü ngëxmaxü. ²Natürü chachianemare rü ñoma wüxi i buxü i

maiwa nüxü rüchaxüxü i naéchacüxü caxürüxü charümeweemare. Rü ngëmaäcü wüxi i buxü i ngexwacax maiwa rüchaxüürüxü chixí. ³Pa Iraétanüxüx, rü name nixí i ñuxma rü guxüguma Cori ya Tupanaarü ngüxëë ípenanguxëxë.

Dabímaxã inaxuneta ga Tupana

132 ¹⁻²Pa Cori Pa Acóbuarü Tupana ya Poraxüchicüx irü nüxna nacuaçächi ya Dabí rü norü oégaäxë naxcax ga guma cupata! iRü nüxna nacuaçächi ga yema norü uneta ga cumaxã nüxü yaxuxü ga yexguma ñaxgu: ³⁻⁵“Choma rü taxütáma chopatagu charüxäxü rü taxütáma ichaca nax icharüngüxüçax, rü taxütáma chapexetü, rü bai i ñuxgu tá chapexü ñuxmatáta chanaxü ya wüxi ya ípata naxcax ya Cori ya Acóbuarü Tupana ya poraxüchicü nax ngëma nangexmaxüçax i ngëma baú i norü mugüchixü”, ñaxgu! ⁶Rü noxri rü nüxü taxînüechiga nax Efrátawa nayexmaxü ga yema baú ga Tupanaarü mugüchixü. Rü yixcüra rü Yáaarü íanepemagu nüxü itayangau. ⁷iRü ñuxma rü ngüxã Tupanapatagu tachocu nax ngëma napexewa nüxü yarücuaxüügüxüçax! ⁸iRü inachi, Pa Cori Pa Tupanax, rü cupatagu naxücu namaxã i curü mugüchixü i curü poraarü cuaxruxü ixüxü nax ngëma cupatawa cungexmaxüçax! ⁹Rü ngëma chacherdótegü i curü puracütanüxüğü rü tá nicómüchiru rü ngëma curü duüxüğü rü norü taäxëmaxã tá aita naxüe. ¹⁰Rü curü duü ga Dabíga irü taxü i choxü cuxoxü i choma i nachicüxü choxü cuxunetaxü nax äëxgacü chixüxüçax!

¹¹Yerü cumax, Pa Corix, rü chaunatü ga Dabímaxä icuxuneta namaxä i wüxi i uneta i taxucürüwama cuxüchicüüxü.

¹²Yerü ñacurügü nüxü: “Rü cuchicüxü tá wüxi i cunexü chaxuneta nax nüxí ãëxgacü yixüxüçax. Rü ngëxguma cunegü chauga naxínüegu rü yanguxëëgüägu i ngëma chorü mugü i namaxä nüxü chixuxü rü ngëma nanegü rü tá ta nüxí guxügutáma ngëma curü tochicaxüwa narütogü nax Iraéanecüäxaru ãëxgacügü yixüxüçax”, ñacurügü. ¹³Rü nüma ga Cori rü nüxü naxuneta ga yima maxpüne ga Chióü nax yimagu naxächüxüçax. ¹⁴Rü nüma ya Tupana rü ñanagürü: “Daa nixí ya yima maxpüne i chanaxwaxene nax guxüguma nawa changexmaxü. Rü ngëxma tá chaxächü erü chorü me nixí. ¹⁵Rü ngëma chorü duüxügüiarü nanetügü rü tá poraäcü nüxü chayaxoxëxë nax ngëmaäcü tama nataiyaexüçax i woo i ngëma duüxügü i ngearü diëruäxgüxü. ¹⁶Rü tá cuax nüxna chaxä i Iraétanüxüaru chacherdótegü nax natanüxüétüwa nachogüexüçax i chopexewa. Rü ngëma chorü duüxügü rü norü taäxëmaxä tá aita naxüe. ¹⁷Rü marü namaxä ichaxüga ga guma ãëxgacü ga Dabí ga choma nüxü chaxunetacü. Rü nataagü rü guxügutáma ãëxgacügü nixügü ñoma wüxi i omü i ngëma naiechaxürüxü. Rü Dabítaatanüwa tá chanangoxëxë ya wüxi ya ãëxgacü ya poraxüchicü. ¹⁸Rü norü uanügü rü poraäcü tá chanaxâneexëxë. Natürü i nüma ya ãëxgacü rü tá chanataxëxë rü tá nüxü chicuaxüxü”, ñanagürü ga Cori ya Tupana.

Wüxi i taäxë nixí ega Tupanaarü duüxügü nügü ngechaügügu

133 ¹Rü dücax nax ñuxäcü namexechixü i ngëxguma ngëma Tupanaarü duüxügü rü aixcüma wüxigu Tupanaga naxínüegu rü nügü nangechaügügu. ²Erü ngëxguma ngëmaäcü nügü nangechaügügu rü ñoma pumára i yixichixü i namaxä chacherdótegüxü nabaerugüxü ñuxmata naxchinaguxgu rü naxchirugu irüyaexürüxü taäxë tüxna naxä. ³Rü ñoma cherena ya maxpüne ya Ermóüétügu nguxü rü maxpüne ya Chióüétügu nguxürüxü tüxü nataäxëxëxë. Rü Chióüwa nixí i ne naxüxü i Tupanaarü ngüxëxë nax namáxüçax i norü maxü i norü duüxügü.

iCori ya Tupana cuxü rüngüxëxë!

134 ¹Pa Duüxügüx i Cori ya Tupanaarü Puracütanüxü Ixügüxex irü nüxü picuaxüxügü i guxäma i pemax i chütacü napatawa nax pengexmagüxü! ²iRü ngëma nachica i üünexüguama pexuenümëxëgü rü Cori ya Tupanaxü picuaxüxügü! ³iRü nüma ya Cori ya Tupana ya daxüguxü i naane rü ñoma i naanearü üruxü, rü yima maxpüne ya Chióüwa cuxçax ne nanamu i norü ngüxëxë!

Ngëma taxü i mexügü i Tupana üxüchiga

135 ¹⁻²Name i nüxü ticuaxüxügü ya Cori ya Tupana. iRü nüxü picuaxüxügü i naëga i guxäma i pema i tórü Cori ya Tupanapatawa rü

napataxtüwa puracütanüxü ixīgüxe!
³iRü nüxü picuaxüxügü ya Cori ya
 Tupana erü nüma rü namecüma! iRü
 wiyaegü i naégagu ixuxügu pewiyaegü
 erü nüma rü tamaxā namecüma! ⁴Rü
 nüma rü nüxü naxuneta ga Acóbu ga
 Iraégu áégacü nax norü meruxü
 yixixüçax. ⁵Rü choma rü meama nüxü
 chacuax rü nüma ya tórü Cori ya tórü
 Tupana rü guxüma i ngëma duüxügü
 namaxā tupanaáxüétiwa naxü. ⁶Rü
 nüma ya Cori ya Tupana rü nanaxü i
 guxüma i taxacü i nüma nanaxwaxexü i
 daxüguxü i naanewa rü ñoma i naanewa.
 Rü ngëxgumarüxü ta nanaxü i ngëma
 nüma nanaxwaxexü i márwa rü
 natamawa. ⁷Rü nüma rü guxüwama i
 ñoma i naanewa nayachüxächixëxë ya
 cherena. Rü nanayauneanecüüxëxë nax
 ngëmawa nüxü icuáxüçax nax
 napuxchaüxü. Rü ngëma ngextá namaxā
 íngangüxüüwa ya buanecü rü
 inanamuächi. ⁸Rü nüma nixí ga nüxcüma
 nadaiaxüga yema Equítuanecüäx nanegü
 ga nüxíraxüxü rü nadaiaxüga yema
 nüxíraxüxü ga naxünaxacügü. ⁹Rü
 Equítuanewa nanangoxëxë ga taxü ga
 guxchaxügü naxçax ga Equítuanecüäxaru
 äëxgacü rü norü ngüxëëruügü. ¹⁰⁻¹¹Rü
 nanadaiaçu ga muxüma ga
 nachixüanegü. Rü nanadaí ga äëxgacügü
 ga iporaexü ga Cheüü ga
 Amoréutanüxügüaru äëxgacü rü Ox ga
 Bacháüanearü äëxgacü rü guxüma ga
 yema äëxgacügü ga Canaáüanewa
 yexmagüxü. ¹²Rü yema norü naanegü ga
 yema äëxgacügü rü nüma ga Tupana rü
 norü duüxügü ga Iraétanüxügüna nanaxā
 nax guxügutáma noxrü yixixüçax. ¹³Pa
 Cori Pa Tupanax, cuéga rü tagutáma

inayarüxo, rü guxügutáma i duüxügü rü
 nüxna nacuaxächigü. ¹⁴Rü nüma ya Cori
 ya Tupana rü aixcümama mea namaxā
 inacuax rü mea nüxna nadau i norü
 duüxügü. Rü nüxü nangechaütümüxügü i
 ngëma norü duüxügü. ¹⁵Rü ngëma tama
 yaxögüxüaru tupanenetagü rü úiru rü
 diërumünaxçaxgümare nixí. Rü
 naxchicünaxägü i duüxügü naxmëxmaxā
 ümarexü nixígü. ¹⁶Rü nixāxchirex
 natürü tama nidexagü. Rü nixāxetüchirex
 natürü tama tüxü nadau. ¹⁷Rü
 nixāpachinüchirex natürü tama tüxü
 naxínüe. Rü nangearu maxüäx. ¹⁸Rü
 ngëma duüxügü i ngëma naxchicünaxägü
 ügüxü, rü ngëma naxchicünaxā i nagu
 yaxögüxüxü taxuwama name. ¹⁹Pa
 Iraétanüxügüx irü Cori ya Tupanaxü
 picuaxüxügü! Rü pema Pa
 Chacherdótegüx irü Cori ya Tupanaxü
 picuaxüxügü! ²⁰Rü pema Pa
 Lebítanüxügüx irü Cori ya Tupanaxü
 picuaxüxügü! Rü pema nax Cori ya
 Tupanaxü Pengechaügüxüx irü nüxü
 picuaxüxügü ya Cori ya Tupana! ²¹Rü
 namexeci ya Cori ya Tupana ya
 maxpúne ya Chióügu ächiücü i
 Yerucharëüwa. Rü name nax nüxü
 icuaxüügüxü.

**Tupana rü guxügutáma
 Iraétanüxügüxü nangechaü**

136 ¹iMoxë nüxna pexägü ya
 Cori ya Tupana! Erü nüma
 rü namecümamaxüchi rü ngëma norü
 ngechaü rü taguma inayagux. ²iMoxë
 nüxna pexā ya yimá Tupana ya guxüma i
 tupanenetagüétiwa ngëxmacü! Erü
 ngëma norü ngechaü rü taguma
 inayagux. ³iRü moxë nüxna pexā ya Cori

ya Tupana ya guxũma i corigüarü
 ãëxgacü ixicü! Erü ngëma norü ngechaũ
 rü taguma inayagux. ⁴Rü nüxicatama
 nixĩ i naxüãxũ i taxũ i mexügü. Erü
 ngëma norü ngechaũ rü taguma
 inayagux. ⁵Rü nüma nixĩ i norü
 cuaxmaxã naxüãxũ i daxüguxũ i naane.
 Erü ngëma norü ngechaũ rü taguma
 inayagux. ⁶Rü nüma nixĩ ga dexaétüwa
 nangoxëëãxũ ga waixümü. Erü ngëma
 norü ngechaũ rü taguma inayagux. ⁷Rü
 nüma nixĩ ga naxüãxũ ga üaxcü rü
 tauemacü. Erü ngëma norü ngechaũ rü
 taguma inayagux. ⁸Rü nüma rü nanaxü
 ga üaxcü nax ngunecü inabáxixüçax. Erü
 ngëma norü ngechaũ rü taguma
 inayagux. ⁹Rü nüma rü nanaxü ga
 tauemacü rü ëxtagü nax chütacü
 inabaixgüxüçax. Erü ngëma norü
 ngechaũ rü taguma inayagux. ¹⁰Rü nüma
 nixĩ ga nadaiaxũ ga nüxiraxügüxũ ga
 nanegü ga yema Equítuanecüãxgü. Erü
 ngëma norü ngechaũ i Iraétanüxüçax rü
 taguma inayagux. ¹¹⁻¹²Rü nüma nixĩ ga
 norü poramaxã Equítuanewa
 ínanguxüxëëãxũ ga Iraétanüxü. Erü
 ngëma norü ngechaũ i Iraétanüxüçax rü
 taguma inayagux. ¹³Rü nüma nixĩ ga Már
 ga Dauchiüxũ ga taxregu
 yayauxyexüchixüãxũ. Erü ngëma norü
 ngechaũ i Iraétanüxüçax rü taguma
 inayagux. ¹⁴Rü nüma nixĩ ga yema már
 ga yayauxyexüchixüxüwa yachoüxëëãxũ
 ga yema Iraétanüxü. Erü ngëma norü
 ngechaũ i Iraétanüxüçax rü taguma
 inayagux. ¹⁵Rü nümatama nixĩ ga yema
 Már ga Dauchixüxügu nanguxëëãxũ ga
 Equítuanecüãxarü ãëxgacü ga Faraóũ
 namaxã ga norü churagü. Erü ngëma
 norü ngechaũ i Iraétanüxüçax rü taguma

inayagux. ¹⁶Rü nüxüchi nüma nixĩ ga
 yema naane ga taxúema nagu äpataxügu
 yagagüaxũ ga yema norü duüxügü ga
 Iraétanüxü. Erü ngëma norü ngechaũ i
 Iraétanüxüçax rü taguma inayagux. ¹⁷Rü
 nüma nixĩ ga nadaiaxũ ga to ga
 nachixüanegüarü ãëxgacügü ga poraexũ.
 Erü ngëma norü ngechaũ i Iraétanüxüçax
 rü taguma inayagux. ¹⁸Rü woo nax
 naporaxü ga yema ãëxgacügü natürü
 nüma ga Tupana rü nanadaiaama. Erü
 ngëma norü ngechaũ i Iraétanüxüçax rü
 taguma inayagux. ¹⁹⁻²⁰Rü yemaacü
 nanadai ga ãëxgacügü ga Cheüũ ga
 Amoréutanüxügüarü ãëxgacü rü Ox ga
 Bacháüanearü ãëxgacü. Erü ngëma norü
 ngechaũ i Iraétanüxüçax rü taguma
 inayagux. ²¹⁻²²Rü Tupana nixĩ ga nüxũ
 yanucü ga yema ãëxgacügüarü naane
 nüxũ ga Iraétanüxü. Erü ngëma norü
 ngechaũ i Iraétanüxüçax rü taguma
 inayagux. ²³Rü nüma ya Tupana rü tüxna
 nacuaçachi ngëxguma taxũ i guxchaxüwa
 ingexmagügux. Erü ngëma norü ngechaũ
 i taxçax rü taguma inayagux. ²⁴Rü nüma
 nixĩ i tüxũ ínapoxüxũ nüxna i tóru
 uanügü. Erü ngëma norü ngechaũ i
 taxçax rü taguma inayagux. ²⁵Rü nüma
 nixĩ i duüxügüxũ rü naexügüxũ
 nachibüxëëxũ. Erü ngëma norü ngechaũ
 rü taguma inayagux. ²⁶Irü moxë nüxna
 pexägü ya yimá Tupana ya dauxüwa
 ngëxmacü! Erü ngëma norü ngechaũ rü
 taguma inayagux.

Babiróniaanearü natücutügüwa

Yerucharéüçax taxaxue

137 ¹Rü yexguma
 Babiróniaanearü
 natücutügüwa tarütogügu rü taxaxue

yerü nüxna tacuaxãchi ga Yerucharéü.
 2Rü Babiróniaanearü naitanügu
 tanachogü ga torü paxetaruügu ga
 árpagü. 3Rü yema Babiróniaanecüãx ga
 yéma toxü gagüxü ga torü yemaxügu
 toxna puxüxü, rü toxü namu nax
 taãxêäcü naxcax tawiyaegüxü nagu ga
 wiyaegü ga Yerucharéücüãx. 4¿Rü
 ñuxäcü tá nagu tawiyaegü ya torü Cori
 ya Tupanaarü wiyaegü i ngëxguma
 ngëma naane i tama toxrü iixüüwa
 tangexmagügu? 5Rü ngëxguma chi
 Tupanapexewa cuxü icharüngümagu, Pa
 Yerucharéüx irü daa chorü
 tügünechacüxü rü nüxü iyanangüma nax
 cuxcax napaxetaxü! 6Rü ngëxguma cuxü
 charüngümagu rü tama choxrütama
 taãxêétiwa cuxü chaxüxêxëgu, Pa
 Yerucharéüx irü daa chorü conü rü nua
 chauxmanaxãwa yaxü nax taguma wena
 chawiyaexüçax! 7Pa Cori Pa Tupanax irü
 taxü i cunangupetüxêxëmarexü nax
 cupoxcuxü i ngëma Edóütanüxü ga
 Babiróniaanecüãxgüxü muxü nax
 noxtacüma iyanaxoxüçax ga torü ñane ga
 Yerucharéü! 8Rü cumax, Pa Babiróniax,
 rü tá icuyarüxó. Rü tá nataãxë ya yimá
 cuxü iyarüxoxêëcü naxcax ga yema
 tomaxã cuxüxü. 9Rü tá nataãxë ya yimá
 curü buxügüxü íyauxücü nax nutagu
 yachixgüäcüma nadaiaxüçax.

Cori ya Tupanana moxë naxã ya Dabí

138 1Rü guxüma i chorü
 maxümaxã tá moxë cuxna
 chaxã, Pa Cori Pa Tupanax. Rü ngëma
 togü i nachixüñanegüariü ãëxgacügü i
 tama cuxü cuaxgüxüpexewa tá cuxcax
 chawiya. 2Rü yima cupata ya üinene
 íngexmaxüguama chadawenüäcüma tá

ichacaápxüxü nax ngëmaäcü moxë cuxna
 chaxãxüçax naxcax i curü ngechaü rü nax
 aixcümäcü quixixü. Erü cuma rü
 cugüégagu ícuxuneta, rü aixcüma
 cuyanguxêxë i guxüma i ngëma nüxü
 quixuxü. 3Rü yexguma cuxna chacaxgux
 nax choxü cuporaxêëxü rü cuma rü
 choxü cungãxüga rü aixcüma choxü
 cuporaxêxë. 4Rü guxü i nachixüñanegüariü
 ãëxgacügü rü tá cuxü nicuaxüxügu i
 ngëxguma nüxü naxñüniegu nax ñuxäcü
 cuyanguxêëxü i ngëma nüxü quixuxü i
 curü unetagü. 5Rü nümagü rü aixcüma tá
 Cori ya Tupanaxü nicuaxüxügu naxcax i
 ngëma mexügü i taxügü i naxüxü. Erü
 nüma ya Tupana rü naporaxüchi. 6Rü
 woo dauxüwa nax nangemaxü ya Cori ya
 Tupana natürü ngëma nüxü nadawenü i
 ngëma tama nügu icuaxüüxü. Natürü i
 ngëma nügu icuaxüüxü rü yáxügutama
 nüxü nacuax i ñuxäcü nax yixixü. 7Rü
 ngëxguma äücümäxüwa changexmagu,
 rü cuma rü choxü ícupoxü nax tama
 choxü yamaçgüxüçax. Rü icunawex i
 curü pora rü choxü ícunguxuchixêxë
 naxmexwa i chorü uanügü i chomaxã
 nuexü. 8Rü nüma ya Cori ya Tupana rü
 aixcüma tá nayanguxêxë i ngëma mexü i
 chorü maxüçax nagu naxñüxü. Erü
 cumax, Pa Corix, rü taguma inayagux
 nax choxü cungechaüxü rü chomaxã
 cumecümäxü. iRü taxü i choxü ícutáxü,
 Pa Cori Pa Tupanax! Erü cumatama nixí i
 choxü cungoxêëxü.

Guxüxüma nacuax ya Tupana

139 1Pa Cori Pa Tupanax, cuma
 rü marü choxü cungugü rü
 meama nüxü cucuax i chorü maxü. 2Rü
 cuma nüxü cucuax i guxüma i ngëma

chaxüxü. Rü woo curü yáxüwa changexmagu rü nüxü cucuaxama i ngêma nagu charüxînüxü. ³Rü ngêma íchixügüxüwa rü cuma rü nüxü cucuax i guxüma i ngêma chaxüxü. ⁴Rü woo taxüta namaxâ chachonagüxü i ore, rü cumax, Pa Corix, rü marü nüxü cucuax i taxaciimaxâ tá chadexaächixü. ⁵Rü chorü guxüciwawa cungexma rü chauétü cuwéxmex. ⁶Rü guxüma i ngêma cuax rü chauâxê rü tama ningü nax nüxü chachuaxü i ngêma. Rü ngêma nax nataxüchixü i ngêma cuax rü tama nüxü chachuax i ñuxâcü nax yixîxü. ⁷¿Rü ngextá tá chaxü naxchaxwa i cuâxê? ¿Rü ngextá tá chaña nax cuxna chayáxüxüçax? ⁸Rü ngêxguma chi daxügüxü i naanegu chaxînagügu, rü ngêma cungexma i cumax. Rü ngêxguma chi mairaxütüügu chaxüçuxgu rü ngêma rü ta cungexma i cumax. ⁹⁻¹⁰Rü ngêxguma chi chagonagügu rü üaxcü ne üxüwa chañaxgu rüexna üaxcü íruxücuxügu chaxâchiügu, rü woo i ngêma rü chauétü cuwéxmex rü curü tügünemexê rü tagutâma choxü ningex. ¹¹⁻¹²Rü ngêxguma chi nagu charüxînügu nax êanexügu chicüxü rüexna ngêma ngóonexü rü êanexüxü yanguxuchigu, rü ngêma êanexü rü taxucüriwama cuxchaxwa choxü inicüx, erü ngêma êanexü rü ñoma nangunexüriütama nixî i cuxçax. Rü ngêma êanexü rü ngêma ngóonexü rü cuxçax rü nawüxigumare. ¹³Rü cuma nixî ga cunaxüxü i ñaa chaxune. Rü cuma nixî ga chauéaniüwa choxü cuxüxü. ¹⁴Rü ngêmacax cuxü chicuaxüxü naxçax nax ñuxâcü choxü cuxüxü, erü curü ü rü

namexechi. Rü ngêma rü meama nüxü chachuax. ¹⁵Rü taxuxüma cuxçax naxêxügu ga yexguma chauéaniüwa noxri chanaxîxichigu rü chiyachigügu ga taxüema choxü ídauxüwa. ¹⁶Rü cuxetü rü nüxü nadau ga chaxune ga yexguma noxri chanaxîxichigu. Rü naxüpa nax chabuxü rü curü poperagu naxümatü ga ñuxâcü tá nax choxü cuxüxü. Rü naxüpa nax chamaxüxü rü cuma nüxü cucuax i ñuxre i ngunexü tá choxü nangexmaxü. ¹⁷Pa Tupanax, rü ngêma nagu curüxînüxü rü chorü cuax rü tama nawa nangu. Erü ngêma curü íñügü rü taguma inayagux. ¹⁸Rü ngêxguma chi chayaxugüxgu i ngêma curü íñügü i chauxçax nagu curüxînüxü rü naxnecütexearü yexera chi nixî i norü mu. Rü woo ngêxguma paxmama chabaxîxichigu rü ngêxguma rü ta chaugu curüxînü. ¹⁹⁻²⁰Pa Tupanax, rü nüxna nayaxu i norü maxü i ngêma chixexü ügüxü! iRü choxna yaxîgachixêxê i ngêma máetagüxü i chixexümaxâ cuchigagu idexagüxü rü natüçaxma cumaxâ nuexü! ²¹Pa Cori Pa Tupanax ¿ëxna taxütâma naxchi chaxaixü i ngêma duüxügü i cuxchi aixü rü nüxü chaxoxü i ngêma cumaxâ nuexü? ²²Rü ngêmâacü guxü i chorü maxümaxâ naxchi chaxai i ngêma duüxügü rü nüxü chachuax i ngêmagü rü chorü uanügü nax yixîgüxü. ²³Pa Tupanax, inangügü i chorü maxü i ñuxâcü nax yixîxü i cupexewa! iRü choxü naxü nax nangóxüçax rü aixcüma name i ngêma nagu charüxînüxü! ²⁴iRü choxü nadawenü rü ngoxi chixexü i namagu chixü! iRü ngêma nama i maxüwa choxü gaxügu choxü ixüxêxê!

Dabí rü Tupanaarü ngüxēēcax ínaca i
norü yumüxēwa

140 ¹⁻²Pa Cori Pa Tupanax
inaxmexwa choxü
ínanguxuchixēxē i ngēma chixexü
ügüxü i duüxügü! iRü choxü ínapoxü
nüxna i ngēma máxwaxegüxü rü ngēma
chixexücax daugüxü rü guxü i oragu rü
dajxcax daugüxü! ³Rü yima norü conü
rü ñoma áxtapearü conürüxü naxāmagu.
Rü ngēma norü dextra rü
áxtapeguchatarüxü nixí. ⁴Pa Corix
ichoxna nadau naxchaxwa i ngēma
chixri maxēxü i duüxügü! iRü choxü
ínapoxü nüxna i ngēma máxwaxegüxü
rü naxcax daugüxü nax ñuxácü
chixexügu choxü nanguxēēgüxü! ⁵Rü
ngēma duüxügü i nügü icuaxüügüxü rü
chopexegu nanaxügü i wüxi i norü
yauruxü. Rü choxü niwaiyemaxügü
namaxā i ngēma norü yauruxü rü norü
bocupararuxü. ⁶Rü choma rü marü
cumaxā nüxü chixu rü ñachagürü cuxü:
“Cuma nixí i chorü Tupana quixíxü. iRü
nüxü naxínü i ngēma cuxna naxcax
chacaxü! ⁷Pa Cori Pa Tupana Pa Chorü
Maxēēruxü ya Poracüx, rü cuma nixí i
choxü ícupoxüxü i daiwa”, ñachagürü
cuxü. ⁸⁻⁹Pa Cori Pa Tupanax irü taxü i
nüxü cunatauxchaxēēxü i ngēma
chixexüarü uruxü nax naxüāxücax i
noxrütama ngüchaü! iRü nüxna
nachuxu nax tama yanguxēēāxücax i
ngēma norü ínü i chixexü! Rü ngēma
chorü uanügü i choxü íchomaeguāchixü
rü inachigü nax choxü yamāxgüxücax.
iNatürü naxcaxtama natāeguxēxē i
ngēma chixexü i chayxcax naxügüxü
nax nümatama nagu nayixücax! ¹⁰iRü

naétügu nayixēxē i curü poxcu ñoma
áxwe ya inaicürüxü! iRü wüxi i áxmaxü
i taguma nawa ínachoxüxügu nawocu!
¹¹iRü taxü i cunamaxēēchaxü i ñoma
i naanewa i ngēma guxchigawaxexü!
iRü ngēma máxwaxexü rü nüxna nangu
i ngēma chixexü nax ngēma yamāxücax!
¹²Rü choma nüxü chacuax rü nüma ya
Cori ya Tupana rü mea namaxā inacuax
i ngēma ngearü diēruáxü. Rü tüxü
ínapoxü ya yíxema naxixāchiāēgüxe.
¹³Rü ngēma duüxügü i aixcúma mexü
rü tá cuxü nicuaxüxügü. Rü cuxütawa tá
nangexmagü i ngēma cupexewa
ixaixcümagüxü.

Cuxüicatama chadawenü, Pa Tupanax

141 ¹Rü ñuxma nax cuxna
chacaxaxü, Pa Cori Pa
Tupanax, irü paxa choxü rüngüxēxē!
iRü choxü naxínü i ñuxma nax cuxna
chacaxaxü! ²Rü ñaa chorü yumüxē i
cumaxā nüxü chixuxü irü nayaxu ñoma
pumáratexē i yáuanecü
chaxunagüchacüxüācúma cuxcax
chiguxürüxü! ³Pa Cori Pa Tupanax irü
choxü rüngüxēxē nax tama ore i
chixexüxü chixuxücax i cuchiga! ⁴iRü
choxna nayaxu i ngēma chixexügu nax
charüxínüxü! iRü taxü i choxü quingexü
nax chixexügu chixüxücax rü bai i
natanü nax chaxāxücax i norü ñnawa i
ngēma duüxügü i chixexü ügüxü! ⁵Rü
choxü rü wüxi i ngüxēē nixí ega
ngēxguma choxü nawexāchixēēgu i
wüxi i duüxü i cupexewa mexü. Natürü
ngēma norü ucuxē i ngēma chixexü
ügüxü rü tama choxü name rü taxütáma
naga chaxínü. Rü guxügutáma
chayumüxē nax nüxü naxoexücax i

ngêma chixexũ i nagu ínamaxêxũ. ⁶Rũ ngêma chixexũ ügũxũ i duũxũgũarũ ãëxgacũgũ rũ tá nayayitanũ ñoma m̃xpũnewa nayixũrũxũ. Rũ ngêxgumama tá nũxna nacuaãchie nax namexũ ga yema ore ga namaxã nũxũ chixuxũ. ⁷Rũ yima naxchinaãgũ i ngêma chixexũ ügũxũ rũ naxmaxũxũtagu tá nawoone ñoma mairaxũ i aixmũanexũ ngêxma woonexũrũxũ. ⁸Pa Cori Pa Tupanax, rũ cuxũ nixĩ i chadawenũxũ. Rũ cuxcax nixĩ i chĩñaxũ nax choxũ ícupoxũxũcax. iRũ taxũ i choxna quixũgachixũ! ⁹iRũ choxũ ínapoxũ nawa i ngêma yaxuruxũ i chaũxcax yanuagũxũ i ngêma chixexũarũ üruũgũ! ¹⁰Natũrũ nümatátama nagu nayi i ngêma yaxuruxũ i chaũxcax yanuagũxũ. Rũ yoxni i chomax rũ tá chĩña.

Cuma nixĩ i chorũ cuxchicaxũ,
Pa Cori Pa Tupanax

142 ¹Rũ tagaãcũ nũxna chaca ya Cori ya Tupana. Rũ tagaãcũ naxcax íchaca nax nũxũ changechaũtũmũxũxũcax. ²⁻³Rũ napexewa naxcax chayarũdexa i ngêma guxchaxũgũ i choxũ ngêxmaxũ. Rũ ngêxguma chauétũ nanguxgu i ngêma guxchaxũgũ rũ napexewa nũxũ chixu nax ñuxãcũ ngũxũ chingexũ. Pa Corix, cuma nũxũ cucuax i chomaxũ i nagu chixũxũ. Rũ ngêma nama i nagu chixũxũwa rũ chorũ uanũgũ rũ ngêxma choxexegu nanaxũgũ i wũxi i yaxuruxũ. ⁴Rũ ngêxguma chorũ tũgũnecũwagu chadawenũgu rũ tataxuma ya texé ya chorũ ngũxêewa ũxe. Rũ tataxuma ya texé ya choxũ ípoxũxe. Rũ tataxuma ya

texé ya chaũxcax oegaxãxêxe. ⁵Rũ cuxna nixĩ i chacaxaxũ, Pa Cori Pa Tupanax, rũ cuxũ ñachagũrũ: “Cuma nixĩ i chorũ cuxchicaxũ quixũxũ. Rũ cuma nixĩ i choxna cunaxãxũ i guxũma i taxacũ i choxũ ngêxmaxũ i ñoma i naane i nawa chamaxũwa”, ñachagũrũ. ⁶iRũ naxcax irũxĩnũ i chauga nax aita chaxũxũ! Erũ marũ nataxuma i chorũ pora. iRũ nũxna choxũ ínanguxuchixêxê i ngêma chowe ingêxũtanũxũ! Erũ nüma rũ choxũ narũporamaegũ. ⁷iRũ choxũ ínanguxuchixêxê nawa i ñaa chorũ guxchaxũgũ nax ngêmaãcũ cuxũ chicuaxũxũcax! Rũ ñuxũchi i ngêma duũxũgũ i aixcũma mexũgu rũxĩnũexũ rũ tá choxũ ínachomaeguãchi i ngêxguma chomaxã cumecũmagu.

Pa Corix cugu nixĩ i chayaxõxũ

143 ¹Pa Cori Pa Tupanax ichoxũ nũxũ naxĩnũ i chorũ yumũxê! iRũ naxcax irũxĩnũ i ngêma cuxna naxcax chacaxaxũ! iRũ êcũ choxũ nangãxũ! Erũ cumecũma rũ aixcũma cuyanguxêxê i ngêma nũxũ quixuxũ. ²iRũ taxũ i choxna naxcax cucaxaxũ i chorũ chixexũgũ nax poxcu chomaxã cuxueguxũcax! Erũ cupexewa rũ tataxuma ya texé ya tama nũxũ cuáxe nax chixexũ taxũxũ. ³Rũ ngêma chorũ uanũgũ rũ chowe ningêxũtanũ rũ waixũmũwa choxũ nayapotũgũ. Rũ éanexũgu choxũ napoxcu nax ngêma chamaxũxũcax naxrũxũ ga yema nũxcũma yuexũ. ⁴Rũ ñuxma rũ chayaxĩxãchiãxũchi rũ chauãewa poraãcũ chamuũ. ⁵Rũ nagu charũxĩnũ ga yema mexũgũ ga taxũ ga nũxcũma toxcax cuxũxũ. Rũ nũxna chacuãxãchi

nax ñuxăcü porăăcü toxŭ curŭngŭxêêxŭ.
⁶Rŭ ngêma nax chacuxwăxexŭchixŭ rŭ
 cuxcăx chaxunagŭmexê ñoma waixŭmŭ
 i paxŭ i dexá naxwăxexŭchixŭrŭxŭ. ⁷Pa
 Cori Pa Tupanax ipaxa choxŭ nangăxŭ!
 Erŭ ngêmatama chayu. iRŭ taxŭ i
 cuxoxŭ nax choxŭ curŭngŭxêêxŭ! Erŭ
 ngêxguma tama choxŭ curŭngŭxêêgu rŭ
 tá chayu naxrŭxŭ i ngêma yuexŭ. ⁸iRŭ
 paxmama choxŭ nawex nax ñuxăcü
 porăăcü choxŭ cungechaŭxŭ! Erŭ cugu
 nixŭ i chayaxôxŭ. iRŭ choxŭ nüxŭ
 nacuăxêxê nax ñuxăcü cunaxwăxexŭ
 nax cupezewa chamaxŭxŭ! Erŭ cumaxă
 nixŭ i nüxŭ chixuxŭ i ngêma chorŭ
 ngŭchaŭ. ⁹Pa Cori Pa Tupanax inŭxna
 choxŭ ínanguxuchixêxê i ngêma chorŭ
 uanŭgŭ! Erŭ cuxcăx nixŭ i chiñaxŭ nax
 cuxŭtagu chaugŭ chicúxŭcăx. ¹⁰iRŭ
 choxŭ nanguxêxê nax chanaxŭxŭcăx i
 curŭ ngŭchaŭ! Erŭ cuma nixŭ i chorŭ
 Tupana quixŭxŭ. Rŭ chanaxwăxê i cuăxê
 i iŭnuxŭ rŭ mexŭ i nacŭmagu choxŭ
 nixŭxêxê. ¹¹Pa Corix, cuégagu cuxna
 chaca nax choxŭ cumaxêêxŭcăx. iRŭ
 choxŭ ínanguxuchixêxê nawa i ñaa
 ngŭxŭ i chingexŭ! Erŭ cuma rŭ
 cumecŭma. ¹²Rŭ cuma rŭ cuyanguxêxê i
 ngêma nüxŭ quixuxŭ. iRŭ ngêmacăx
 nadai i ngêma chorŭ uanŭgŭ! iRŭ êcü
 guxŭxŭma nadai! Erŭ choma rŭ curŭ
 duŭxŭ chixŭ.

Ăêxgacŭ ga Dabí rŭ Tupanana moxê naxă

144 ¹Nameexechi ya Cori ya
 Tupana ya chorŭ poxŭruxŭ.
 Rŭ nŭma nixŭ i choxŭ nanguxêêxŭ rŭ
 choxŭ nüxŭ nacuăxêêxŭ nax ñuxăcü tá
 daiwa chaxŭxŭ. ²Rŭ nŭma nixŭ i
 aixcŭma chomŭcü yixŭxŭ rŭ chorŭ

poxŭruxŭ yixŭxŭ. Rŭ naxcăx nixŭ i
 chiñaxŭ nax ngêxma chicúxŭcăx. Rŭ
 nŭma nixŭ i chorŭ nguxuchixêêruxŭ rŭ
 chorŭ tŭpexeruxŭ. Rŭ namaxă nixŭ i
 chaugŭ chatŭpexexŭ. Rŭ nŭma nixŭ i
 choxmexwa nangexmagŭxêêăxŭ i
 íanegŭ. ³Pa Cori Pa Tupanax ătaxaciwa
 cuxŭ name ya yimá duŭ rŭ ngêmacăx
 nax curŭxŭnŭxŭ? ıRŭ curŭ taxacŭ nixŭ
 ya yimá duŭ rŭ ngêmacăx porăăcü nüxŭ
 cungechaŭxŭ? ⁴Rŭ yimá duŭ rŭ wŭxi i
 ngŭăcüürŭxŭ nixŭ i norŭ maxŭ. Rŭ
 ngêma norŭ maxŭ rŭ ñoma wŭxi i
 gaŭxchipetăxŭ ŭpetŭxŭrŭŭmare nixŭ.
⁵Pa Corix iyawăxna i daxŭguxŭ i naane
 rŭ ñoma i naanegu frŭxŭ! iRŭ nüxŭ
 ingógŭ ya maxpŭnegŭ nax
 yanaigŭxŭcăx rŭ yacaixquegŭxŭcăx!
⁶iRŭ inacuxgŭ ya cuxnegŭ ya âêmacŭgŭ
 ixŭgŭne nax ngêmachăxwa
 yabuxmŭxŭcăx i curŭ uanŭgŭ! ⁷⁻⁸iRŭ
 êcü chaŭxcăx rŭxue i daxŭguxŭ i
 naanewa nax nawa choxŭ
 ícuyaxuchixŭcăx i ñaa taxŭ i guxchaxŭ i
 nawa changexmaxŭ! iRŭ choxŭ napu
 naxmexwa i ñaa chorŭ uanŭgŭ i
 doratăxagŭxŭ i norŭ doramaxă choxŭ
 íxuaxŭgŭxŭ! ⁹Pa Corix, ngexwacăxŭxŭ i
 wiyaegu tá cuxcăx chawiyae chorŭ
 paxetarŭmaxă. Rŭ ngêmaăcü chorŭ
 wiyaemaxă tá cuxŭ chicuăxŭxŭ. ¹⁰⁻¹¹Rŭ
 cuma nixŭ i nachixŭănegŭarŭ
 âêxgacŭgŭxŭ curŭngŭxêêxŭ nax norŭ
 uanŭgŭxŭ naporamaegŭxŭcăx. Rŭ cuma
 nixŭ ga curŭ duŭ ga Dabíxŭ
 ícunguxuchixêêxŭ naxmexwa ga norŭ
 uanŭgŭ. iRŭ ñuxma rŭ choxŭ ínapoxŭ
 nax tama norŭ taramaxă choxŭ
 yamaxgŭxŭcăx i chorŭ uanŭgŭ! iRŭ
 choxŭ napu naxmexwa i ñaa chorŭ

uanügü i dorataxgüxü i norü doramaxã
choxü íxuaxüügüxü! ¹²Rü ngëxguma
Tupanaga ixînüegu rü aixcuma
tataãxëgü. Rü tanegü rü mea nayae
ñoma nanetügü i bacaxürüxü. Rü
taxacügü rü iyamexechi ñoma
Tupanapataarü caxtagürüxü. ¹³Rü tórü
trígupataügü rü nixãacu namaxã i
naguxûraxüxü i nabü. Rü tórü
carnérugü rü poraäcü nimu i tórü
nachitaxüwa. ¹⁴Rü tórü wocagü
nixãxacügü rü mea nabue i naxacügü.
Rü tórü ñanemaxüguwa rü taxüema
äücümaxüggagu aita taxü. ¹⁵Rü ngëma
duüxügü i guxüma i ñaa mexü nüxü
ngëxmagüxü rü aixcuma nataãxëgü. Rü
ngëmatama taãxë nüxü nangexma i
ngëma duüxügü i Tupana namaxã
icuáxü.

Rü name nixi nax guxü i duüxügü rü
Cori ya Tupanaxü yacuaxüügüxü

145 ¹Rü choma rü tá cuxü
chixuchiga nax ñuxäcü
nüxü cucuaxüchixü, Pa Tupana Pa
Chorü Äëxgacüx. Rü guxügutáma cuxü
chicuaxüxü. ²Rü wüxichigü i ngunexügu
rü mexü i cuchigaxü tá chixu rü
guxügutáma cuxü chicuaxüxü. ³Rü
nüma ya Cori ya Tupana rü nüxü
nacuaxüchi rü ngëmacax name nax
nüxü icuaxüügüxü. Rü ngëma tórü cuax
rü tama nawa nangu nax nüxü
icuáxüçax i ñuxäcü nüxü nacuaxüchixü i
nümax. ⁴Rü papágü rü naxacüguwa tá
nananguxëëgü nax cuxü yacuaxüügüxü
naxçax i ngëma cuxüxü. Rü tá nüxü
nixugügü i ngëma mexügü i curü
poramaxã cuxüxü. ⁵Rü choma rü tá
nüxü chixu nax ñuxäcü torü äëxgacü ya

üü necü nax quixixü i cumax. Rü tá nüxü
chixu i ngëma mexügü i toxçax cuxüxü.
⁶Rü duüxügü rü nachiga tá nidexagü i
ngëma äücümaxü i curü poramaxã
cuxüxü. Rü choma rü tá cuxü
chixuchiga nax ñuxäcü guxüétüwa
cungexmaxü. ⁷Rü duüxügü rü tá cuxü
nixuchiga nax ñuxäcü
cumecümaxüchixü. Rü tagaäcü tá nüxü
nixugügü nax cuma rü äëxgacü i
aixcuma mea guxãmaxã icuäcü quixixü.
⁸Rü nüma ya Cori ya Tupana rü
namecuma rü nüxü tangechaütümüxü
rü yaxna tamaxã naxînü rü tüxü
nagechaü. ⁹Rü nüma ya Cori ya
Tupana rü guxãmaama namecuma rü
ngëma naxüüwa inanawex nax ñuxäcü
poraäcü tüxü nagechaüxü. ¹⁰Rü
guxüma i ngëma cuxüxü rü tá cuxü
nicuaxüxügü, Pa Cori Pa Tupanax. Rü
ngëma curü duüxügü rü tá cuxü
nicuaxüxügü. ¹¹Rü tá nüxü nixugügü
nax cuma rü aixcuma äëxgacü ya
üü necü quixixü rü ñuxäcü namexechixü
i ngëma curü puracü i curü poramaxã
cuxüxü. ¹²Rü ngëmaäcü tá duüxügü
nüxü nacuax nax ñuxäcü cuporaxüchixü
rü ñuxäcü äëxgacü ya üü necü quixixü.
¹³Rü cuma rü guxüguma äëxgacü quixi
rü guxügutáma namaxã icuax i
guxüma. ¹⁴Rü nüma ya Cori ya Tupana
rü tüxü ñarüdagüxëxë ya guxãma ya
yíxema iyayitanüxe. Rü tüxü
naporaexëxë ya guxãma ya yíxema
turaexe. ¹⁵Rü guxüma i ngëma cuxüxü
rü cuxü narüdaunü nax cuma
cunachibüexëxëçax i ngëxguma
nataiyaegu. ¹⁶Rü cuma rü
cuyaxüwemügü rü curü ngúchaümaxã
mea cunataãxëxëxë i guxüma i ngëma

maxëxũ. ¹⁷Rũ nũma ya Cori rũ guxũma i ngẽma nagu naxĩnũxũwa rũ aixcũma nawexgu. Rũ guxũma i ngẽma naxũxũwa rũ namecũma. ¹⁸Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ tũxna nangaicama ya yĩxema aixcũma naga taxĩnũeãcũma norũ ngũxëẽcax ícagũxe. ¹⁹Rũ yĩxema nũxũ ngechaũgũxe, rũ tũxna nanaxã i ngẽma naxcax ítacaxũ. Rũ ngëxguma norũ ngũxëẽcax nũxna tacagũegu, rũ nũma rũ tũxũ naxĩnũ rũ tũmaarũ guxchaxũwa tũxũ ínanguxũxëxë. ²⁰Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ tũxũ ínapoxũ ya yĩxema nũxũ ngechaũgũxe, natũrũ nanadai i ngẽma duũxũgũ i tama naga ñnũechaũxũ. ²¹Rũ Cori ya Tupanaxũ chicuaxũxũ. Rũ name nixĩ i guxũma i duũxũgũ nũxũ nicuaxũxũgũ ya yimá Ñunecũ i ñuxma rũ guxũgutãma.

**Tupanaxũ ticuaxũxũgũ
naxcax i ngẽma naxũxũ**

146 ¹Name nixĩ i nũxũ ticuaxũxũgũ ya Cori ya Tupana. Rũ choma rũ guxũma i chorũ maxũmaxã tá Cori ya Tupanaxũ chicuaxũxũ. ²Rũ ñuxma nax chamaxũxũ rũ Cori ya Tupanaxũ tá chicuaxũxũ. Rũ ñoma rũ ta chamaxũ rũ naxcax tá chawiyae ya yimá chorũ Tupana. ³iRũ taxũ i nagu cuyaxõxũ i yatũgũ i nũgũ nũxũ cuaxëẽxũ! Erũ nũmagũ rũ duũxũgũmare nixĩgũ rũ tama maxũ tũxna naxã. ⁴Rũ ngëxguma nayuegu rũ wenaxarũ waixũmũxũ nixĩgũ. Rũ ngẽma ngunexũgutama inayarũxo i guxũma i taxacũ i nagu naxĩnũxũ. ⁵Rũ tataãxë ya yĩxema Acóbuarũ Tupanaxũtawa nayaxúxe i tũmaarũ ngũxëẽ rũ nagu

yaxõxe ya Cori ya Tupana. ⁶Rũ nũma nixĩ i naxũãxũ i daxũguxũ i naane rũ ñoma i naane, rũ ngẽma már, rũ guxũma i taxacũ i nawa ingexmachigũxũ. Rũ nũma rũ guxũguma nayanguxëxë i ngẽma nũxũ yaxuxũ. ⁷Rũ nũma rũ tũmaétũwa nachogũ ya yĩxema togũ chixri tũmamaxã icuáxe. Rũ yĩxema taiyagu ímaxëxe rũ tũxũ nachibũexëxë. Rũ yĩxema poxcupataũwa ngëxmagũxe rũ tũxũ ínanguxũxëxë. ⁸Rũ yĩxema ingexetũxe rũ tũxũ nidauchigũxëxë. Rũ yĩxema ya iyayitanũxe rũ tũxũ ínarũdagũxëxë. Rũ nũma ya Cori rũ nũxũ nangechaũ i ngẽma duũxũgũ i mexũ ügũxũ. ⁹Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ nũxna nadau i ngẽma duũxũgũ i tama Iraétanũxũ ixĩgũxũ i to i nachixũanewa ne ñxũ. Rũ ngëxgumarũxũ ta tũxũ narũngũxëẽ ya taxcutagũ rũ yutegũxe. Natũrũ ngẽma duũxũgũ i chixexũ ügũxũarũ ñnũ rũ nagu nayanachixexëxë. ¹⁰Pa Yerucharéũx, rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ guxũgutãma ãëxgacũ nixĩ. Rũ yimá curũ Tupana rũ gucũ ya taunecũgu rũ tá pemaxã inacuax. iRũ ngĩxã nũxũ ticuaxũxũgũ ya Cori ya Tupana!

**Tupana rũ poraãcũ
Iraétanũxũxũ narũngũxëẽ**

147 ¹iRũ ngĩxã nũxũ ticuaxũxũgũ ya Cori ya Tupana! Rũ name nixĩ i naxcax tawiyægũ. Erũ wũxi i taãxë nixĩ nax nũxũ icuaxũũgũxũ. ²Rũ nũma ya Cori ya Tupana rũ wena ínanadaxëxë ya Yerucharéũ rũ nananutaquexe i ngẽma

Iraétanüxügü i to i nachixüanegügu woonexü. ³Rü nüma rü tüxü nataãxëxë ya yíxema poraãcü ngechaü ingegüxe rü tüxü nananaxëxë ya yíxema ngüxü ingegüxe. ⁴Rü nüma rü nüxü nacuax nax ñuxre yixixü ya êtagü rü wüxichigü rü naégamaxã nüxna naca. ⁵Rü nüma ya tórü Tupana rü âëxgacü ya guxüétüwa ücü nixí rü naporaxüchi. Rü norü cuax rü taguma inayagux. ⁶Rü nüma rü nüxü narüngüxë i ngëma duüxügü i tama nügü icuaxüügüxü natürü nanaxãneexëxë i ngëma chixexü ügüxü. ⁷iRü árpamaxã naxcax pewiyaegü rü moxë nüxna pexägü ya tórü Tupana! ⁸Rü nüma rü caixanexümaxã nanatüxchipeta i ñaa naane. Rü nanamexëxë ya pucü nax ñaa naanexü yawaixëëxüçax, rü mæxpúnegüwa nanaxügüxëxë ya maxë. ⁹Rü nüma rü nanachibüexëxë i naexügü. Rü ngëxgumarüxü ta nanachibüexëxë i ngëma ngurucuxacügü i ngëxguma naxauxegu. ¹⁰Rü tama ngëma cowaruarü poramaxã nataãxë ya Tupana rü bai i yatügüarü poragu narüxinü. ¹¹Natürü ngëma aixcuma namaxã nataãxëxü nixí nax nüxü ticuaxüügüxü ya yíxema nagu yaxögüxe i norü ngechaü. ¹²Pa Yerucharéüçüäxgüx irü Cori ya Tupanaxü picuaxüxügü! Rü Pa Chióüx irü curü Tupanaxü icuaxüxü! ¹³Erü nüma rü nanataixëxë i perü ñanearü ñäx naxchaxwa i perü uanügü. Rü mea nüxna nadau i pexacügü i perü ñanewa. ¹⁴Rü nüma nixí i pexü nangüxmüexëëxü i pechixüanewa rü muxüchixü i trígumaxã pexü nataãxëxëëgü. ¹⁵Rü

nüma rü ñoma i naanewa nanamu i norü ore. Rü ngëma norü ore rü paxama guxüma i ñaa naanewa nangu. ¹⁶Rü nüma rü nanangoxëxë i charena i gáuxü i pamüemaxü i ñoma carnérutaxarüxü cómuxü. Rü ngëma gáuxü i âtexexümaxã nanagüane. ¹⁷Rü nüma rü nanayixëxë i gáuxü i äpüxüxü. Rü ngëma gáuanexü i núma namuxümaxã rü ngëma dexá rü ínitai. ¹⁸Natürü yixcüama ínananguxëxë ya buanecü ya naicü. Rü yimá buanecü rü inanadexëxë i ngëma gáuxü. Rü ngëxguma i ngëma dexá rü iniyax. ¹⁹Rü nüma nixí ga Iraétanüxüxü nüxü nacuaxëëxü ga norü ore rü norü mugü. ²⁰Natürü yema togütücumü ga duüxügü rü taguma nüxü nacuaxgü ga yema norü ore rü norü mugü. iRü ngüxã nüxü ticuaxüxügü ya Cori ya Tupana!

**Tupanaxü nicuaxüxügü i
ngëma nüma naxüxü**

148 ¹⁻²Rü name nixí i Tupanaxü ticuaxüxügü. Rü pemax, Pa Dauxüçüäx, rü name nixí i ngëma dauxüwa nüxü picuaxüxügü. Rü pemax, Pa Orearü Ngeruügü i Dauxüçüäx, rü name nixí i nüxü picuaxüxügü. Rü pemax, Pa Tupanaarü Churaragü i Dauxüçüäx, rü name nixí i nüxü picuaxüxügü. ³Rü cumax, Pa Üäxcüx, rü cumax, Pa Tauemacüx, rü pemax, Pa Êtagüx, rü name nixí i nüxü picuaxüxügü. ⁴Rü cumax, Pa Daxüguxü i Naanex, rü cumax, Pa Dexá i Caixanexüétüwa Ngëxmaxüx, rü name nixí i nüxü picuaxüxügü. ⁵iRü nüxü pixuchiga ya Cori ya Tupana! Erü nüma nixí ga namaxã nadexaächixü nax

nangóxúçax i guxũma i taxacü ingexmaxũ. ⁶Rü yemaacü nanangoxẽxẽ ga guxũma nax guxũgutáma nũma nanaxwaxexũãcũma nangexmaxũçax. Rü inanaxã ga mugü ga taxúema üchicüũxũ. ⁷iRü ñoma i naanewa rü nüxũ picuaxũxũgü ya Cori ya Tupana, Pa Naexũgü i Taxüchigũxũ i Mar-artü Mátamaxũwa Maxẽxũ! ⁸Rü name nixĩ i nüxũ picuaxũxũgü, Pa Ñẽmacü, rü Gáuxũ i Æpũxũxũ, rü Gáuxũ i Ætexexũ, rü Cherena, rü Tacü ya Buanecü ya Tupanaarü Ngúcháũ Ücüx. ⁹⁻¹⁰Rü pemax ya maxpúnegü, rü máxpũxanegü, rü guxũma i naigü i taxũne, rü nanetügü, rü naxũnagü, rü naexũgü, rü werigü, rü guxũma i taxacü i natanecamaxã ixĩxũ, rü name nixĩ i nüxũ picuaxũxũgü. ¹¹iRü guxũma i ãẽxgacügü i wüxichigü i nachixũanemaxã icuáxũ, rü guxũma i norü ngũxẽẽruũgü i ãẽxgacügü, rü guxũma i norü duũxũgũmaxã rü Tupanaxũ picuaxũxũgü! ¹²iRü yatügü rü ngexũgü rü ngextũxücügü rü paxũgü rü oxigü, rü Tupanaxũ picuaxũxũgü! ¹³Rü ngẽmaãcü i guxãma i pema rü name nixĩ i nüxũ picuaxũxũgü. Erü nũma ya Tupana rü guxãétüwa nangexma. Rü nũma rü namaxã inacuax i guxũma i daxũguxũ i naanewa rü ñoma i naanewa ngẽxmaxũ. ¹⁴Rü nũma ya Tupana rü nüxũ narüngũxẽẽ ga norü duũxũgü ga Iraétanũxũ nax norü uanügũxũ naporamaegũxũçax. Rü ngẽmacax, Pa Iraétanũxũ i Aixcũma Tupanaarü Duũxũgü Ixĩgũxex, rü name nixĩ i nüxũ picuaxũxũgü. Erü nũmatama nixĩ i pexũ naxunetaxũ nax norü duũxũgü pixĩgũxũçax. iRü ngĩxã nüxũ ticuaxũxũgü ya Cori ya Tupana!

Tupana ya guxũarü üruxũ rü ãẽxgacü nixĩ

149 ¹iRü nüxũ picuaxũxũgü ya Cori ya Tupana! iRü naxçax pewiyae nagu i wüxi i wiyae i ngexwacaxũxũ! iRü ngẽmaãcü nüxũ picuaxũxũgü i guxãma i pema nax norü duũxũgü pixĩgũxũ! ²Rü pemax, Pa Iraétanũxũ i Yerucharéüçãx i Tupanaarü Duũxũgü Pixĩgũxex irü namaxã petaãxẽgü! Erü nũma nixĩ i perü ãẽxgacü ga nügũxũ pexũ nangoxẽẽxũ. ³Rü pemax, Pa Iraétanũxũx irü Tupanaégagu ípiyũxe rü ngẽmaãcü nüxũ picuaxũxũgü! iRü perü árpagũmaxã rü perü paüđerugũmaxã pepaxetagũãcũma naxçax pewiyaegü! ⁴Erü nũma ya Cori ya Tupana rü namaxã nataãxẽ i norü duũxũgü i nüxũ icuaxũũgũxũ. Rü tüxũ namaxẽxẽxẽ ya yĩxema tama tügü icuaxũũgũxe. ⁵Rü pemax, Pa Norü Duũxũgũx irü Corimaxã petaãxẽgü! iRü woo i pechicawa rü naxçax pewiyaegü! ⁶⁻⁷iRü peãxmaxã nüxũ picuaxũxũgü! iRü pexmexwa peyange i tara i guxũcüwawa téxũ nax ngẽmamaxã penadaĩxũçax i ngẽma duũxũgü i tama Tupanaxũ cuaxgũxũ, rü ngẽmaãcü penapoxcuexũçax i ngẽma togü i nachixũanegü! ⁸⁻⁹Rü ngẽma norü ãẽxgacügü rü norü ngũxẽẽruũgü i poraexũ irü cadénamaxã peyachotagü nax ngẽmaãcü peyanguxẽẽxũçax i ngẽma poxcu i Tupana namaxã ueguxũ! Rü nũma ya Tupana rü aixcũma tá tũmamaxã nataãxẽ ya guxãma ya yĩxema aixcũma naga ñnũxe. iRü nüxũ picuaxũxũgü ya Cori ya Tupana!

**Guxũma i ngẽma Tupana
ũxũ rü nüxũ picuaxũxũgũ**

150 ¹iCori ya Tupanaxũ
picuaxũxũgũ! iRü
napatawa rü nüxũ picuaxũxũgũ! iRü
pema i daxũguxũ i naanewa
ngẽxmagũxe i nüma ínangexmaxũwa rü
nüxũ picuaxũxũgũ! ²iRü nüxũ
picuaxũxũgũ naxcax i ngẽma mexũ i
norü poramaxã naxũxũ! iRü nüxũ
picuaxũxũgũ erü guxũguma
nangexmaecha rü nataxuma i norü ügũ

rü norü gux! ³iRü cornétamaxã rü
árpamaxã rü árpaxacũmaxã nüxũ
picuaxũxũgũ! ⁴iRü paũdérugũmaxã
ípiyũxeacũma nüxũ picuaxũxũgũ! iRü
wowerugũmaxã rü paxetaruũgũ i
ãtũxũxũmaxã nüxũ picuaxũxũgũ! ⁵iRü
paxetaruũgũ i ãtachinũxũ rü
itagaxũmaxã nüxũ picuaxũxũgũ! iRü
paxetaruũgũ i ãtachinũxũ rü ígaxũmaxã
nüxũ picuaxũxũgũ! ⁶iRü guxũma i
ngẽma ingũãtanücüxũ rü Cori ya
Tupanaxũ yacuaxũxũgũ! iRü ngĩxã Cori
ya Tupanaxũ ticuaxũxũgũ!